AKCE!

Časopis Antifašistické akce • únor 2005 • číslo 10 • dobrovolný příspěvek – 30 Kč / 40 Sk

[antifašismus] [antifašismus] [antifašismus]

[antifašismus] [antifašismus] [antifašismus]

Obsah

Editorial

Jubilejně, již po desáté, vás vítáme v novém čísle našeho časopisu Akce hned na počátku nového roku 2005. Číslo 10 je opět dvojčíslo. Nošením dříví do lesa by bylo zde nadále řešit přetrvávající problém Akce - tvz. periodicita vs. dvojčísla:) Toto dvojčíslo má ovšem rekordní rozsah - 68 stránek. Cena se nemění. A věříme, že i po obsahové stránce naše (vysoká:) kvalita nekolísá.

Důležitou „komunikační" změnou je změna domény některých našich e-mailů, a to kvůli dlouhodobým problémům se serverem ziplip.com. Takže adresy **casopis.akce**, **map.records** a **afa-praha** fungují nyní na doméně anarchismus.org.

A co se událo nového vně časopisu, úzce s ním ale souvisejícího? Podstatnější změny jsou dvě. Za prvé: FSA (tzn. Federace sociálních anarchistů a anarchistek) začala plně uplatňovat svůj nový název - FAS (tzn. Federace anarchistických skupin). A i přes legitimní snahu o revizi kolektivního rozhodnutí členů a členek nový název plně respektuje nový pozitivní vývoj uvnitř naší organizace, tj. snahu o sbližování, spolupráci a stabilizaci vztahů s jinými anarchistickými skupinami, zpřístupnění naší organizace širšímu spektru nových zájemců/kyň o členství a respektování nových tendencí v anarchistickém hnutí (např. genderové lingvistické korektnosti). Za druhé: webové stránky AFA byly přesunuty z domény afa-cz.antifa.net na novou adresu antifa.cz, jež nám přenechala skupina Antifa Praha.

Číslo 10, jak už napovídá obálka, je tématicky věnované antifašismu. Je to tudíž tak trochu naše klasika, návrat k našim kořenům. Návrat, který ovšem plně respektuje a především reflektuje vývoj v této oblasti v posledních několika letech. Ze všeho nejdřív si můžete přečíst tento **Editorial**, prozkoumat **Obsah** čísla, nakouknout do dvou **Prohlášení** (první naší nové skupiny AFA-FAS Olomoucko a druhé o genderové korektnosti zde uveřejňovaných textů). V úvodní sekci „téma: antifašismus" pak narazíte na články **Antifašismus - jak se věci mají** (koncipovaný jako jakýsi úvod k problematice antifašismu v našem podání), **ABC přímé akce** aneb jak se vyhnout represím, **Reakce na článek *Vznik fašismu*** otištěný v Akci č. 8 na straně 37, **Anarchistický odpor v nacistickém Německu**, **Terorismus a krajní pravice v Německu, Anarchismus a antifašismus ve Francii 1933 - 1939 „Fašismus nebo revoluce!"** a **Internacionalismus v trojúhelníku tří zemí** s podtitulem - Pilarski a anarchosyndikalismus v Horním Slezsku v meziválečném období. **Americká válka „proti terorismu" v Kolumbii** následuje v „reportech" a ve „stalo se u nás" vás seznámíme v textu **Hoši děkujeme!** s udavačskou kauzou Filipa Vávry, která otřásla neonacistickou scénou, v „upoutávce" na nový web **AFA Bratislava** a v článcích **Za street-rock se neschováš** aneb protikomunistický neonacista dobrý neonacista a **A zase ti zlobiví „pankáči"** s problémem tzv. „antikomunistických punkových kapel". V „koutku humoru" na vás čekají **Nové zprávy z Národního odporu**, předělané bilboardy z Brna a Mostu pod souhrným názvem **Veselé léto**, pythonovská kritika americké vlády **Moc to bolet nebude** Terryho Jonese a komiksy **Wildcat** (2 ks) a **Black&Red Meat** (3 ks) rozházené po celé Akci. Na prostřední dvoustránce naleznete plakát formátu A3 určený ke kopírování a propagaci (vylepování) našich myšlenek ve vašem regionu - jiné plakáty naleznete i v dalších číslech. Ve „stalo se v zahraničí" si můžete přečíst články **Politický vězeň propuštěn po 20 letech** o Levasseurovi, kterého americký anarchistický černý kříž dlouhá léta podporuje jako politického vězně, **V Pärnu se staví muzeum estonské divize Waffen-SS**, **Běloruské úřady pronásledují antifašisty**, **Protesty v Bolívii**, **Mírový dezertér** o dezertérovi amerických okupačních sil v Iráku, **Novým italským ministrem se stal bývalý neofašista**, **Antifašistické protiakce ze zahraničí - Antifa znamená útočit!**, **Do komparzu filmu Zánik pronikli němečtí náckové** a o zajímavé změně neonacistické image **Jsem národní socialista a revolucionář, ne skinhead!** projevující se už i u nás. V sekci „rozhovor" najdete rozhovor s Joannou Pilarskou, dcerou anarchosyndikalisty Tomasze Pilarského **Od Hitlera ke Gierkovi** aneb život slezského anarchisty a do některého s dalších čísel počítáme s rozhovorem se španělskou kapelou Sin Dios. „Teorie" **Velké policejní ucho** vás seznámí s technickými podrobnostmi policejních odposlechů, s konceptem **Přímé akce** a s kritickým rozborem náboženských periodik v článku **Křesťanství** - milosrdenství a láska k bližním? V sekci „historie" se podíváme do Franice roku 1944 v článku **O památném dnu - Den D** kriticky hodnotící spojeneckou invazi v Normandii koncem 2. sv. války, zavítáme do střední Ameriky přelomu 80. a 90. let 20. st. v článku **Invaze do Panamy,** Filipín konce 19. stol. s textem **Historické poučení**, na Blízký východ počátkem 90. let 20. stol. s texty **Povstání v Iráku - jaro 1991** a **Irák a vina médií** a nakonec se vrátíme zpět do Evropy v článku **Baskicko a jeho svoboda** zabývající se komplexně tímto regionem. V sekci „umění a recenze" narazíte na teoretickou stať **Divadlo jako diskurs**, na 2 autorské povídky **Politik** a **Azor** z pera naší členky, na recenze filmů **Comandante** - dokumentární rozhovor s diktátorem - filmovou hvězdou a **Fahrenheit 9/11** - propagandistický dokument pro „popcornového" diváka a na text **Nový projekt antifašistického labelu Insurgence records**. No a konečně v poslední sekci „upoutávka" si můžete přečíst o nově vydaném CD a knížce **Los Muertos de Cristo - Rapsodia Libertaria**, nových číslech časopisů A-kontra, Přímá cesta a novém komiksu Válečná závislost vydavatelství Intu. Na úplně posledních stránkách si můžete vybrat něco z nabídky naší **Distribuce MAP Records** nebo nás kontaktovat na aktualizovaných adresách. ★★★

Přejeme příjemné počtení.

redakce

Prohlášení nově vzniklé regionální pracovní skupiny AFA-FAS Olomoucko

Počátkem měsíce října 2004 vznikla nová pracovní skupina AFA-FAS pro oblast Olomoucka. Tato skupina vznikla z potřeby cíleně se organizovat a bojovat tak proti neonacistickým tendencím - ať už šířením antifašistických materiálů, tak i formou militantní konfrontace.

Nejmarkantnějším projevem místních neonacistů je samozřejmě násilnické napadání lidí nejen ve večerních hodinách. Tyto útoky jsou prováděny jak ve skupinkách, tak i samostatnými jedinci. Za zmínku také stojí aktivita místních nazihools, kteří při fotbalových utkáních taktéž útočí na náhodně vybrané lidi. Občasné pořádání neonacistických koncertů s internacionální (většinou polskou a slovenskou) účastí není výjimkou.

Ze všech stran slyšíme, *„jak jsou ti náckové ukrutně hrozní"*, ale tento pasivní postoj či názor toho sám o sobě proti neonacistickému teroru mnoho nezmůže. Je třeba se aktivně realizovat v boji proti tomuto násilí jakoukoli formou.

V současné době již aktivně funguje monitoring, který velkou měrou přispívá k identifikaci neonacistů. Fotografie a informace o místních neonacistech a jejich sympatizantech jsou vítané na emailové adrese: **fas-olomoucko@anarchismus.org**. ★★★

Prohlášení ke genderové korektnosti textů uveřejňovaných v časopise Akce!

Uvědomujeme si, že česká gramatika je sexistická, ale zároveň též víme, že všechny články uveřejněné v našem časopisu nejsou z lingvistického hlediska genderově korektní. V některých případech tomu tak je na základě svobodné volby autorů a autorek. Resp. jejich vůli (v tomto případě nevůli) přizpůsobovat své tvůrčí ambice antisexistické gramatice, což se samozřejmě netýká čistě literárních žánrů jako je např. povídka či báseň, ve kterých vše závisí pouze na uměleckých záměrech autora či autorky. Nepoužívání antisexistické gramatiky je též pochopitelné při překladech cizojazyčných textů, v nichž samotný/á autor či autorka tuto gramatiku nepoužívá. V tomto případě by genderové přizpůsobování překladu mohlo mít i vliv na čitelnost a plynulost textu. To však neznamená, že není důležité se sexismem bojovat na všech frontách. V osobních vztazích a životě, stejně tak jako na lingvistické či rétorické úrovni. Je důležité zvykat si na to, že antisexismus musí být naší každodenní normou stejně tak jako ostatní anarchistické principy, které uplatňujeme již dnes v našich životech. ★★★

Federace anarchistických skupin
- internet: http://www.fsa.anarchismus.org

TIRÁŽ

AKCE! - časopis Antifašistické akce (AFA), pracovní skupiny Federace anarchistických skupin, členské sekce Mezinárodní asociace pracujících (FSA-MAP)
číslo 10 vyšlo: v únoru 2005, náklad: 800 ks, počet stran: 68
redakční kolektiv: Vojtěch Svoboda, Pavel Pecka, Jindřich Lacina a Martin Koudelka
stálí přispěvatelé: Karel Rosák, Marek Vondra a David Jarý
celkové grafické zpracování a technický servis: Vojtěch Svoboda, korektury: Adriene, Markéta
grafika na obálce: použit motiv z webových stránek turecké Antifašistické akce
(osobní e-maily autorů a autorek bývají zpravidla uvedeny pod jejich příspěvky)

Redakce rEdakce reDakce redAkce redaKce redakCe redakcE
casopis.akce@anarchismus.org
pozor - změna domény e-mailové adresy naší redakce - casopis.akce@ziplip.com již nefunguje

Antifašismus
Jak se věci mají

Poslední „horká válka“ s fašismem skončila v roce 1945, studená válka s fašismem probíhá neustále. Fašismus existuje v zárodečné podobě i v méně kritických obdobích, jakým je to dnešní. Systém má pro fašismus i dnes určitou roli, i když omezenou a přísně kotrolovanou. Dnes v Evropě neexistují otevřeně fašistické režimy. Jsou zde ale fašistické politické strany a organizace a hnědé nebezpečí stále žije.

Jakou společenskou roli tedy dnes hraje fašismus? Hodí se na terorizování těch, kteří jsou odsouváni na okraj společnosti, na útoky proti sociálně kritickým hnutím, proti subkulturám, proti kulturním a národnostním menšinám. Nesmí ale překročit hranice, které jim systém stanoví. Pokud se o to za podmínek „studené války“ pokusí, systém je odkáže do patřičných mezí. Dnešní čeští fašisté a fašistky se často dostávají do role rozhněvaných mladých lidí, nechápajících, že jsou pouhými mouřeníny, kteří slouží jinému pánu, než si myslí.

Fašismus je ze své podstaty bezpečnostní záklopkou systému. Je způsobem, jak nouzově řešit sociální problémy moderní masové kapitalistické společnosti, aniž by byla principiálně dotčena privilegia a majetky vládnoucí třídy. Dokud existují stát a kapitalismus, je fašismus neustále přítomen, skrývá se, a dere na denní světlo kdykoli se vyostřují sociální problémy.

Antifašistická akce

Pomalu se blíží desáté výročí (v roce 2006) založení Antifašistické akce - a nejen v této souvislosti je dobré se zamyslet nad tím, čeho dosáhla a jaké zkušenosti jsme získali/y. Podobné skupiny samozřejmě existovaly i předtím, než byla v roce 1996 založena AFA. Teprve ale založení Antifašistické akce umožnilo navázat spolupráci s řadou místních skupin a jednotlivců a začít potlačovat fašismus organizovaně.

AFA se stala organizací pracující na základě anarchistických zásad solidarity, vzájemné pomoci, federalismu a přímé akce. Začala vytvářet prostředí, na kterém bylo možno dlouhodobě stavět. Šlo o zásadní vývoj a dozrávání antifašismu. Šlo o hledání účinných prostředků, soudržných s cíli našeho boje. Účinné prostředky jsou takové, že fašismus jejich použití skutečně pocítí a upraví podle toho své chování žádoucím směrem. Je k tomu dotlačen, nemůže jinak. Prostředky slučitelné s cíli jsou důležité proto, že naše práce nebude mít zpětnou vazbu, která by ji v jiné rovině úplně znehodnocovala.

Skutečnost, že se nakonec česká AFA vyvinula do podoby pracovní skupiny Federace anarchistických skupin, dokládá proces, k němuž dochází v širších platformách. Vývoj AFA do podoby anarchistické organizace byl logický. Anarchismus poskytuje antifašismu zřetelné porozumění roli fašismu v dějinách a způsobům, jakým je nutno proti němu bojovat. Fašismus nepadá z nebe, ale plní určitou společenskou roli.

Politický vývoj AFA vůbec neznamená, že by se nějak omezily možnosti spolupráce. Nikdo není odmítán AFA, pokud jeho/její metody nejsou v protikladu s anarchistickými principy. S AFA spolupracuje mnoho antifašistů a antifašistek, ačkoli nejsou jejími členy/kami a nikdo není předem odmítán kvůli odlišnému názoru na dílčí témata.

Jedno téma ale máme všichni, členové a členky i spolupracovníci a spolupracovnice společné. Prvořadě jde o bezpečí nás, našich blízkých a našich komunit před fašistickým násilím. Většina z nás do antifašismu vstoupila právě kvůli tomuto problému. Nakonec jsme dospěli/y k poznání, že hledanými prostředky je kombinace přímých akcí a sociálních aktivit v komunitách a městech. Pokud jsou fašistické aktivity zatlačeny, do vytvořeného vakua musí vstoupit antiautoritářské skupiny šířící antiautoritářské principy.

Vládnoucí třída se dnes v České republice obejde bez fašismu. Sociální konflikty jsou v naší zemi naneštěstí potlačené a situace pro establishment stabilizovaná. Stačí se však podívat přes hranice, do bývalé NDR. Není náhodou, že zásadní nespokojenost milionů zdejších nezaměstnaných začíná stále více absorbovat krajní pravice, které ostatní politické strany staví jen minimální překážky. Co kdyby lidé začali hledat skutečné příčiny svého osudu, co kdyby zpochybnili systém, ve kterém žijí. To je příliš nebezpečné. Mnohem lepší pro systém je vzestup krajně pravicové demagogie, obviňující přistěhovalce nebo multikulturní společnost.

Z toho pramení i jeden ze základních poznatků antifašismu: kapitalistické a státní elity nejsou nepřítelem fašismu, ale jeho pánem.

Fašismus a antifašismus

Jak ukázala historie, fašismus je ze své podstaty nouzové řešení, připravené v repertoáru vládnoucí třídy. Kdekoliv dojde ke společenské krizi, která zpochybní základní vazby kapitalistické společnosti a ohrozí kapitál a jeho držitele - Itálie 1919 - 1922, Německo ve 20. letech, Španělsko v letech 1936 - 1939 a mnoho zemí v třetím světě po 2. světové válce - nastupuje v určité formě fašismus/nacismus.

V našich podmínkách jsou nejviditelnějším nebezpečím jednotlivé fašistické organizace a skupiny. Nesmíme ale zapomínat, že v obec-

nější rovině jsou problémem sociální problémy, týkající se také menšin a v konečném důsledku neodstranitelné strukturální vady kapitalistické a státní společnosti, která si fašismus drží v záloze a rasismus a xenofobii přímo podporuje.

Revoluční a anarchistický antifašismus (jaký prosazuje i AFA-FAS) jako jeden z mála z celé škály nejrůznějších antifašismů nabízí systémové řešení, spočívající v účinné myšlenkové i fyzické marginalizaci (zatlačení do ústraní) fašismu, aby nepředstavoval hrozbu pro své okolí a překážku pro antiautoritářský společenský pohyb, který doufejme vyústí v sociální revoluci, odstraňující právě ony základní nerovnosti, útlak a vykořisťování.

AFA chce být prostředkem, jak pomoci proklestit cestu pro antiautoritářské myšlenky, pro anarchisty a anarchistky, pro všechny, kdo protestují proti systému státu a kapitalismu - a nechtějí systém „změnit" pouze tím, že by si přisvojili/y moc pro sebe.

Jestliže se naši nepřátelé - současné mocenské elity a fašistické hnutí - mezitím střetnou mezi sebou ve sporu o „kompetence", tím lépe - ale v důsledku je úplně jedno, který holohlavý psychopat sedí za mřížemi a jaká kauza fašistických vražd a násilností zaujala masové sdělovací prostředky. Skutečností zůstává, že státní represe proti fašistům je vždy důsledně liknavá (nedůsledná) a vládnoucí třída si svého mouřenína pouze pečlivě drží na uzdě, když ho nepotřebuje na špinavou práci.

Je možné se donekonečna rozhořčovat nad tím, že policie nerozpouští neonacistické koncerty, na nichž se skanduje „Vypalte synagogy" (a není tajemstvím, že ani to už se nestává, fašisté a fašistky se dnes chápají plíživější propagandy), nepochopíme-li, jakou roli fašismus hraje v kapitalistické společnosti. Kluci nezlobí a baví se mezi sebou, tak proč zasahovat za nějaké skandování - to je přístup „odpovědných míst". Kromě toho se zde establishmentu účelově hodí jejich „demokracie" a „svoboda slova".

Demokracie a extremismus

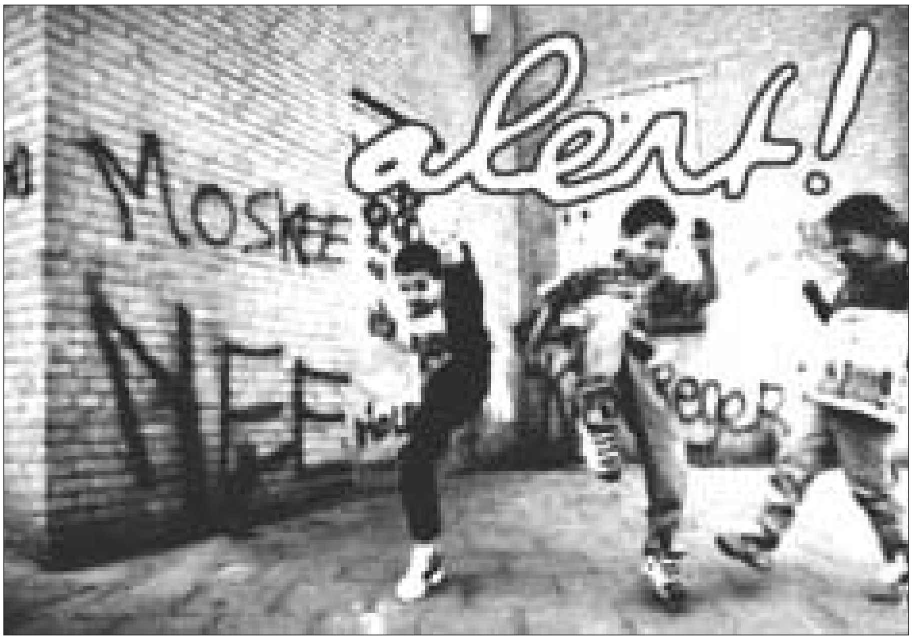
Fašismus je dnes nejviditelnější, pomocí masmédií, v souvislosti s jednotlivými násilnostmi, páchanými fašisty. V této souvislosti je jedním z důležitých úkolů AFA působit proti poselství masmédií, že boj proti fašismu znamená prvořadě zabránit **„násilí"** („rasovému", „diskriminačnímu" apod.). Pouliční rasově a politicky motivované násilí je nejviditelnější a bezprostředně nejhorší projev současného fašismu. Fašisté jsou odsuzováni takřka výhradně jako „násilníci".

Násilná přímá akce, tvořící jednu z položek v našem taktickém repertoáru, je tak překvapivě často odsuzována jako „nic neřešící... násilí". Proti „násilí" údajně není možné bojovat „násilím", protože tím se „násilí" jen podporuje apod.

Tato argumentace je nesmyslná. V okamžiku, kdy odsoudíme antifašistické přímé akce, ohromně podpoříme vládnoucí třídu a její stát. Řekneme ano jejich nároku na výlučné legitimní použití násilných prostředků. Zásadním způsobem bychom podpořili/y existenci policie a ozbrojených složek, chránících tento systém.

Hlavně ale bychom odvedli/y pozornost od toho, jak se věci skutečně mají. Na fašismus dopadne represe pouze tehdy, když překročí prostor, který mu systém vykázal.

Kapitalistická demokratická společnost, ve které zatím musíme žít, potřebuje ke své existenci jeden důležitý faktor. Vnutit utlačovaným své „simulacrum", velké pohádkové vyprávění, stojící v základech každé propagandy vládnoucích. Stát je prý přeci jen nástrojem k prosazení harmonie různorodých zájmů a zabránění **násilí** ve společnosti. Stát je prý přeci jen v určitých situacích garantem „spravedlnosti" a „pořádku". Je prý možné ho přeci jen bez obav využít k objektivně prospěšnému jednání, aniž by toto v jiných souvislostech nebylo snižováno nebo úplně negováno. Jinými slovy, liberálně demokratická kritika revolučního antifašismu tvrdí, že stát se může za určitých okolností stát nástrojem našich sociálních aktivit. Proč tedy podnikat přímé akce, proč budovat síť antifašistických skupin, proč to všechno, když údajně stačí jen důsledně tlačit na stát?

Stačí prý důsledně monitorovat nacistické skupiny a jejich zločiny a veřejně tlačit na jejich postihování. To je prý vše a anarchisté a anarchistky zbytečně zabředávají do složité ideologie a pouličního násilí.

Demokratické iluze tak zplodily celou řadu občanských nevládních organizací, působících mj. „proti fašismu a rasismu". Jejich činnost v oblasti neonacismu však má výraznou negativní zpětnou vazbu. Posiluje státní represivní složky (policie, prokuratura, justice) ve smyslu operativnosti, legitimity a společenské prestiže. Posilují politickou průchodnost uplatnění protiextremistické legislativy. Neonacisté/ky totiž nejsou odsuzováni jako neonacisté/ky, ale jako extremisté/ky či násilníci/e na základě totožných paragrafů, podle nichž můžeme být odsouzeni i my. Lidskoprávní soudní aktivity vydávané za výsledek činnosti anarchistů a anarchistek dělají ohromnou reklamu demokratické ideologii: Hleďte, i anarchisté se obracejí na naše instituce a zákony...

Přistoupit na spolupráci se státem znamená uzavřít se systémem faustovskou smlouvu. Stát nedává nic zadarmo. Dlouholetý spor anarchismu s demokracií ohledně revolučního (anarchistického) antifašismu je toho nejlepší ilustrací. Náš spor s těmi, kteří se zastávají demokratických občanských aktivit, je ze strany anarchistů a anarchistek veden především jako upozorňování na odvrácenou tvář lidsko-právního aktivismu, jejíž negativa výrazně převažují nad údajně bezprostředními kladnými výsledky. Upozorňujeme, že lidskoprávní demokratický antifašismus žije v sociální iluzi. „Existenci státu" není možné bez závažné zpětné vazby zužitkovat pro vlastní cíle.

Nestranný „právní stát" neexistuje a demokratické „právo" a „spravedlnost" jsou přeludy. Stát je údržbářský nástroj na zajišťování hierarchie ve společnosti, zejména té třídní - a prosazování zájmů vládnoucí třídy, zejména těch ekonomických. Že demokratická legalita a zákonnost jsou pohádky na dobrou noc, poznalo anarchistické hnutí již hluboko v 19. století a právě proto je anarchistické.

Revoluční antifašismus

Anarchisty a anarchistky by neměly zajímat údajné posuny v demokratické legislativě, mikroskopické změny veřejného mínění a změna jakéhosi „povědomí". Nás zajímá ověřitelné, pociťované potlačení nacistických aktivit. Zajímá nás naše bezpečí, naším cílem není potlačit „násilí", ale fašismus. Chceme v prvé řadě chodit bez obav večer po sídlištích. Chceme se cítit v našich domovech bezpečně před fašismem. Chceme šířit a prožívat své myšlenky.

To je hlavní důvod existence AFA. Pokud se nebudeme bránit, nebudeme moci bojovat proti fašismu. A boj proti fašismu není jen fyzickým bojem proti konkrétním fašistům a fašistkám. Proti fašismu lze bojovat jen s přihlédnutím k celé šíři problematiky. Takový kontext boje zachovává ukotvení antifašistických aktivit v anarchistické (revoluční) organizaci. Cílem AFA není postihování (trestání) fašistů a fašistek, pro AFA není důležité dostat nacisty „za katr".

Navíc právě anarchistické hnutí by mělo vnímat a chápat, že násilničtí neonacisté nejsou jedinou hrozbou. Fašismus je obecně jen určitou částí politického spektra, jehož nejvýznamnějším rysem je důraz na úlohu státu ve společnosti. V globálním měřítku jsou dnes mnohem větším nebezpečím ideologické směry, které naopak usilují o oproštění státu od jeho zprostředkovatelské úlohy a ponechání čistě represivního charakteru. Tyto ideologie zde vládnou a mají svůj zdroj v neoliberalismu, nikoli ve fašismu. AFA-FAS toto nepouští ze zřetele, proto se do tohoto širšího boje zapojila jako nedílná součást anarchistického hnutí. To, že je pracovní skupinou zaměřenou na partikulární problém, není na škodu. Dokud si zachová ponětí o kontextu, může tak jen efektivněji pomáhat celému hnutí řešit tento problém. Federace anarchistických skupin k tomu dává své členské základně prostor.

Pro anarchistické/revoluční antifašisty a antifašistky neexistují žádné „příslušné" orgány, dodržování „oprávněnosti" postupu, vyčerpání „legitimních" možností. Tam, kde se nacistické hrozbě postavila odhodlaná fyzická a politická opozice, došlo téměř vždy ke zlepšení situace. Ano, někdy se to také nepovedlo. Existuje ale i několik měst, nebo celých regionů, kde díky přímým akcím antifašistů a antifašistek, nejen z AFA, došlo k téměř naprostému utlumení veřejné činnosti nacistických skupin. Fašistické organizace mohou být kombinací přímých akcí a politické činnosti zahnány zpátky do své pivní subkultury. O to jde. Narušovat a rozbíjet každou jejich politickou, veřejnou aktivitu. Nedovolit jim se veřejně organizovat.

Demokratická lidsko-právní taktika má jeden očividně záporný účinek. Nutí postižené, aby vkládali/y naděje do procedurální správnosti jednání policie a soudů, přistoupili/y na pravidla systému a spoléhali/y se na něj. Zvláště v případě romské populace, mající dlouholetou zkušenost, z první ruky, se skutečnou funkcí státu, se jeví tyto snahy jako krajně kontraproduktivní. Ostatně několikaleté kličkování mezi paragrafy, přehazování případu mezi soudy - to vše působí hluboce demoralizujícím dojmem.

To, co je nutné a oč se revoluční antifašismus snaží, je pomocí příkladů a spolupráce pomoci lidem přestat vkládat důvěru ve stát. Přestat věřit policii a soudům a nezbavovat se tak druhotně spoluodpovědnosti za udržování vlastní komunity. Začít komunikovat, sdružovat se, společně jednat a ignorovat možnosti nabízené státem. Bránit se sami, zakládat asociace zdola, rovnostářské, bez šéfů a „profesionálních aktivistů" a „specialistů", předstírajících, že dotlačí státní moc k žádoucímu verdiktu.

Právě to znamená vytvářet antiautoritářskou kulturu mezilidských vztahů, působit v pravém slova smyslu anarchisticky - nikoli ve smyslu vůdčím, ale jako inspirátoři a lidé, kteří podávají pomocnou ruku v organizování se a spolupracují na rovnostářském základě.

V případě obrany proti fašismu to znamená mj. připomínat myšlenku domobrany (kolektivní sebeobrany) která se mnohokrát spontánně objevila nejen v romských komunitách a vždy byla potlačena a odmítnuta mj. i „aktivisty" a „specialisty na lidská práva". Romové a Romky by totiž mohli/y začít být lidmi, určujícími vlastní osud a pro nejrůznější pány a dámy nevládního aktivismu by již nebyli/y pasivním subjektem, který sekundárně kromě politického věhlasu přináší grantové peníze pro snadný život.

Komunitní antifašistické skupiny (např. skupiny AFA a na ně navázané množství sympatizujících a spolupracujících lidí) jsou právě takovou domobranou - silou, která se aktivně snaží zamezit útokům nejen na svoji komunitu.

AFA a veřejné mínění

AFA-FAS nebojuje o veřejné mínění. Nejednoznačnost tohoto pojmu bije do očí. Je „veřejné mínění" to, co na zakázku zpracují velké agentury na „výzkum veřejného mínění"? Co to je? Převládající názor většinové společnosti? Posuny „veřejného mínění" se zlepšením situace nesouvisí. Stejně jako fašismus ani revoluční antifašismus na něj nedbají. Myšlenka, že fašisté a fašistky „nás nechají na pokoji", kvůli obavám z veřejného mínění, je scestná sama o sobě.

Úvahy o smysluplnosti našich aktivit se neodvíjí od „veřejného mínění", formovaného mediálními korporacemi, ale zájmů naší komunity - anarchistického hnutí a utlačovaných. Úspěchy antifašismu závisí na jedné straně na organizovaných i násilných přímých akcích a na druhé straně na osvětě a komunitním působení v anarchistickém duchu.

Antifašismus a přímé akce

Tradičním jazykem nacismu je odosobněná brutální síla a její kult. Nacismus je vyhraněná ideologie, rozdělující společnost na přísně hierarchizované etno-kulturní a sociální skupiny, jejichž koexistence je nemožná a nežádoucí. Čím hlubší jsou sociální problémy, na jejichž potlačení je nacismus používán, tím je tato jeho základní vlastnost vyhrocenější. Nacismus a jeho stoupenci a stoupenkyně nejsou schopni/y komunikovat jinak, než konfrontačními prostředky, v různé míře podle okolností. Někde postačí politická opozice a každodenní aktivismus, někde je potřeba udeřit silou, protože na nic jiného nereagují.

K dosažení cílů nacismu je nutné vyhladit celé rasově a politicky vymezené skupiny. Odhodlání kvůli „historické nutnosti" vyvraždit miliony lidí vytvořilo u nacistů a nacistek mentalitu chladné, racionalizované krutosti, nepřipouštějící pochybnosti. Lidé, kteří přijali za svou nacistickou ideologii, v sobě probouzejí psychologické rysy shodné s chováním Heinricha Himmlera a dalších. Přesvědčení o nemilosrdném konfliktu ras a kultur a svém historickém poslání.

Antifašismus AFA proto vychází i z porozumění tohoto rysu nacismu. Přímé akce se objevují jako prakticky jediný prostředek, po jehož uplatnění jsou nacisté a nacistky dotlačeni/y ke změně chování. Násilné přímé akce - někdy nazývané militantní antifašismus - nejsou primární, jedinou či základní metodou práce AFA, od které se odvozuje všechno ostatní. Jsou ale jistě rizikovou, neobvyklou, nepříjemnou součástí antifašistické práce, založenou na skutečném základním principu činnosti AFA, na přímé akci.

Někdy si říkám, že když jsou lidé schopni pochopit, že se za 2. světové války nebo španělské občanské války (revoluce) proti fašismu bojovalo pomocí bombardérů a tanků - tak by dnes rozhodně neměly vyvolávat jakékoli pobouření militantní (násilné) přímé akce AFA.

Závěrem

AFA a množství dalších antifašistů a antifašistek, představují bojovníky a bojovnice „studené války proti fašismu". Představují lidi, kteří jsou ochotni leccos riskovat, kteří zpochybňují stát a kapitalismus, kteří se neřídí jeho pravidly, kteří se nezajímají o to, jak o nich budou psát masová média, kteří se nezajímají o „vědecké" výzkumy veřejného mínění. Jsou to lidé, kteří se zajímají o potlačení fašismu, kteří chtějí bezpečí před fašismem nejen pro sebe. Proto si AFA zaslouží podporu. Její práce je možná nebezpečná, konfrontační, občas militantní a násilná - ale v podmínkách státu a kapitalismu se boj o naše svobody a životy nevede v rukavičkách.

V AFA je prostor pro všechny druhy aktivit proti fašismu, které jsou antiautoritářské. V AFA se mohou uplatnit všichni, kteří mají upřímný zájem na boji proti fašismu a systému, který ho chrání. AFA spolupracuje s celou řadou skupin i jednotlivců - mezi nimiž můžete být klidně i vy - vaše skupina z malého okresního města, nebo velkého sídliště, ohrožovaného fašistickými gangy. A když vás neohrožují zrovna fašisté, jsou i jiné problémy. Společně s námi můžete změnit svět, ve kterém žijete.

Obšírněji a komplexněji se tomuto tématu (tento článek má být „pouze" jakýmsi „úvodem" do dané problematiky) chceme věnovat v našem (AFA) připravovaném programovém konceptu. ★★★

Jindřich Lacina *(FAS Praha)*
- e-mail: jlacina@anarchismus.org -
editoval Pavel Pecka (FAS Praha)
- e-mail: pavelpecka@anarchismus.org -
a Vojtěch Svoboda (AFA-FAS Praha)
- e-mail: vojtech.svoboda@anarchismus.org -

ABC přímé akce

aneb jak se vyhnout represím

Tento text vznikl na základě přednášky, která měla proběhnout v rámci letošního AFA Campu. Z organizačních důvodů přednáška neproběhla, přinášíme vám ji tedy touto formou. Následující text je jakýmsi stručným přehledem, jak se vyhnout případným problémům s represemi. Podrobněji se tomu tématu budeme ještě věnovat v brožuře *„Tipy a triky pro antifašisty“*, kterou pro vás připravujeme. Rady se týkají většiny typů přímých akcí, včetně militantních demonstrací, následují rady, které se týkají případného zatčení a sdělení obvinění z trestného činu nebo přestupku ze strany fízlů. Snažte se tento text nebrat na lehkou váhu, může vám ušetřit spoustu nepříjemností.

1. Před akcí

1.1) Příprava

Snažte se komunikovat co nejvíce osobně. Internetová a telefonní komunikace je vysoce riziková. Mnohé mobilní telefony mohou být a pravděpodobně také jsou odposloucháványy, zvláště, co se týče dlouhodobě se angažujících aktivistů. Policie disponuje novým vybavením, s kterým již nepotřebuje spolupráci provozovatele sítě mobilních telefonů. Policie může volně používat tzv. operativní odposlechy, ke kterým není nutný souhlas soudu. Ty sice nemohou být použity jako důkaz u soudu, ale jejich pomocí jsou obvykle získávány další důkazy.

E-mail a jiné formy internetové komunikace (například ICQ) je velice snadné nabourat, proto používejte bezpečnější e-mailové schránky, např. ziplip.com a zásadně se vyvarujte používání českých mail serverů, email.cz, seznam.cz, volny.cz, post.cz nebo atlas.cz. Pokud máte na takovém serveru schránku, doporučujeme ji okamžitě zrušit. Čeští poskytovatelé internetových a emailových služeb mají ze zákona povinnost archivovat veškerá data po řadu let a poskytovat je policii volně k dispozici (tj. i obsah vaší emailové schránky).

I pokud používáte bezpečnější mail, je šifrování obsahu zprávy naprosto nezbytností! Osvědčil se šifrovací program PGP (www.pgp.cz), jeho používání je jednoduché a velmi účinné. Tématu šifrování se budeme ještě podrobněji věnovat. Dlužno dodat, že pokud by měly represivní složky velký zájem na obsahu vaší zprávy, jsou schopny ji rozluštit útokem tzv. hrubou silou, během několika měsíců. Proto do emailu nepište vůbec nic, co by proti vám mohlo být použito!

Elektronickou komunikaci pokládejte za apriori nebezpečnou.

1.2) Výstroj

Důležité je, co nejvíce nenápadné pohodlné oblečení a sportovní boty, ve kterých se dobře běhá. Zapomeňte na těžké boty.

Další důležitou součástí vaší výbavy musí být maskování. Nejen kukla, ale vhodné jsou i černé brýle, čepice, šátek, kterými se můžete částečně chránit, když vás např. policista na veřejném shromáždění vyzve, abyste se odmaskovali.

Pomůcky vybírejte adekvátně typu akce. Praktické jsou zejména teleskopické obušky, tyčky a boxery. Plynové střelné zbraně, elektrické zbraně a spreje většinou nejsou vhodné. Také se vyvarujte používání zbraní náročných na manipulaci, např. nunchaky.

Mějte u sebe doklad totožnosti, pas nebo občanku. V případě, že jej nemáte, vám hrozí pokuta a zadržení až na 24 hodin jen kvůli zjištění totožnosti.

Vhodné jsou také rukavice (ideální jsou chirurgické, gumové, jednorázové) kvůli otiskům.

Převlečení, nejlépe lehká šusťáková bunda, která se dá po akci rychle sundat.

V případě militantní demonstrace, blokády, atd. je dobré mít ochranu proti slznému plynu (rukavice, plyn. masku nebo šátek, vodu a citrónovou šťávu), případně ochranné prostředky proti obuškům (helmy atd.).

Pokud používáte brýle, na přímé akce jsou vhodnější čočky, ale pokud hrozí zásah slzným plynem, čočky si určitě neberte, může dojít k vážnému poranění očí.

Pokud užíváte pravidelně nějaké léky, nezapomeňte na ně.

1.3) Co s sebou nikdy nebrat!!!

Diáře, notesy, organizéry, adresáře a nic podobného, z čeho by policisté mohli získat jakékoli vaše kontakty.

Žádný alkohol a jiné drogy. A to ani s sebou ani v sobě.

Piercing není vhodný, může dojít ke zbytečnému zranění.

Neber s sebou fotoaparát, zvlášť pokud v něm máte kompromitující fotky (např. svých známých, fotky do monitoringu atd.). Pokud máte mobilní telefon s fotoaparátem, nezapomeňte na případné fotografie ve formě MMS uložené v paměti!

Pokud hrozí zásah slzotvornými prostředky, neličte se a nepoužívejte jelení loje nebo mastné krémy. Ty zhoršují a prodlužují účinek takových látek.

1.4) Dále nezapomeňte!

Vymazat z telefonu veškeré SMS nebo MMS (fotografie) atd., které vás mohou kompromitovat. Nezapomeňte ale, že ACAB si mohou vyžádat výpis vašich SMS, MMS a hovorů a operátor ho musí bez odporu poskytnout.

Pokud možno zablokujte paměť telefonu, je sice pravděpodobné, že se do něj dostanou, ale aspoň jim to ztížíte.

Na akci přicházejte ve skupině, dejte si sraz někde mimo, pomůže vám to vyhnout se napadení, zvlášť ze strany neonacistů.

Dobrý plán je základ každé akce, pokud máte v plánu akci na nějakém konkrétním místě, projděte si ho a seznamte se s únikovými cestami a půdorysem okolních ulic nebo krajiny, počítejte se všemi variantami a dobře naplánujte ústup.

V současné době se stále více rozmáhají kamerové systémy, proto je nutné počítat i s touto variantou. Záznamy z kamerového systému mohou sloužit jako nepřímé důkazy u soudu.

V případě militantní akce si pokuste obstarat dopředu alibi.

Nezapomeňte se předem dohodnout, co a jak bude probíhat, jaké má kdo úkoly.

Neúčastněte se akcí s lidmi, se kterými máte špatné zkušenosti. Například pokud na ně není spolehnutí nebo pokud nebudou respektovat *„plán“* či bývají často pod vlivem alkoholu nebo jiných drog.

Důležitá poznámka k mobilním telefonům: pokud budete zatčeni a policisté u vás nebo dalších lidí najdou mobilní telefony, které byly během akce v provozu, mohou ve spolupráci s operátorem, se slušnou přesností rekonstruovat váš pohyb po městě, zjistit kdo komu telefonoval, posílal jaké zprávy apod. Mobilní telefon se tak může proměnit na zdroj důkazů proti vám.

2. Během akce

Pokud jste na veřejném shromáždění, snažte se respektovat pokyny organizátorů, pokud nejsou v rozporu s případným plánem vaší akce. Pořadatelé mohou mít jiné plány než vy.

Během shromáždění se můžete maskovat, ale na vyzvání policisty se musíte odmaskovat, jinak vám hrozí pokuta.

Pokud vás policista legitimuje, dejte mu průkaz totožnosti, pokud odmítnete, může vás zadržet a to až na 24 hodin. Měl by vám sdělit důvod, proč vás legitimuje, většinou používají obligátní *„pátrání po hledaných osobách“*, pokud vám důvod legitimování nesdělí, porušuje zákon a vy si na něj můžete stěžovat :-) Hádky o legalitu požadavku na doklady totožnosti jsou naprosto neplodné a zbytečné.

V případě použití ACAB psů před nimi neutíkejte ani nedělejte prudké pohyby, právě na jejich základě jsou psi vycvičení útočit.

Vyhýbejte se fotoaparátům a kamerám. Ať už jde o nenápadné pány v civilu s digitálními přístroji nebo novináře. S médii nekomunikujte pokud možno vůbec. Je bohužel běžnou praxí, že se na demonstracích běžně vyskytují *„mediální hvězdy“*, které jim jistě všechno *„objasní“*. Nespoléhejte na to, že oficiální média by zveřejnila váš komentář v nesestříhané a nepřekroucené podobě nebo že by nedali záznam s vaší rozesmátou nemaskovanou tváří k dispozici ACAB.

Mnoho lidí přichází do hnutí s iluzí, že účelem médií je přeci jenom objektivně informovat. Není to pravda, média jsou byznys jako každý jiný. Známý je případ reportéra České televize, který působil jako aktivní svědek policie v procesu proti antifašistovi, který se v září 2000 podílel na konfrontaci s neonacisty v Praze na Hlavním nádraží. ČT tehdy poskytla kompletní obrazový materiál, který ve spojení se svědectvím novináře postačil k odsouzení.

Pokud se demonstrace radikalizuje a dojde ke střetu s policií, nepanikařte. Buďto se zapojte do střetu nebo se držte v hejnu a daleko od kraje

davu. Pokud opravdu nepůjde o život, tak se snažte neustupovat, ale hlavně neodcházet, protože zatčení nebo napadení vám nejvíc hrozí právě tehdy, pokud se v takovém okamžiku oddělíte od hlavní skupiny.

Neoslovujte se nikdy jmény nebo všeobecně známými přezdívkami.

V přímé akci buďte rychlí a účinní. Koncentrujte akci do co největší intenzity na co nejkratší dobu. Pamatujte na včasný ústup. Pokud je dost lidí a okolnosti to dovolují, ustanovte případné hlídky.

Hlavní zásada: Nikdy se nenechte chytit a to i v případě, že jste neudělali nic protizákonného, policisté proti vám důkazy bez problémů vyrobí, nezapomínejte na to. Bohužel se už mockrát stalo, že lidé sázeli na to, že *„přece nic neudělali“*. Policii, zvláště v případě *„hromadného narušování veřejného pořádku“,* vůbec nejde o dopadení konkrétních viníků, ale o exemplární postižení zadržených účastníků.

Pokud vám hrozí, že vás chytí, zbavte se všeho, co vám může přitížit v možném pozdějším obvinění, především se zbavte zbraně, ale i maskování, snažte se někam ukrýt vaši SIM kartu atd.

3. Po akci

Pokud jste zranění a musíte nezbytně vyhledat lékařské ošetření, raději si vymyslete krycí příběh o tom, jak jste ke zranění přišli. Důvod je prostý - pokud má lékař podezření, že vám zranění způsobil někdo jiný a mohl být spáchán trestný čin, je jeho zákonnou povinností informovat o vašem ošetření ACAB. Snažte se vyhledat ošetření co nejdále od místa akce.

Při ústupu se rozdělte, vyhýbejte se rušným komunikacím a frekventovaným místům, restauracím, klubům a nejlépe i hromadné dopravě.

Pokud můžete, převlečte se, maskujte všechny stopy, které vás můžou spojit s akcí.

4. Zadržení

Snažte se co nejvíce zadržení vyhnout, utíkejte, schovávejte se, ale dávejte si velký pozor, abyste žádným způsobem neohrozili nebo nenapadli fízla. Pokud už vás mají, nekladťe aktivní odpor, maximálně se zkuste vytrhnout a pokračovat v útěku. Fízlové vás totiž rádi dost drsně zpacifikují a přičtou vám s radostí napadení veřejného činitele.

Zadržet vás může pouze policista, jiná osoba vás může zadržet pouze když vás přistihne při trestném činu, takže nějací členové ochranek nebo hrdinové z ulice jsou mimo hru.

Po zadržení vás fízl může připoutat k dopravní značce, zábradlí, může tě zavřít do antonu atd. Doba, po kterou tě může takto zadržovat je podle zákona 2 hodiny, pak tě musí propustit nebo umístit do cely. To, že je na to nějaký zákon, ale pochopitelně neznamená, že se tak stane.

Všechno, co od zadržení uděláš a řekneš, mohou ACAB použít proti tobě, takže žádné zbytečné řeči a to ani mezi sebou, co se navzájem znáte, pokud jde o zadržení na demo, mezi zadrženými jsou i tajní, převlečení za demonstranty, kteří tahají informace.

Při sebemenším zranění si vyžádejte lékařské ošetření a za všech okolností si vyžádejte a vezměte lékařskou zprávu, může vám to později výrazně pomoci.

5. Na stanici

Opět platí, žádné zbytečné řeči. Neprovokujte zbytečně, ničemu tím nepomůžete a můžete dostat slušnou nakládačku.

Pokud vám seberou všechny věci, požadujte sepsání protokolu o jejich zabavení. Měli by vám nechat zdravotní pomůcky (třeba brýle).

Máte právo dát jedné osobě (např. rodině) vědět, že jste zajištěný/á.

Máte právo požadovat sepsání protokolu (o výslechu, o zabavení věcí atd.).

Každých 6 hodin by vám měli dát najíst.

Pokud nejste obvinění, máte právo být propuštěni ihned po sepsání protokolu o výslechu.

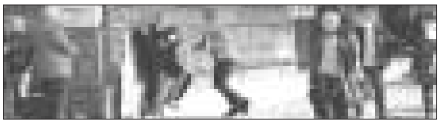
Na stanici tě můžou držet až 42 hodin, poté musí sdělit obvinění, případně rozhodnout o vazebním stíhání.

Mohou vám udělat osobní prohlídku, to však může jen fízl/fízlovka stejného pohlaví.

6. Výslech a obvinění

Máte právo nevypovídat. Je to často nejlepší řešení. Pokud jste v průšvihu, výpověď vás z něho rozhodně nevytáhne. Pokud se tak rozhodnete, důsledně na tom trvejte, neodpovídejte vůbec na nic.

Pokud přesto vypovídáte, dobře si rozmyslete, co řeknete. Nikam nespěchejte. Naopak, raději si vždycky dvakrát rozmyslete, co chcete říct. Nechte zaprotokolovat, že jste rozrušený/á, že je vám špatně, že si připadáte dezorientovaný/á atd.

Trvejte na tom, aby bylo všechno zapsáno přesně tak, jak jste to řekli. Fízlové se v protokolu budou snažit odpovědi překroutit a interpretovat zavádějícím způsobem, tak pozor na to.

Fízlové vás budou chytat za slovo, tlačit na vás, pokuste se zůstat co nejvíce v klidu a nenechat se zmást. Mnoho lidí podléhá intuitivní snaze dostat se co nejrychleji ze stanice domů. Když už jste ale zadrženi, uvědomte si, že je v důsledku jedno, jestli odejdete po dvou nebo čtyřiadvaceti hodinách, jde o to, jaký bude výsledek!

Nikdy proto za žádných okolností neposkytujte žádná jména, adresy atd. Pouze se tím odhalíte jako zdroj informací.

Nevypovídejte vůbec nic o své politické orientaci nebo napojení na nějaké organizace atd. Politická motivace trestného činu může být hodnocena jako výrazná přitěžující okolnost. Může také policii umožnit kvalifikaci trestného činu *„v organizované skupině“*, což je další mimořádně závažná přitěžující okolnost.

Jedním z nejčastějších triků je, že se vám budou snažit namluvit, ať se přiznáte, že už všechno řekli jiní zadržení, takže nemá cenu zapírat.

ACAB se můžou pokusit vás zastrašovat a donutit vás tak k výpovědi, nejdřív to budou zkoušet *„po dobrém“*, budou tvrdit, že mají svědky nebo důkazy (videozáznam, fotky) o vaší vině. Pak přijde pasivní násilí, začnou řvát, kopat a mlátit do věcí, házet s nábytkem a podobně. V nejhorším případě vás fyzicky napadnou, v tom případě se pasivně braňte. Okamžitě žádejte ošetření, pokud vám ho neposkytnou, hned po propuštění jděte za lékařem a nechte sepsat lékařskou zprávu, kterou si vezměte.

Máte právo mít u výslechu advokáta.

Pokud vypovídáte, velmi pozorně si přečtěte protokol, než ho podepíšete, máte právo žádat jakékoliv opravy v něm, pokud odmítnou opravu, nic nepodepisujte. Pozor na trik *„podepiš, že nechceš podepsat“*.

Dávejte si velký pozor, abyste výpovědí nepoškodili ostatní zadržené. Tvrďte, že nikoho z nich neznáte.

Jedno z nejdůležitějších pravidel při výpovědi je nepoužívat absolutních výrazů: tedy žádná rezolutní ne. Místo toho používejte odpovědi typu: nevím přesně, nepamatuji se, byl tam zmatek, nejsem si jistý a podobně.

Důsledně požadujte úřední kopii protokolu o výslechu.

7. Po propuštění

Při propuštění by vám měli vrátit všechny věci. Mají ovšem právo ponechat si ty, které podle nich nějak souvisí s vaším obviněním - typicky se jedná např. o mobilní telefon. Máte sice právo jim žádné věci nenechat, ale v tom případě hrozí vysoká pokuta.

Pokud vás fízlové zranili, ihned se nechte ošetřit a nechte lékaře ve zprávě detailně popsat svoje zranění.

Co nejdřív kontaktujte Anarchistický černý kříž.

8. Soud

Pokud vás obviní z trestného činu, dostává se případ k soudu. Pokud jste obviněni z přestupku, přestupek řeší přestupková komise a to většinou pokutou. Podle novely zákona o zbraních a střelivu ovšem můžete přijít o zbrojní průkaz, pokud se v posledních 2 letech opakovaně dopustíte přestupku. Proto přestupkové řízení nepodceňujte!

K soudnímu přelíčení zpočátku vůbec nemusí dojít, můžete být odsouzení i bez něho, na základě rozhodnutí soudce. Až pokud se proti němu odvoláte, dojde k přelíčení.

Soudní přelíčení nepodceňujte a ve všech případech se nechte zastupovat právníkem!!! Právní zástupce vám může skutečně výrazně pomoci. I v případech, kdy jste na sto procent přesvědčeni o své nevině a máte pro to důkazy, se nechte zastupovat právníkem. U soudu se nerozhoduje na základě vaší imaginární viny nebo neviny, ale spisového materiálu, který dodala policie. Často můžete být osvobozeni na základě vyšetřovacích a procesních chyb policie a složitého zpochybňování jejích důkazů - zde je právní zástupce zcela nezastupitelný.

Při hledání vhodného právního zástupce se můžete obrátit na Anarchistický černý kříž, který vám s hledáním může pomoci.

Pamatujte, že i z podmínečného trestu můžete mít velké problémy. Budete mít zápis v trestním rejstříku, což vám může výrazně ztížit např. hledání zaměstnání. Další komplikací, pokud jste odsouzení i pokud dostanete *„jen“* podmínečný trest je, že stanovenou dobu nemůžete vlastnit zbrojní průkaz (min. 5 let).

Proti všem rozhodnutím soudu i přestupkové komise se lze odvolat, vždy si nechávejte lhůtu na rozmyšlenou, zda se odvoláte či nikoliv.

Doufáme, že vám tyto rady k něčemu budou a pomohou vám čelit státním represím proti antifašistickým a anarchistickým aktivitám. ★★★

Jana Bouchalová, Petr Křápek, Jan Hruban

Reakce na článek Vznik fašismu

(otištěný v Akci č. 08 na straně 37)

Hned v prvním odstavci článku „Vznik fašismu" autor Kr z AFA-FSA Zlínsko píše, že: *„Není bez zajímavosti, že tento člověk* (Benito Mussolini) *byl na začátku svého vývoje socialista a myšlenky anarchismu mu taky nebyly cizí.*" S tím v žádném případě nesouhlasím a pokusím se objasnit skutečný vztah tohoto fašistického diktátora k socialistickému a anarchistickému hnutí.

Fenomén Mussolini je zcela zákonitý, podíváme-li se na svět z historické retrospektivy. Narodil se v rodině drobného živnostníka, jeho otec měl kovářskou dílnu, matka byla učitelka. Otec Mussolini mu dal velice zajímavé jméno: Benito Amilcare Andrea. Proč? Protože Benito Juaréz byl mexický hrdina v boji proti Yankeeům. Anarchisté Amilcare Cipriani a Andrea Costa ohromovali italská města svými přímými akcemi - byli to patrně dva z nejodvážnějších anarchistů země. Chlapec vyrůstal v prostředí, ve kterém slovo „socialismus" platilo za jakýsi ochranný štít proti útoku městských buržoů na patriarchální vesnici.

Na celé věci má také význam Mussoliniho charakter. Už ve škole si říkal „duce - vůdce", už ve škole se nadřazoval a označoval se za personifikaci století. Po studiích ho matka dostala do školy jako učitele nižších tříd. Zanedlouho však praštil s kantořinou a odešel do emigrace. Když v zemi není možnost realizovat se, když jsou společenské podmínky takové, že korupce dusí v zárodku každý počin, iniciativu, všechno co má jiskru - a Mussolini měl jiskru a byl iniciativní, nač mu to upírat - hledá ctižádost, průchod v čemkoli, co může přinést popularitu. Rozklad společnosti způsobený kapitalistickou krizí se tedy stává tou živnou půdou, ze které vyrůstají ambice lidí jako Mussolini, Hitler…

Ve Švýcarsku, kam emigroval, mu nezbylo, než se přidat k těm, co tepali římskou vládu, a tepala ji pouze jedna síla - socialisté. Když Mussolini začal dělat v emigrantském Avanti, hlavním tiskovém orgánu socialistů, psal ve dne v noci. Za léta emigrace napsal čtyřicet svazků statí, na práceschopnosti ho příroda neošidila. A víte kdo ho postrčil nahoru? Serrati a Angelica Balabanová, opravdoví socialisté, osobnosti v Internacionále za časů Engelsových přátel. Tenkrát nebyl ještě duce, fašista, tenkrát myslel jenom na to, s čí pomocí by se mohl stát *Mussolinim*. Právě proto dělal všechno, aby se mohl stát šéfredaktorem levicového italského časopisu *Budoucnost pracujících*, právě proto publikoval na jeho stránkách usvědčující články proti buržoazii: čím pepřněji člověk nadává silným a bohatým, tím větší autoritu získává mezi slabými a chudými. A těch je hodně, chudých, mnohem víc než bohatých.

V té době italští socialisté prožívali krizi. Oportunismus[01]) přivedl stranu tak daleko, že byla ochotna k jakýmkoliv kompromisům, jen aby se udržela na hladině politického života. Mussolini si napřed musel vydobýt vedoucí postavení v řadách socialistické strany a teprve potom - v patřičný okamžik, mohl vytyčit *vlastní* doktrínu a prohlásit se za duceho. A ten okamžik nastal, když vypukla válka. Právě tehdy se rozešel se socialisty - a jako první to přivítal vůdce italských nacionalistů, který prohlásil: *„Konečně se Mussoliniho ušlechtilá povaha zbavila socialistické nálepky!"* Vzápětí poté, co byl Mussolini vyloučen z řad socialistů,

Benito Mussolini s Adolfem Hitlerem

navázalo s ním tajný kontakt italské ministerstvo zahraničí, které se předtím „levicového revolucionáře" stranilo. Mussolini dostával obrovské subvence od firmy Ericson a od Fiatu, tyto firmy také sanovaly[02]) na Mussoliniho jméno vystavenou

Mussolini ještě jako socialista v roce 1915

kupní smlouvu o vydávání listu Popolo d'Italia. Tajní emisaři francouzské vlády mu předali něco kolem milionu - a vida, „socialista" vyzývá, aby Itálie vstoupila do války proti německé říši! Mussolini zanedlouho disponoval hotovostí třikrát větší, než kolik byla hotovost socialistické strany a vyhlásil vytvoření „oddílů revoluční akce". Popolo d'Italia se stal z orgánů socialistické strany nestranickým listem „bojovníků a výrobců". Začalo sbližování s buržoazií a aristokratickou elitou. Bez podpory klubu, který uchovával tradice „italského ducha", by se však vůdcem stát nemohl. Co ale mohl nabídnout tomuto klubu bohatých? Jenom jedno: *„Já, Mussolini, se zavazuji zjednat v zemi pořádek a poskytnout vám záruku klidného života, ale za to mi udělíte titul 'duce národního uspořádání'."* Kdopak je mohl zachránit před „parlamentní demokracií"? Jedině ten, koho vynesla vlna lidové nespokojenosti, kdo se naučil ovládat masy a kdo je dokáže vést tam, kam je to výhodné pro ty, co žijí v palácích a hrozně neradi by se přestěhovali do chatrčí. Pravicový politik není s to vést za sebou utlačené, tohle v klubech elity chápali. Vojenská diktatura je však pro ně dobrá jen na určitou dobu. Zbývalo jediné východisko: ochočit si toho *bývalého* socialistu, dát mu ochutnat moc, ale získat od něj záruky, že se majetkové vztahy nezmění. A Mussolini, když vystupoval před tuto elitu, skutečně hřímal - *„civilizaci vytvářela intelektuální aristokracie a nikdy ne dav; síly davu jsou zaměřeny jedině na boření; dav je schopen přijímat pouze krajně zjednodušené myšlenky; dav ušlapává slabé a sklání se před silnými; třídy neexistují, to je výmysl marxismu, existuje národ, jedině národ a nic než národ!"*

Průmyslníkům vyhovovalo, že Mussolini nevedl dav k útokům na banky a paláce, nýbrž na parlament a „demokracii". V levicovém táboře se jako obvykle sváděly půtky kvůli principům, na jakých uskutečnit sjednocení s buržoazní demokracií a Mussolini zatím vyrazil se svými fašisty na Řím a dobyl ho bez boje. Přesněji, ani ho nedobýval: zbrojaři, bankéři a armáda donutili krále, aby mu předal moc. „Pochodu na Řím" bylo třeba jako mýtu, neboť - podle Mussoliniho - masy nepotřebují logiku ale legendu. Poté, co usedl do premiérského křesla, když se v jeho rukou ocitla armáda, policie, námořnictvo, spoje, železnice, potom už nebylo nijak obtížné odstranit ideové protivníky a uložit svým pisálkům, aby vytvořili kult „spasitele národa". Svoboda slova se ukázala jako zbytečná věc, hranice byly uzavřeny, noviny podřízeny cenzuře, stávky zakázány…

Je tedy vidět, že Mussolini se s myšlenkami socialismu (natož pak anarchismu) nikdy neztotožnil a že svoji *socialistickou* tvář používal cíleně, pouze jako prostředek k postupu po pomyslné ose moci a při vhodné příležitosti se jí bez ostychu zbavil. ★★★

vysvětlivky:

[01]) **Oportunismus** - smýšlení a jednání přizpůsobivé okolnostem, měnící se podle potřeby, využívající výhod daného stavu, nezásadní, zpravidla opatrnické a prospěchářské; v marxismu-leninismu tendence popírající vedoucí úlohu strany, klonící se k systému několika rovnoprávných politických frakcí nebo stran, případně k pluralismu, odmítající revoluční řešení a přístupná různým kompromisům

[02]) **Sanace** - opatření, jehož účelem je odstranit ztráty podniku nebo náprava nepříznivých finančních poměrů

sj

Anarchistický odpor v nacistickém Německu

Akademičtí *„výzkumníci"* po mnoho let tvrdili, že v Německu nikdy neexistovalo anarchistické hnutí, s výjimkou doslova jednoho, nebo dvou jmen. Po druhé světové válce byly německé archivy převzaty Američany a když byly následně otevřeny badatelům, ti zjistili, že anarchistický odpor zde byl po dlouhou dobu velmi rozsáhlý. Existovalo zde velmi aktivní a vlivné anarchistické hnutí pracující třídy, od časů Bismarcka až po Hitlera. Bylo ignorováno historiky, protože dělníci všeobecně a ženy obzvláště, pro ně existují pouze ve vztahu k mocenské politice nebo intelektuálním proudům (a také proto, že to vyžaduje opravdový výzkum a nikoliv jen nahlížení do knih jiných lidí). Zde můžeme předložit jen určitý ukazatel k dalšímu výzkumu.

Většina starého anarchosyndikalistického hnutí v rámci FAUD byla koncentrována v Porýní a Porúří, kde měla základnu v dolech a těžkém průmyslu a stavěla na zkušenostech z dělnických rad z roku 1918. V Bavorsku bylo dělnické hnutí mnohem nestálejší. Otázka byla zatemňována Bavorským nacionalismem. V Mnichově se lidé masově shromáždili, aby truchlili nad smrtí drobného lokální dědičného vládce, ale za pár měsíců hromadně povstali proti buržoazii a horní třídě, ačkoliv to možná mnozí chápali jako odpor proti pruské dominanci. Za účasti anarchistických intelektuálů zde byl zřízen sovět, aby byl následně rozdrcen příšernou křesťansko-buržoazní diktaturou. Nová strana Adolfa Hitlera byla subjektem, který se objevil v pravý čas, aby si získal tyto nestálé pohyby sympatií, zpočátku i proto, že nacisté byli považováni za bavorské monarchisty. Fraškovité povstání strany v roce 1923 bylo jemně potlačeno stejnou vládou, která zmasakrovala dělníky z Mnichovské komuny. Na některých místech, jako například ve Württembersku, za Výmarské republiky existovaly aktivní sekce FAUD, hlavně železničářů, kteří uprchli z Mnichova.

V Berlíně byli anarchosyndikalisté součástí mnohem širšího anarchistického hnutí a fungovali v rámci odlišné socialistické kultury, trpce rozdělené na ortodoxní socialisty a komunisty, což minimalizovalo vliv anarchismu. Úspěch Hitlerovy strany měl tříštivý a paralyzující efekt na hnutí dělnické třídy. Léta se myslelo (mysleli si to dokonce i odpůrci komunistické strany), že Rudá fronta/armáda nedá svou kůži lacino. Očekávalo se, že její boj skončí vítězstvím a ne porážkou. Tento názor byl zakořeněný i mezi těmi, kteří prosazovali jednotu socialistů a komunistů proti nacismu. Jelikož dělnické formace již dlouho bojovaly v ulicích proti Hitlerovcům, nikdo nečekal, že bude boj vzdán bez střelby a bití.

Jen pár měsíců před Hitlerovým nástupem k moci uspořádali anarchosyndikalisté v Kolíně demonstraci s velkou podporou veřejnosti, namířenou proti návštěvě doktora Goebbelse, který si následně hořce stěžoval, že byl *„vyhnán ze svého rodného města jako nějaký kriminálník"*. Byla to výzva k větší snaze těch, kteří cítili nutnost organizovat podobné demonstrace, čímž se nacistické propagační turné stávalo na vrcholu deprese velmi riskantním. Hitler se uchýlil k cestování letadlem (tehdy považovanému za nebezpečné), jako k menšímu riziku.

V Berlíně byly nacistické pochody (stejně jako ty fašistické v Británii) obklopeny a silně chráněny policií. Mladý pozorovatel Isherwood zaznamenal, jak se v Berlínské dělnické čtvrti Moabit nepřátelský dav vysmál postaršímu obtloustlému kapitánovi SS, který nedokázal udržet tempo průvodu a ocitnul se odkázán sám na sebe. Zoufale se snažil dohonit ochranný kordón. (O pár měsíců později pravděpodobně mohla být kapitánovi propůjčena moc nad životem a smrtí posměváčků).

Gangy nacistických vrahounů přepadaly jednotlivé protivníky venku a osamocené (povahou připomínaly současné mlátiče gayů), ale většinou váhali přikročit k otevřené konfrontaci. (Pokusil

Marinus van der Lubbe

se o to například gang, ke kterému patřil Horst Wessel a tak se z něj stal nacistický mučedník). Nacistické protižidovské štvanice se před tím, než se nacisté chopili moci, soustředily na duševně pracující a spisovatele, často když vysedávali v kavárnách, a na drobné samostatné obchodníčky. Nestávalo se, přinejmenším organizovaným dělníkům, žijícím v dělnických čtvrtích, že by se také dostali do izolace. Poté, co se Hitler chopil moci (byla mu předána Hindenburgem, s tichým souhlasem většiny stran), moc SS dramaticky vzrostla. Téměř přes noc zkolabovaly vratké organizace pracujících, v důsledku masového uvěznění (zcela nelegálního) jejich vedení. Nic nebylo potupnější, než když Fronta Rudé armády, která jeden den pochodovala v ulicích se svými Moskvou vytrénovanými generály, druhý den hnila v celách narychlo vytvořených koncentračních táborů (zpočátku to byla předělaná opuštěná skladiště) bez náznaku obrany (opovrhovaní reformističtí rakouští sociální demokraté alespoň proti Dolfussovi bojovali až do konce).

Komunistická strana se stala ilegální, socialisté a odbory usilovali o smíření a nalezení svého místečka, ale byly pozvolna také ilegalizovány, čímž sociální demokracie ztratila vše, co mohla nabídnout. Odborářští bossové se snažili převést své fondy na organizace válečných veteránů (kterým nemohly být z ideologických důvodů zabaveny, ale nacisté je tak jako tak měli pod kontrolou). Dělnická třída jako celek byla zaskočena faktem, že celou obranu, kterou si budovali, najednou odnesl čas.

Také němečtí anarchisté byli přemoženi. S výjimkou Porýní se z nich stalo marginální disidentské hnutí, které se nemohlo vyjadřovat a tudíž ani růst. Pracující z Porýní se se situací smiřovali pomaleji, zpočátku ale nebyli nacisty vyprovokováni k žádné průmyslové akci a později, s tím jak mizeli propagandistické kontakty, podlehli také, i když nikdy ne úplně. Během dvanácti let nacistické diktatury přetrvalo pár izolovaných ale odhodlaných skupinek, většinou se základnou v průmyslu. Avšak jakákoliv koordinovaná akce nebyla možná, i když v Madridu stáli lidé během občanské války fronty, aby se mohli podívat na nevybuchlý německý granát, vystavený ve výkladní skříni velkého obchodu, který nesl poselství: *„Soudruzi, granáty které vyrábím já, nevybuchují"*. Šlo o svědectví o pokračujících sabotážích, nebo o propagandu připravenou ve Španělsku? Kdo ví? Tam, kde anarchisté a radoví komunisté (kteří po dobu války překonali své nevelké rozdíly) vzdorovali, dělo se tak prostřednictvím individuálních činů. Jednou z ironií historie (nicméně typickou) je to, že se za jediný útok na Hitlera hodný připomínky, pokládá pokus generálů z vyšší třídy, kteří podporovali Hitlerovo válečné úsilí až do doby, než začal prohrávat (zatímco takoví intelektuálové, jako Rudolf Rocker a Augustin Souchy se po válce v Mezinárodní asociaci pracujících postavili proti zdokumentování anarchistických útoků na Hitlerův život, které nezpochybnitelně existovaly, jelikož jsou prý podobné aktivity přesně tím, co kazí anarchistům pověst).

Nikdo netvrdí, že by zabití Hitlera způsobilo automaticky porážku nacismu, zbožštění Hitlera ale dosáhlo takového stupně, že by jeho smrt jistě destabilizovala celou nacistickou stranu a obnovila sebedůvěru protinacistické většině ještě jednou se zkusit prosadit, i kdyby jen defensivně.

Na Hitlera nebylo spácháno tolik pokusů o atentát, jako italskými anarchisty na Mussoliniho, bylo jich však mnohem více, než se obecně myslí. Zde jich uvedeme jenom pár a kvůli potřebě podrobných znalostí nezmíníme ani další aspekty odporu, jako například anarchosyndikalisty z Duisburgu. Žádný z těchto pokusů nebyl podroben opravdovému výzkumu těch, kteří jsou v pozici, aby takový průzkum mohli provést (že by ze strachu ze zlehčení zoufalého spiknutí generálů a Pruských aristokratů na záchranu říše?).

Průkopnickým činem byl útok radového komunisty van der Lubbeho (vlastně se jednalo o zničení Reichstagu, nikoliv o vražedný pokus). Domníval se, že zapálení parlamentu ovládaného nacisty a těmi, kdo jim předal moc, bude signálem k povstání proletariátu. Ačkoliv se útok povedl, ve smyslu, že Reichstag skutečně shořel, byl odsouzen světovým komunistickým hnutím a jejich liberálními spojenci jako agent nacistů. Nacisté to prý udělali sami, aby zdiskreditovali komunisty (to je typická liberální odpověď na čin).

Schwartzrotgruppe (černorudá skupina), původně založená v Düsseldorfu, byla první a nejzarputilejší skupinou, která prosazovala a plánovala Hitlerovo zabití. Cítili, že chybou učiněnou při zapálení Reichstagu, byl holandský původ pachatele. Brali tak v úvahu nenávist k cizincům, o které přepokládali, že v důsledku nacistického vymývání mozků vzrostla (ačkoliv v totalitní zemi lidé inklinují k názoru, že ostatní smýšlí a chovají se stejně). Skupina připravila dva téměř úspěšné atentáty. Jeden v mnichovské pivnici, kde si nacisté připomínali svůj puč z roku 1923, podruhé v Norimberské opeře. Oba byly zmařeny

hořící Reichstag po útoku van der Lubbeho

na poslední chvíli, ale tak, že se jejich pachatelům podařilo uniknout. Ti, kdo byli do akce zapojeni uprchli do Glasgow, kde jim poskytnul přístřeší známý anarchista Frank Leech, v jehož domě jsem se s nimi v roce 1937 setkal. Zdálo se jim bezpečnější odejít do Birminghamu, což vedlo k zajímavému pokračování o generaci později.

Německá policie se omylem (bezpochyby zaviněným odvezením nejdůležitějších spisů do Washingtonu) domnívala, že Red and Black Group (angličtí anarchopacifisté) jsou stejnou skupinou jako Schwarzrotgruppe (v té době už dlouho nefungující) a označila je, k jejich velkému překvapení, za pachatele zabití bývalého nacistického bankéře.

Na tyto dva neúspěšné pokusy přišla odpověď v podobě zcela individuálního pokusu o zastřelení Hitlera na sjezdu v Kolíně, ale jelikož byl muž který měl akci na svědomí dopaden, nejsou o tom žádné záznamy. Akce vedla k masovému zatýkání mezi dělníky v Porýní a ochromení jejich aktivity. Jedním z dalších pokusů, o kterém známe více faktů, byl čin Hildy Monte. Pohybovala se jak v anarchistickém, tak radově komunistickém hnutí a byla aktivní ve dvou, či třech buňkách odporu. Byla velmi odhodlaná, a proto ji velmi zklamalo, že ji k akci nevyužili lidé ze Schwartzrotgruppe. Ti se ale domnívali, že by její židovský původ byl zneužit nacisty, jako se to později skutečně stalo v případě Herschela Grynszpana, který zabitím vom Ratha poskytnul nacistům záminku k známému pogromu křišťálové noci. Aby mohla Hilda Monte pracovat svobodněji, stala se britskou občankou, prostřednictvím sňatku s homosexuálním aktivistou Johnem Oldayem, který byl sice od narození německý usedlík, ale díky otci Kanaďanovi vlastnil britský pas.

Monte byla zapojena do plánu dalšího pokusu o atentát na Hitlera na sjezdu a jen tak tak unikla do Anglie (Olday byl v důsledku toho deportován). Tady skupina, ke které patřila vytvořila plán, který byl zmařen čirou náhodou (Hitler se nedostavil). Zpočátku byla její skupina financována bohatým průmyslníkem a labouristickým poslancem Georgem Straussem. Hilda Monte se vrátila do Německa, plán ale zřejmě nevyšel, takže před vypuknutím války přijela zpět do Londýna.

Úřady byly nedůvěřivé k Němce, která dorazila do Anglie těsně před započetím válečného stavu, ačkoliv měla britského manžela (se kterým nikdy nežila). Byla internována a jako mnoho jiných antifašistů to vnímala jako těžké pokoření. Kontaktovala britské anarchisty a byla si jistá, že její plán vyjde, pokud se bude moci vrátit. Strauss v tomto okamžiku ze spolupráce vycouval, bohužel jeho konexe mohly být velmi užitečné (zřejmě si myslel, že byl zatažen do nacistického spiknutí, ačkoliv po válce přiznal svou dřívější pomoc). Osobu s dobrými kontakty a ochotnou ji finančně podporovat, našla Hilda ve filmové hvězdě, která ať už náhodou nebo poté, co to zjistili, byla v Portugalsku zavražděna nacisty. Hildě byl povolen návrat do říše (jak, to netuším), kde kontaktovala svou skupinu a pak byla zatčena gestapem a zavražděna. Jeden soudruh socialista mi sdělil, jak mu seržant Jones z britské Státní bezpečnosti během války vypravoval, o neuváženém způsobu, jakým bylo Hildě umožněno se vrátit a o svém obdi-

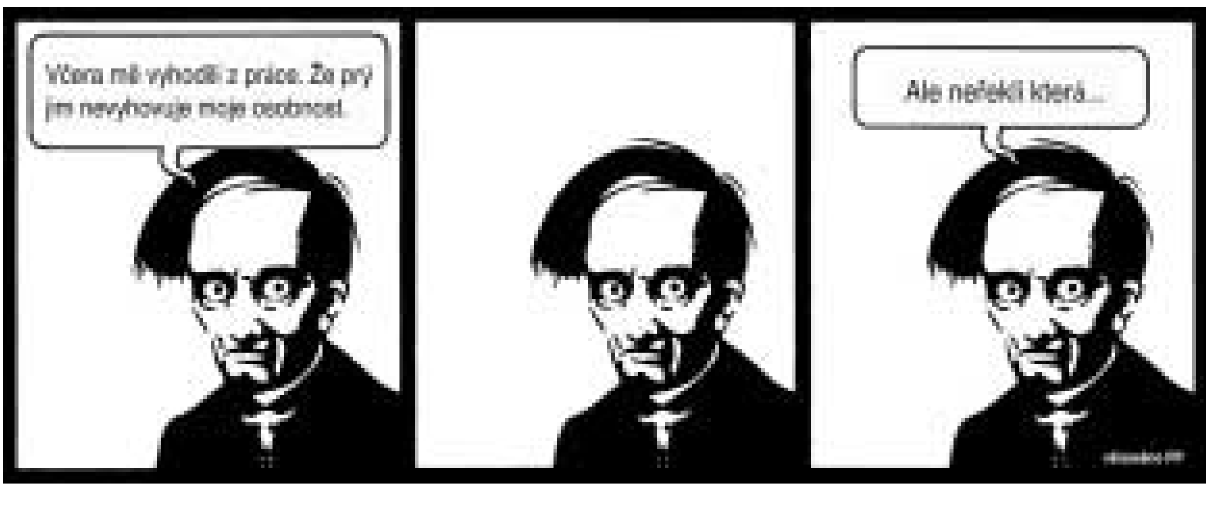
Hilda Monte

vu k její odvaze. Zdá se, že výzvědná služba ji chtěla očistit od veškerého podezření, že by pomáhala Hitlerovi a dovolila jí pokračovat v jejím plánu. Její jméno není uvedeno na žádném seznamu spojeneckých agentů vyslaných do Německa. Někdo tvrdí, že je to kvůli její rase, někdo to přičítá pohlaví, nejpravděpodobnější příčinou ale je její nezávislost na vládních výzvědných službách. Její akce je připomínána v Izraeli (kde je i archiv o jejím případu), ačkoliv nikdy nebyla sionistkou.

Během války přišli s dalším plánem španělští anarchisté (s malým francouzským a německým zapojením). Během schůzky Hitlera s Frankem měli být zavražděni oba diktátoři. To by zajisté změnilo běh historie a představovalo vyvrcholení anarchistického odporu, kdyby to ovšem bylo úspěšné. Ti, kteří se těmto snahám vysklebují jako amatérsky provedeným, by si měli uvědomit, že ti, kteří je dělali nebyli profesionální zabijáci, ale obyčejní dělníci, žijící za nesnesitelných represí. A konečně, tyto události by se měli ukázat veřejnosti a neschovávat. Představují opravdové pocity většiny pracujících během let jejich třídní porážky, kdy vládcové pošpinili jejich jméno. ★★★

Albert Meltzer
z angličtiny přeložil Marek Vondra (Zlínsko)
- e-mail: marek.vondra@anarchismus.org -

BLACK & RED MEAT
- osobnost -
fsa.anarchismus.org

Terorismus a krajní pravice v Německu

1) Ve jménu národní a rasové čistoty!

29. května 1993 byl v 1:42 hod. ráno vyhlášen v solingenské požární zbrojnici poplach: požár bytu na Untere Wernerstrasse 81. Když se v 1:47 velitel požárníků Frank-Michael Fischer přibližoval k místu požáru, již zdaleka viděl, že už není příliš co zachraňovat: celá budova stála v metrových plamenech. Na ulici leželo několik raněných, někteří křičeli bolestí. Jiní se v šoku potáceli kolem hořícího domu.

„Ještě je někdo uvnitř!“

Ve střešním okně hasiči zahlédli siluetu ženy se dvěma malými dětmi.

Fischer: *„Celou ji obklopoval černý dým. Všem bylo jasné, že každou chvíli skočí.“*

Jeden z hasičů zavolal: *„Neskákejte, hned pro Vás přijdeme!“*

Na vytažení a sestavení žebříku hasiči obvykle potřebují dvě minuty. Podařilo se jim vztyčit pouze podpěry, když žena v rozpacích hodila dolů pětiletou dceru. Jeden z hasičů se jí snažil zachytit, ale proklouzla mu mezi rukama a spadla na zem. Dítě přežilo. Poté skočila matka, která si ke hrudi tiskla druhou, čtyřletou, dceru. Spadla zády na dlažbu a okamžitě zemřela. Dítě, chráněno jejím tělem, přežilo. O několik hodin později byly v ruinách totálně vypálené budovy nalezeny 4 těla mladých Turkyň. I mrtvá matka byla Turkyně. Celkem 5 mrtvých lidí. Již tu samou noc policie zatkla žháře: 4 mladé neofašisty.

Po skončení 2. světové války se zdálo, že fašismus v Německu byl definitivně vymýcen a že tváří v tvář bezpodmínečné kapitulaci, ohromným škodám, válečným zločinům, utrpení civilistů, údajně provedené denacifikaci[01]) a demokratizaci se pro něj již nenajde sociální podhoubí. Podobné názory, prezentované především spojenci, se ukázaly naprosto falešné. Tradici, sociálně zakořeněnou mentalitu a historicky ustálené zvyky a světonázory totiž není možné vymýtit či změnit ze dne na den nebo z roku na rok. Akceptace vlád silné ruky byla v Německé společnosti zakořeněna stejně silně, jako protiliberální a nacionalistické tendence. V porovnání s jinými evropskými zeměmi, Francií nebo Velkou Británií, měly totiž pokrokové ideje 18. a 19. století v Německu poměrně pozdní a slabý ohlas. Od roku 1871, tzn. od vyhlášení německého císařství Vilémem I. jako dědičným císařem byly větší i menší skupiny německé společnosti nasáklé nenávistí k nepřátelům, kterým bylo dáváno za vinu vše: Židům, komunistům, homosexuálům, intelektuálům, gastarbeiterům[02]), azylantům a cizincům všeho druhu. Docházelo k pronásledování a likvidaci národnostních, sociálních a ná-boženských menšin, a vše kvůli jednomu cíli - konečně ustavit národní nezávislost a čistotu. První tři snahy (Říše číslo 1, číslo 2 a číslo 3) se nepovedly, pro mnoho Němců se však tato idea ukázala věčně živá. Možná se podaří 4. říše...

Tyto tendence nezmizely ani po největší německé katastrofě: po úpadku 3. říše. Po Hitlerově sebevraždě zůstal značný potenciál fašistických a antidemokratických myšlenek. V západních okupačních zónách to vypadalo následovně:

- 10 mil. utečenců a vyhnanců z bývalých východních oblastí Říše;
- kolem 2 mil. bývalých úředníků fašistické administrativy, členů NSDAP a profesionálních vojáků;
- 2,5 mil. členů rodin padlých vojáků;
- 1,5 mil. válečných invalidů;
- 2 mil. navrátilců z internačních táborů a emigrace;
- 1,5 mil. nezaměstnaných;
- 6 mil. bezdomovců.

V letech 1946-1949 američtí sociologové na příkaz armádního velení provedli na území okupační zóny výzkumy za účelem zjištění, v jakém stupni přetrvaly v německé společnosti konec Druhé světové války antisemitské a rasistické předsudky. Výsledky těchto sondáží byly více než šokující: takřka každý druhý Němec (48%) si

myslel, že národní socialismus je dobrá idea, která však naneštěstí nebyla uskutečněna. Rovněž intenzivní osvětové akce vedené Američany v prvních třech letech po válce moc nezměnily. Ani informace o válečných zločinech, ani filmy ukazující hromady mrtvol v bývalých koncentračních táborech neotřásly národním rasismem a touhou po autoritářských formách vedení země. Charakteristické rovněž bylo snižování významu a dosahu válečných zločinů tím, že byly označovány např. za „překroucený vývoj“.

Také v následujících letech se tento společenský potenciál příliš nezmenšil. O třicet let později byl každý třetí Němec přesvědčen, že:

„Kdyby nebyla válka, Adolf Hitler by byl velkým německým státníkem.“

Zentrum für Antisemitismusforschung (Centrum pro výzkum antisemitismu) provedlo analýzu všech dostupných výzkumů, týkajících se nepřátelství k Židům a společenského vztahu k národnímu socialismu, provedených na území SRN v letech 1946 - 1949. Komentář k této analýze končí následujícím závěrem:

„Společně s politickými a hospodářskými úspěchy Spolkové republiky se zvýšilo i pozitivní vnímání otevřeně demokraticko-pluralitní společnosti. V protikladu k tomuto se úcta k diktatuře a národně-socialistické myšlence během desetiletí snižovala výrazně pomalu a nepravidelně a ještě dnes je u menšiny obyvatelstva přítomná.“

Výsledky výzkumů provedených v letech 1979-1980 v oblasti krajně pravicového potenciálu a rasistického přesvědčení byly následující:

„13% obyvatel SRN s volebním právem má plně vypracovaný krajně pravicový světonázor, jehož hlavními pilíři jsou nacionalistická vize historie, nenávist k cizím skupinám, demokracii a pluralismu a také silný kult národa, vlasti a rodiny.“

U dalších 37% byl zjištěn „částečně krajně pravicový světonázor“. Takřka 40% obyvatel staré SRN se tedy ukázalo být rasisty v klasickém chápání tohoto pojmu - zcela se shodovali s názorem, že:

„Nejen naše přirozené prostředí, ale stejně tak i naše rasa musí být udržena v čistotě.“

Zveřejnění výsledků výzkumu vyvolalo mezi křesťanskodemokratickými politiky vlnu protestů. Mnozí to považovali za „urážku německé společnosti“. Byla také zpochybňována pravdivost těchto výzkumů, protože krajně pravicové strany tehdy volilo pouze 1% obyvatel, z výzkumů však vyplývalo, že v SRN bylo až 13% lidí s krajně pravicovými názory. Badatelé tuto disproporci vysvětlili faktem, že ne každý volí v souladu s vlastními politickými názory (do hry vstupují ještě další aspekty, jako obrana vlastních zájmů, zájmů rodiny, pracovního prostředí, finanční situace atd.). Kromě toho, pokud tito voliči vidí, že mnoho krajně pravicových hesel nachází živý ohlas v činnosti velkých stran, prostě volí ty ostatní, (které jsou již u moci) s vidinou rychlejší a trvalejší realizace vlastních požadavků.

Právě mezi těmito skupinami měly fašistické organizace vznikající po Druhé světové válce největší podporu. Tyto organizace vzhledem k zákazům spojenců obvykle vznikaly pod pláštíkem jiných institucí, jako bylo např. v Bavorsku již v roce 1945 založené Wirtschaftliche Aufbau-vereinigung (Hospodářské sdružení obnovy), sdružující nacionalisty a bývalé členy NSDAP. O tom, že byl tento potenciál poměrně silný, svědčí výsledky voleb. Roku 1949 vzniklá Sozialistische Reichs Partei (Říšská socialistická strana) - SRP během voleb do Landtagu v Dolním Sasku získala 11% a v Brémách 7,7%. V té době strana čítala kolem 10 000 členů. Vláda se však rozhodla tyto úspěchy zarazit a v roce 1951 zaslala Federálnímu soudnímu dvoru požadavek jejího zákazu, k němuž došlo o rok později. Strana však na oficiální zákaz nečekala a rozpustila se sama.

Po válce vznikající krajně pravicové organizace je možno rozdělit na dvě skupiny: Starou a Novou pravici. Do první náleží seskupení

bezprostředně navazující na tradice hitlerismu a ideje Velkoněmecka. Organizačně se odvolávaly na militaristické struktury NSDAP. Stát musí být silný a antikomunisticky zaměřený. Druhý aspekt se však vázal na nezbytnost sounáležitosti k západnímu táboru. Nová pravice naproti tomu nacionalistickou ideologii přizpůsobila novým podmínkám a doplňovala zkušenostmi vyplývajícími z úpadku 3. říše. Namísto „národní revoluce" a korporativismu propagovaného Starou pravicí bylo cílem Nové pravice vypracovat „třetí cestu" mezi kapitalismem a komunismem a vytvořit z Německa neutrální stát.

Příkladem staropravicové orientace byla právě Říšská socialistická strana. Tato organizace vcelku otevřeně usilovala o sympatie bývalých členů NSDAP. Propagovala mýtus „Věčné Říše" a spojnic mezi nacionalismem a socialismem a také se odvolávala na teorii nerovnosti ras a darwinovského boje o přežití. Ve svých časopisech SRP představovala III. Říši následovně:

„V Evropě, v období mezi dvěma světovými válkami, byly na různých místech učiněny snahy skutečného řešení národních a sociálních problémů. Tyto snahy je třeba považovat za částečně zdařilé nebo nepodařené; existovala však vůle skutečného řešení, v protikladu k bolševickému zdánlivému řešení. A jen těžko je možné protivit se tomu, že tato vůle tu a tam přinášela úspěchy. To, že se tak ohromné předsevzetí pojilo s bezohledností a částečně s krutými akcemi, není pro znalce revolučních epoch v životě národů ničím překvapujícím. V dobách, v nichž národy povstávají z dlouhého polosnu, aby od situace přijímané postupně jako čím dál nesnesitelnější přistoupily ke změně vlastní existence, se jen zřídka bere ohled na osobní situaci."

SRP propagovala také extrémní antisemitismus a odmítala ústavní zřízení Spolkové republiky. Pro členy této organizace 3. říše z právního hlediska stále existovala a vláda Západního Německa byla stejně nelegální jako vláda toho Východního.

Příkladem neopravicové orientace je naproti tomu toku 1949 vzniklé Deutsche Gemeinschaft (Německé společenství) - DG. Jeho hlavním cílem bylo vysvobození se zpod „imperialistických" vlivů jak Východu, tak Západu a vytvoření neutrálního státu s vnitřním zřízením nazývaným „národní společnost".

V roce 1964 zveřejnilo Spolkové ministerstvo vnitra zprávu o krajně pravicových a antisemitských tendencích v SRN, v níž se tvrdilo:

„Nastoupil výrazný pokles členů krajně pravicových organizací: ze 78 tisíc v roce 1954 na 24 tisíc v roce 1963. Současně však vzrostl počet sdružení a spolků, což je možné interpretovat jako důkaz šířícího se rozdrobování."

Ve zprávě naznačovaný postupný zánik neofašistického hnutí v Německu byl klamný. Z jedné strany totiž vláda nedoceňovala sílu a dosahy tendencí tohoto typu, ze druhé pak ve zprávě nezohlednila neorganizovaný neofašismus a antisemitismus.

2) Volební úspěchy NPD a první bojůvky

Po neúspěchu v komunálních volbách roku 1961 začali členové neofašistických organizací hledat novou strukturu spojující do té doby rozdrobené skupinky. Výsledkem hledání bylo vytvoření Nationaldemokratische Partai Deutschland (Národně-demokratická strana Německa) - NPD - v listopadu 1964. Tato organizace se stala seskupením různých národně-konzervativních skupin a skupinek, se silnou tendencí směrem k „Nové pravici". Zřetelné byly snahy vedení odstřihnout NPD od přímých styků s národním socialismem a vyhnout se příliš radikálním heslům. V ihned po vzniku vydaném prohlášení se tvrdilo:

„NPD se vyslovuje pro přirozenou autoritu skutečné demokracie a pro takové zásady, jako sociální spravedlnost a mír na trhu práce."

Na prvním místě se však objevila výzva k národnímu uvědomění Němců:

„Rozdělení Německa není možné akceptovat, stejně jako postupující zapojování Západního Německa do atlantického bloku vojenských sil a celkové podřízení Středního Německa sovětské diktatuře. Němci mají stále právo na oblasti, v nichž německý národ po staletí vyrůstal. Je nutné rozhodně bránit životní práva německého národa. Mír v Evropě může být nastálo garantován pouze obrozením evropského středu cestou německé jednoty a svobody."

V tomto manifestu se objevily také požadavky, které se do dnešního dne, tedy o více než třicet let později, stále nachází v letácích a manifestech krajní pravice a jejich bojůvek:

„Němci musí mít prvenství v přístupu k pracovním místům před gastarbeitery. Ženy a děti se již dále nemohou stávat obětmi zločinců. Konec s poráženým německé historie pouze jednou stranou. Konec se lží o výlučné válečné vině Němců. Konec s ponižováním a posluhováním jiným státům."

Poprvé se NPD zapojila do parlamentních voleb na spolkové úrovni v roce 1965 a získala 2% hlasů. Nebylo to příliš, ale ve srovnání s nejlepším výsledkem předešlých organizací o čtyři roky dříve to znamenalo zdvojnásobení počtu voličů. Tento počet každé další volby narůstal. V březnu 1966 v regionálních volbách v Hamburku tato strana získala již 3,7% hlasů a v části bavorského volebního obvodu takřka 10%. Přelom nastal v listopadu 1966, kdy ve volbách v Hesensku a Bavorsku NPD získala přes 7% a tím se poprvé dostala do regionálního parlamentu (v SRN tuto hranici představuje 5% hlasů). Tyto úspěchy byly zopakovány následující rok. Dolní Sasko 7%, Brémy 8,8%, Bádensko-Wirtembersko 9,8%. Roku 1967 NPD zasedá již v sedmi parlamentech spolkových zemí.

V této situaci se zdálo, že vstup této strany do Bundestagu je pouze otázkou času. Jak v SRN, tak i mimo její hranice se ozývaly varovné hlasy, připomínající příčiny úpadku výmarské republiky a přirovnávající NPD k NSDAP. Günter Grass v tehdy vydaném „Provolání k mladému voliči agitovanému k volbě NPD" napsal:

„Je NPD nebezpečná? Pokud se jí podaří nás zastrašit, stane se nebezpečnou."

Má být NPD postavena mimo zákon? Jsem proti tomu, aby byla umožněna její činnost v podzemí. Při legálním působení musí každý politický protivník mnohem více napínat síly. Proto musí být také KPD (Komunistická strana Německa) znovu zlegalizována. Pouze ten, kdo se obává nákazy různými vlivy, se straní hesel krajní levice a pravice.

Škodí nám NPD? NPD posiluje a odůvodňuje nedůvěra našich spojenců i našich politiků.

Jsou v NPD staří nacisté? Z osmnácti členů vedení této strany jich dvanáct bylo aktivními národními socialisty.

Je to špatně? Ano, ale mnohem zarážející je to, že člen NSDAP od roku 1939 až do konce, pan Kiesinger, dnes vystupuje jako kandidát na spokového kancléře za CDU/CSU.

Má NPD program? Je pro trest smrti a proti gastarbeiterům. Navrhuje rozšíření na území, na nichž, jak tvrdí, vyrůstal německý národ po staletí. Je také proti pomoci pro rozvojové země.

Je toto program? Sbírka starých a nových hrozeb a varování nenahradí program.

Volební úspěchy NPD však nebyly způsobeny výlučně krajně pravicovou orientací těch, kteří této straně odevzdali své hlasy. Přičinilo se o to několik příčin, hlavní bylo to, že nejvíce hlasů NPD získala v chudších regionech SRN: spolu s narůstající nezaměstnaností a problémy rolníků, řemeslníků, vlastníků malých obchodů vytlačovaných sítěmi obchodních domů atd. Měla na to vliv také hospodářská recese z let 1966/67. Dodatečným elementem byla politická krize mezi sociální a křesťanskou demokracií. Konrád Adenauer (zemřel roku 1967) byl totiž hlavní postavou německé křesťanské demokracie a tehdy nejdůležitější spojnicí „sesterských" stran CDU a CSU. Jeho odchod z politické scény vyvolal velkou dezorientaci. Tento stav ještě umocňoval fakt existence velké koalice a nedostatek opozičních stran (liberálové z nevelké FDP tuto roli hrát nemohli). Podstatný význam měly rovněž hnutí tzv. mimoparlamentní opozice (Ausserparlamentarische Opposition) organizovaná radikální levicí. Toto všechno vedlo k nárůstu extrémních postojů na pravici. Závažným jevem (opakujícím se při všech volebních úspěších strany navazující na fašistickou tradici) byl „protestní reflex" spočívající na tom, že odevzdání hlasu této skupině nejen že vyjadřovalo podporu pro její program, ale především odpor a nesouhlas k politice vládnoucích stran.

V období svých největších volebních úspěchů se NPD stala něčím ve stylu neofašistického centra, k němuž se začínaly přidávat nejrůznější skupiny a skupinky. Některé byly NPD naprosto pohlceny, jiné tvořily jakýsi druh satelitů kroužících kolem hnědého centra. Ale již v roce 1969 započal politický úpadek strany. Počátkem konce byl neúspěch ve volbách do Bundestagu. NPD se nepodařilo překročit hranici 5% (získala 4,3%). Porážka byla o to bolestnější, že si vedení strany, po úspěších v regionálních volbách, bylo jisté, že usedne do lavic spolkového parlamentu. Podobně smýšleli i přívrženci a členové strany. Po volbách se NPD v podstatě nalezla v ohromné krizi, která se projevila rozpadem tábora jejích přívrženců. Zatímco funkcionáři NPD, aby zastavili politický úpadek své strany, začali ještě více zdůrazňovat legální a „ústavní" charakter této organizace, velká část členů a sympatizantů požadovala zostření politického kurzu a konfrontaci se státním aparátem SRN. Začaly vznikat skupinky organizující spektakulární akce, jejichž cílem měla být právě manifestace této kon-

frontace. Nejaktivnější byla skupinka s názvem Aktion Widerstand (Akce odporu) a ti, kteří na stranickém sjezdu NPD opustili a vytvořili Aktion Neue Rechte (Akce nové pravice).

Tyto akce byly namířeny hlavně proti velké koalici a především proti politice normalizace vztahů se zeměmi komunistického bloku, vedené tehdejším ministrem zahraničních věcí a pozdějším kancléřem Willy Brandtem (Ostpolitik). V ustavujícím prohlášení Aktion Widerstand se tvrdí:

„Máme mlčky akceptovat v rozporu s právem a ústavou probolševickou politiku těchto stran? Něměčtí demokraté říkají ne! V celé zemi se probouzí vůle odporu. Tato vůle odporu teď musí být sjednocena a zaktivizována. Pouze tehdy, také v Bundestagu nedojde k většině vyslovující se pro moskevský traktát zotročení (jde o dohodu o vzájemných vztazích mezi SSSR a SRN, podepsanou v roce 1970 - pozn. autora).“

I přesto, že ve výzvě byla řeč o „legálním odporu“, byla hranice legality překročena brzy. Během demonstrací organizovaných neonacisty byla provolávána hesla typu:

„Brandt ke zdi!“ (Willy Brandt byl tehdy spolkovým kancléřem).

Stále častěji docházelo ke střetům s levicovými demonstranty a útokům na budovy „nepřátelských“ institucí (ambasáda SSSR, redakce komunistických novin v Hamburku, kanceláře odborových svazů DGB v Krefeldu). Během volební kampaně do Bundestagu v roce 1969 jeden z funkcionářů postřelil dva demonstranty. V květnu 1970 policie zatkla 14 členů teroristické skupiny Europäischer Befreiunsfront (Evropská osvobozenecká fronta). Tato skupinka, organizována podle militaristických vzorů, vlastnila velký arzenál zbraní. Během prohlídky bytu jednoho ze členů policie našla také „černou listinu“ osob určených k „likvidaci“. Jeden ze zatčených vůdců vypověděl:

„Cílem naší organizace je zastavení pochodu komunismu Evropou. V roce 1969 převzali vládu v SRN komunisté. Bundeswehr a policie jsou infiltrováni a v případě ohrožení nebudou schopni splnit svůj úkol. Právě tehdy do akce zasáhne Evropská osvobozenecká fronta.“

Na počátku roku 1971, během policejní kontroly automobilu dvou členů NPD, byla v kufru nalezena automatická pistole. Během prohlídek v jejich bytech bylo zkonfiskováno mnoho zbraní a munice. Jak se ukázalo, plánovali provedení několika teroristických útoků.

3) Nová generace neonacistů

Ve druhé polovině sedmdesátých let začaly vznikat nové skupiny pravicových extrémistů provádějící bombové a žhářské útoky a napadající politické protivníky. Počet akcí tohoto typu v táboře pravice narostl ze 184 v roce 1970 na 1943 v roce 1980. Ne bez významu je fakt generální změny u neofašistů. V letech 1979 - 1980 dvě třetiny zatčených pachatelů teroristických útoků byly ve věku od 14 do 30 let. Tímto způsobem padla teze, že přívržencem fašismu v poválečném Německu byla pouze starší generace pokračující v hnědé tradici. Ukázalo se, že rovněž mladé, po válce narozené generace, mají podobné sklony. Experti tento jev vysvětlují vysokou nezaměstnaností mezi německou mládeží, životní dezori-entací, vzpourou proti společnosti, snahou o skupinovou sounáležitost, hledáním vlastní totožnosti, fascinací zbraněmi a násilím, agresivitou mladého věku atd. K největším organizacím mladé generace (které prováděly teroristické akce) patřily Volkssozialistische Bewegung Deutschlands (Národně-socialistické hnutí Německa) - VSBD a Bund Deutscher Jugend (Svaz německé mládeže) - BDJ.

Čtyřiadvacátého prosince 1980 došlo k závažnému incidentu na hranici mezi Německem a Švýcarskem. Člen VSBD Frank Schubert (který do roku 1977 žil v NDR) chtěl propašovat zbraň ze Švýcarska do SRN. Během přepravy pontonem[03]) přes Rýn byl zpozorován pohraniční stráží. Schubert začal okamžitě střílet z automatické pistole, dva švýcarské vojáky zabil a dva další zranil. Aby unikl zatčení, spáchal sebevraždu.

V říjnu 1981 došlo k dalšímu incidentu s účastí členů této organizace. Během zatýkání 5 členů VSBD jeden z nich mezi policisty hodil odjištěný granát. Policisté zahájili střelbu a dva extremisty zastřelili. Nedlouho poté byl zatčen šéf VSBD Fridhelm Busse a odsouzen k mnohaletému vězení. V srpnu 1983 bylo VSBD postaveno mimo zákon.

V prosinci 1983 vláda vydala zákaz činnosti jiné neofašistické organizaci, Aktionsfront Nationaler Socialisten/Nationaler Aktivisten (Akční Fronta Národních Socialistů/Národních Aktivistů) - ANS/NA, založené jedním z nejznámějších neofašistů SRN Michaelem Kühnenem. O výjimečnosti Kühnenova postavení svědčí především to, že byl autorem jednoho z mnoha nepočetných politických programů krajní pravice:

„Nový národní socialismus směřuje ke korporativní, na rasové čistotě založené národní jednotě. Spojení nacionalismu se socialismem dovede Árijce do nového tisíciletí jejich historické existence. Pouze na nás záleží, zda se stane hrobem nebo pomníkem nové moci. My, nacionalisté, chceme vytvářet pořádek nového tisíciletí. Víme, jak tento pořádek bude jednou vypadat. S tlukoucími srdci stojíme před branou k nepředstavitelně velké, krásné a do hloubi duše dojemné kultury. Tento ári-

jský pořádek světa není naším jediným cílem. Skrývá se za ním utajená touha, konečný, skrytý cíl: Nový Člověk! K tomuto je nezbytné vytvořit oddíly elitních bojovníků. Nyní potřebujeme disciplinované, ucelené a jako kámen tvrdé kádrové hnutí, podobné „leninské“ organizaci revolucionářů, kteří chtějí plnit rozkazy, aby zvítězili!“

Kühnen byl mnohokrát zatčen a mnoho let strávil ve vězení. Zemřel na počátku devadesátých let na AIDS.

K používání levicových vzorů boje vyzývali i jiní členové neofašistických skupin. Roku 1970 vyšel v časopise „Nation Europa“ článek s názvem „Učit se od levice“:

„Musíme se učit od Nové levice. Učit se mimo jiné, že společnost musí být zrevolucionalizována, že v politice není žádná tradice svatá, že stát nikdy není zpravidla jen dobrý, že i establishment je naším nepřítelem. Učit se stále, že rozsévání nepokoje je první občanskou povinností, že pouze akce přináší úspěchy. Již déle nesmí být pravice synonymem tradicionalismu, zbožšťování státu, věrnosti vládě a spořádaného stylu myšlení. Tak jako se Nové levici podařilo veřejné mínění zabarvit vlastními pojmy a koncepcemi, tak i novými ideami osvěžená pravice musí získat duchovní vedení.“

V praktické činnosti se však pravicový terorismus od levicového značně lišil. Prováděným akcím scházela především organizační obratnost a profesionalita. Pokud se akce krajní levice setkávaly (hlavně v první polovině sedmdesátých let) s velkou podporou a sympatiemi společnosti, tak v případě pravice je možné hovořit o naprostém nedostatku širšího ohlasu. Proto byly šance pravicových teroristů na vedení delší podzemní činnosti mnohem menší než u jejich levicových konkurentů.

Pokud jde o činnost teroristických skupinek krajní pravice, zajímavá je velká nedůslednost těchto akcí, přesněji: jejich cílů. I přes silný antikomunismus nikdy nebyli na území SRN napadeni představitelé zemí východního bloku. Pokud se, např. za „okupanty“ považovaná vojska USA staly cílem pravicových útoků, instituce socialistického tábora zůstávaly nedotčeny. Vyjasněním může být to, že se mnoho pravicových extrémistů školilo v táborech arabských teroristů na Blízkém Východě (hlavně v Bejrůtu). Ti byli zpravidla financováni Lybií a Palestinci, udržujícími výrazně přátelské vztahy s bývalým SSSR. Možná pomoc a školení závisely na splnění určených podmínek: o cílech útoků rozhodovali rovněž sponzoři.

Roku 1983 se policii podařilo rozbít teroristickou organizaci s názvem Lobanon-Gruppe a zatknout 5 jejích členů. Šéf tohoto seskupení Karl Heinz Hoffman po odsouzení (14 let) ve vězení spáchal sebevraždu, druhý vůdce skupiny, Odfried Hepp, byl zatčen ve Francii a po deportaci odsouzen k 10 letům vězení. Tato skupina se zabývala hlavně pokládáním bomb v budovách amerických vojenských jednotek přebývajících na území SRN. První soudní jednání proti německým neofašistům obžalovaných z vraždy se uskutečnilo v roce 1982. Čtyři obvinění, pod vedením bývalého advokáta Manfreda Roedera, provedli 7 bombových atentátů a žhářských útoků. Během požáru jednoho z azylových táborů v Hamburku zemřeli 2 Vietnamci. Přímí původci požáru dostali doživotí, Roeder pouze 13 let, protože se akce přímo nezúčastnil. Po propuštění z vězení se tento fašista stal strůjcem jednoho z nejznámějších skandálů v historii Bundeswehru. Na požádání Vojenské akademie v Hannoveru totiž pronesl roku 1997 „historickou“ přednášku. Vyvolalo to vlnu obvinění armády SRN z „neofašistických tendencí“.

Na počátku roku 1971 byla založena nová organizace: Deutsche Wolksunion (Neměcká národní unie) - DWU, která se stala centrem Nové pravice. Jejím zakladatelem byl milionář a vydavatel Gerhard Frey. Tato strana, bez jakéhokoliv jednoznačného ideologického profilu, se stala politickým přístavem pro neofašisty různého druhu. Bez většího úspěchu se účastnila různých voleb. Toto seskupení, i přes velké programové rozdíly týkající se zahraniční poli-

tiky (DWU byla orientována prozápadně, NPD pak reprezentovala linii národní neutrality), navázalo úzkou spolupráci s NPD.

Stranou, která na přelomu osmdesátých a devadesátých let způsobila mnoho rozruchu, byla Die Republikaner (Republikáni), kteří zručnou propagandou využívali společenské nástroje k volebním úspěchům. V letech 1989 - 1990 zasedali v berlínské městské radě. Program strany (vzniklé v roce 1983) v podstatě neobsahuje nic nového: represivní právní politika (obzvláště proti cizincům), odmítnutí resocializace v případě ostrých trestů, odpor proti Evropské integraci a kooperaci se zeměmi Východní Evropy a v hospodářské politice chytlavá hesla, nemající nic společného s ekonomickou skutečností. Charakteristickou vlastností Republikánů je velký vliv mezi členy Bundeswehru. Oficiálním poradcem pro „vojenské záležitosti" je bývalý generál Franz Uhle-Wettler, zástupcem spolkového velitele bývalý kontradmirál Günter Poser a oficiálním poradcem „pro bezpečnost" byl do roku 1994 bývalý poručík vojenské rozvědky Udo Bösch. Zakladatelem a dlouholetým (do roku 1994) šéfem tohoto seskupení byl bývalý esesman Franz Schönhuber.

K výrazně aktivním neofašistickým seskupením patřila rovněž v červenci 1990 založená Nationale Offensive (Národní ofenzíva) - NO, o které bylo slyšet také v Polsku. V roce 1996 ve vesnici Dziewkowice na Opolszczyznie se jeden ze členů seskupení snažil rozšiřovat propagační materiály a verbovat potencionální členy a sympatizanty. Organizace je sledována německým Úřadem na ochranu ústavy. Podle zprávy publikované tímto Úřadem je hlavní oblastí působení organizace Bavorsko. Podobně jako jiné krajně pravicové organizace, i NO nemá jasný politický program. Hlavní část členů tvoří členové jiných menších skupinek, které v předešlých letech prošly mnoha rozkoly a štěpeními. Oficiálním tiskovým orgánem je měsíčník „Deutscher Beobachter". Kromě toho NO vydává mnoho brožur a letáků. V těchto publikacích se často objevují citáty programů NSDAP z roku 1920, v němž se fašisté domáhali státní kontroly nad politikou ustalování úrokové míry bankami, likvidace firem působících „proti národnímu blahobytu" a finančních spekulací všeho druhu. Tato hesla byla namířena hlavně proti židovskému obyvatelstvu. Nationale Offensive k tomuto programu dodala několik vlastních bodů, mezi jinými odpor vůči Evropské Unii a požadavek okamžitého zastavení vyplácení odškodnění obětem 3. říše. Minulost představuje důležitý bod propagandistické činnosti organizace. Ve vydávaných letácích a brožurách jsou negována historická fakta týkající se genocidy Židů a vyhlazování jiných národů během Druhé světové války. Hesla propagovaná tímto seskupením zní takto:

„Rasa místo tříd; Překupníci drog do pracovních táborů; Bít levici, kde to jen jde."

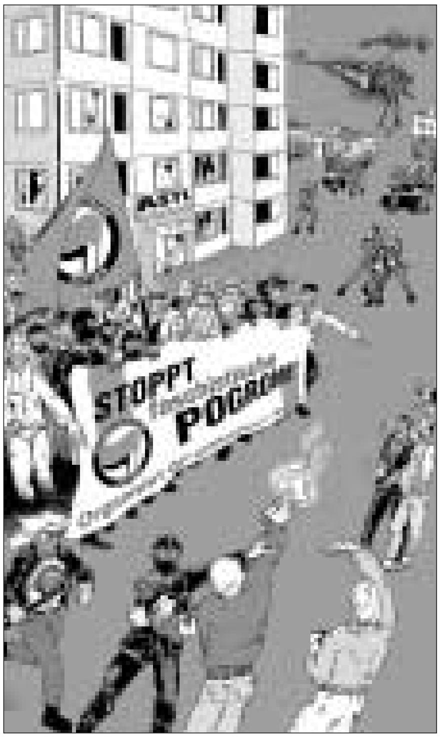
Velkou část propagační činnosti NO představují urážlivé a hanlivé publikace týkající se židovského národa a Izraele.

V roce 1993 byly policií prohledány byty členů NO v sedmi bavorských městech. Během akce byly zkonfiskovány propagační materiály, magnetofonové kazety, diskety, plynová pistole a cvičná munice. Dosud byli odsouzeni 4 členové NO (za útok na cizince). Zatčen byl také jeden z vůdců za účast na podpálení azylového tábora v Sasku. Na základě informací poskytnutých bavorským Úřadem na ochranu ústavy následně spolkové ministerstvo vnitra vydalo zákaz činnosti této organizace.

Pokud jde o legální krajně pravicové a neofašistické strany, tak na pozadí jiných evropských států se Spolková republika - vzhledem k politickým vlivům těchto skupin - nachází daleko vzadu. Strana italských neofašistů Italské sociální hnutí od roku 1948 zasedá na Římské radnici. Le Penova Národní Fronta zaznamenává od roku 1984 volební úspěchy - a to jak v samotné Francii, tak i v Evropském parlamentu. Podobné je to se Stranou svobodných, jejíž šéf Jörg Haider má stále větší šance na to být rakouským kancléřem. Na tomto pozadí jsou několikaprocentní (a sporadické) úspěchy německých neofašistů na komunální úrovni spíše mizerné. Naprosto jinak se však představuje připravenost společnosti k akceptaci různých hnědých usazenin.

4) Proti Turkům, Žlutým a azylantům

Byl to opravdový svátek. Lidé vyšli do ulic, babičky se vykláněly z oken, pod lokty měkké podušky. Z rádia se linula veselá hudba. Matky

s dětmi v náručí stály podél ulice naproti staré budově s opadanou omítkou, z níž vycházelo několik desítek cizinců. Každý z nich s sebou nesl všechen majetek: plastové lahve, kufříky, vaky.

„No podívej se, co všechno nemají," řekla jedna z žen.

„Dobře jim tak," přidala se šestnáctiletá dívka. *„Znásilňovali ženy."*

„A zabíjejí ovce," dodala její přítelkyně.

„A nikdy se nemyjí," prohlásil trochu podnapilý muž s mokrou skvrnou kolem rozparku.

Událost se stala v září 1991 ve východoněmeckém městečku Hoyerswerda. Tato sváteční nálada trvala již týden. Posledních 5 dní skupinky mladých Němců napadaly kamením, lahvemi od piva a ostřelovaly z praků útulek pro azylanty. Šestý den městští radní prohlásili:

„Nejsme schopni zajistit bezpečnost zahraničním spoluobčanům."

Došlo k rozhodnutí o evakuaci. K azylovému táboru přijeli autobusy a policejní vozy. Když se již 150 Rumunů a Vietnamců nacházelo v autobusech, začaly létat kameny. Jeden rozbil okno autobusu a zasáhl u něj sedícího Vietnamce. Objevila se krev.

„Trefa!" křikl někdo z davu.

Salva kamenů z rukou následovníků šťastlivce, kterému se povedl zásah, se znásobila.

Po dvou hodinách se konvoj zastavil. Pro Vietnamce přijela sanitka, střepy z okna zasáhly jeho oko. Bylo třeba jej odvézt do nemocnice. Drážďanská nemocnice ho však odmítla přijmout:

„Nejdříve musíme mít oficiální písemné povolení. A kromě toho, kdo to zaplatí?"

Teprve po dlouhých diskusích umožnil personál kliniky přijetí pacienta. Ostatní Vietnamci byli převezeni na místo, které držela vláda v tajnosti. Rumuni skončili v jiném táboře pro azylanty. Týdeník „Der Spiegel" o tom napsal:

„Vyhnání těchto lidí bylo první bitvou, kterou německý lumpenproletariát [04]) vyhrál nad ještě chudšími."

Na jaře 1992 měl Quedlinburg, předměstí Neudstadtu v bývalé NDR, kolem 27 tisíc obyvatel z nichž bylo 44% nezaměstnaných. V té době to ve Východním Německu, které se nemohlo okamžitě přestrukturovat z reálného socialismu na reálný kapitalismus, nebylo nic neobvyklého. Nenávist tam byla vcelku normální jev. Neustále docházelo k útokům na cizince, na tělesně postižené a ty, kteří se snažili proti této nenávisti protestovat. Po městečku pochodovaly skupinky „občanské domobrany", které chtěly chránit ctnostné občanky před rozjařenými násilníky tmavé pleti a zabraňovat krádežím kalhotek a riflí z balkónových šňůr na prádlo. Členy těchto skupinek byli převážně mladí lidé ve vojenských botách, krátkých zelených bundách a vyholenými hlavami. Jeden z občanů městečka, který „občanskou domobranu" označil za „protispolečenský element" byl zmlácen a hozen z mostu do řeky. Přežil jen zázrakem.

Hony na cizince probíhaly hlavně v létě. Šestnáctiletý Kay si vzpomíná, jak skinheadi zmasakrovali tři cizince tmavé pleti:

„Nejprve baseballovými pálkami a pak železnou trubkou."

Těžce zranění cizinci byli, za potlesku kolemjdoucích turistů, odvezeni do nemocnice.

Hlavním cílem útoků však byl azylový tábor. Takřka každou noc tuto budovu obléhali mladí Němci, házeli do oken kameny a vykřikovali proticizinecká hesla.

Velitel místní administrativy řekl:

„Zde není moc nacistů, to se proti nim jen staví příliš málo demokratů."

Když se jednoho dne skupinka radních dostavila před budovu, aby nepřipustila další útok, kameny byly namířeny i na ně. Policista, který potyčkám jen nečinně přihlížel, dal jedné ze zraněných následující radu:

„Kdyby jste tady nestála, nic by se vám nestalo."

Starosta Rudolf Rehricht:

„Pro mě je nejhorší to, že obyvatelé Quedlinburgu házeli kameny po obyvatelích Quedlinburgu."

V nedaleké pískovně policie našla celý sklad zbraní: několik pušek, dvě pistole a 3 200 patron. O víkendech zde členové „občanské domobrany" cvičili střelbu na cíl.

Rok 1992 byl pro NPD v Quedlinburgu dobrým rokem. Podle informací ředitele zdejšího regionálního policejního oddílu, se této straně

v krátké době podařilo zdvojnásobit počet členů. Noví členové pocházeli hlavně z řad bývalé východoněmecké armády NVA a policie.

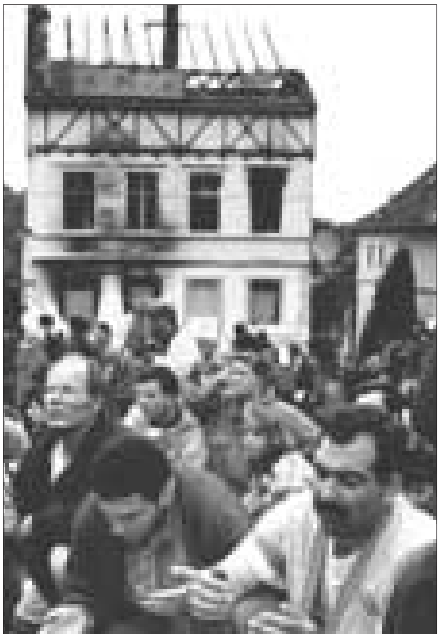
Po sjednocení Německa nabral pravicový terorismus nové formy: útoky a atentáty na cizince přebývající v SRN. Přes SRN se převalila vlna organizovaných útoků na budovy a sídla obývané cizinci. Hlavním objektem útoků (některým obyvatelům Německa připomínající počátky fašismu ve třicátých letech) byli „azylanti", tedy lidé čekající na rozhodnutí o statusu politického uprchlíka. Podle údajů Spolkového úřadu na ochranu ústavy bylo v roce 1993 zaznamenáno 970 útoků a rvaček vyprovokovaných krajně pravicovými skupinkami (především mládežnickými). Během těchto útoků bylo zraněno kolem 700 lidí, 10 jich bylo zabito. Podle jiných informací Úřadu dosáhl na počátku devadesátých let počet neofašistů v Německu čísla 60 000. Nejhroznějším jevem však bylo, že se krajní pravice v německé společnosti těšila rostoucí popularitě. S těmito skupinkami tehdy sympatizovala jedna pětina mládeže. O stupni hrozby svědčil nejen rostoucí počet skupinek vrhajících zápalné lahve do budov obývaných azylanty, ale i rostoucí potenciál neofašistické ideologie mezi studující mládeží. Na mnoha německých univerzitách začaly vznikat korporace, sdružující krajně pravicové studenty. Tyto tendence podporovali pseudovědci a spisovatelé, pozitivně popisující období 3. říše a negující masovou genocidu židovské populace. Podle tehdejších statistických výzkumů se strany s pravicovějším profilem než vládnoucí křesťanští demokraté (CDU/CSU) těšily sympatiím zhruba 15% Němců. Toto procento proporcionálně narůstalo podle stupně sociálních jistot obyvatelstva. Mezi západoněmeckými nezaměstnanými tato podpora obnášela již 30%. Naštěstí se tyto názory nepromněnily ve volební skutečnost.

Jak na všechna tato fakta a hrozby reaguje německá společnost a politici? Od okamžiku narůstání vlny neonacistické nenávisti a násilí v Německu se začaly srovnávat metody a způsoby odporu proti útokům s aktivitami používanými proti krajní levici. Německé vlády totiž mají velké zkušenosti s potíráním terorismu: vzorem byl boj s marx-leninskou RAF (Frakce rudé armády), která byla potírána s gigantickými náklady sil a prostředků. V okamžiku objevení nové vlny pravicového terorismu se začal očekávat stejně rozhodný postup a prostředky proti této formě teroru. Jak se však ukázalo, v první polovině devadesátých let německá vláda, hlavně policie, Úřad na ochranu ústavy a ministerstvo spravedlnosti, jinak hleděly na terorismus levicový a pravicový. Pokud se násilí používané krajně levicovými skupinami setkávalo a stále setkává s rozhodným postupem státního aparátu, pak je terorismus krajně pravicový chápán mnohem méně kategorickým a energickým způsobem.

Jev bagatelizace významu a síly krajní pravice v Německu byl viditelný např. během nepokojů vyvolaných neofašisty v Magdeburgu v květnu 1994. Za bílého dne skupinky skinheadů napadly cizince za takřka naprosté nečinnosti policie a obyvatel města. Po těchto událostech se odpovědní politici snažili zmenšit jejich rozměr. Ministr vnitřních věcí Saska humorně prohlásil:

„Nepokoje byly vyvolány dvěma činiteli: příliš mnoho alkoholu a příliš mnoho slunce."

Později se ukázalo, že útoky na cizince v Magdeburgu byly plánovány a přesto, že o tom policie, díky informacím Úřadu na ochranu ústavy, věděla mnohem dřív, připustila regulérní hony neofašistů na cizince. Podobné fakty bagatelizace činnosti krajní pravice byly všeobecně přítomné v první polovině devadesátých let mezi křesťanskodemokratickými politiky, a to i přes stále alarmující informace na téma nárůstu činnosti těchto skupin. V roce 1993 jen v samotném Bavorsku překročil počet neofašistických, antisemitských a rasistických incidentů rovnou tisícovku, což v porovnání s rokem předcházejícím znamenalo nárůst o 44% a v celé Spolkové republice o 11%. K nejznepokojivějším jevům patřilo snižování věku členů krajně pravicových uskupení. Policejní kartotéky ukrývaly na přelomu 1989-1990 záznamy již čtrnáctiletých neofašistů. Proticizinecké nálady krajní pravice často korespondují s obavami občanů týkajících se stále většího přílivu cizinců do SRN. Někteří politici, obzvláště z křesťanskodemokratického tábora, se snaží toto sloučení nálad využívat a bagatelizují aktivity neofašistických skupinek. Původem nárůstu popularity těchto uskupení (spíše však jimi propagovaných hesel začínajících na „ne") byla, a je, rostoucí sociální nejistota některých spo-

Pozůstalí/é truchlí před vypáleným domem v Solingenu, který ještě několik dnů předtím sloužil jako ubytovna několika tureckým rodinám – následkem neonacistického žhářského útoku přišlo o život 5 lidí.

lečenských vrstev. Viditelné to bylo hlavně v prvních měsících a letech po sjednocení Německa na území bývalé NDR. Skupiny skinheadů a neofašistů napadaly cizince, demolovaly budovy a tábory pro azylanty, vykřikovaly antisemitská hesla a požadovaly „Německo Němcům" - a to všechno za naprosté lhostejnosti nebo dokonce za potlesku přihlížejícího davu.

Když jedné zářijové noci roku 1992 probudily sedmdesátiletou obyvatelku Mölinu Eriku Fröhlich výkřiky, nejdříve ji napadlo, že opět probíhá proticizinecká demonstrace. Již týdny totiž v městečku mladí Němci, se sympatiemi pozorováni obyvateli, organizovali pochody pod hesly:

„Turci ven! Turci do plynu!"

Občas také docházelo ke rvačkám s mladými Turky. Na 17 tisíc Němců zde připadalo 700 Turků.

Teď však byly zvuky, hluk a výkřiky z ulice jiné. Když Erika Fröhlich přistoupila k oknu, spatřila plameny šlehající z budovy na druhé straně ulice. V této budově již 18 let bydlela turecká rodina Arslanových. Fröhlich ještě stačila zahlédnout svoji sousedku, sedmadvacetiletou, Havu Arslan, která vyskočila z okna a znehybněla na dlažbě. Později hasiči našli ještě mrtvolu jedenapadesátileté Haviny invalidní tchýně, která před plameny nestihla utéct.

„Byla již pouze hromádkou popela."

Hasiče zavolali samotní žháři. Do sluchátka, kromě adresy hořícího domu, ještě zakřičeli: *„Heil Hitler!"*

Policie zatkla 5 skinheadů.

Kvůli stále širšímu dosahu tohoto jevu se politologové a sociologové začali pozastavovat nad kořeny těchto postojů. Co vede mladého Němce z Lipska, který v životě nepotkal Žida, aby křičel „Pryč s Židy!" Co představuje světonázorové podhoubí neofašistických organizací, které v ruce neměly ani jednu Goebbelsovu brožurku? Z výzkumů vedených o tomto fenoménu mimo jiné vyplývá, že ne každý mladý Němec křičící „Sieg Heil" je přesvědčený fašista. Samozřejmě mnoho členů těchto skupin bere vážně teorie o nadřazenosti jedné rasy nad jinou, o potřebě očisty Německa od cizinců a připojení Slezska k Nové říši. Existuje však i druhá strana mince. Vinu na tom, mimo jiné, nesou pedagogové stejně na Východě jako na Západě Německa. V bývalé NDR byl celým generacím vnucován obraz dobrého antifašisty z Východu a revanšisty ze Západu. Propagandistickými prostředky byla do hlav násilně vštěpována solidarita s "utlačovanými národy". Po úpadku bolševického systému se kyvadlo vychýlilo na druhou stranu: pozitivním se stalo vše, co bylo možné postavit proti předešlému světonázoru. Tímto způsobem krajní konzervativismus a neofašistické tendence povýšily na pozitivní jevy. Na západní straně byly rovněž vštěpovány umělé, skutečnosti na hony vzdálené, názory. Jeden ze západoevropských učitelů řekl:

„Často jsme německou mládež učili jistý druh pozitivního rasismu. Jednoznačně jsme od ní požadovali pochopení pro kulturní odlišnosti a osobnosti jejich tureckých sousedů, ale nesměřovali jsme současně tento požadavek na adresu druhé strany."

Podobnou nepřítomnost rovnováhy odhalily bádání nad vzájemnými vztahy mezi Němci a cizinci. Bylo provedeno několik stovek sociologických sondáží, které se týkaly problémů asimilace cizinců v Německu, neexistuje však žádná vědecká práce, zabývající se problémy Němce konfrontovaného s novým, jemu neznámým okolím. Tuto nerovnost ještě vyostřuje organizování speciálních programů a akcí, které mají ulehčit asimilaci cizinců (obzvláště německého původu) se současným zanedbáváním problémů „domorodců". Nikdo se např. nezabýval berlínským dělníkem, jehož čtvrť se během několika měsíců změnila v mnohakulturní kotel. Tyto frustrace ještě prohlubuje fakt, že všechny snahy hlasitějšího projevu obav a nepokojů vyplývajících z takovéto situace byly částí společnosti kvitovány[05]) jako rasistické názory. Pokud k tomu přidáme velkou nezaměstnanost mezi mládeží na území bývalé NDR, nedostatek odpovědné pedagogické péče a malé naděje na rychlou nápravu životní situace, frustrace vyplývající z takovéhoto stavu věcí, často vedou k účasti v bojůvkách skinheadů nebo k sympatiím k neofašistické straně. Ve druhé polovině devadesátých let si stále více pedagogů, sociologů a dokonce i politiků začalo uvědomovat, že k hitlerovskému pozdravu

zdvižená pravice mladého člověka ne vždy označuje zatvrzelého fašistu. Jeden z berlínských náctiletých k tomu řekl:

„Samozřejmě, že zdviháme pravice a křičíme „Sieg heil". Ale je to spíše fór a provokace."

Takovéto provokace jsou používány učni vůči výrazně levicovým učitelům, vnucujícím náctiletým zářivý vzhled cizince a povinnost zadostiučinění za křivdy Druhé světové války. V tomto kontextu musí být postoje mladých lidí chápány jako druh (na celém světě známého) odporu vůči učitelské autoritě a v některých případech jako rozpačité hledání vlastní totožnosti. Všechna tato fakta samozřejmě nemohou sloužit k odůvodnění bagatelizace jevu neofašistických tendencí v Německu. Hlavní hrozbou je spojení organizačních schopností západních pravičáků s východoněmeckým potenciálem sociální nespokojenosti, projevujícím se v radikálním posunu světonázoru napravo. Při analýze projevů pravicového radikalismu v Německu však nesmíme zapomínat na jiné aspekty tohoto jevu. Ty samé projevy ne vždy nutně označují tu samou chorobu.

V centru nevelkého městečka Waldkirch na Friedhofstrasse stála středně velká budova, v níž nejprve sídlila obchodní akademie, pak požární stanice a od roku 1991 zde přebývali žadatelé o azyl. V noci z 5. na 6. ledna 1992 několik neofašistů do budovy hodilo zápalné lahve. Mladý azylant z Arménie, Manuel Avedikians, zaslechl křik sousedů. Ucítil kouř. Pomyslel si, že hoří někde nahoře, rychle se oblékl a seběhl dolů. To byla chyba. Právě tam plály plameny.

„V panice a stále hustším kouři jsem vběhl do špatných dveří," řekl později.

Požárníci ho našli v bezvědomí na podlaze. Jednu čtvrtinu těla měl popálenou, nejvíce ruce, kterými si chránil oči - byly to jen dva kusy zuhelnatělého masa. Po propuštění z nemocnice se přestěhoval do 10 km vzdáleného městečka. Pronajal si pokoj ve sklepě velkého domu:

„Tady je příjemný chládek, je to dobré na kůži. Trochu vlhko a není tady dřevěné obložení. To je dobře, nechytne to tady tak rychle."

Jedenadvacetiletý Bernd K. z Lipska, nepatřící k žádné neofašistické skupině, řekl:

„Když už jsi mezi přáteli a někdo navrhne, abyste šli zmlátit cizince, tak jdeš automaticky. Kdysi jsme seděli před televizí, dávali nějaký film o žluťácích a azylantech, jak jsou podporováni penězi ze sociálního zabezpečení. Začali jsme se o tom bavit. Kdosi řekl, že naproti žije několik takových, že ten hnůj dostal úplně nový nábytek. No a padl návrh: Pojďte, půjdeme a pořádně si ten nábytek prohlédneme."

Pokud jde o příčiny nepřátelského vztahu k cizincům v SRN, analýzy se ve většině případů shodují: neustále rostoucí počet nových běženců (v první polovině devadesátých let jich bylo kolem 0,5 mil. ročně) a také ekonomické a sociální problémy (obzvláště na východě Německa) způsobují, že se společnost stále drastičtějším způsobem začala domáhat změny této situace. Jedním z projevů byly právě útoky na tábory žadatelů o azyl. Frustrace, strach z budoucnosti se mísili s neonacistickými postoji, hloupostí, sadismem a pocitem sebeuspokojení z násilí proti slabšímu. Není totiž pravdou, že útoky na cizince jsou výlučně projevem frustrace ze zhoršující se ekonomické situace. Tyto nálady jsou často využívány obyčejnými bandity a sadisty, ale také pravicovými politiky, kteří mají v plánu se na vlně takovýchto nálad dostat do Landtagu nebo Bundestagu.

Jak velká je neofašistická hrozba v bývalé NDR? V polovině devadesátých let tam bylo napočítáno kolem 2 tisíc fašistů. Zpravidla patřili k východním „filiálkám" organizací, které měly svá sídla ve „staré" SRN. Mnohem hrozivější jsou naproti tomu extrémní názory mladých Němců z bývalé NDR. Psychologové tvrdí, že jejich příčinou jsou pocity nedocenění: po sjednocení se ukázalo, že ti na Západě jsou bohatší, moudřejší, chytřejší, s větším důvtipem. Za takovéto situace je pro obyvatele NDR jednou z nemnoha hodnot odlišujících (ve smyslu: vyvyšujících) je od jiných jednoduše „být Němcem". Tento status slibuje rychlý vstup mezi západoevropské

společnosti s jejich údajným blahobytem a luxusem pro všechny. Ony pocity nadřazenosti z důvodu „bytí Němcem" jsou obzvláště ostře zdůrazňovány ve vztahu k obyvatelům jiných zemí bývalého socialistického bloku.

V létě 1990 provedl Zentralinstitut für Jugendforschung (Centrální institut pro výzkum mládeže) v Lipsku výzkumy mezi mladými Němci z bývalé NDR na téma jejich vztahu k cizincům. I přesto, že v té době nebyl ve Východním Německu ani jeden azylový dům pro uprchlíky a počet cizinců se rychle snížil (z 200 tisíc na 150 tisíc), 40% mládeže si myslelo, že cizinci „překážejí". Každý čtvrtý Němec by je nejraději ze země vyhnal, každý pátý projevil svou připravenost se do takovýchto akcí zapojit. Podle jiných výzkumů (provedených v Berlíně) si 11% mladých lidí z bývalé NDR přeje:

„Silného vůdce (führer), který by vládl silnou rukou pro dobro všech."

Takřka 6% by z radostí přivítalo, kdyby se k moci vrátila Hitlerova NSDAP, 13,4% řeklo, že by jim to bylo lhostejné a 35,3% by se to, pravda, nelíbilo, ale nic by proti tomu neudělali. Kolem 20% bylo proti „mísení národů" a 13,1% se vyslovilo pro likvidaci „zdegenerovaných bytostí". V jedné z vědeckých zpráv byl formulován následující závěr:

„Nezřídka jsou cizinci s tmavou pletí považováni za „znásilňovače německých žen". Problémy v zaopatření nejsou způsobeny slabou výkonností východoněmeckého hospodářství, ale tím, že cizinci vykupují výrobky. Hlavní příčiny pravicového extremismu leží ve specificky východoněmeckých podmínkách dorůstání a života v autoritářských a represivních sociálních systémech, které ve svém důsledku vytváří ve velkém stupni pocity nedocenění a zraňování. Ne bez významu je také výchova podle vzoru nepřítel - přítel, který se vztahoval k izolovaným politickým systémům."

V roce 1991 došlo na území bývalé NDR (17 mil. obyvatel, 150 tisíc cizinců) ke 153 závažným útokům na cizince. Poměr „domácích" k cizincům - 1:892.

Ve „staré" Spolkové Republice (62 mil. obyvatel, 4,8 mil. cizinců) v té samé době došlo k 389 takovýmto útokům. Poměr „domácích" k cizincům - 1: 12 340.

Student z Kamerunu, který tehdy žil v Magdeburku, řekl:

„Za dob NDR jsme měli méně problémů, i přesto, že tehdy také panoval rasismus. Nemuseli jsme se však obávat o naši existenci. Naproti tomu dnes, na rozdíl od předešlých let, již nejde o provokace, ale o přímé útoky. Od doby sjednocení se náš život naprosto změnil. My, afričtí studenti s tmavou pletí, teď žijeme v ještě větší izolaci. Do studentských klubů už vůbec nechodíme, protože jsme hned obtěžováni. Vyhýbáme se jízdám tramvajemi."

První reakcí většiny politiků, jak z vládnoucí koalice, tak i z opozice na tento jev, byl požadavek rozšíření represivních prostředků vůči pachatelům těchto útoků. Požadavky se dotýkaly zvětšení policejních sil a zostření soudních trestů. Jak totiž ukázala praxe, v mnoha případech byla nečinnost policie jednou z hlavních příčin opakování podobných útoků v jiných regionech Německa. Tato nečinnost (a bezradnost) byla obzvláště viditelná ve východních oblastech Spolkové republiky. A to ze dvou důvodů: slabé vyškolení a vybavení tamních policistů a zdejší společností k těmto útokům, jejíž část představují rovněž pořádkové síly. Onen nedostatek rozhodnosti a skryté policejní sympatie podporující útoky i jejich cíle, spustily další vlnu rozruchu (k nejtěžším potyčkám došlo mimo jiné v Rostocku). Také z tohoto důvodu, tehdejší předseda parlamentní komise pro vnitřní záležitosti v Bundestagu, zažádal o vytvoření speciálního oddílu „mobilní policie", který (v počtu kolem 1000 členů) by zasahoval na území celé SRN. Vznikly rovněž projekty vytváření regionálních policejních oddílů, speciálně školených k boji se skinheady a podobnými skupinami. V diskusi nad posílením sil a způsobů reakce policie se často objevovaly srovnání s intervencemi administrativního aparátu ve vztahu k extrémním skupinám z levé strany politického spektra. Politici ze sociálně demokratické opozice připomínali masové akce policie během studentských protestů v šedesátých a sedmdesátých letech, gigantické budování policejních sil v období honů na členy teroristické skupiny RAF. Jeden z advokátů během procesu se skinheady zodpovědnými z ubití gastarbeitera tmavé pleti, položil následující otázku:

„Co by se stalo, kdyby pachateli těchto útoků byli krajní levičáci?"

Z perspektivy minulosti je možné říci, že v takovém případě by reakce státu byla mnohem koordinovanější a rozhodnější.

Jinou reakcí politiků na tyto události byl zásah do stranických programů. Sociální demokraté např. rozhodnutím nejvyšších představitelů strany rezignovali na současné stanovisko vůči článku 16 německé ústavy, který politicky pronásledovaným garantoval azyl v SRN. Po dosti bouřlivé diskusi se představitelé SPD rozhodli k ústupku a změně tohoto v ústavě zásadního článku. Změna měla umožnit zavedení nových předpisů omezujících a regulujících příliv cizinců do Německa. V křesťansko-demokratickém táboře se naproti tomu objevily tendence k návratu části stranického aparátu ke krajně pravicovým pozicím. S útokem na levicové tendence v CDU vystoupil předseda Křesťansko-sociální unie (CSU) Theo Waigel:

„Levé křídlo CDU se v ničem neliší od sociálnědemokratických pozic a tím se stává důvodem odlivu voličů od křesťanské demokracie. Volby jsou totiž vyhratelné pouze na pozicích „napravo od středu“.“

Naprosto odlišným způsobem na tyto události zareagoval ministr zahraničních věcí z Liberální strany Kinkel. Rozhodl se totiž „zmezinárodnit“ problém cizinců v Německu. 3/4 všech žadatelů o azyl v Evropské Unii žádá o status politického uprchlíka v SRN. Němci také přijali největší počet utečenců z bývalé Jugoslávie. Kinkel požadoval, aby byl problém utečenců řešen v rámci všech států Unie (např. formou zhora vymezených kvót pro cizince v každé členské zemi):

„V opačném případě se rostoucí problém s cizinci a krajní pravicí mohou stát příčinou destabilizace politické situace v Německu.“

Kinkel dokázal své partnery z Unie vystrašit natolik, že okamžitě přistoupili k zorganizování společné pomoci.

Velká část apelů a požadavků politiků se týkala také drastického zvednutí trestů vydávaných pro pachatele útoků na žadatele o azyl. Problém závisel na tom, že tyto zločiny obvykle provádí náctiletí podléhající soudnictví pro nezletilé. Narozdíl od obvyklého „průchodu“ spravedlnosti je toto soudnictví zaměřeno především na resocializaci a výchovu mladého pachatele a ne na trestání. Z důvodu takto formulovaných úkolů této části jurisdikce tehdy ukládané tresty neležely v horní hranici určené zákonodárci. Roku 1993 např. v jednom z procesů ve Frankfurtu proti skupině skinheadů zodpovědných z umlácení gastarbeitera tmavé pleti soud vynesl rozsudek od 2 do 4 let vězení (horní hranice je 10 let). V rozsudku se tvrdí:

„Drakonickými[06]) tresty se nedají zrekompenzovat chyby vykonané jinými, a přesněji řečeno policií.“

Nepřítomnost okamžité reakce policie způsobila, že rozsudek byl vydán teprve 2 roky po provedení zločinu (nebyly totiž zajištěny důkazy zločinu a nebyli okamžitě zatčeni jeho pachatelé). Odsouzeno tehdy bylo i několik policistů, kteří lhostejně přihlíželi mlácení jednoho žadatele o azyl tmavé pleti. Jeden z právníků to shrnul:

„Vysokými tresty se však připravenost použít násilí a fašistický způsob myšlení z hlavy vymlátit nedá.“

Dodnes trvající diskuse na téma nejúčinnějších metod boje s neofašistickými seskupeními jsou další verzí již mnoho let trvajícího sporu. Přívrženci politického boje zde stojí proti reprezentantům radikálních kroků, jako zákaz stranické činnosti. K praktikovaným administrativním prostředkům patří sledování těchto stran Úřadem na ochranu ústavy a předkládání návrhů na jejich eventuální zákaz. Tyto metody však mohou narážet na bariéry vyplývající z faktu, že neonacisté se mohou do jisté míry bránit demokratickou legislativou. Příkladem může být soudní rozhodnutí v Dolním Sasku z roku 1993 jímž bylo přerušeno sledování Republikánské strany vedené Úřadem na ochranu ústavy. V rozsudku se tvrdí:

„Mnoho faktů ukazuje na to, že tato strana je nepřátelsky zaměřená k cizincům žijícím v Německu, neexistují však dostatečné důkazy o porušování základních ustanovení Ústavy ze strany Republikánů. Z tohoto důvodu je vedení sledování tohoto typu neopodstatněné.“

S podobným problémem velké bezmoci a neschopnosti jednat se německá justice potýká i v záležitostech týkajících se představitelů režimu bývalé NDR. V případě neonacismu je však sitauce setrvalá. Pokud krajní pravice neútočí otevřeně na stávající nositele moci, je de facto tolerována a nejsou proti ní přijímána žádná radikální opatření. Neonacismus a jeho politické struktury tak i nadále hrají svoji klasickou roli v moderní kapitalistické společnosti: zůstávají skrytou zálohou systému, nouzovou možností, které je umožňováno přežívat, aby byla v případě potřeby znovu nasazena. ★★★

vysvětlivky:

[01]) **Denacifikace** - výraz pro systémové odstraňování nacistické ideologie a jejích následků v poválečné německé společnosti. V mnoha společenských oblastech se však jednalo o dosti symbolické snahy.

[02]) **Gastarbeiter** - osoba pracující v SRN, obvykle však jiné národnosti než německé a jiné státní příslušnosti než SRN, narozdíl od tzv. pendlerů zde může mít svůj byt

[03]) **Ponton** - speciální člun používaný k přepravě osob a materiálu přes vodní překážky, pro přepravu těžkých nákladů se spojuje několik pontonů v soulodí, spojením několika pontonových soulodí lze vytvořit pontonový most

[04]) **Lumpenproletariát** - vrstva zproletarizovaných[04a]), deklasovaných živlů

[04a]) **Proletarizace** - deklasování (společenské snižování) zvláště příslušníků drobné buržoazie, rolnictva, a inteligence spojené s přechodem do řad proletariátu[04b]); zbídačování vůbec

[04b]) **Proletariát** - společenská třída, jejíž příslušníci, formálně svobodní, nemají výrobní prostředky, a jsou proto nuceni pro zabezpečení vlastní existence prodávat svou pracovní sílu majitelům těchto prostředků; nejchudší vrstvy vůbec, chudina; v antickém Římě nemajetní římští občané, kteří nemohli být zařazeni ani do nejnižší majetkové třídy a jejichž jediným majetkem byly děti, potomstvo, latinsky proles, odtud název proletarius

[05]) **Kvitovat** - potvrzovat příjem něčeho; brát na vědomí, přijímat

[06]) **Drakonický** - velmi přísný, tvrdý, krutý, neúprostný

Viktor Grotowicz

(Terroryzm w Europie Zachodniej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Varsava - Vroclav, 2000, str. 116 - 146)

z polštiny přeložil Martin Koudelka (FAS Jižní Čechy)

- e-mail: martinkoudelka@anarchismus.org -

Anarchismus a antifašismus ve Francii 1933 - 1939 „Fašismus nebo revoluce!“

„Experiment Lidové fronty bude nejzřetelnějším potvrzením našeho přesvědčení o neschopnosti politických stran dovést proletariát k úplnému osvobození.“
Le Libertaire, duben 1936

„Stále naléhavěji jsme stavěni před dilema: fašismus nebo revoluce.“
Le Libertaire, srpen 1936

Jaká Lidová fronta? Anarchistický antifašismus

Když zkoumáme zapojení anarchistů do „antifašismu“ 30. let 20. století, a když analyzujeme jejich zjevně dvojaký přístup k Lidové frontě (Front populaire), musíme si vzpomenout na Guerinovo rozlišení mezi tím, co nazýval *„První Lidovou frontou“* - volební aliancí sociální demokracie, stalinismu a buržoazního liberalismu - a *„Druhou Lidovou frontou“* - mocným, mimoparlamentním hnutím, jehož iniciativa přicházela z řad pracující třídy: *„Skutečnou lidovou frontou, lidovou frontou ulice a nikoli politiků“* [01]). Anarchisté pozorně rozlišovali mezi vůdci Lidové fronty - politiky - a jejich stoupenci z řad pracující třídy a nadšeně se vyjadřovali o *„bratrství, solidaritě a síle pracující třídy“*, projevující se v mimoparlamentním antifašistickém hnutí z let 1934-35. Sami se onoho hnutí účastnili a v jistém smyslu v něm sehráli hlavní roli.

Tento materiál se snaží zhodnotit anarchistický příspěvek k antifašistickému hnutí a anarchistickou kritiku principu „Lidové fronty“ jako takového. Položí rovněž otázku, do jaké míry můžeme o anarchistickém hnutí prohlásit, že uspělo nebo selhalo ve vztahu ke svým cílům a prozkoumáme ideologické diskuse o revoluční strategii a taktice, které mezi různými anarchistickými proudy vyprovokovaly zkušenosti z let 1936 - 39.

Směrem k antifašistické jednotě - Sjednocená fronta 1933 - 35

Ještě nějakou dobu po zrodu fašistických hnutí v celé Evropě, mnoho revolucionářů nebylo schopno porozumět skutečné vážnosti nebezpečí. Pohlíželo se na ně jako lokální fenomén, omezený na jednotlivé země - například poválečnou Itálii - vyznačující se „nestabilními státními institucemi“. Italský anarchistický emigrant Luigi Fabbri byl jedním z prvních, kteří začali tvrdit, že fašismus má daleko k tomu, aby byl dočasnou a *„výjimečnou“* formou nadvlády buržoazie nad pracující třídou, ale představuje historickou krizi kapitálu, krizi moderní civilizace a jejích ústředních hodnot: svobody, spravedlnosti a pokroku. Jak napsal v Paříži v jednom ze série svých článků pro La Lotta Umana z let 1927 - 29:

„Fašismus není pouze další formou vlády, která, podobně jako všechny ostatní, používá násilí. Je nejautoritářštější a nejnásilnější myslitelnou formou jakékoli vlády. Představuje nejextrémnější zbožštění teorie a praxe principu autority.“ [02])

Triumf nacismu v Německu, domovu jednoho z „nejsilnějších“ hnutí práce v Evropě, znamenal svého druhu bod obratu ve smyslu přístupu, přijatého francouzskými revolucionáři. Okolnosti v Itálii a výmarském Německu zřetelně nebyly stejné, jako ty, které převládaly ve Francii, ale podmínky růstu masového fašistického hnutí zde nicméně rovněž začínaly být patrné: vládní nestabilita, politicko-finanční skandály, neustálé a rozšířené zpochybňování legitimity republiky, znovuzrození extrémní pravice, ekonomická krize a narůstající nezaměstnanost. Analýza Kominterny z roku 1931, zabývající se následky krize,

předpovídala ozřejmění zásadního třídního konfliktu mezi pracujícími a kapitálem, s tím, že pracující budou dotlačeni do revolučně socialistických pozic. Pro anarchistu Maurice Joyeuxe tento postoj znamenal pouze projev obelhávání sebe sama a samolibý postoj, vzhledem ke skutečnému politickému uvědomění pracující třídy:

„Od roku 1934 začali někteří aktivisté chápat, že proletarizace nezaměstnaných nezbytně neznamená nárůst jejich bojovnosti. Lidé, odmítnutí společností takovým způsobem, jsou připraveni sloužit jakémukoli pánu, který jim přislíbí chléb.“ [03])

Revolucionáři se začali obávat, že k fašismu dezertuje významná část středních vrstev a dokonce „proletariátu“. Poučení z Itálie a Německa se zdálo vyznívat v tom smyslu, že extrémní pravice může být zastavena pouze silnou a především jednotnou frontou pracující třídy. Jedním z ústředních cílů anarchistických kampaní se tedy stala akční jednota v rámci hnutí práce. Byla to pravda přinejmenším v případě hlavní anarchokomunistické organizace Union Anarchiste (UA - Anarchistického svazu), jehož většina členů byla zároveň členy odborové organizace CGT (Confédération génerale du travail).[04]) „Anarchosyndikalistická“ CGTSR (Confédération génerale du travail - Syndicaliste révolutionnaire) nadále nepřipouštěla spolupráci s reformistickou CGT, vedenou *„zrádcem Léonem Jouhauxem“*, který se v roce 1914 postavil na stranu Union sacrée - národní jednoty na podporu válečného úsilí.

Brzy poté, co nacisté uchopili moc v Německu a od dominantních levicových politických stran nepřicházela žádná iniciativa, začali přední aktivisté UA, jako Lashortes a Frémont, volat po *„sjednocené frontě“* (front unique), která by spojila *„v dobré víře a pro jasně předurčené cíle“* - všechny odborové a politické organizace, stavící se proti fašismu.[05])

Manfredonia tvrdil, že tento návrh byl přinejmenším dvojsmyslný a přinejhorším byl zamýšlen jako výzva pro akční jednotu, dohodnutou *„těmi nahoře“* s vedením SFIO (Socialistické strany) a PC (Komunistické strany)“ a naprosto naivně optimistický.[06]) Plán měl mezi tehdejšími anarchisty množství kritiků. Revoluční individualista Fortin v článku v La Revue anarchiste, nazvaném „Od Akční jednoty ke Svaté jednotě“, nedůvěřivě uváděl následující:

„Máme se snad spojit s levicovými politickými stranami, i když pouze s těmi, které tvrdí, že jsou ‘krajně levicové’? Máme pracovat pro socialistickou nebo komunistickou stranu? To už je opravdu za hranicí.“ [07])

Návrh na sjednocenou frontu jistě přispěl k odlivu aktivistů, kterým tehdy silně utrpěla UACR (Union anarchiste communiste révolutionnaire). Tato neblahá situace ve spojení se vzrůstajícími obavami po událostech z 6. února 1934 (kdy demonstranti z řad krajní pravice zaútočili na Národní shromáždění), vedla skupinu význačných anarchistů (Louise Lecoina, Sébastiena Faureho, Georgese Bastiena a Pierra Le Meilloura) ke svolání zvláštní konference, mající vyřešit taktické rozdíly ve hnutí a vytvořit jednotnější celostátní organizaci. Konference se odehrála v Paříži v květnu 1934 a vyústila v opuštění výraznějších „organizačních“ principů UACR, stejně jako v obnovení jejího starého jména „Union anarchiste“. Tento „sjednocovací kongres“ byl nicméně pouze z poloviny úspěšný, protože jej menšina platformistů opustila a vytvořila Fédération communiste libertaire.

Co se týče politiky sjednocené fronty, pařížský kongres se znovu utvrdil ve své zásadní nedůvěře k politikům a prohlásil, že se *„principiálně staví proti kontaktům s politickými stranami“*, ale dodal, že na lokální úrovni a pro *„jasně definované cíle“* by se anarchisté mohli podílet na jednotných výborech. Jinými slovy, místním skupinám bylo víceméně umožněno volně činit, co uznaly za vhodné, zatímco kontakty mezi UA a politickými stranami na vrcholné úrovni byly vyloučeny. Zmínky o „sjednocené frontě“ se stále objevovaly, ale pouze ve smyslu *„prostředku dosažení jednoty pracujících“*.[08]) Jak zdůraznil Manfredonia, i když byla eliminována jistá dvo-

jakost vztahů mezi anarchistickými organizacemi a politickými stranami, tato nová linie neobsahovala žádné čerstvé alternativní návrhy pro koordinované vytváření jednoty pracující třídy „zdola“.[09]) Hnutí bylo tedy i nadále rozdělené. Někteří trvali na odmítnutí jakékoli kooperace s levicovými uskupeními, a stalinisty a fašisty označovali za dvě strany jedné mince. Jiní, jako například René Frémont, platformisté a pravděpodobně většina členů UA, pokračovali v nahlížení na spolupráci v rámci odborového hnutí a s levicovými uskupeními, jako na jedinou možnou cestu vpřed. Paralely s diskusí, která v té době probíhala ve vedení Kominterny, doslova bijí do očí.[10])

Následky fašistického útoku na Assemblée nationale z 6. února 1934, představovaly hnací sílu ve směru k podpoře jednoty pracujících. UA byla jednou z osmi organizací, zastoupených na setkání, konajícím se příštího dne v ústředí CGT.[11]) Podle Lefranca si zvláště Jouhaux přál, aby se anarchisté přidali k výzvě CGT: *„věrnost k jeho mladistvým ideálům a jeho touha zaštítit se proti obviněním ze zaprodanosti vládě“.*[12]) Členové UA se podíleli na stávce, konané 12. února a vzájemně se podporovali s CGT. Úspěch generální stávky byl pro anarchisty ohromně povzbuzující, přestože již byli mnohem méně potěšeni „kooptováním“ komunistické a socialistické strany do zmíněného červencového paktu, který nakonec vedl o rok později k ustavení Lidové fronty:

„Radujeme se z akční jednoty, která byla nyní uvedena v život, přičemž jsme byli jedni z prvních, kteří po ní volali. Pokud byl fašismus přinucen ustoupit o krok, bylo to díky této jednotě. Věříme, že je nezbytná, nicméně se stavíme proti takzvané Lidové frontě, která představuje pokřivení zmíněné jednoty.“ [13])

Během léta 1934 byli anarchisté zapojeni do zakládání Centre de liaison et de coordination des forces antifascistes de la région parisienne (Centra sjednocování a koordinace antifašistických sil pařížské oblasti), což byl nebolševický protivník, víceméně bolševiky ovládaného Comité Amsterdam-Plevel.[14]) Někteří pociťovali *„zásadní znechucení nad spojování se s jistými elementy“* [15]). Nicméně se rozhodli tak, jak to vyjádřil Sébastien Faure: *„protentokrát je nejdůležitější věcí zastavit nástup fašismu“* a souhlasili s účastí na demonstraci ze 14. července 1935. Poté, co policejní prefekt zakázal nesení anarchistických vlajek na demonstraci, zúčastnili se jí v řadách svých odborových centrál, namísto aby vytvořili anarchistický blok.[17])

Na velikonočním kongresu z 12. - 13. dubna 1936 byla tato taktika potvrzena jako oficiální politika UA, která nemohla zůstat mimo události. Anarchisté se podle kongresu měli spojit s neanarchistickou levicí a podílet se na masovém antifašistickém hnutí - ale zároveň se snažit získávat revoluční vliv.[18]) Není žádná náhoda, že právě na této konferenci FLC (Féderation communiste libertaire) znovu vstoupila do UA.[19]) Nebylo také samo sebou, že příštího srpna opoziční frakce opustila řady UA a vytvořila FAF (Fédération anarchiste de langue francaise), odsuzujíce UA za centralismus a to, že je ovládaná pařížskou klikou aktivistů, je autoritářská a příliš smířlivá s neanarchistickou levicí.[20]) Nimeský časopis Terre libre, existující již od roku 1934, se stal v únoru 1937 tiskovým orgánem FAF.

Stávkové hnutí roku 1936

Po znovusjednocení CGT v únoru 1936 - což přivítali všichni, kromě CGTSR, pro kterou byla CGT nenapravitelně pasivní a reformistická - přišla letní stávková vlna. Anarchisté byli doslova nadšeni. *„Vzdejme hold tomuto ohromujícímu úsvitu!“*, deklaroval Le Combat syndicaliste.[21]) Stávky představovaly „vynikající a bezprecedentní triumf“:

„Pracující třída poprvé v historii povstala jako celek a vnutila svou vůli utlačovatelům, šéfům.“ [22])

Největší hodnota stávek však nespočívala ani tak ve vydobytých ústupcích, ale způsobu, jakým byly získány. Zvláště okupační stávka se stala novou stávkovou formou, přesně odpovídající tomu, co anarchisté již navrhovali mnoho let:

„Pracující zaútočili jak na vlastnické právo, tak princip autority a převzali kontrolu nad výrobními prostředky, které jsou jejich pracovními nástroji, a v jediné chvíli zastavili proces,

produkující zisk a chopili se svého práva na obsazení továren, přičemž prokázali schopnost sebeorganizace a samosprávy. Předvedli nám hodnotu přímé akce.“ [23])

Když tedy anarchisté hodnotili úspěchy, vydobyté pracujícími v roce 1936, pohlíželi na stávky jako pouhý počátek - nikoli nežádoucí situaci, která musí být „normalizována“ několika

ústupky ze strany zaměstnavatelů. Mohlo se jednat o první fázi stále širšího a zásadnějšího hnutí pracujících, kteří konečně nalezli jednotu, sílu a sebedůvěru. Následné Matignonské dohody a přístup Thoreze, Bluma a Jouhauxe byly chápány jako zrada hnutí, které se stále nacházelo ve svém kulminačním bodě a ještě nenaplnilo svůj skutečný potenciál: *„Pro některé tím skončila veškerá naděje, jiní to považovali za odvrácení hrozícího nebezpečí, ale najisto byla promrhána příležitost na emancipaci práce.“* [24]) O dva roky později, když ve Francii již dávno vyprchala euforie a Španělská revoluce byla rovněž efektivně potlačena, mladí rozčarovaní revolucionáři z okruhu nového měsíčníku Révision vyslovili dokonce ještě negativnější hodnocení situace:

„Matignonské dohody, pakt uzavřený pod záštitou socialistické vlády mezi velkými kapitalisty a vedením CGT, nejen nebyly schopné snížit zisky nebo omezit vládu kapitálu. Ve skutečnosti pouze přinutily kapitál, aby se zorganizoval lépe než v minulosti a posílil vliv nejmocnějších kapitalistů na kapitalistickou třídu jako takovou. Pracující třída si přitom nalhává, že reformy, které vybojovala, mají nějakou hodnotu.“ [25])

Co se týče vlastního zapojení anarchistů do stávek, je obtížné se na toto téma nějak objektivně vyjádřit. Zdá se, že když pařížská federace UA svolala na 4. června mimořádný sjezd za účelem prodiskutování taktiky, nebyl téměř nikdo schopen dorazit, protože aktivisté byli příliš intenzivně zapojeni do stávek, o nichž měli diskutovat. Rovněž víme, že zhruba od jara 1936 se odborářská tendence v UA usilovně snažila prosadit tovární výbory jako základnu pro podporu revoluční akce - přestože názory na jejich úspěšnost se značně odlišovaly a tato taktika byla opuštěna na kongresu UA v říjnu-listopadu 1937.[26])

Očitá svědectví anarchistických aktivistů o jaru a létu roku 1936 se rovněž značně liší co do vyjádřených dojmů. Joyeux píše, že jeho skupina UA ze 17. pařížského okrsku nebyla schopna využít příležitost, kterou anarchistům poskytla Lidová fronta a namísto toho podlehla všeobecnému nadšení pro politickou reformu.[27]) Léo Eichenbaum-Volin vyslovil názor, že „vyjma několika izolovaných jednotlivců ztracených v davu“ anarchisté neudělali vůbec nic, kromě prodlužování hádek o své rozdílnosti.[28]) Nicolas Faucier naopak zapojení a odhodlanost anarchistického hnutí popisuje podstatně optimističtěji:

„Anarchisté se nacházeli v epicentru boje. V centrech Union anarchiste se to jen hemžilo aktivisty a sympatizanty, požadujícími propagační materiály pro solidární činnost ve prospěch stávkujících.“ [29])

Měli bychom si nicméně vzpomenout, že Joyeux, významný člen hnutí po osvobození Francie spojenci ve 2. světové válce, věnoval značnou část své energie boji proti „anarchokomunistické“ [*]) tendenci francouzského anarchismu a měl tedy svůj specifický názor na užitečnost kooperace s dalšími sektory hnutí práce. Podobně Eichenbaum byl členem FAF, jejímž vůdčím představitelem byl jeho otec Volin, a která přijala mnohem kritičtější pohled na širší hnutí práce než UA nebo FCL. Starý André Senez pro změnu upřesňuje, že anarchisté, nejintenzivněji zapojení do stávkového hnutí, byli členové UA a CGT a zvláště bývalí aktivisté FCL.[30]) Henri Bouyé přiznává, že „naše hnutí neodpovídalo vážnosti situace“, ale rovněž rozlišuje mezi různými směry. Nejhůře se v jeho očích provinili individualisté - kteří se nezajímali ani o hnutí práce, ani o sociální revoluci - a pak CGTSR, která byla příliš izolovaná.[31])

Přestože dostupné informace jsou útržkovité a přenáší většinou pouhé dojmy, někteří anarchisté jistě sehráli význačnou roli, podněcovali stávky, jednali jako mluvčí, pomáhali vytvářet odborové organizace apod.[32]) Podle všech svědectví největší překážkou odbo-

rářských aktivit anarchistického hnutí bylo odhodlání Komunistické strany udržet svoji nadvládu nad odborářskou hierarchií.

poznámka editora:

*) Pod „anarchokomunistickou tendencí“ rozumíme zdeformovaný platformismus. Ve svých materiálech Joyeux z pozice anarchistického syndikalismu konfrontoval historické neúspěchy a omezenou životaschopnost dělnických rad.

Antimilitarismus a antistalinismus

Anarchisté byli rovněž nedílnou součástí toho hnutí práce, které v daném období zaujalo rozhodně antimilitaristickou - a následně také antistalinistickou - pozici. Podíleli se na Centre de liaison contre la guerre et l'Union sacrée, založeném v opozici vůči paktu Stalin-Laval z května 1935.[33]) Centrum bylo založeno odboráři ze skupiny Révolution prolétarienne a Ligue syndicaliste. Jeho manifestu a dvěma sjezdům se dostalo podpory ze strany UA, FLC a dokonce CGTSR, stejně jako dalších skupin a jednotlivců, úzce napojených na anarchistické hnutí: pacifistů okolo listů La Patrie humaine a Le Barrage, dále Ligue internationale des combattants de la paix (jejímž předsedou byl Sébastien Faure), Henriho Poulaille i Ernestan a Simone Weil. V lednu 1937 se anarchisté rovněž přidali ke Gauche révolutionnaire, skupině Monatte-Louzon a dalším, v pokusu o vytvoření Cercle syndicaliste lutte de classes - snaze přeskupit revoluční opozici vůči Jouhauxově a Frachonově politice.[34]) Mnoho lidí, zapojených do Révolution prolétarienne a Ligue syndicaliste, mělo samozřejmě velice blízko k anarchismu, přímé akci a kritice Lidové fronty.

„Taktika Lidové fronty“ byla tehdy anarchisty zřetelně vítána, ale pouze ve smyslu sjednocené fronty pracujících. Jak jsme již poznamenali, úvodník v Le Libertaire v červenci 1935 trval na tom, že jakkoli anarchisté vítali novou akční jednotu v odborářském hnutí, „takzvaná Lidová fronta“ představovala „narušení této jednoty“.[35]) Mělo to samozřejmě co do činění s paktem Stalin-Laval. Tento pakt pro anarchisty představoval nově zamýšlenou Union sacrée, „prostřednictvím aliance francouzského a ruského imperialismu“, za účelem udržení „statu quo, dosaženého na versailleské konferenci“.[36]) V březnu 1936 Le Libertaire prohlásil palcovými titulky, že „Lidová fronta znamená Union sacrée a Union sacrée znamená válku“.[37]) Pakt upevnil jejich nepřátelství k bolševikům, neboli „nacos“ („nationaux-communistes“, „nacionál-komunistům“) - jak se jim začínalo říkat - a samozřejmě je utvrdil v přesvědčení, že primární bolševický motiv v prosazování Lidové fronty byla podpora Stalinovy válečnické a reakční zahraniční politiky. Válečná hrozba se tyčila na obzoru a falešný konflikt mezi fašismem a „demokracií“ připravoval mysli lidí na přijetí války jako nutnosti.

„Nastal čas na to, aby se pracující třída odpoutala od všech zrádců a vyslovila svoji protiválečnou politiku. Není to záležitost volby mezi německým nebo francouzským imperialismem… pracující třída musí bojovat proti oběma.“ [38])

O rok později, na jaře 1936, shrnul Attruia anarchistický přístup k bolševické strategii:

„Není úkolem skutečných revolucionářů bránit Stát proti dalšímu Státu - dokonce i fašistickému - ale zničit tento Stát pomocí revoluce. Jejich povinností není, jak Vaillant - Couturier napsal v l'Humanité, postavit proti ‘permanentní hrozbě fašistického puče bariéru republikánského cítění po celé zemi a v řadách sil práva a pořádku’(sic!), ale aktivně připravovat revoluční odpověď.“ [39])

Anarchisté ale útočili rovněž na to, co pokládali za základní faleš politiky Lidové fronty, naivitu víry, že zvolením vlády Lidové fronty bude dosaženo čehokoli podstatného. „Přinutit boháče zaplatit účty“ bylo sice svůdné, ale manipulativní heslo.[40]) Byla to samozřejmě záležitost nejzákladnějších anarchistických principů, jak objasňovalo prohlášení UA (přijaté na pařížském sjezdu v dubnu 1936).[41]) „Parlamentarismus byl nejvážnějším nebezpečím pro pracující třídu, pro kterou byl něčím více než pouhým anestetikem. Volební spojenectví s buržoazií byl trik, protože se snažilo pracující třídu přimět věřit, že její zájmy jsou totožné se zájmy vládců“ a století zkušeností prokázalo, že „cenu za podobné aliance vždy zaplatí pracující třída“.[42]) Bylo tedy bláhové věřit, že by vláda Lidové fronty dosáhla toho, co potřebují pracující:

„Vyvlastní průmyslníky a finančníky? Nikoli. To není naším cílem - naši milí republikánští členové Radikální strany by se pod nic takového nikdy nepodepsali.“ [43])

Vlády Lidové fronty ve Francii nebo Španělsku nebudou schopny dosáhnout toho, co chtěli pracující, aniž by nepřekročily zákonný rámec buržoazního parlamentarismu, což nebudou ochotny učinit, aby nezničily samy sebe, svou podstatou koaliční vlády. Anarchisté kladli otázku, co by následovalo:

„Odpor prostřednictvím parlamentu? Kapitalismus již v několika zemích prokázal, že je zcela schopný zdolat takový odpor, aniž by téměř hnul prstem. Lidová fronta, pokud si přeje udržet se u moci, bude se chránit přijetím ‘neutrality’, vysoce oceňované kapitálem. Jinak bude přinucena ustoupit. Jiné řešení neexistuje.“ [44])

Pro UA to, co bylo dosaženo - amnestií pro politické vězně ve Španělsku počínaje, až po placenou dovolenou ve Francii - nebylo garantováno vládami Lidové fronty, ale vnuceno vládám přímou akcí samotné pracující třídy.[45]) Pro anarchisty měla přímá intervence hnutí práce, nezprostředkovaná a neomezovaná demokratickou strategií, mnohem pokrokovější potenciál, než koalice mezi špičkami socialistické, komunistické a Radikální strany - koalice, o které úvodník Le Libertaire z 21. srpna 1936 uváděl, že byla produktem a nikoli příčinou spontánního lidového hnutí:

„Ve Španělsku, stejně jako ve Francii, všechen ten parlamentní povyk okolo Lidové fronty, posuny v parlamentní většině, apod. - to, co je komentátory, buď zaslepenými nebo zainteresovanými na průběhu událostí, nazýváno příčinami dění - neznamená nic víc, než pouhé následky ohromné nespokojenosti mas, majících bezprostřední zájem na skutečné změně.“

Španělsko a neintervence

Byla to ale Španělská revoluce, která více než cokoli podnítila představivost a nadšení francouzských anarchistů. Když znovu přišla na přetřes otázka „neintervence“, měli jasno ohledně role francouzské vlády. Anarchisté jistě nechtěli, aby Blum vojensky zasáhl, ale označili ho za Piláta Pontského kvůli tomu, že odmítl pokračování normálních obchodních vztahů s republikánským Španělskem (nebo že odmítl přivřít oči nad teoreticky zakázaným exportem zbraní a munice). Pracující třída se mohla a musela spoléhat pouze sama na sebe:

„Obrana Španělska v revolučním boji musí být zajištěna francouzskými pracujícími a nikoli francouzským národem, jehož neutralita nesmí vést k naší neutralitě.“ [46])

Pracující se musí zapojit do zničení profašistických sil ve Francii a založit „revoluční frontu solidarity se Španělskem“.[47]) Kampaň solidarity se Španělskem tak nebyla humanitárním úsilím, odtrženým od revoluční politiky ve Francii - obé bylo úzce spjaté.[48]) UA tedy v analýze úkolů, postavených před revoluční levici ve smyslu domácí politiky a španělské otázky, odmítala spojenectví na půdě vlády Lidové fronty ve prospěch přímé a autonomní akce hnutí práce. Před-stavovalo to základ toho, co UA začala nazývat „revoluční frontou“ - návrat ke staré politice „sjednocené fronty“, ale s novým důrazem na její odlišení od reformistické Lidové fronty.

Imperialismus a mýtus střetu „demokracie s fašismem“

Zmíněné dva základní principy - autonomie pracující třídy a revoluční třídní boj - znamenaly opozici vůči „neoreformismu“, který byl v souladu s anarchistickou analýzou pouze zákeřnější formou fašismu, snažící se integrovat odborové hnutí do stále korporativnějšího státu.[49]) Jak řekl Séchaud: *„Jsme stále naléhavěji stavěni před dilema: fašismus nebo revoluce“.*[50]) Pokud šlo o mezinárodní politiku, výzva UA k vytvoření revoluční fronty jasně podporovala tradiční „proletářský internacionalismus“, odsuzovala mýtus boje mezi „fašismem“ a „demokracií“ a odmítala národní obranu, ať už kapitalistického nebo státně-kapitalistického zřízení. Důsledky kampaně na pomoc Španělsku byly jasné. Jedním z hlavních cílů UA v tomto smyslu bylo odhalit roli zahraničních imperialistů - britských, francouzských a ruských - v občanské válce a zvláště odhalit roli SFIO a CGT - „agentů francouzského imperialismu“ - a PCF - „agentů ruského imperialismu“.[51])

Revoluční fronta v opozici vůči reformistické Lidové frontě byla tedy s „revoluční frontou solidarity se Španělskem“ propojena v samotných základech, pomocí stejné analýzy. Solidární kampaň pro Španělsko nebyla zamýšlena pouze jako jednorozměrný prostředek poskytování materiální podpory. Jedním z hlavních cílů anarchistů bylo poskytovat službu alternativních informací, kompenzující selhání tisku francouzské Lidové fronty, o kterém anarchisté uváděli, že má velice daleko k vyváženému zpravodajství o všech součástech španělského antifašismu. Před francouzské pracující „ohloupené“ vlastními politiky, měl být postaven příklad rozsáhlého a úspěšného revolučního hnutí práce, nezávislého na politicích a z tohoto příkladu mohla vzejít inspirace.[52])

Událostem ve Španělsku se tak začalo plně věnovat celých šest francouzsko-jazyčných anarchistických novin, a to se ani nezmiňujeme o spoustě veřejných shromáždění, zorganizovaných francouzskými anarchisty, na nichž promlouvali přední představitelé CNT-FAI, POUM a navrátivší se francouzští milicionáři. Mnoha z nich se účastnily obrovské počty lidí. Zadruhé, kampaň mezinárodní solidarity zahrnovala opakované výzvy pracujícím v dopravě a zbrojním průmyslu, aby vzali zákon do vlastních rukou a dodali španělským antifašistům vše, co potřebovali, a pokud to bude nutné, zašli až do krajnosti, vyhlásili generální stávku a zahájili povstání. Jak řekl Sébastien Faure, když hovořil o CNT-FAI: *„Obdivovat jejich příklad je dobré. Lepší je ovšem následovat jej.“* [53])

Spolupráce s neanarchistickou levicí

Jaké tedy byly výsledky této politiky ve smyslu praktické kooperace? Již jsme se zmínili o zapojení anarchistů do masového antifašistického hnutí v letech 1934 - 35 a rozhodnutí UA na velikonočním sjezdu roku 1936 dát v krátkodobém horizontu přednost nutnosti boje proti fašismu, a tak zjevně přijmout spojenectví s levicovými uskupeními. Přestože byla mezi červencem a říjnem 1936 UA, společně s CGTSR a FAF, zapojena do Comité anarcho-syndicaliste pour la libération et la défence du prolétariat espagnol (CASLDPE), svého druhu se jednalo o skutečnou anarchistickou frontu - UA rovněž ve stejné době spolupracovala se SFIO, Gauche révolutionnaire, Jeunesse Socialiste Révolutionnaire, Comité de Vigilance des Intellectuels Antifascistes, trockisty a dokonce, v několika ojedinělých případech, i bolševiky.[54]) Podle Joyeuxe jeho místní skupina UA měla víceméně stabilní kontakty s levicovými skupinami ještě předtím, než byla přijata politika revoluční fronty: s pacifisty, volnomyšlenkáři, trockisty a místními pobočkami SFIO.[55]) Ve Wattrelos existoval Comité antifasciste, který spojil socialisty, anarchisty a bolševiky v jednom uskupení.[56]) Spolupráce s bolševiky však byla naprosto ojedinělá. Anarchistický tisk přinášel zprávy o fyzickém napadání a násilí proti svým aktivistům.

Stalinisté v této době neútočili pouze na trockisty. PCF byla anarchisty a syndikalisty pravidelně obviňována ze všemožných zákulisních metod potlačování propagace, kriticky se vyslovující ke Komunistické straně.[57])

Revoluční fronta

V říjnu byla politika spolupráce mezi socialisty a UA formalizována na společném veřejném mítinku, navrženém socialisty na téma „Za vytvoření Revoluční fronty“. Setkání se konalo 3. října v Mutualité a UA tvrdila, že účastníků byly 4.000.[58]) Předsedal mu Audubert ze SFIO, a co je ještě důležitější, původně měl být hlavním socialistickým řečníkem Paul Rivet. Za socialisty nakonec promluvili Weiss (což je bezesporu tisková chyba a tímto mužem byl Lucien Weitz) za Jeunesses socialistes a Pivert z Gauché révolutionnaire a Ringeas a Faure za UA.[59]) Setkání schválilo rezoluci, vyzývající k vytvoření ozbrojené Garde Populaire (Lidové gardy) a objasnilo svoji pozici vzhledem k Blumově vládě těmito slovy:

„Lidová fronta, která se nenaladila na vlnu revolučních událostí, odehrávajících se nyní ve Španělsku, které se brzy rozšíří do Francie, zradila proletariát obou zemí.“ [60])

„Revoluční fronta solidarity se Španělskem“

V kampani solidarity se španělskými revolucionáři se UA rozhodla, že spolupráce pouze s malými anarchistickými organizacemi by nepřinesla dostatečně dobré výsledky, zatímco práce

redaktoři Le Libertaire

ruku v ruce s „příbuznými revolučními směry“ jí údajně již umožnila dosáhnout na mnohem širší okruh pracující třídy.[61]) Její politika byla taková:

„…kromě vlastních specificky anarchistických aktivit je UA, stejně jako v minulosti, připravena spolupracovat se všemi ostatními revolučními organizacemi na jasně stanovených úkolech, a zvláště ve věci efektivní podpory Španělska“.[62])

To vedlo k vytvoření Comité pour l'Espagne libre (Výbor svobodného Španělska). Ve skutečnosti navzdory snahám CGTSR a FAF být francouzskou verzí CNT-FAI, CNT plně podporovala politiku UA: většina španělských anarchistů byla mnohem

redakce Le Libertaire v roce 1938

většími zastánci „lidové fronty“, než jejich francouzští soudruzi.[63]) Dne 16. října 1936 Le Libertaire otiskl telegram od Horacia Prieta, sekretáře Národního výboru CNT, vyzývajícího UA, aby spolupracovala s kýmkoli, kdo sympatizuje s věcí španělského antifašismu. Durrutiho výzva všem francouzským revolucionářům, aby se sjednotili v „opravdové lidové antifašistické frontě“, byla rovněž používána k ospravedlnění této politiky.[64])

Prohloubil se tak existující rozkol v anarchistickém hnutí mezi UA na jedné straně a FAF s CGTSR na straně druhé. Ty odmítaly jakoukoli formální nebo dlouhodobou spolupráci s neanarchistickými uskupeními. Když CASLDPE uspořádal v Paříži svůj kongres ve dnech 24. - 25. října 1936, byl návrh UA na *„rozšířenou frontu“* drtivou většinou zamítnut, protože CGTSR a FAF disponovaly většinou v pařížském Comité anarcho-syndicaliste.[65]) Konfederační výbor CGTSR na svém setkání 23. října prohlásil, že nový výbor UA „nemůže v žádném případě ve Francii reprezentovat ani CNT, ani FAI“.[66]) Pozdější prohlášení Comité anarcho-syndicaliste zacházelo ještě dále a trvalo na tom, že *„co se týče nás, ti, kteří se podílí na takovém politickém spojenectví, automaticky a podle definice přestávají být anarchisty“.*[67])

Zásadními důvody pro nesouhlas s politikou „revoluční fronty“ ze strany CGTSR a FAF nebyla ani tak praxe sjednocování se s neanarchisty jako takovými, ale spíše skutečnost, že podobná trvalá aliance byla nesouhlasícími chápána jako „organická“. Dlouhodobé a dokonce organizační propojení, které nevyhnutelně skončí tím, že přes palubu půjdou anarchistické principy. UA na revoluční frontu“ ale takto nepohlížela. Prohlašovala, že spojenectví je pouze dočasné a představuje okolnostmi vyvolanou spolupráci na určitých úkolech.[68]) Oproti přesvědčení CGTSR a FAF tedy UA chápala „revoluční alianci“, do které vstupovala, takto; a) trvající, pouze pokud bude prospěšná dosažení vlastních specifických cílů; b) nevyžadující po žádném ze sdružených subjektů opuštění jeho principů nebo metod práce, kromě těch ústupků, které si vyžadovala vůle spolupracovat; c) žádné ze zapojených uskupení nebude využívat aliance pro účely své propagace.

Rozkol v anarchistickém hnutí se ale projevil naplno poté, co UA začala spolupracovat s ještě širším spektrem politických organizací. Nejvíce do očí bijícím příkladem byl mítink ve Vel d'Hiv, zorganizovaný v říjnu 1936 UA. Bok po boku s řečníky z FAI (Magrina), katalánské CNT (Trabal), Rady Aragonu (Mavilla), UA (Hart), POUM (Gorkin) a Esquerra a katalánské vlády Generalitat (Miravitlles), SFIO (Zyromski), JEUNES (Jeunes équipes unies pour une nouvelle économie sociale - Joss) a Gauche révolutionnaire (Pivert) se na tribuně objevili León Jouhaux a Marcel Cachine, což byly pro anarchistické hnutí naprosto nepřijatelně odporné postavy. Stojí za zmínku, že Pivert musel hovořit poslední a právě jeho projevu se dostalo nejvíce prostoru ve zprávě z Le Libertaire.[69]) Od podzimu 1946 UA pravidelně spolupracovala s nejrůznějšími skupinami a jednotlivci na levici v organizování veřejných mítinků, demonstrací a peněžních sbírek. Např. s Jeanem Rousem (Parti ouvrier internationaliste), Marcelem Fourrierem (Comité pour la révolution espagnol), André Ferratem (Que Faire? Association communiste révolutionnaire), Parti d'unité prolétarienne, Parti frontiste, Robertem Louzonem a skupinou Révolution prolétarienne, časopisem La vague a - což není nevýznamné - „reformistickými anarchisty“ okolo měsíčníku Plus loin, kteří byli do té doby absolutně odsuzováni kvůli své podpoře národního válečného úsilí v roce 1914.[70]) Existují určité důkazy o několika lokálních shromážděních Front révolutionnaire, na nichž anarchisté úzce spolupracovali s trockisty a levicovými socialisty.[71])

Protiklady politiky Revoluční fronty

Je obtížné oddělit dva důležité aspekty politiky revoluční fronty. Na jedné straně byla fronta, zamýšlena jako pokračování neparlamentního hnutí z let 1934 - 1935, schopného sjednotit se s nestalinistickou levicí v opozici vůči Blumově vládě. Na straně druhé měla být prostředkem získání co největší podpory obecně pro španělské republikány, a zvláště CNT-FAI a POUM. Jak se ale věci vyvíjely, objevil se naprosto zřetelný protiklad mezi pozicí UA na Front populaire a její solidární prací ve prospěch Španělska. Doma byla praktikována razantní opozice

vůči stranickým hierarchiím, parlamentarismu a mýtu antifašistické křížové výpravy, ale ve Španělsku se mlčelo o vládních ministrech za CNT a tomu, že ve skutečnosti byla do antifašistické války zapojená vláda Lidové fronty.

Anarchisté měli jistým způsobem mnohem lepší výchozí pozici pro úspěch revoluční opozice vůči Blumovi a Jouhauxovi: Bluma kritizovali mnohem rozhodněji, než Gauche révolutionnaire, byli početnější, lépe zakotvení v odborech a méně ideologicky vyžadovali potenciální spojence než trockisté. Existují ale jasné důkazy o tom, že jejich politika nezaznamenala žádný výraznější úspěch. Člen administrativní komise Charles Ridel (alias Louis Mercier-Vega) promluvil na kongresu UA v říjnu-listopadu 1937 a tvrdě odsoudil politickou nesoudržnost a nesourodost UA, *„která zahájila kampaň za Revoluční frontu, aby ji později opustila“.*[72]) Podle Joyeuxe tím, že UA přijala politiku revoluční fronty, si vytvořila manévrovací prostor na uzavírání jakýchkoli spojenectví za jakýchkoli okolností. Ovšem jak řadoví členové, tak celoorganizační vedení se k podobným spojenectvím stavěli s nepříliš velkým nadšením, což byla váhavost, kterou Joyeux připsal *„patnácti letům boje proti marxistickým politickým stranám a reformistickým syndikalistům“* a odcizení, způsobeném neschopností anarchismu zabránit mnoha svým stoupencům přeběhnout k různým marxistickým uskupením po zahájení války, což bylo odcizení, které vedlo mnoho anarchistů k vyhýbání se jakýmkoli kontaktům s těmito skupinami.[73]) Co se týče jeho 17. pařížského okrsku, přestože Joyeux tvrdil, že politika revoluční fronty zpočátku jeho skupinu výrazně postrčila kupředu. On a jeho soudruh, delegát Edrac se nicméně cítili naprosto odcizeni od středostavovských intelektuálů z Gauche révolutionnaire a brzy přestali docházet na setkání, která se podle nich proměnila v neefektivní intelektuální žvanírnu. Pro Joyeuxe byly rozdíly mezi odlišnými sektory revoluční fronty až příliš nepřemostitelné.

Zásadní funkcí politiky „revoluční fronty“ zřejmě bylo umožnit založení Comité pour l'Espagne Libre v říjnu 1936 a SIA (Solidarité internationale antifasciste) v listopadu 1937. Obě uskupení úspěšně zahájila solidární a podpůrné kampaně, ale znovu se prokázala nesoudržnost politiky UA. Obě uskupení během své činnosti spolupracovala se stoupenci vlády Lidové fronty. Vůči stejné politice, která byla ve Španělsku akceptována, se ve Francii stavěla zásadní opozice. Důvody byly rozličné: přijetí daného stavu věcí (participace CNT na vládních postech), naléhavá potřeba porazit Franka, neochota kritizovat CNT, které byla UA vděčná za prosazení anarchismu zpět na pořad dne.

Ideologické proudy v anarchismu

Na dva odlišné projevy politiky, sjednocené nebo revoluční fronty, je rovněž možné nahlížet jako produkty dvou odlišných proudů uvnitř UA. Louis Anderson, editor Le Libertaire v letech 1936 - 1939, popsal tento rozkol v UA jako propast mezi těmi, kteří byli především pacifisté (typicky Lecoin) a těmi, kteří byli prvořadě sociální revolucionáři (jako Frémont).[74]) Právě druhá tendence stála za zrodem „revoluční fronty“ jako opozice k reformistické Lidové frontě. Představovala posun směrem k výrazně odborářštějšímu pohledu na roli anarchistů, k lehkovážnějšímu přístupu k vyhrocené otázce anarchistické organizace. Stereotypní postoj „všechno nebo nic“ byl odmítnut ve prospěch toho, co bylo pokládáno za konstruktivní, pragmatičtější a „realističtější“, anarchismus hrdinů jako byl Durruti nebo Machno. Stoupenci „revoluční fronty“ chtěli hnutí dostat z „anarchistického ghetta“ a učinit z něj součást „širšího revolučního hnutí práce“.

Druhá převládající tendence v UA byla představována Lecoinem, což byl proud spíše individualistický než kolektivistický, pacifističtější a „morálnější“, než revoluční.[75]) Lecoinovou metodou, vyzkoušenou a ověřenou v kampaních humanitárního charakteru ve 20. letech, bylo ustavit vlastními silami organizační výbor a vyzvat k pomoci téměř naprosto všechny, jejichž jméno bylo schopno přitáhnout podporu a po-

zornost veřejnosti. Tato pracovní metoda se většinou doplňovala se španělskou tendencí zredukovat probíhající politický konflikt do dvou táborů: fašismu a antifašismu. Sám Lecoin měl sklony pohlížet na práci Comité pour l'Espagne Libre a SIA jako čistě humanitární kampaň.

Joyeux tvrdil, že: *„Po celá desetiletí se anarchismus zmítal mezi dvěma extrémními tendencemi - izolací ve svých principech - a posunem k reformismu nebo humanitárním organizacím - aniž by se podařilo nalézt rovnovážný bod mezi doktrinální soudržností a kompromisem.“*[76])

Pokud bychom pracovně přijali tuto interpretaci - kterou začali již v roce 1938 vyslovovat někteří revoluční anarchisté - pak bych tedy tvrdil, že tyto dvě extrémní tendence na konci 30. let představovala na jedné straně FAF a na druhé straně Lecoin a ostatní lidé z vedení UA. Mezi nimi se nacházeli ti, kteří se pokoušeli uvést v praxi své anarchistické zásady a udržet si přitom revoluční třídní analýzu, setrvat na autonomii pracující třídy a anarchistické organizace a zároveň kooperovat s dalšími skupinami, jejichž názory na specifické body byly příbuzné: chtěli tak zajistit, aby anarchistický hlas zněl spíše zevnitř než proti nebo zvnějšku širšího odborářského hnutí. Podobný názor měli na konci 20. let francouzští platformisté a ve 30. letech aktivisté jako Frémont, Ridel a Daurat. Na jejich kritiku „tradičního“ anarchismu a jejich činy v letech 1933 - 1939 výrazně navázala skupina mladých revolucionářů (včetně Ridela a Daurata), která v únoru 1938 zahájila vydávání nového diskusního měsíčníku Révision.

Oživení anarchismu?

Vzhledem k tomu, jakou roli UA sehrála v letech 1933-1939, zdálo by se oprávněné zopakovat tvrzení Brouého a Doreye, že anarchisté byli dosud vždy *„menšinou, plující proti hlavnímu proudu“.*[77]) Anarchisté ovšem nebyli tak izolováni, jak se často tvrdí a v období francouzské vlády Lidové fronty rovněž výrazně početně narostli, což je možné alespoň zčásti připsat revizi ideologických postojů UA. Zprávy z ledna 1937 o nárůstu prodeje Le Libertaire hovořily o tom, že anarchistické hnutí znovu *„pevně náleží ke hnutí práce“*, k čemuž došlo údajně kvůli politice „revoluční fronty“. Další se v roce 1938 vyslovovali stejným způsobem a dodávali, že hnutí se vyšvihlo na pozici, které se jí nedostávalo od počátku 20. let.[78]) Rabaut tvrdil, že poprvé za čtyřicet let byli *„anarchisté avantgardou avantgardy“.*[79])

Le Libertaire měl za to, že důvody nové popularity anarchismu byly následující: a) správnost kritického pohledu na vládu Lidové fronty, b) neústupný antimilitarismus a c) události ve Španělsku. V roce 1935 se zvýšilo jak členství v UA, tak prodejnost Le Libertaire a po červenci 1936 tento nárůst dále akceleroval.[80]) Mezi jarem 1936 a létem 1937 se členstvo UA více než zčtyřnásobilo. Členstvo CGTSR rovněž v létě 1936 vzrostlo z 3.000 na 5 - 6.000.[81]) Kromě Le Libertaire existovalo 14 dalších anarchistických časopisů. Samotný Le Libertaire na První máj 1937, pouhých několik týdnů před násilnými střety mezi policií a antifašisty v Clichy, vyšel v mimořádném nákladu 100.000 kusů, místo obvyklého 20 - 25.000.[82]) Časopis se v tomto období rovněž rozšířil a narostl ze čtyř na osm stran. Na konci roku 1936 UA otevřela svoji Ecole propagandiste.[83]) V letech 1936-1938 se také vytvářely nové samostatné anarchistické skupiny a regionální federace a upevňovaly se kontakty mezi stávajícími skupinami. Pasivní bývalí anarchisté se stávali znovu aktivními, dříve neorganizovaní odboráři poprvé objevovali anarchismus a mnoho socialistů a bolševiků - včetně několika funkcionářů - opustilo řady svých stran ve prospěch UA.[84]) Neanarchistický tisk rovněž začal mnohem častěji hovořit o anarchistech. Konzervativní Le Temps otiskly článek, založený na policejních zdrojích o „nebezpečném oživení anarchistického hnutí“:

„Zdá se, že extremisté, kteří si myslí, že s posilováním komunistů ve Francii nadchází triumf revoluce, povstání a antimilitarismu, opouštějí Komunistickou stranu a přecházejí do anarchistických řad.“[85])

Na podzim 1937 vedení UA sebevědomě oznámilo, že představuje *„jedinou sílu, která má autoritu a vliv nezbytný k vedení revolučního hnutí“.*[86]) Není pochyb o tom, že anarchistické hnutí v letech 1936 - 1939 dosáhlo mnohých věcí, zvláště co se týče organizování solidarity pro španělské soudruhy. Anarchisté ovšem v konečném důsledku selhali. Pro revoluční anarchisty k revolučnímu vyústění věcí mohlo dojít pouze po vybudování revolučního antifašistického hnutí ve Francii (v opozici vůči vládě Lidové fronty) ve spojení s rozšířením španělské občanské války do podoby celoevropské revoluční třídní války.

Ať už ale v letech 1936 - 1937 došlo k jakémukoli oživení anarchismu, noví stoupenci po čase odcházeli a hnutí bylo stále slabé ve srovnání se SFIO, PCF a reformisty v řadách CGT. Nekonečné ideologické diskuse, které byly výsledkem nesnesitelné situace ve Španělsku, zahrnující extrémně abstraktní a dogmatické analýzy, rozpoltily anarchistické hnutí vedví a odradily nepochybně mnoho stávajících aktivistů a potenciálních stoupenců. Důležité strategické a taktické debaty nebyly nikdy úspěšně ukončeny a vážným problémem byl nesoulad mezi celonárodní organizací a lokálními skupinami. CGTSR nebyla schopna dostat se z izolace a vybudovat anarchistické odborářské hnutí, mající reálný vliv (nebo alespoň, které by ostatní brali vážně). A když došlo na lámání chleba, tak

navzdory obrovským sympatiím, panujícím ve Francii pro CNT a španělské republikány, strach z války, která by se rozšířila po celé Evropě, zabránil přímé a masivní intervenci francouzského odborářského hnutí, která by byla potřebná. Jak poznamenal Manfredonia: *„Většina francouzského odborářského hnutí jednoduše nebyla ochota zemřít pro Barcelonu o nic více, než později pro československé Sudety nebo polský Gdaňsk.“* [87])

Závěr: Francouzský anarchismus ve 20. století

Toto období mezinárodně postavilo před anarchismus dvě nové výzvy. Francouzská Lidová fronta představovala situaci, kdy se proti levicové reformistické vládní koalici se širokou lidovou podporou postavilo široké lidové hnutí. Tento materiál se snažil objasnit, jakými způsoby se anarchisté stavěli proti vládě Lidové fronty a jak se stavěli k problémům, způsobeným zrodem této duální hegemonie - na jedné straně „korporativnějšího“, ale přitom stále buržoazního liberálního státu - a na straně druhé stalinismu a reformistického socialismu. Tyto problémy, strategické a taktické diskuse - tehdy vzniklé - jsou platné dodnes. Ideologický konflikt mezi anarchisty po 2. světové válce vyvolal ve hnutí trhliny na přesně stejných místech.

Za druhé, španělská revoluce byla první revolucí, v níž sehrálo hlavní roli hluboce zakořeněné anarchistické a anarchosyndikalistické hnutí, kterému se dostávalo široké lidové podpory. Zapojení francouzského anarchistického hnutí do španělské revoluce a občanské války již bylo diskutováno na mnoha jiných místech a tento materiál se soustředil na taktickostrategické diskuse, které se objevily v kontextu „antifašismu“.[88])

Španělská revoluce byla ve 30. letech nejpozitivnější epizodou historie francouzského hnutí, ale rovněž také nejproblematičtější. Přestože události ve Španělsku a zvláště Katalánsku byly a stále jsou anarchisty uváděny jako důkaz životaschopnosti anarchistického modelu sociální revoluce, zkušenost občanské války a role, kterou sehrála CNT-FAI, rovněž skoncovala s jistým druhem neproblematických - možná naivních - koncepcí anarchismu a jeho role v revolučních hnutích 20. století.

V letech 1938 a 1939 se mnoho francouzských anarchistů, stejně jako mnozí lidé na levici a v odborech, naprosto vzdalo aktivismu kvůli vyčerpání, deziluzi a beznaději. Další, ve snaze najít alternativu, začali zpochybňovat tradiční jistoty a zvyklosti hnutí, které se pyšnilo antidogmatismem, ale které nebylo překvapivě schopné diskutovat o skutečné změně své taktiky. V únoru 1938 se objevil, v duchu pozoruhodně upřímné sebekritiky, nový měsíčník, významně nazvaný Révision. Většina ze skupiny mladých revolucionářů, kteří jej vydávali, byli anarchisté - včetně Ridela, který bojoval ve Španělsku a Marie Louisy Berneriové (dcery Camilla Berneriho, předního italského anarchisty, zavražděného stalinisty). Je však zajímavé, že členy skupiny byli také bývalí členové socialistické nebo komunistické strany.

Skupina v prvním čísle (únor 1938) přislíbila, že Révision bude nezávislý na 2. a 3. Internacionále a má k nim zásadně kritický postoj, stejně jako k *„sterilnímu a pokryteckému dogmatismu různých opozičních bolševických skupinek“* a *„bezzásadovosti a purismu, často spojované s jistými anarchistickými směry“*. Přestože Révision dlouho nepřetrval, tento časopis *„revolučních studií“*, jak zněl podtitul, nabídl přesnou, širokou a tvrdou kritiku celého *„antifašistického hnutí“*.

Podobně jako všichni anarchisté se skupina Révision stavěla ostře kriticky k politice socialistické a komunistické strany, ale rovněž k CGT, která „vcházela do veřejného života skrze zadní branky ministerstev“ (což byla zmínka o chování vedení CGT v letech 1914 - 1918) a kterážto odborová centrála byla po svém znovu sjednocení ještě prosáklejší standardní politikou, kvůli svému úzkému propojení s politickými stranami. Révision na základě Sorelova rozdělení (Réflexions sur la violence) mezi „politickou stávkou“ a „proletářskou stávkou“, kdy první je nařizována a ovládána politickým vedením, zatímco druhá je zahájena a kontrolována samotnými pracujícími v zájmu pracujících, tvrdila, že červenec 1936 byl jasnou demonstrací rozdílného přístupu stranické a odborářské hierarchie a pracujících mas: *„Není pochyb o tom, že v červenci byli pracující zapojeni do potenciálně revolučního stávkového hnutí, zatímco politické strany jej pouze usměrňovaly k částečným ústupkům“.*[89])

Révision se rovněž krajně kriticky vyjadřovala k převládajícím formám anarchismu ve Francii - absenci soudržných organizací s písemnými stanovami, nepřítomnosti jasného a soudržného programu atd.

„Existují nekonečné rozpory, nekonečná koexistence protikladných tendencí a spojnice mezi regionálními a městskými skupinami jsou velice volné. Mentalita a hesla se region od regionu podstatně liší. Naše myšlenky jsou v celistvosti naší teorie odvozovány od nevyčerpatelné zásoby naprosto zastaralých brožurek a přinášejí lidem tolik naprosto rozdílných názorových hledisek, že je schopná je sjednotit pouze ‘studijní skupina’, což je obvyklá podoba anarchistické skupiny“.[90])

Révision se rovněž ostře vyjadřovala k těm anarchistům, kteří nebyli schopni pracovat v rámci jakéhokoli seriózně organizovaného hnutí, aby vyvinuli a jednali na základě soudržné, systematické kritiky soudobého kapitalismu a namísto toho tíhli k volným skupinám, zaměřujícím se na omezená témata (zednářství, racionalismus, pacifismus, antifašismus), *„oplývající neplodnými dobrými úmysly a humanitárními sentimenty“*. Zvláště novátorským aspektem kritiky, která časopis odlišovala od kritiky, vyslovované individualistickými anarchisty z UA, bylo to, co bylo o 40 let později nazváno „tyranií bezstrukturovosti“. V typické anarchistické „organizaci“, uváděli, *„na podkladě údajné svobody jsou vytvářeny de facto hierarchie“* a na jejím vrcholku stojí hrstka lidí.

„Federalismus předpokládá organizaci. Organizace je ale nutnou podmínkou federalismu. Bez organizace je nevyhnutelný chaos a nesoudržnost a diktatura úzké skupinky… se vyvine naprosto přirozeně. Anarchismus skončí tak, že o něm na veřejnosti nebude ani potuchy kromě několika těchto lidí z vedení, kteří budou hovořit, psát a jednat místo hnutí, které by nepochybně mělo svoji cestu vpřed definovat kooperativně a využívat přispění všech členů, seskupených okolo společného pohledu na věc, snažících se zapojit do sociálního boje jako síla, která si je jistá sama sebou, je důrazná a schopná pomoci proletariátu dojít až k úplné sociální emancipaci.“

Sociální revolucionáři musí vybudovat „anarchistický“ a „lidský“ socialismus v boji ruku v ruce s ostatními bojujícími pracujícími, naprosto nezávislými na politických stranách.

„(Politické strany) jasně demonstrují v očích mas univerzální neschopnost sociálně-demokratických metod, jejich absolutní nedostatečnost z reformistického pohledu, stejně jako z pohledu revolučního, což může být pozitivní faktor za předpokladu, že avantgardě se podaří stabilně seskupit. Za tímto účelem se musíme vystříhat sektářství a politického žvanění. V nepřítomnosti revolučního ohniska riskujeme, že nejlepší elementy proletariátu upadnou do pesimismu. Historie nás poučila, že úspěchy fašismu jsou způsobeny mnohem méně schopnostmi fašistických vůdců nebo kvalitami fašistického programu, než vyčerpaností proletariátu, který byl již dlouho ohlupován a zásadně podveden politickým socialismem.“ [91])

V posledním čísle (č. 6) které bylo s obtížemi vydáno v srpnu 1939, skupina Révision vydala článek, nazvaný *„Vývoj francouzské demokracie“*, jehož autorem byla *„Francouzsko-španělská skupina Přátelé Durrutiho“*.[92]) V něm se uvádělo, že takzvaně *„demokratická“* Francie se sama vyvíjí do podoby korporativního fašistického státu: mnoho výdobytků z roku 1936 již bylo ztraceno, kapitalisté zavedli nová opatření proti pracujícím, jsou podnikány útoky na lidská práva a v koncentračních táborech pro španělské republikány a zahraniční „nežádoucí osoby“, se mohou brzy ocitnout francouzské „nežádoucí osoby“; společnost je stále militarizovanější na podkladě propagandy o „repopulaci a obraně rasy“, všude jsou odhalováni neexistující špióni a parlament mlčí. Pro francouzský kapitál představovalo zrestrukturování a imperialistická válka cestu ze současných obtíží:

„Je tedy životně důležité, abychom skoncovali s buržoazní fraškou zvanou demokracie. Svoboda a relativní materiální blahobyt nebyl nikdy proletariátu garantován buržoazií, ale spíše je něčím, co bylo tolerováno jen pod tlakem okolností. Francouzská buržoazní demokracie se připravuje na útok proti proletariátu. Vlastnímu proletariátu. Demokratické iluze, přinášené prostřednictvím katastrofálních zkušeností s francouzskou a španělskou Lidovou frontou, zabránily proletariátu, aby rozdrtil buržoazii v obou zemích… Pokud chce proletariát zvítězit, je nezbytné, abychom se rozloučili se všemi, kteří dělají kompromisy s buržoazií, se všemi, kteří přispěli k sabotování francouzského a španělského hnutí práce.“ ★★★

poznámky:

01) Le Libertaire, 31. 7. 1936. Viz Daniel Guérin, Front populaire, révolution manquée. Témoignage d'un militant (Paris: Maspéro, 1970), 102-3
02) Citováno v Gaetano Manfredonia, '1936: Face au fascisme et la révolution' v Les Oeillets rouges č. 1 (1986), 41-69, 43
03) Maurice Joyeux, Souvenirs d'un anarchiste (Paris: Editions du Monde libertaire, 1986), citováno v Manfredonia, '1936: Face au fascisme', 44
04) The Union anarchiste byla vytvořena v roce 1920, když Fédération communiste révolutionnaire anarchiste (založená v roce 1913) byla zničena během 1. světové války. Jako výsledek stále silnější marginalizace individualismu, organizace v roce 1936 změnila své jméno na Union anarchiste (Anarchistický svaz) a o rok později byl název doplněn o slovo révolutionnaire, pod vlivem platformistů, stavějících se pro soudržnější organizace, jasnější orientaci na pracující třídu a užší spojení s organizovanými pracujícími
05) Frémont v le Libertaire, 7. 7. 1933
06) Manfredonia, '1936: Face au fascisme'
07) La Revue anarchiste, srpen-září 1934
08) Le Libertaire, 1. 6. 1934
09) Manfredonia, '1936: Face au fascisme'
10) Viz Jacques Droz, Histoire de l'antifascisme en Europe, 1923-1939 (Paris: La Découverte, 1985); Martin Myant, '1935 - The Turning Point', v Jim Fyrth (ed.), Britain, Fascism and the Popular Front (London: Lawrence & Wishart, 1985), 30-54
11) Jean Maitron, Le Mouvement anarchiste en France, vol. 2 (1914 nos jours) (Paris: La Découverte, 1983), 27
12) Georges Lefranc, Histoire du Front Populaire (1934-1938) (Paris: Payot, 1974), 23-4 & 441
13) Le Libertaire, 5. 7. 1935
14) Lefranc, Histoire du Front Populaire, 56-7
15) Le Libertaire, 5. 7. 1935
16) Le Libertaire, 12. 7. 1935
17) Maitron, Le Mouvement anarchiste, 27
18) Le Libertaire, 8. 5. 1936
19) Le Libertaire, 15. 5. 1936; srov. Le Libertaire, 3. 1. 1936
20) Maitron, Le Mouvement anarchiste, 87-8
21) Le Combat syndicaliste, 5. 6. 1936
22) Le Combat syndicaliste, 19. 6. 1936
23) Le Combat syndicaliste, 5. 6. 1936
24) Le Libertaire, 12. 6. 1936
25) Révision, květen 1938
26) Jean-Pierre Rioux, Révolutionnaires du Front Populaire. Choix de documents 1935-38 (Paris: Union Générale d'Editions, 1973), 350; Jean Rabaut, Tout est possible! Les 'gauchistes' français, 1929-1944 (Paris: Denol/Gonthier, 1974), 252; Le Libertaire, 4 & 11 November 1937
27) Joyeux, Souvenirs, 284
28) CIRA, Bulletin no. 26-7: 1886...1936 et quelques autres anniversaires (Marseille: Centre international de recherches sur l'anarchisme, 1986), 71
29) CIRA, 1886...1936, 47
30) CIRA, 1886...1936, 36
31) CIRA, 1886...1936, 59; srov. Joyeux, Souvenirs, 285
32) Podrobnosti viz. Berry, 'The Other Popular Front'
33) Pakt Stalin-Laval zahrnoval pověstné prohlášení, že „pan Stalin chápe a plně schvaluje politiku národní obrany přijatou Francií, ve smyslu udržení jejích ozbrojených sil na takové úrovni, aby zajistila svoji bezpečnost.“ Právě v této době si Komunistická strana, předtím známá jako „Komunistická strana - francouzská sekce Komunistické internacionály“ (PC-SFIC), změnila jméno na „Francouzská komunistická strana“ (PCF) a začala požadovat, aby její stoupenci na veřejných mítincích místo Internacionály zpívali Marseillasu. Podle Le Libertaire byli anarchisté, kteří trvali na zpěvu Internacionály, často fyzicky napadáni pořadateli z řad PCF, viz např. Le Libertaire, 21. 2. 1936
34) Nicolas Faucier, Pacifisme et Antimilitarisme dans l'entre-deux-guerres (1919-1939) (Paris: Spartacus, 1983), 112-4, 149-51; Rioux Révolutionnaires, 26, 235, 247; Guérin, Front populaire, 84, 216, 242-3; Pierre Broué & Nicole Dorey, 'Critiques de gauche et opposition révolutionnaire au Front populaire (1936-1938)' in Mouvement social no. 54 (leden-březen 1966), 91-133
35) Le Libertaire, 5. 7. 1935
36) Le Libertaire, 10. 5. 1935
37) Le Libertaire, 20. 3. 1936
38) Le Libertaire, 1. 5. 1935
39) Le Libertaire, 7. 4. 1936, zdůraznění je v originále
40) Le Libertaire, 3. 1. 1936
41) Le Libertaire, 22. 5. 1936
42) Le Libertaire, 22. 5. 1936
43) Le Libertaire, 5. 7. 1936
44) Le Libertaire, 21. 2. 1936
45) Le Libertaire, 21. 8. 1936
46) Le Libertaire, 7. 8. 1936
47) Le Libertaire, 25. 9. 1936
48) Le Libertaire, 20. 5. 1937
49) Le Libertaire, 20. 5. 1937
50) Le Libertaire, 7. 8. 1936
51) Le Libertaire, 20. 5. 1937
52) Le Libertaire, 10. 7. 1936
53) Le Libertaire, 7. 8. 1936
54) Le Libertaire v srpnu, září a říjnu
55) Joyeux, Souvenirs, 275
56) Le Libertaire, 4. 9. 1936
57) Hobsbawmovy komentáře nárůstu protianarchistické propagandy ze strany bolševiků v polovině 30. let: 'Bolshevism and the Anarchists', Revolutionaries (London: 1977), 68
58) Le Libertaire, 9. 10. 1936
59) Le Libertaire, 25. 9. & 2. 10. 1936
60) Le Libertaire, 9. 10. 1936
61) Le Libertaire, 23. 10. & 6. 10. 1936
62) Le Libertaire, 6. 11. 1936
63) Le Libertaire, 7. 8. 1936 & Archives Nationales F7/14721
64) Le Libertaire, 30. 10. 1936
65) L'Espagne antifasciste (CNT-AIT-FAI), 28. 10. & 7. 11. 1936
66) Le Combat syndicaliste, 30. 10. 1936
67) L'Espagne antifasciste (CNT-AIT-FAI), 7. 11. 1936
68) Le Libertaire, 20. 11. 1936
69) Le Libertaire, 30. 10. 1936
70) Le Libertaire, 26. 1., 25. 2. & 1. 7. 1937
71) Například le Libertaire, 6. 10. 1936 & 1. 1. 1937; Joyeux, Souvenirs, 275-93
72) Le Libertaire, 11. 11. 1937
73) Joyeux, Souvenirs, 285-90
74) Rozhovor s autorem, Paříž, 6. dubna 1985
75) Louis Lecoin, Le cours d'une vie (Paris: Lecoin/Liberté, 1965) & Maurice Joyeux, 'Louis Lecoin' in La Rue no. 11 (1971), 4-17
76) Maurice Joyeux, Ce que je crois: Réflexions sur l'anarchie (Saint-Denis: Cahiers du Vent du ch'min, 1984), 43
77) Broué & Dorey, 'Critiques de gauche', 92
78) Révision, únor 1938
79) Rabaut, Tout est possible!, 213
80) Faucier v CIRA, 1886...1936, 48
81) Paul Lapeyre, dopis autorovi, 3. 2. 1986; Pierre Besnard, 'Rapport moral' (Report to the Conference of the Association internationale des travailleurs, 1937), 97pp. TS, 61/D/5, CNT Archive, IISG
82) Le Libertaire, 2. 10. 1936, 1. 4., 22. 4. & 13. 5. 1937
83) Le Libertaire, 22. 1. 1937
84) Například Le Libertaire, 4. 12. 936, 8. 1., 3. 6. & 8. 7. 1937; Anderson, rozhovor; Faucier, dopis autorovi, 27. 5. 1985
85) Le Temps, 9. 10. 1936
86) Le Libertaire, 11. 11. 1937
87) Manfredonia, 'Face au fascisme', 69
88) David Berry, 'French Anarchists in Spain, 1936-1939' v French History vol. 3, č. 4 (1989), 427-65; 'Solidarité internationale antifasciste: les anarchistes français et la guerre civile d'Espagne' in Jean Sagnes & Sylvie Caucanas (eds.), Les Français et la Guerre d'Espagne (Université de Perpignan, 1990), 73-88; 'The response of the French anarchist movement to the Russian revolution (1917-24) and to the Spanish revolution and civil war (1936-39)', D. Phil thesis (University of Sussex, 1990); 'Voline et la Fédération anarchiste française face la guerre d'Espagne' in Itinéraire č.13 (1995), 52-60
89) Révision, únor 1938
90) Révision, únor 1938
91) Révision, květen 1938
92) Toto poslední vydání Révision neslo podtitul „Courrier des Camps“ (Kurýr z táborů) a bylo napůl francouzské a španělské. Bylo určené a distribuované mezi španělskými revolucionáři v koncentračních táborech, vytvořených francouzskou „demokracií“ pro španělské republikány, prchající před Frankem. Co se týče táborů, viz. René Grando, Jacques Queralt & Xavier Februs, „Vous avez la mémoire courte...“ (Marcevol: Editions du Chiendent, 1981); Denis Peschanski, 'Les camps d'internement français' in L'Histoire no. 129 (1990), 104-9; Louis Stein, Beyond Death and Exile. The Spanish Republicans in France, 1939-1955 (Cambridge, Massachussets: Harvard University Press, 1979)

David Berry
z angličtiny přeložil Jindřich Lacina (FAS Praha)
- e-mail: jlacina@anarchismus.org -
editoval Karel Rosák (AFA-FAS Praha)
- e-mail: karel.rosak@anarchismus.org -

Článek pochází z Contemporary European History (vol. 8, no. 1, 1999, pp. 51-71) a představuje podstatně rozšířený materiál, přednesený na konferenci k 50. výročí Lidové fronty (David Berry, 'The Other Popular Front: French Anarchism and the Front révolutionnaire' in Martin S. Alexander & Helen Graham (eds.), The French and Spanish Popular Fronts: Comparative Perspectives (CUP, 1989), 131-44)

Internacionalismus v trojúhelníku tří zemí

Alfons Tomasz Pilarski a anarchosyndikalismus v Horním Slezsku v meziválečném období [01])

Odmítnutí existence ideje národů a států, a samozřejmě také hranic, nebylo v žádném politickém hnutí 20. století tak výrazné jako v anarchismu a anarchosyndikalismu. Právě toto si můžeme přečíst v deklaraci zásad německého syndikalismu napsané Rudolfem Rockerem v roce 1919:

„Syndikalisté odmítají všechny svévolně vyznačené politické a národní hranice; na nacionalismus pohlížejí výlučně jako na náboženství moderního státu a zásadně odmítají všechny snahy o dosažení takzvané národní jednoty, za kterou se však skrývá pouze moc vlastnické třídy. Syndikalisté uznávají pouze rozdíly regionální povahy a žádají pro každou národnostní skupinu práva, která by umožnilá spravovat své záležitosti a specifické kulturní potřeby podle svých zvyků a predispozici v solidárním porozumění s jinými skupinami a lidovými svazy.“ [02])

V níže vypracovaném textu bych chtěl představit historii toho, jak se hornoslezští anarchosyndikalisté snažili uskutečnit své ideály v regionu, jehož historie 20. století se, jako takřka žádná jiná, vyznačovala spory o hranice. Pouze některým je známo, že během Výmarské republiky v Horním Slezsku existovalo malé, ale výrazně aktivní a bojovné anarchosyndikalistické hnutí. V biografiích jeho předních reprezentantů se odráží vztahy napětí mezi teorií a praxí anarchosyndikalistického hnutí.

Před 1. světovou válkou v Horním Slezsku neexistovaly žádné anarchistické a anarchosyndikalistické skupiny. Proti společné frontě kapitálu, kléru a státu vystupovaly pouze nepočetné radikální sociálnědemokratické svazy, nacházely se však v těžkém postavení.[03]) Jedním z nepočetných syndikalistů byl Augustin Souchy z Raciboře - slavný aktivista německého anarchosyndikalistického hnutí a syn jednoho z nejstarších sociálních demokratů ze Slezska.[04])

Počátek syndikalistického hnutí v Horním Slezsku vycházel z velkého stávkového hnutí let 1918 - 1919. Toto hnutí bylo částečně rozbito brutálně působícími sbory Freikorpsu (paramilitární jednotky, složené většinou z bývalých vojáků a důstojníků, potlačující revoluční snahy - pozn. editora). Tato politika byla autoritářsky prosazována sociálnědemokratickým odborovým funkcionářem Otto Hörsingem, který byl od března 1919 Státním říšským komisařem pro Horní Slezsko. Z tohoto důvodu se mnoho dělníků, kteří byli dříve v sociálnědemokratických odborech, připojilo ke *Komunistické straně Německa* (KPD), která na počátku roku 1919 aspirovala na nejsilnější dělnickou stranu Horního Slezska. V květnu 1919 KPD vyzvala k zorganizování revolučního odborového svazu, který byl vytvořen v srpnu jako *Svobodný svaz pracujících* (FAU) a o rok později se připojil ke *Svazu svobodných pracujících Německa* (anarchosyndikalistů) - FAUD.[05])

Anarchosyndikalistická ideologie byla ve Slezsku iniciována Franzem Nowakem (pseudonym „Cygan“). Nowak, který byl aktivistou anarchistických skupin již před rokem 1914, pracoval jako sezónní dělník. V létě se nechával najímat jako zedník na stavbách v celé Německé Říši a v zimě bydlel v Kravařích (Československo).[06]) Z tohoto období se nezachovaly žádné podrobné údaje o struktuře a počtu členů hornoslezské sekce FAUD. V informaci z února 1921 je pouze známo, že k ní patřili především zedníci, horníci, oceláři a zaměstnanci komunikací (železničáři). V Raciboři se nacházelo sídlo agitační komise,

Alfons Tomasz Pilarski v roce 1925

která do roku 1933 představovala centrum syndikalismu v Horním Slezsku.[07]) Navíc existovala také skupina FAUD v Československu, která se vzhledem k blízkosti nacházela v hospodářské sféře Horního Slezska.[08])

Podle Schumanna čítala hornoslezská FAUD v březnu 1921 kolem 20 000 členů platících příspěvky, závodní komise FAUD však v roce 1921 udávala pouze 1 083 aktivních členů na území celého Slezska.[09])

Tak velký rozdíl způsobují především dva důvody: prvním je oddělení komunisticky orientovaného křídla FAUD v Horním Slezsku v letech 1920-1921 - podle policejních údajů čítalo toto křídlo kolem 1 500 členů a spolu s jinými organizacemi z rúrské pánve a středního Německa se připojilo k *Svazu fyzicky a duševně pracujících.*[10]) Za druhé se hornoslezská FAUD od roku 1919 potýkala s národnostní tíhou třídních sporů zvláštního druhu. Syndikalisté se ze zásadních důvodů vyslovili proti účasti v plebiscitu v roce 1921.[11]) Tím se z velké části izolovali nejen od německé a polské dělnické třídy, ale stali se rovněž cílem nacionalistické štvanice svých politických protivníků.

V jednom z článků v „Der Syndikalist“ bylo napsáno, že: *„V Horním Slezsku vzniká ohnisko války a puče. Polská a německá dělnická třída je připravena, aby si pro polské a německé kapitalisty, pro polský a německý stát, navzájem zpřerážela hnáty (...). Z německé strany na naši adresu padlo prohlášení, že jsme „polskými údernými oddíly“. Polští nacionalisté nás naproti tomu označili za „Němce věrné národu pod maskou mezinárodního sbratření národů“. Rozlehly se výkřiky vzteku, když jsme rozhodli, že se nebudeme účastnit plebiscitu. Odboroví úředníci nám spílali do „zrádců vlasti“ (...). Na syndikalistických shromážděních jsme si byli stále více jisti, že dělnická třída nechce slyšet pravdu.“* [12])

Dle jejich vlastní představy to byli právě především syndikalisté, kdo byl brutálně utlačován skupinkami dobrovolníků: *„Horní Slezsko se stalo arénou boje všech nacionalistických stran a band Orgeschy (organizace Enscherich) z celého Německa. Tím se také množí útoky a pogromy proti socialistům, kteří nechtějí mít nic společného se státy a národnostními otázkami. Hesla a vylhané krutosti jsou namířeny do řad neosvícené a nacionalisticky poštvávané dělnické třídy, aby byla podnícena proti syndikalistům (...). Všude je slyšet už jen volání po krvi. Chtějí nás, syndikalisty a také část komunistů, vyhladit (...). Tak vypadá nacionalistická bestie, která se živí na Horním Slezsku (...). Je zde možné vidět všechny vrahy, již dříve známé ze slavných* ***zabijáckých praporů Freikorpsu****, je možné se s nimi setkat právě v Horním Slezsku (...). Nám, syndikalistům, zůstaly pouze svázané ruce. Veškerá výchovná práce mezi zaslepenými třídními soudruhy nám byla znemožněna.“* Za těchto podmínek, jak se vyslovil hornoslezský syndikát, *„z celého zástupu dělnické třídy,*“ který se v letech 1919 - 1920 připojil k FAUD, *„zůstali pouze třídně uvědomělí a profilovaní syndikalisté.“*[13]) Roku 1924 byla většina lokálních skupin FAUD rozpuštěna a čelní aktivisté nejpozději v době velké krize přestali působit, naproti tomu z organizací na území polského Horního Slezska a v Československu zůstali již málo početní soudruzi.[14]) Theodor Bennek - vedoucí agitační komise v Horním Slezsku, ve své zprávě o činnosti a financích z roku 1925, napsal:

„Dvojitý jazykový systém, klerikalismus, nacionalismus a teror band Orgeschy, učinil Horní Slezsko těžkým polem pro agitaci.“ V dalších letech bylo hnutí v „těžkém postavení“. Mnoho z nejlepších anarchosyndikalistických aktivistů Horní Slezsko opustilo kvůli nezaměstnanosti.

Avšak nemnoha, kteří zůstali, se do organizace podařilo zapojit a přijmout nové členy a vykazovat na celé hnutí velký vliv. Hnutí nezaměstnaných a volnomyšlenkářů bylo vedeno především syndikalistickými aktivisty. To, že se jejich aktivita nepřenášela na masový počet členů, pocházelo podle Benneka z toho, že *„myšlenka organizovanosti mezi hornoslezskými dělníky ještě nezapustila kořeny.“*[15])

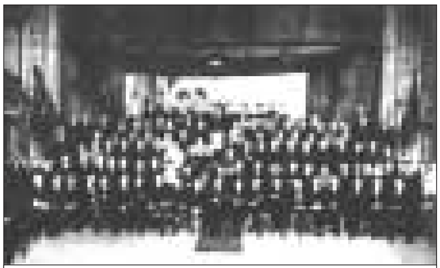
To se nezměnilo do roku 1933. Organizační připravenost hornoslezské dělnické třídy se často nacházela v opačném poměru k jejich akčnosti v dělnických bojích. Opravdový zájem o dělnické organizace se u ní projevoval pouze tehdy, pokud byly užitečné jako nástroj k bezprostřední nápravě životních podmínek. Proto tedy FAUD zůstávala pouze malou a „ojedinělými osobami“ vedenou organizací, která zůstávala na levicovém okraji dělnického hnutí.

To, že přesto mohla FAUD mít dalekosáhlý vliv, který přesahoval rámec počtu jejich členů, vycházelo z toho, že disponovala silně angažovanými a schopnými aktivisty...[16])

Kromě jmenovaného Nowaka a Benneka zde působil také Alfons Tomasz Pilarski, kterého policie popisovala jako „myšlenkového vůdce“ FAUD.[17]) Pilarski, narozen roku 1902, v sobě spojoval tři schopnosti, které měly pro tak malou organizaci jako FAUD velký význam. Byl strhujícím řečníkem, talentovaným novinářem a schopným grafikem.[18]) Pilarski a jeho soudruzi z hornoslezské FAUD přikládali výrazně velkou váhu propagandě. Do roku 1925 disponovali svým vlastním časopisem, agitačním orgánem *„Arbeiterstimme“* (Hlas dělníků), jehož vydávání však bylo z finančních důvodů zastaveno.[19]) Avšak již v roce 1928 ve Wroclavi vychází nový časopis *„Freiheit“* (Svoboda), který měl v podtitulu: *„Politický týdeník pro Dolní a Horní Slezsko“*. Pilarski je politickým redaktorem a Bennek odpovědný za texty týkající se Horního Slezska. Časopis, který byl představován jako „jediné revoluční noviny zamračeného východu“, se na trhu liberálního tisku stává novinkou.[20]) Redigován v agresivním tónu a představen v bulvárním stylu, se specializoval především na odhalování skandálů.[21]) *„Freiheit“* okamžitě ustanovil nový rekord. Z prvních sedmi čísel byly dvě rekvírovány (zabaveny) a vydávání novin bylo na období čtyř týdnů pozastaveno.[22]) Časopis byl čtenáři s největší pravděpodobností přijat velmi dobře, náklad obnášel *„7000 a více exemplářů“*, který byl v provincii považován za vysoký[23]). Kromě vydávání *„Freiheit“* vznikla také skupina *Schwarzen Scharen* jako Pilarského autorská iniciativa. V německém anarchosyndikalismu byla tato iniciativa neobvyklou.

V říjnu 1929 vytvořili členové FAUD v Raciboři bojovou antifašistickou organizaci *Schwarzen Scharen*, jejímž *„speciálním úkolem“* byla *„obrana dělnických akcí a potírání fašismu všemi prostředky.“*[24]) Novinkou, kterou *Schwarzen Scharen* zavedly, byla uniformovanost, která byla v anarchosyndikalistickém hnutí věcí výrazně spornou. Činnost *Schwarzen Scharen* se projevovala v zesílené propagační práci v Raciboři a okolí.[25]) V listopadu 1929 byly *Schwarzen Scharen* vytvořeny také v Bytomi (Beuthen), v letech 1930/31 se přidaly ještě skupiny v Olešně (Rosenberg), Kietrzu (Katscher), Glivicích (Gleiwitz) a v Bytomi-Karbie (Bobrek-Karf). *„Všude jsou Schwarzen Scharen silnější než FAUD, ale také než komunistická sebeobrana dělníků,“* bylo napsáno v roce 1930 ve zprávě o činnosti hornoslezské FAUD, a také *„Schwarzen Scharen chtěly směřovat cestou dlážděnou úspěchem.“*[26]) Podle vlastních údajů mohly *Schwarzen Scharen* na svých shromážděních zmobilizovat až 1 500 osob, podle policejních údajů průměrně 300 - 400.[27])

Příklad *Schwarzen Scharen* v Horním Slezsku ukazuje, že postačí pouze několik schopných a přesvědčených anarchosyndikalistů, aby se mohl vyvinout rozhodující vliv na antifašistickou činnost...[28]). Problém národní příslušnosti ve FAUD a *Schwarzen Scharen* nehrál žádnou roli. V Bytomi k FAUD, podle Czakonových údajů,

Německá FAUD byla jednou z prvních revolučních organizací kritizujících komunistický internacionalismus. Kongres FAUD v listopadu 1922. FAUD pořádala o měsíc později zakládající setkání syndikalistické internacionály.

patřilo *„mnoho polských dezertérů.“*[29]) To, že myšlenka vytvoření *Schwarzen Scharen* vyšla právě od hornoslezských anarchosyndikalistů, není náhoda. Tváří v tvář jejich zkušenostem s oddíly Freikorpsu, již v roce 1921 zpozorovali, že *„národní bestie jednou naprosto probuzená nehledí na nic a nezná žádné hranice.“*[30]) Pilarski již v roce 1930 zastával názor, že když zvítězí fašismus, dělnické hnutí se vrátí o 30 let nazpět.[31])

V souladu s tímto konstatováním se hornoslezští anarchosyndikalisté připravili na brutální konfrontaci s nacisty. *Schwarzen Scharen* v Raciboři disponovali kulometem a několika pistolemi. V květnu 1932 v Bytomi nalezla policie u člena *Schwarzen Scharen* tajné skladiště výbušnin. V této souvislosti byli zatčeni Georg Bierowski, Max Basista, Roman Kałuža a Alois Kaźmierczak z Bytomi a v březnu 1933 byli odsouzeni na 10 let odnětí svobody.[32])

Paulovi Czakonovi - předákovi FAUD v Bytomi, Alfonsovi Molinovi a Bernhardu Pachovi, vůči kterým bylo také vedeno vyšetřování, se,

auto FAUD rozváží letáky v roce 1927

díky síti anarchosyndikalistů, zabývajících se převaděčstvím, podařilo utéci do Španělska. Získali falešné doklady od svého soudruha Lva Marka z Kravař z Československa, který nebyl jen dokonalým padělatelem pasů, ale uměl falšovat také vlakové jízdenky.[33]) Pravděpodobně byl vyšetřován i samotný Pilarski, protože v září 1932 emigroval do Polska.[34]) Vynucený útěk nebyl pro Pilarského tak šokujícím zážitkem, jako pro jiné emigranty. Díky skvělým mezinárodním vztahům anarchosyndikalistů, jakož i výborné znalosti polského jazyka, mohl žít v Polsku legálně a rychle se aklimatizoval.[35]) Jako stipendista Polského institutu národního výzkumu studoval v letech 1933 - 1934 ve Varšavě. V letech 1934 - 1936 byl obvodním sekretářem *Ústředního závodního výboru Svazu odborových sdružení* (SOS), zkráceně zvaného Trójzeb v Zaglebiu Dabrowském. Jedrzej Moraczewski, první polský prezident v letech 1918 - 1919, byl předsedou SOS, který roku 1937 čítal 130 000 členů.[36]) Uvnitř SOS existovalo konspiračně zorganizované anarchosyndikalistické křídlo, které bylo vedeno právě Pilarským.[37])

Se svými soudruhy z Raciboře a A. Souchym z Paříže Pilarski udržoval volné kontakty. Po převzetí moci Hitlerem bylo zatčeno několik členů FAUD.[38]) Racibořané převáželi do Německa nelegální časopisy z Polska a Československa, které byly následně rozšiřovány i v Bytomi, Glivicích a Zabrzu.[39]) S počátkem Španělské občanské války se vztahy mezi soudruhy, kteří zůstali v Německu a těmi žijícími v emigraci, ještě více utužily. Ozbrojené povstání španělského proletariátu proti vojenskému puči generála Franca nejen že zastavilo fašistickou ofenzívu v Evropě, současně také bylo - na což se často zapomíná - počátkem bezprecedentní sociální revoluce. Czakon, Molina a Pacha se revoluce účastnili po boku svých španělských soudruhů v bojových anarchistických jednotkách.[40]) Souchy, který byl dlouholetým sekretářem anarchosyndikalistické *Mezinárodní asociace pracujících* (MAP) ve Španělsku, povýšil na stínového ministra zahraničních věcí španělských anarchosyndikalistů. Při plnění této funkce se mimo jiné věnoval mnoha zahraničním novinářům, politikům a spisovatelům v Barceloně. Podnikal početné zahraniční cesty, aby organizoval solidární akce pro Španělskou republiku. Souchy, který potřeboval schopné mezinárodní spolupracovníky, po rozhovoru s Czakonem požádal Pilarského, zdali by nepřijel do Španělska. Tento plán však narazil na odpor vedení SOS, které si s největší pravděpodobností, nebylo ochotno nechat vzít tak schopného spolupracovníka, kterým Pilarski bezpochyby byl. Po vypuknutí války byl Pilarski redaktorem *„Dělnické fronty“* a v červnu 1939 byl dosazen za člena prezídia SOS.[41]) Namísto Pilarského se v roce 1937 do Španělska vydali tři jiní hornoslezští anarchosyndikalisté: Heinrich Friedetzki, Max Piechulla a Richard Pilarski.[42]) Pomáhali jim v tom již dříve zmínění Lev Marek a Johann Essler Witkowicz (Československo), kteří od Souchyho získali jak nezbytné informace a doklady, tak i brožury a noviny ze Španělska.[43])

Pod dojmem porážky dělnického hnutí ve střetu s fašismem Pilarski podrobil (zásadně chybné - pozn. editora) revizi hlavní anarchosyndikalistické zásady.[44]) *„Vlastenecky revoluční mentalita Trójzebu,“* psal roku 1937 v dopise Souchymu, *„nesmí být potírána - neboť by to byla stejná chyba, jako ztráta času a sil v boji s náboženstvím.“* Na kongresu MAP v říjnu 1938 se Pilarski, jako polský představitel, rozhodně postavil proti zásadovému názoru holandského delegáta Alberta de Jonga, že každá válka mezi demokratickými a fašistickými státy je *„imperialistická“* a *„jistý“* strach *„z nárůstu moci nacionalismu“* nemá vést k *„připojení se k antifašistické válce.“* Za potlesku španělských delegátů Pilarski vystoupil za *„ozbrojenou obranu“* Československa. Byl *„proti demokrat-*

ické iluzi“, ale pro demokratická práva a antifašistickou integrální výchovu, až do *„konečného rozhodnutí“* . Nadto apeloval na *„diferenciací“* použití anarchistické *„opozice vůči státu“* a také na jistou hranici *„uznání národních snah o nezávislost ve Střední Evropě“*.[45])

Během války Pilarski bojoval proti německým okupantům v tajné syndikalistické organizaci a účastnil se Varšavského povstání, během nějž byl těžce raněn. Pouze *„díky šťastné náhodě,“* psal v roce 1972, on a jeho rodina unikli táboru smrti v Osvětimi. Nowak a Franciszek Wróbel, veterán FAUD z Chorzowa (Bismarckhütte), byli krátce před koncem války zavražděni v koncentračním táboře Gross Rosen (Rogožnica).[46]) Friedetzki přežil věznění v koncentračních táborech, Piechulla byl do roku 1943 vězněn Francem, poté pak jako „Polák“ odjel do Londýna, Czakon bojoval ve francouzském *Résistance* (hnutí odporu).

Po válce dávní soudruzi podle možností udržovali vzájemné kontakty. Pilarski v prvních poválečných letech udržoval korespondenci s předním anarchosyndikalistickým teoretikem Rudolfem Rockerem (který pobýval v USA) a Helmutem Rüdigerem ze Stockholmu.[47]) (Rüdiger byl hlavním teoretikem reformistického syndikalismu, pozn. překl.) Roku 1947 však Pilarski vstoupil do *Polské dělnické strany* (Polska partia robotnicza - PPR) a později do *Polské sjednocené dělnické strany* (Polska zjednoczona partia robotnicza - PZPR - vznikla spojením několika dělnických stran a byla to bolševická vládní strana - pozn. překl.). Tento fakt byl v Německu žijícími soudruhy přijat velice kriticky. Rüdiger ho ostře kritizoval za to, že v přizpůsobování se polskému nacionalismu zachází až příliš daleko. Měl sice pochopení pro *„národní reakci jiných národů proti Němcům“* a *„přijetí bez jakýchkoliv pochyb dalekosáhlé anexe německého území Polskem,“* ale žádný *„národní zájem“* nemůže požadovat, *„aby 8 milionů lidí mohlo být vyhnáno ze své vlasti,“* s tím nemůže solidárně vystupovat žádný anarchistický socialista.[48]) V odpovědi na tyto výtky Pilarski napsal, že si myslel, že se mu se soudruhy podaří v PPR dostatečně zakonspirovat a zopakovat cestu, kterou prošli v SOS.

V lednu 1950 byl Pilarski ze strany vyloučen z politických důvodů[49]), v dubnu 1954 byl zatčen a do 30. listopadu 1954 vězněn. Do roku 1956 byl vedoucím ve státním vydavatelství „Dům Knihy“. Po odchodu do důchodu v roce 1970 žil z *„nuzného důchodu“* avšak šťastně v *„maličkém dvoupokojovém bytě.“* Vždy odmítal udělení *„řádů a vyznamenání a také nevstoupil do ZBOWiDu - Zwiazek Bojowników o Wolność i Demokracje* (Svaz bojovníků za svobodu a demokracii)*“.*[50])

Z probíhající korespondence s v Kanadě žijícím Piechullou je možné učinit závěr, že na počátku 70. let se Pilarski intenzivně snažil o udržování kontaktů se soudruhy, kteří žili v Polsku a Německu. Udržoval kontakty s Augustinem Souchym v Mnichově a cestoval po Německu. Časté návštěvy Západu však přinesly také *„oplácení návštěv“*, jak se Pilarski vyjádřil, *„naší byrokracie lačné po demokratických valutách.“ „Před první světovou válkou bylo pro čeledína, kterým jsem tehdy byl, překročení hranic mnohem lehčí než pro turistu koncem 20. století.“*[51]) Před Piechullou následně shrnul svůj politický život: *„V každé chvíli, od okamžiku opuštění Německa v roce 1932, různým způsobem či rozmanitou formou vyplňuji svůj revoluční závazek a to v souladu s ideály anarchistického socialismu, takže teď, jako 71 letý, vládnoucí stranou politicky „odsunutý aktivista“, považuji sebeorganizaci za jedinou formu hodnou lidských aktivit, dokonce i pokud jsem na základě svých zkušeností vzdálen ideálu. Vznik nové společnosti (...). je možné zpozorovat jako vědecky popsaný proces.“* [52])

Jako jeden z nemnoha tehdy ještě žijících svědků Pilarski již v 50. letech přemýšlel o tom, že sepíše svůj příspěvek k historii syndikalistického hnutí v Polsku. Tento záměr však nikdy neuskutečnil. Naneštěstí je to velká škoda, protože činnost Pilarského a horno-slezských anarchosyndikalistů byla vskutku marginální, ale podle mě se přesto jedná o pozoruhodnou kapitolu německo-polských vztahů, která musí být lépe probádána.

Schwarze Scharen (Černé shromáždění) v roce 1929. Pilarski stojí první zprava

Vybrané biografie hornoslezských anarchosyndikalistů

Czakon Paul (pseudonym Max)

Narozen 14. 7. 1897 v Nieder-Heiduk, zámečník. Czakon byl předsedou FAUD v Bytomi v Horním Slezsku a v roce 1930 spoluzakladatelem *Schwarzen Scharen*. Při prohlídce Czakonova bytu v květnu 1932 policie objevila sklad skupiny, který obsahoval výbušniny a zbraně. Czakon se dvěma soudruhy uprchli do Španělska. Ve Španělsku vystupoval pod jménem Maximo Mas. Během občanské války byl velitelem dělostřeleckého praporu „Sacco und Vanzetti“, který patřil k anarchistické milicionářské koloně „Tierra y Libertad“. V září 1936 bojovala kolona v Madridu a na jaře 1937 v Cuence na teruelské frontě. Nakonec byl důstojníkem s hodností kapitána. Ve francouzském internačním táboře Gurs byl Czakon jedním z řečníků tzv. 9. roty, která se stavěla na odpor ovládnutí tábora komunistickými dobrovolníky. Během německé okupace Francie se Czakon přidal k partyzánskému oddílu hnutí odporu. Po návratu do Německa se setkal se svou ženou, která byla do konce války vězněna v koncentračním táboře. Aby unikl zatčení, uprchl z tehdejší sovětské zóny do Salzgitteru, kde v bídě zemřel v roce 1949 nebo 1950.[53])

Nowak Franz (pseudonym Cygan)

Narozen 30. 8. 1883 v Kravařích, vyučený zedník. Nowak přes léto pracoval na stavbách na území celé Říše. Jako anarchista byl od roku 1907 pod stálým dohledem politické policie. Několikrát byl zatčen, mimo jiné během návštěvy císaře ve Wroclavi v letech 1909 a 1910. V letech 1912 - 1914 bydlel v Łodži v zóně obsazené ruskou armádou. V roce 1915 byl několik týdnů vězněn v Hindenburgu, poté byl vojákem dělnického oddílu ve Wroclavi. Po roce 1918 byl jedním z předních anarchosyndikalistů v Horním Slezsku. V zimě 1922 žil v Kravařích (Československo), odkud byl deportován. Poté žil ve Waldorfu u Rückers (okres Glatz). Od března do prosince 1933 byl vězněn v internačním táboře Esterwegen. 28. 10. 1944 byl opět zatčen a v lednu 1945 zavražděn v koncentračním táboře Gross Rosen.[54])

Alfons Tomasz Pilarski (pseudonymy Kompardt, Rylski, Janson)

Narozen 6. července 1902 v Leśnici (Leschnitz, okres Gross Stehlitz) jako syn dělníka Petra a jeho ženy Rozálie, rozené Mikus. V letech 1917 - 1922 Pilarski pracoval jako kreslíř v rolnickém úřadu ratibořského magistrátu. Externě maturoval na gymnáziu Sv. Mateusze ve Wroclavi. Roku 1918 se stal členem *Komunistické strany Horního Slezska (Svaz Spartakovců),* která se později připojila ke KPD. Po stranickém sjezdu v Heidelbergu v říjnu 1919, během kterého se oddělila levicově-komunistická a anarchosyndikalistická opozice, Pilarski z KPD vystoupil. Byl členem FAUD, pro níž pracoval jako propagandista v celé Říši. Od roku 1921 do roku 1927 pracoval jako kreslíř a praktikant v anarchosyndikalistickém vydavatelství *„Fritz Kater“*. Od roku 1928 byl politickým redaktorem *„Freiheit“* ve Wroclavi a Ratiboři. Mezi lety 1919 - 1932 byl mnohokrát zatčen a celkem strávil ve vězení 19 měsíců. Roku 1929 zakládal anarchistickou milici *Schwarzen Scharen.* Byl jedním z hlavních organizátorů odporu proti Hitlerově nástupu k moci. Roku 1932 byl v Německu stíhán pro velezradu. V září 1932 utekl s pomocí polského diplomata do Polska. V letech 1933 - 34 studoval ve Varšavě, byl stipendistou Národnostního výzkumného institutu. Měl status politického uprchlíka. V letech 1934 - 1936 byl okresním sekretářem SOS v Zagłebie Dabrowském a od června 1937 v hlavním vedení *Odborového svazu ocelářů.* Roku 1937 získal polské občanství. Od června 1937 do února 1939 pracoval v redakci *„Dělnické fronty“* a v červenci 1939 se stal členem prezídia SOS. Vedl konspir-

ačně působící anarchosyndikalistickou opozici v SOS. Roku 1938 byl delegátem na kongresu revolučních odborových svazů, obdržel pozvání od anarchosyndikalistické CNT k příjezdu do občanskou válkou zmítaného Španělska. Po příjezdu do Polska v květnu 1939 přijal práci v polském rádiu Katovice ve skupině protihitlerovské propagandy, kde připravoval vysílání namířená k Němcům.

Roku 1937 se oženil s Halinou, která pocházela z polské dělnické rodiny a ve Varšavě studovala filosofii. V roce 1943 se jim narodila dcera Joanna. Po zářijové porážce Pilarski uprchl z Varšavy do Možejek pod Wilnem, kde pracoval jako dělník.

Vrátil se v květnu 1942 jako švédský občan „Thomas Janson". Bydlel ve Varšavě a aktivně působil v konspirační *Syndikalistické Organizaci „Svoboda".* Stal se redaktorem podzemního časopisu *„Walka Ludu"*. Byl aktivní v Akci „N", ve Varšavském povstání bojoval v řadách Polské lidové armády (PAL). Po osmi dnech byl těžce raněn. Po potlačení povstání byl spolu s rodinou evakuován do Ojcova u Krakova.

Poté, co se dostal na svobodu, Pilarski pracoval v lednu 1945 jako sekretář propagandy v krakovském *Obvodním výboru odborových svazů*, od června 1945 do prosince 1947 byl zaměstnán v různých podnicích ve Slezsku. Od ledna 1948 do června 1950 byl úředníkem na Ministerstvu západních zemí, později na Ministerstvu veřejné administrativy. Z důvodu vyloučení ze strany byl Pilarski přinucen k odchodu z ministerstva. Pak, až do důchodu v roce 1969, pracoval v nakladatelství: „Dům Knihy". V dubnu 1954 byl Pilarski z politických důvodů zatčen a vězněn do listopadu 1954. Jako důvod byla uvedena tzv. anarchosyndikalistická úchylka a kontakty se členy nepřátelských zahraničních organizací - šlo o kontakty s německými anarchosyndikalisty. Zemřel 3. února 1977 ve Varšavě.[55])

★★★

poznámky:

01) Za zaslání materiálů děkuji Knutovi Bergbauerovi, Hartmutovi Rübnerovi a Felixi Tychovi

02) Deklarace zásad Svazu svobodných pracujících Německa (syndikalistů) (FAUD) přijatá v prosinci 1918, v: *Hans Manfred Bock*: Syndikalismus a levicový komunismus od roku 1918 do roku 1923. Příspěvek k sociální a ideové historii rané Výmarské republiky. Aktualizované a epilogem doplněné nové vydání, Darmstadt 1993, str. 363-367, zde strana 367

03) Ojedinělí anarchisté existovali pouze ve Vroclavi a v Těšíně. *Ulrich Linse*: Organizovaný anarchismus v císařství od roku 1871, Berlín 1969, str. 265. O odborových svazech a sociálních demokratech *Franciszek Hawranek*: Německá a Polská sociální demokracie v Horním Slezsku, mezinárodní a vědecká korespondence o historii budoucnosti německého dělnického hnutí (cit. IWK), 15 (1979), str. 105-114; *Reinhardt Krämer*: O odborovém hnutí v Horním Slezsku od počátku existence k rozdělení (1869-1922), v: IWK 29 (1993), H. 4, str. 471-490

04) *Augustin Souchy:* „Pozor anarchista!" Život pro svobodu. Politické paměti. Darmstadt, str. 177

05) *Wolfgang Schuman:* Horní Slezsko 1918/19. O společném boji německých a polských dělníků; *Rainer Eckert:* Dělníci v pruské provincii nad Rýnem, Slezsko a Pomoří od roku 1933 do roku 1939 ve srovnání, Frankfurt nad Mohanem 1997, str. 128; *Ralph Schattkowsky*: Komunistická strana Horního Slezska od roku 1918/19 do roku 1922, příspěvky do historie dělnického hnutí 30 (1988), str. 26-33. O FAUD celkově v *Hartmut Rübner:* Chléb a svoboda. Svobodný svaz německých pracujících. Studie o historii anarchosyndikalismu. Berlín/Kolín 1994

06) Srov. *Linse*, str. 265. Na ustavujícím kongresu FAUD byl Nowak přítomen pouze jako host. Srovnaný protokol o jednáních 15. kongresu FAUD. Setkání se uskutečnilo ve dnech 27. - 30. prosince 1919 v Berlíně, Berlín 1920

07) Srov. Syndikalistický kongres v Horním Slezsku, „Der Syndikalist" 3 (1921), č. 11

08) Podle vlastních údajů čítaly koncem roku 1922 dva místní svazy celkový počet 1000 členů. *Wayne Thorpe:* „The Workers Themselves". Revolutionary Syndikalism and International Labour, 1913-1923, Dordrecht 1989, str. 244, 247, 313; „Der Syndikalist 4" (1922), č. 51

09) *Schumann* (wie Anm. 4), str. 124; *Hans Manfred Bock:* Anarchosyndikalismus v Německu. Přímá bilance IWK 25 (1989), H. 3, str. 293 - 358, zde str. 315. Svobodné svazy měly v roce 1921 134 000 členů, Křesťanské Svazy 50 000, svazy Hirsch-Dunkerschen 30 000 a polské svazy 120 000 členů. Srov. *Krämer* (wie Anm. 2), str. 490

10) *Bock* (wie Anm. 1), Syndikalismus a levicový komunismus, str. 181

11) Srovnej Alfonsem Pilarským redigovanou rezoluci hornoslezské FAUD v „Syndikalistovi" 3 (1921), č. 11

12) Brief aus Oberschleisen, v: „Der Syndikalist" 3 (1921), č. 16

13) Konference FAUD v Říši, „Der Syndikalist" 6 (1924), č. 1924. Také v Nadrenii a v Zaglebiu Sary byla v roce 1923 národnostní otázka nebezpečným tématem ze strany syndikalistů, jelikož odmítali podporu politiky pasivního odporu proti francouzským okupantům. *Dieter Nelles:* Syndikalismus a levicový komunismus. Nejnovější závěry a perspektivy výzkumu. IWK 31 (1995), str 348-359, zde str. 354

14) *Bolek:* Z polského Horního Slezska, „Der Syndikalist" 7 (1925), č. 24

15) Sedmá hornoslezská konference v Ziegenhaus, „Der Syndikalist" 7 (1925), č. 24

16) Nowak tvrdí, že dělnické hnutí bylo v Horním Slezsku více svázané s „jednotlivými osobami", než v jiných částech Německa. Konference FAUD v Říši, „Der Syndikalist" 6 (1924). FAUD měla v roce 1933 v Horním Slezsku a místních skupinách v Bytomi, Glivicích, Zabrzu, Kietrzu a Raciboři 100 členů. Statistika průmyslové federace a členstva ve FAUD (AS), v tajném státním archivu pruské kultury. Rep. 219, č. 140; Stapo Oppeln tajnému úřadu státní policie 24. 2. 1938, ve federálním archivu v Koblenci, r. 58, č. 319. bl. 189-194

17) GStA, rep. 219, č. 72, bl. 29

18) Srov. s krátkou biografií Pilarského

19) Sedmá hornoslezská konference v Głucholazích (Ziegenhals), „Der Syndikalist" 7 (1925), č. 24

20) „Der Syndikalist" 10 (1928), č. 17

21) Naneštěstí se zachovalo pouze několik málo exemplářů „Svobody". *Ralf G. Hoerig / Jochen Schmück:* Databanka údajů německého anarchismu DadA, dok. č.: DA-P001709 (www.free.de/dada-p/Poo1709.HTM). V letech 1928/29 zněly některé titulky takto: „Plajta Raiffeisen", „Učitelovy sexuální zločiny", „Intimnosti z vroclavského vojenského svazu", „Vroclavský kněz špiclem morálky", „Casanova před vroclavským okresním soudem", „Vroclavský kněz praktikuje kulturu nahoty", „Církevní perverze"

22) „Der Syndikalist" 10 (1928), č. 19

23) „Der Syndikalist" 12 (1930), č. 5

24) PAB-konference v Horním Slezsku. Jdu kupředu! „Der Syndikalist" 12 (1930), č. 19

25) Členové *Schwarzen Scharen* nosili černé košile, černé barety, opasky a nárameníky. Přezka opasku, nárameníky a barety byly zdobeny antimilitaristickým symbolem přelomené pušky. *Ulrich Linse:* Schwarzen Scharen - antifašistická bojová organizace německých anarchistů, archiv historie odporu a práce, č. 9 (1989), str. 47-66; *Ders:* Bojová obrana před nacionálním socialismem 1929-1933. Schwarzen Scharen a bojovné svazy proti reakci a fašismus, rukopis 1991. Speciální pozornost věnovaly *Schwarzen Scharen* boji proti paragrafu 218 (zákaz potratu). Roku 1930 byla aktivistka Albrech odsouzena v halasném procesu za provedení 100 nelegálních potratů na 3 roky odnětí svobody. *Dieter Nelles:* Anarchosyndikalismus a feministické reformistické hnutí ve Výmarské republice, v: IISG Research Papers 40. Volná láska a dělnické hnutí. Dokumenty byly představeny během work-shopu „Volná láska a dělnické hnutí". Institut sociální historie, Amsterdam, 6. - 7. říjen, 2001, str. 27-32, zde str. 31

26) PAB-konference v Horním Slezsku „Jdu kupředu!". „Der Syndikalist" 12 (1930), č. 19. V té době se to týkalo pouze skupin v Bytomi a Raciboři; FAUD z Glivic a Zabrza *Schwarzen Scharen* odmítla, protože se obávala, že se z nich může vyvinout militaristická organizace. V Glivicích však později názor změnili.

27) Sebrané zprávy GStA, rep. 219, č. 72, 82, 140; Boj v Horním Slezsku, „Der Syndikalist" 13 (1931), č. 40

28) Když FAUD, z důvodu hospodářské krize, ztrácela v některých městech stále více členů, aktivní *Schwarzen Scharen* vykazovaly vyšší tendence. V Raciboři měla FAUD v roce 1931 18 členů, o rok později již 32, v Glivicích 13 až 16 a v Kietři vznikla první místní skupina FAUD teprve v roce 1931. Údaje v GStA, rep. 219, č. 140

29) Protokol o jednáních 18 kongresu FAUD, čtený od 29. května do 1. června v „Atlantiku", Berlín gesundbrunnen, Berlín 1980, str. 72

30) Bílý teror v Horním Slezsku; rozhovor Heinricha Friedetzkiho s Dieterem Nellenem, 29. 4. 1990. Srovnej s „Oni jsou ničeni a ani si to neuvědomují!" rozhovor s Heinrichem Friedetzkim v: „Přímá Akce" 121, květen/červen 1987, č. 23

31) Rozhovor s Friedetzkim

32) Soudní výrok proti Bierowskému, v: Bundesarchiv -Zwischenarchiv Dahlwitz Hoppegarten Z/C 5296

33) Doprovázel je Pilarského mladší bratr Richard, který ale do Španělska nedorazil, zůstal totiž v Paříži. *Friedetzki*

34) Pokud budeme věřit pamětem Berlíňana Gerharda Reinicka, tak Pilarski jistou dobu žil v Berlíně a plánoval atentát na Hitlera v Horním Slezsku. Rozhovor Gerharda Reinicha s Dieterem Nellesem 10. 5. 1990. Zmiňovaný Pacha přebýval do převzetí moci Hitlerem v Berlíně nelegálně a poté se připojil ke svým soudruhům ve Španělsku. Wiedergutmachungsakte Bernhard Pacha, archiv města Remscheid

35) O anarchosyndikalistické emigraci, *Rudolf Berner,* Neviditelná fronta. Zpráva o nelegální práci v Německu (1937). Doplněno studií o odporu a emigraci německých anarchistů a anarchosyndikalistů *Andreas G. Graf* a *Dieter Nelles*, Berlín 1997, str. 71-129

36) *Felix Tych:* Životopis Alfons Tomasz Pilarski, manuskriptum, 2 S; *Albert de Jong:* Syndikalismus v Polsku IAA-Pressedienst 1939, H. 2, str. 16-18

37) Pilarski Souchymu, leden 1937, Mezinárodní ústav sociální historie Amsterdam. Archiv Federación Anarquista Iberica - Propaganda Exterior, Film 80

38) *Georg Bennek* - který nebyl příbuzný s Theodorem Bennekem z Raciboře - byl vězněn od března 1933 do června 1934, Johann Onderka z Hinderburgu od dubna do června 1933; Stapo Oppeln tajnému úřadu státní policie 24. 2. 1938, ve federálním archivu v Koblenci (BAK), 58, č. 319, 189-193

39) Rozhovor s Heinrichem Friedetzkim 29. 4. 1990; rozhovor s H. Friedetzkim. Zda s tím bylo spojeno zatčení 5 anarchosyndikalistů nebylo objasněno. Bratři Ignác a Jan Stoklossovi byli vězněni od května 1935 do prosince 1936; Johann Onderka od května do prosince 1995. Theodor Bennek byl od října 1935 v koncentračním táboře Sachsenhausen; Stapo Oppeln tajnému úřadu státní policie 24. 2. 1938, ve federálním archivu v Koblenci, R. 58, č. 319, 189-193

40) *Dieter Nelles:* Němečtí anarchosyndikalisté a dobrovolníci v anarchistických milicích během Španělské občanské války, IWK 33. (1997), str. 500-519

41) Souchy Pilarskému, 18. 12. 1936, v IISG, Film 80

42) Richard Pilarski, Alfonsův mladší bratr, zůstal v Paříži, protože je anarchističtí soudruzi z Perpignanu nepřevedli nelegálně přes hranice do Španělska. Vzhledem k tomu, že neměli možnost bojovat v anarchistické jednotce a nemohli žít jako emigranti ve Francii nebo Švédsku se Friedetzki a Piechulla přihlásili jako dobrovolníci do mezinárodních brigád. Jejich nedůvěra v německé komunisty byla oprávněná. V tajných spisech KPD ze Španělska je možné číst: *„Ve Španělsku byl (Piechulla) pod kontrolou, neboť existovalo podezření, že on i Friedetzki byli vysláni s určenými úkoly do Španělska německým gestapem."* Fond archivu strany a masových organizací v NDR ve Federálním archivu Berlín (SAMPO), RY 1, I 2/3/89, bl. 11. Friedetzki a Piechulla se v březnu 1938 dostali do zajetí. Friedetzki se vydával za Čecha a Piechulla za Poláka. Rozhovor s Friedetzkim, akta gestapa Friedetzki, BAZW, NJ 3494

43) Leo Marek an Augustin Souchy, 7. 1. 1937, v: IISG, archiv FAI-PE, Film 80. Z tohoto dopisu vyplývá, že i Nowak (Cygan) se chtěl vydat do Španělska. Je celkem možné, že v té době Nowak žil v Československu, neboť se neobjevuje v seznamech gestapa

44) Ve dvacátých letech Pilarski představoval zásadový pohled. Ze zásadních důvodů protestoval proti tomu, že se FAUD zúčastnila lidového plebiscitu o vyvlastnění šlechty. *Alfons Pilarski:* Fronta proti reformismu, „Der Syndikalist" 8 (1926), č. 8

45) *Helmut Rüdiger:* Krátká zpráva o kongresu IAA 1938, v: IISG, díla Emmy Goldman, XXXVI Aneks, Bl 25124-25135

46) Pilarski v dopise Maxi Piechullovi, srpen 1973, v: IISG, Souchyho díla, č. 18

47) Pilarski plánoval roku 1946 v jeho spolupráci vytvořeném vydavatelském sdružení v Łodži vydání knihy Rudolfa Rockera *„Nacionalismus a kultura"*, IISG, Rockerův archiv, č. 179

48) Helmut Rüdiger ctěnému soudruhovi (Pilarskému), 31. 1. 1947, v: IISG, Rüdigerova díla, č.57

49) Jedním z důvodů vyloučení ze strany byla tzv. „anarchosyndikalistická úchylka"

50) Pilarski Piechullovi, září 1973, v: IISG, NL Souchy, č. 18

51) Pilarski Piechullovi, februar 1975

52) Pilarski Piechullovi, august 1973

53) *Theodor Bennek:* Paul, ve „Svobodné společnosti" 3 (1952), č. 33/34, str. 66; *Nelles:* Němečtí anarchosyndikalisté ve Španělské občanské válce. Nezávislá antifašistická skupina 9. roty v táboře Gurs. O specifických skupinových akcích po Španělské občanské válce. *Helga Grebing/Christl Wickert*: „Jiné Německo" v odporu proti nacionalismu, Essen 1994, str. 56-85

54) Informace od Knut Bergbauer

55) Srov. *Tych*

Dieter Nelles
z polského časopisu „A-TAK" č. 8 přeložil
Martin Koudelka (FAS Jižní Čechy)
- e-mail: martinkoudelka@anarchismus.org -
editoval Jindřich Lacina (FAS Praha)
- e-mail: jlacina@anarchismus.org -

Americká válka proti terorismu v Kolumbii

Během předvolební kampaně (k prezidentským volbám v USA na podzim roku 2004) se velmi diskutovalo o americké *„válce s terorismem“*. Zatímco se tato diskuse téměř zcela zaměřila na Střední východ, Irák a Al-Kajdu, prakticky vůbec se nezmiňuje americká válka v Kolumbii. Válka, ve které Spojené státy podporují vojenské síly, terorizující obyvatelstvo.

Skutečně, přes protesty mnoha organizací, americký Kongres nedávno prohloubil roli Spojených států v Kolumbii tím, že odhlasoval zdvojnásobení početního stavu amerických jednotek v Kolumbii ze 400 na 800. Toto přímé zapojení jednotek je pouhý přídavek k více než 3,5 miliardám dolarů, které již USA vydaly na kolumbijskou armádu od roku 2000, čímž se Kolumbie stala třetím největším příjemcem americké vojenské pomoci na světě.

Právě jsem se vrátil ze Saraveny, malého kolumbijského města situovaného ve významném ropném regionu v oblasti Arauca. V tomto městě se nachází podstatná část amerických jednotek. Jednotky Spojených států přebývají v kasárnách kolumbijské 18. armádní brigády a cvičí tuto brigádu v tom, co nazývají *„protiteroristickými“* technikami, a také jak ochraňovat ropovody Occidental Petroleum, americké korporace, taktéž situované v oblasti Arauca. Spojené státy dokonce nedávno vyčlenily 99 milionů dolarů na výzbroj 18. brigády, aby mohla plnit zvláštní úkol ochrany těchto ropovodů.

Ta samá 18. brigáda je přitom známá hrubým porušováním lidských práv civilního obyvatelstva. Jeden z nedávných a nejnehoráznějších příkladů zneužití moci 18. brigádou bylo zabití tří odborářských vůdců 5. srpna 2004 a uvěznění

dalších dvou, ke kterému došlo ve stejný den. Zatímco kolumbijská armáda tvrdila, že trojice odborářů byla zabita při přestřelce s armádou, kolumbijský ministr spravedlnosti dospěl k závěru, že se takto věc neudála, odboráři nebyli ozbrojeni a byli chladnokrevně zavražděni.

Když jsem se v Saravené setkal s velitelem 18. brigády, plukovníkem Medinou, abych vyjádřil své obavy o životy komunitních předáků v jeho zóně, plukovník mi sdělil svůj názor, že odboráři a sociální aktivisté v regionu jsou partyzáni. To je typické tvrzení kolumbijské armády, avšak zpochybňované uznávanými skupinami, sledujícími dodržování lidských práv v zemi, včetně Amnesty International a Ministerstva zahraničí Spojených států.

Amnesty International nedávno vysvětlila praktiky kolumbijské armády, která *„často zahajuje nelegitimní vyšetřování, namířená proti obráncům lidských práv a dalším civilistům. Tato taktika má za cíl poskvrnit obránce lidských práv a sociální aktivisty nařčením z guerilových aktivit. Tímto se vystaví zvýšenému riziku násilných útoků ze strany paramilitárních jednotek, bez ohledu na to, zda vyšetřování odhalí nějaký důkaz o skutečném zločinném jednání“*. Zjevným příkladem této taktiky, který je uveden ve stejné zprávě, je armádní zátah a zadržení 2000 civilistů, včetně *„většiny lidskoprávních aktivistů a mnoha známých odborářů a sociálních předáků“* 18. brigádou během tradičních svátků v roce 2002.

To, co se děje v Saravené není výjimkou. Dokonce samo Ministerstvo zahraničí Spojených států dospělo k závěru, že dodržování lidských práv v Kolumbii zůstává špatné, že sociální aktivisté (jako třeba odboráři) jsou zabíjeni v alarmujícím množství a že jsou většinou zabíjeni paramilitárními skupinami které (jak také uzavírá Ministerstvo zahraničí) jsou aktivně podporovány armádou, kterou USA financují v rekordní míře. Zaměřme se více na situaci odborářů. Ze 123 odborářů zabitých v roce 2003 po celém světě, bylo 94 zavražděno v Kolumbii. Jinak řečeno, jak je typické pro několik posledních let, má Kolumbie na svědomí 3/4 odborářů zavražděných ve světě.

Když jsem šel na základnu 18. brigády promluvit si s plukovníkem, řekl mi člen lokální správy, který mě doprovázel: *„Teď vstoupíš do vlčí tlamy“*. Názor, že je kolumbijská armáda

vlkem střežícím kurník, byl mezi obyvateli Saraveny zcela běžný. Předák lokální odborové konfederace, právníci zabývající se lidskými právy, ředitel čističky odpadních vod provozované komunitou a zástupce náčelníka domorodého kmene UWa, ti všichni vyjádřili názor, že vojáci, kteří svým počtem v ulicích Saraveny převyšují civilisty, tu nejsou od toho, aby chránili civilní obyvatelstvo, ale spíše proto, aby před obyvatelstvem chránili ropné společnosti.

A vskutku, jsou zde dobré důkazy, které to potvrzují. Armáda se například pokusila násilně vyhnat příslušníky kmene UWa z jejich území a zajistit ji k cvičení pro Occidental. Armáda taktéž postupovala v souladu s Occidental při bombardování malé vesnice v Santo Domingo, přičemž bylo zabito 17 civilistů.

Násilný konflikt v Arauca je, jak poznamenává Amnesty International, motivován a přiživován ropnými zájmy a snahou kolumbijské armády s podporou USA ochránit tyto zájmy. Výsledkem je jedna z nejhorších situací v oblasti lidských práv na celém světě. Lidé se svědomím se musí sami sebe ptát, zda skutečně chtějí, aby naše země podporovala armádu Kolumbie, která terorizuje lidi, aby ochránila ropné zájmy. ★★★

Dan Kovalik
z angličtiny přeložil Marek Vondra (Zlínsko)
- e-mail: marek.vondra@anarchismus.org -
- zdroje: http://www.zmag.org -
- http://www.fsa.anarchismus.org -

Hoši, děkujeme!

Neonacistickou scénou otřásá udavačská aféra Filipa Vávry

Česká neonacistická scéna posledních týdnů nežije ničím jiným, než skandálem na nejvyšší úrovni - je Filip Vávra, dlouholetý neonacistický aktivista, zakladatel Národního Odporu (NO) a Anti-Antifa, i bývalý sekretář Nacionálně sociálního bloku policejní udavač nebo není?

Protože dění na neonacistické scéně sledujeme, a protože se zároveň domníváme, že ne každý má chuť probírat se stohy vzájemných udání a protichůdných informací, rozhodli jsme se předložit našim čtenářům stručný přehled nejdůležitějších událostí.

Kauza

Shrňme si fakta: Zhruba před rokem se Filip Vávra přestěhoval z Prahy do Brna. Podle svých vlastních slov odešel za svou přítelkyní, se kterou v Brně bydlel. Lze předpokládat, že jistý vliv na jeho rozhodnutí měl i fakt, že Národní odpor Praha byl v té době v troskách, zatímco brněnská scéna zažívala nebývalý rozkvět.

V Brně využil Vávra své kontakty s neonacisty z chuligánské skupiny Johny Kentus Gang (JKG) a pokusil se vytvořit z nich politickou bojůvku po vzoru NO a Anti-Antifa. Na rozdíl od Prahy, kde Vávra stál přímo u zrodu této struktury, byla v Brně situace jiná. Největší část aktivních brněnských neonacistů byla již podchycena JKG a tato skupina měla své vlastní vedení. Zatímco Vávra měl jistý vliv na neonacistický a chuligánský dorost (zejména Cheeky Boys, jakási „přípravka" JKG), starší generace chuligánů i neonacistů si udržovala jistý odstup, který v některých případech přerůstal v otevřenou nevraživost. (Obdobný přístup zvolil i brněnský veterán neonacistické scény Martin Korec, lídr kapely Randall Gruppe.) Důvodů bylo pravděpodobně více. První problém pochopitelně představovala Vávrova příslušnost k chuligánům pražské Sparty. Další problémy pak spočívaly v rozdílném přístupu k politickým (určitá část JKG se nechce profilovat jako otevření neonacisté) i praktickým (Vávra není pouliční rváč - byť by jím zřejmě rád byl - což mu v prostředí pouličních rváčů na popularitě nepřidávalo) otázkám.

Na podzim roku 2004 nabraly věci poněkud nečekaný spád. Nejprve došlo k tomu, ze se Vávra rozešel se svou brněnskou přítelkyní, začal nový vztah a zároveň bydlel s třetí dívkou, která o něj projevila zájem, který však nebyl opětován. Následně došlo ke klíčovému zlomu celé kauzy. Spolubydlící totiž objevila ve Vávrově počítači textový soubor, který jí přišel natolik podezřelý, že se rozhodla s celou věcí svěřit svým kamarádům z JKG a požádat je o pomoc. Věci se chopil Michal Rampula (používá přezdívku Rampa), bývalý člen JKG a počítačový specialista. Spolu s člověkem vystupujícím pod přezdívkou WW-JKG (aktivní chuligán i neonacista) navštívili společne Vavrův byt v době, kdy tam Vávra nebyl a pokusili se najít nějaké vodítko v jeho počítači. I přes to, že byl počítač zaheslován se jim to nakonec podařilo a na světlo vystoupily dva soubory týkající se neonacistické/chuliganské scény v Brně. První soubor obsahoval řadu více či méně obecných informací o chuligánské a neonacistické brněnské scéně, ale také celá jména jejích aktérů. Druhý soubor pak vypadal jako série odpovědí na otázky týkající se činnosti konkrétních osob, zejména již zmiňované spolubydlící. Oba texty byly koncipovány způsobem, který naznačoval, že se může jednat o reporty pro policii či BIS. To samozřejme vyvolalo u brněnských chuligánů nesmírné zděšení.

Rozjelo se rozsáhlé pátrání vedené snahou dokázat konfidentství Filipa Vávry. Naneštěstí pro chuligány se brzy ukázalo, že nic jiného, než tyto dva dokumenty v počítači, neexistuje a jejich průkaznost také nebyla plně dostačující. Informace v nich obsažené byly totiž poměrně povrchní a neměly zásadní charakter, který by jim dodával skutečnou nebezpečnost. Navíc ani nebylo zřejmé, zda je skutečne vytvořil Filip Vávra. V této situaci se „chuligánská rada" JKG rozhodla řešit celou kauzu veřejnou konfrontací všech zúčastněných - tedy Filipa Vávry, jeho spolubydlící, Rampy, WW-JKG a lidí, kteří byli v dokumentu označeni za vůdčí osobnosti JKG. Filip Vávra se ale na konfrontaci bez udání důvodu nedostavil. Další den navrhl svůj termín, ale i ten později odvolal. V tom okamžiku se Rampa a WW-JKG, oba přesvědčeni o Vávrově vině, rozhodli řešit celou záležitost veřejně. Oba dokumenty z počítače Filipa Vávry byly následně umístěny na webovou stránku http://users.cjb.net/bezejmen.htm (momentálně nefunkční). Na této stránce byl vedle původních textů i rozbor celé kauzy a obvinění Vávry z konfidentství, formulované do několika velmi sugestivně položených otázek, na které si měl návštěvník stránky odpovědět sám. Okamžitě se ale ukázalo, že přesvědčení o Vávrově vině ani zdaleka není tak jednoznačné, jak se Rampovi a WW-JKG zdálo. Uvnitř JKG došlo k rozkolu, kdy se proti obvinění postavila zejména mladší část členů. „Shodou okolností" se zároveň jedná i o lidi aktivní mimo chuligánskou scénu v brněnské Anti-Antifa, kteří s Vávrou v minulosti spolupracovali a kteří sdílejí jeho politické přesvědčení. Ti prohlásili předložené důkazy za nedostačující. Hned poté byla stránka stažena. Naopak Filip Vávra, do té doby zcela neaktivní, přešel do protiútoku a sepsal svou odpověď, kterou umístil na adresu http://www.testing.unas.cz/odpo-ved.htm. Zde se pokusil argumenty svých protivníků vyvrátit a zároveň prohlásil, že s uvedenými dokumenty nemá nic společného, nikdy je neviděl, natož aby je napsal. Za strůjce celého skandálu označil svou spolubydlící, Rampu a WW-JKG, přičemž jejich důvody specifikoval takto - spolubydlící se mstí z uražené ženské ješitnosti za své odmítnutí, Rampa se mstí za to, ze byl Vávrou vyzván na férovku, kterou „slizce odmítl" a konečně WW-JKG, který je *„paranoidní psychopat vidící spiknutí za každým rohem"* a který Vávru dlouhodobě nenávidí.

V tomto okamžiku se již celá aféra jejím aktérům zcela vymkla z rukou a ze soukromé záležitosti několika lidí z brněnské neonacistické scény se stala veřejná záležitost celého neonacistického hnutí. Ihned se řada mimobrněnských aktivistů začala zděšeně ptát „co že se děje" a následoval již klasický kolotoč vzájemných obvinění všech proti všem, korunovaný virtuální hádkou všech tří zainteresovaných dívek, během které se odmítnutá spolubydlící neštítila ani vypsat na veřejný guestbook plná jména některých účastníků (kteří až do té doby úzkostlivě tajili svou identitu a vystupovali pouze ze svými internetovými přezdívkami). Do aféry samotné to však žádné větší světlo nevneslo, protože většina argumentů obou stran byla celkem jasná již na začátku:

Filip Vávra tvrdí, že uvedené materiály nenapsal, že je napsala jeho spolubydlící s Rampou a WW-JKG a vložili je do jeho počítače, kde je následně s velkou slávou „objevili" a navíc mohou být samotné materiály čímkoliv (nejen reportem pro PČR nebo BIS) a jejich reálná nebezpečnost (pokud by se skutečně jednalo o udání) je nízká. Konfrontacím se vyhnul proto, že by mu na nich hrozilo fyzické nebezpečí a navíc by byly k ničemu, protože by proti sobě měl soupeře přesvedčené na 100% o jeho vině.

WW-JKG a Rampa proti tomu tvrdí, že materiály byly objeveny prokazatelně v počítači Filipa Vávry, několika nezávislými svědky zkontrolovány, obsahovaly informace, které spolubydlící neznala (a tudíž nemohla oba texty napsat sama) a které v některých případech mohl znát jen Vávra. Pokud by měli zájem vytvořit udavačské materiály, které by Vávru odhalily jako policejního konfidenta, pak by vytvořily materiály, které by byly naprosto průkazné a nikdo by nepochyboval ani o jejich autorovi ani o jejich nebezpečnosti. Veškeré pochybnosti měly být vyvráceny na konfrontacích, na kterých by byla Vávrovi zaručena bezpečnost a kterých by se účastnili lidé osobně do celé kauzy zainteresováni a dosud nepřesvědčení. Tím, že se jim Filip Vávra vyhnul a místo toho sepsal svou obhajobu na internetu (kde není možné ihned reagovat) jen potvrdil svou vinu.

K uvedeným skutečnostem již internetová debata ničím zásadním nepřispěla. Dozvěděli jsme se, pravda, několik zajímavých informací, několik drbů (mimo jiné o tom, že Filip Vávra kouří v Brně trávu, má zákaz vstupu v hospodě „Fotbalová Fabrika" - bývalá „U Švéda", hlavní stan JKG - a že byl v téže hospodě již jednou zbit chuligány právě pro porušení tohoto zákazu) a řadu podrobností z intimního života Filipa Vávry a jeho bývalých, přítomných, budoucích i nechtěných partnerek, ale to jsou věci, které sem už nepatří.

Zajímavější bylo, jak se v průběhu celé debaty pozvolna měnilo vystupování jednotlivých aktérů. Nejzřetelněji to bylo vidět na WW-JKG, který začínal na pozici člověka nad věcí, celou kauzou okázale znechuceného, který se snaží jen varovat své přátele před udavačstvím Filipa Vávry. Když ale zjistil, že se mínění většiny ostatních diskutujících přiklání k tomu, že jím předložené důkazy jsou nedostačující, tak začal pozvolna slevovat a připustil, že Vávra možná není dobrovolný spolupracovník, ale spíše oběť policejní šikany, který se musí svými reporty vykupovat před kriminálem, aby nakonec skončil na pozici rezignovaného diskutéra zapleteného do množstvi protichůdných obvinění, jehož posledním argumentem je *„ja věřím, že to bylo takhle, a vy věřte čemu chcete, mě už je to jedno"*.

Obhajoba

Samostatnou kapitolou je obhajoba Filipa Vávry, ze které lze leccos vyčíst. Velmi zajimavá je jeho poznámka, která se týká Antifašistické akce (AFA). Doslova se zde píše: *„Myslím, že jsem k dnešnímu útlumu ve kterém se AFA nachází přispěl nemalým dílem. Již v roce 1999 se mne a mým kamarádům podařilo infiltrovat militantní levici a získávat důležité informace. Postupem času jsme přímou akcí, která probíhala různou formou, postupně rozkryli strukturu AFA a její činnost destabilizovali."* Pravdu ma Filip Vávra nepochybně v tom, že přispěl nemalým dílem k tomu, že je AFA v současné době v útlumu. Pod jeho vedením se totiž rozpadla celá organizovaná struktura Národního odporu a neonacistické hnutí dnes v organizované podobě v podstatě neexistuje. Proto AFA logicky utlumila svou činnost. To svým prohlášením ale Vávra na mysli pravděpodobně neměl. Spíše se snažil vytřískat z tristního stavu současné ultrapravicové scény něco pozitivního pro sebe. I poznámka o infiltraci levice je směšná a tvrzení o přímých akcích proti levici, ktere destabilizovaly její činnost je již naprostou fantasmagorií. V roce 1999 se aktivity AFA začínaly rozbíhat a v dalších letech zasadila neonacistům několik nepříjemných ran, které vedly ve svém důsledku až k veřejně oznámenému odchodu samotného Filipa Vávry z neonacistické scény. Vypadá takto destabilizace? Domnívám se, že nikoliv.

Ostatně celý popis činnosti NO Praha, který ve své obhajobě Filip Vávra předkládá, svědčí spíše o jeho absolutně

nekritickém a naprosto nerealistickém hodnocení vlastní činnosti a rolí, které sehrál on i jím vytvořená organizace na české ultrapravicové scéně. Vávra hovoří o tom, že NO byl nebezpečný proto, že jeho aktivisté se neustále politicky a právně vzdělávali, přičemž hlavním cílem bylo vyhnout se uvěznění. Co na to říci? Pokud si vzpomeneme na členy NO Praha jako jsou Makový, Skořepa, Sobek, Kebza a v podstatě celou starou generaci, nelze o těchto lidech rozhodně říci, že by se nějak vyhýbali vězení. A v případě řady z nich to bylo způsobeno pouze jejich naprostou nesoudností. O nějakém „právním povědomí," které by vytvořily Vávrovy „vzdělávací aktivity", nemůže být ani řeč.

Zajímavá je i poznámka, že kdyby Filip Vávra dával informace antifašistům, tak by aktualizace monitoringu neonacistických násilníků byla častější a přesnější. Pokud se přenesem v duchu o několik let nazpátek, do doby, kdy Filip Vávra ještě působil jako vůdce Národního odporu Praha, pak si jistě vzpomeneme, že aktualizace webu AFA byly skutečně časté a hojné. Ve své obhajobě to dokonce sám Vávra přiznává a naprosto nelogicky klade otázku, zda tedy byl nebo nebyl s AFA spojen. Pokud bychom postupovali přísně logicky, museli bychom si odpovědět, že ano. Filip Vávra si zjevně upravuje realitu podle toho, jak by se mu hodila a nikoli podle toho, jak se skutečně odehrála. Zapomíná přitom ovšem na to, že si danou dobu drtivá většina lidí, ke kterým se obrací, ještě pamatuje.

Obdobně i jeho komentář k případné možnosti spolupráce s policií postrádá logiku. Nejprve prohlašuje, že jej policie nechrání, aby ihned dodal, že přestože byl mnohokrát souzen, tak odsouzen byl jen jednou, a to ještě za drobnost. U člověka, který byl jistou dobu vnímán jako nejdůležitější postava otevřeně neonacistického hnutí u nás, je to více než podivné. Stejně tak jeho prohlášení, že v současné době se pozornost policie i novinářů soustřeďuje na Brno, je spíše přitěžující okolností, než obhajobou. Pokud by totiž skutečně byl konfidentem, přesně taková situace by byla logická. Ani argument, že Britské listy osočily BIS z toho, že není schopna infiltrovat ultrapravicovou scénu a že opisuje své zprávy od anarchistů, neobstojí. Je směšné, že se neonacisté, kteří jinak Britské listy nenávidí jako levicový plátek a obviňují je z účelových lží, najednou dovolávají jejich svědectví, jakožto nezávislého tisku. Navíc - pokud by skutečně Filip Vávra BIS donášel, bylo by v zájmu BIS tuto informaci zveřejnit? Nepochybně ne.

Zábavná je i jeho poznámka o tom, že celý text je koncipován tak, že vlastně ani žádné zásadní informace neobsahuje a nikoho nemůže ohrozit, což i zopakoval v internetové debatě. Tato obhajoba: *„Já to nenapsal, a navíc tam vlastně nic není"*, se velmi blíží anekdotě: *„Slavný soude, tu loupež jsem neudělal, a navíc jsem měl kuklu, takže mě nikdo nemohl poznat."*

Navíc Vávra v celém textu naprosto neřeší poměrně logickou otázku - nikdo netvrdí, že byl agentem BIS, PČR nebo AFA od okamžiku, kdy do neonacistického hnutí vstoupil. Naopak je mnohem pravděpodobnější, že se jím stal až někdy v průběhu svého působení. Pokud by to bylo, dejme tomu před dvěma lety, pak by celá jeho obhajoba postrádala smysl, protože všechny věci v ní obsažené jsou starší, a tudíž by pocházely z doby, kdy Vávra ještě donašečem nebyl. Nikdo dokonce ani netvrdí, že byl skutečným agentem. Podstatně pravděpodobnější je (pokud se nejedná o podvrh), že se jedná o reporty, které Vávra psát musel na nátlak policie, aby se vyhnul uvěznění. Případně o materiály, které s policií vyměňoval za podobné materiály o anarchistech.

Zajimavé je ale sdělení, které se k nám dostává z Vávrovy obhajoby zprostředkovaně, v podobě otázky, proč na sebe Vávra v Brně navázal mladé skins a NS chuligány v NO Brno. Tato otázka totiž potvrzuje taktiku, kterou Vávra používá vždy. Ať už se jednalo o samotný vznik Národního odporu nebo jeho angažování mezi sparťanskými chuligány a nyní i mezi brněnskými nazi-skinheady. Ve všech případech má Vávra vliv pouze na mladší generaci, zatímco se staršími udržuje přátelské, ale poněkud rezervované vztahy. V okamžiku, kdy si vytvoří dostatečně silnou pozici mezi mladými (na které působí z pozice veterána hnutí a kterým imponuje díky svému - na skinheady - kultivovanému projevu a objemu znalostí, kterým se odlišuje od standartně primitivního prostředí skinheadských part), tak se pokouší působit i na starší generaci a aktivizovat ji k politické činnosti. Ve všech případech pak zatím vždy následoval spor a následné stažení Filipa Vávry mimo cílovou skupinu (od NO Praha se přesunul k chuligánům fandícím fotbalovému klubu Sparta Praha, od nich k JKG). Uvidíme, zda-li tomu bude nyní také tak.

Vlastní hodnocení

Celá kauza je v podstatě směšná a tragikomická. Co říci o situaci, kdy se odmítnutá spolubydlící hrabe svému idolu v jeho počítači, kde hledá hanbaté fotografie sve šťastnější soupeřky, aby když zde údajně objeví nicneříkající text, následně volala svým kamarádům, kteří se potajmu vkradou do jeho bytu, okopírují harddisk a svolají chuliganský koncil, který má rozhodnout, zda bude dotyčný pouze exkomunikován, nebo rovnou upálen. Když se to obviněný dozví, tak místo aby vše vysvětlit, nebo přiznal vinu, tak se raději ukryje na neznámém místě a mlčí, aby posléze vypotil nepřesvědčivou obhajobu, kterou ani není schopen přednést svým samozvaným vyšetřovatelům (bývalým kamarádům) a místo toho ji raději alibisticky umistí na web, kde se následně rozpoutá debata o ničem, které kralují jeho bývalé i současné přítelkyně, které se střídavě dušují, že je to hodnej chlapec, který by nic takového nikdy, ale opravdu nikdy, nemohl udělat a střídavě štěkají pavlačové drby o svých protivnicích?

Mohli bychom se na celou kauzu podívat střízlivě, ale pokládáme to za zbytečné. Nám může být úplně jedno, zda-li se jedná jen o pomstu zhrzené milenky, nebo o neškodné reporty, které musel Vávra psát, aby se vyhnul vězení. My víme bezpečně, že Filip Vávra minimálně jednou odprodal Policii ČR materiály, které se týkaly anarchistů a nijak nás toto jeho jednání nepřekvapuje. Může se zdát, že se takové jednání neslučuje s jeho proklamovanou pozicí revolucionáře a bojovníka proti systému, ale my neočekáváme od neonacistů žádné logické jednání, protože nakonec celá ideologická splácanina, které se říká neonacismus, jakoukoli logiku postrádá. Pro nás je celá kauza jen dalším potvrzením toho, že se neonacisté pohybují ve svém vlastním, plně vysněném, světě, který nijak nesouzní s realitou. Ve světě, ve kterém jsou jejich hlavními atributy **hrdost** a **pravdomluvnost**, zatímco v reálném světě jsou to **paranoia** a **sexuální frustrace**. Smějeme se upocené snaze chuligánů hrát si na četníky v prostředí, kde všichni donášejí na všechny, kde se mladí samci do krve perou o těch pár děvčat, která se v neonacistickém prostředí pohybují, zatímco ty je za jejich zády podvádějí s každým, kdo není úplně vypitý a vymlácený skinhead. Víme, že život v takovém světě je hrozný a chápeme snahu neonacistů utíkat z něj do jejich vysněného světa, ale víme také, že si svoji cestu vybrali zcela sami a veškeré důsledky dopadají plně na jejich hlavy. Proto také necítíme žádný soucit, ale jen hluboké pohrdání. A jsme rádi, že se tentokrát celá kauza odehrává na veřejnosti. Hoši, děkujeme! ★★★

Tomáš Netolický
zdroj: http://www.csaf.cz

Webové stránky Antifašistické akce Bratislava opět v provozu

Po Bratislavě se hned příjemněji pohybuje, když stěnám a zdím dodávají jedinečnost barevné graffiti s jasným antifašistickým poselstvím! Tady jsou některé z nich. (http://www.blava.antifa.net - různé/foto-antifa graffiti)

http://www.blava.antifa.net - e-mail: bacityafa@yahoo.com

Za street-rock se neschováš

aneb protikomunistický neonacista dobrý neonacista

Na den 18. prosince 2004 si dali dostaveníčko v mosteckém klubu Záchytka (mimochodem v klubu, kde jsme sami spoustu akcí pořádali/y) neonacisté, ehm vlastně promiňte mi - antikomunisté - z celé republiky. Od 20:00 tu totiž začínal koncert neonacistických, to není možné, jak já to pořád pletu, antikomunistických, kapel. Bojím se přiznat skutečnost, že kdyby neproběhla naše poměrně masová výlepová akce poukazující na skutečnou orientaci zúčastněných kapel, tak by si možná ani nikdo z obyvatel a obyvatelek Mostu tento koncert ani nezaregistroval. Letáky na tuto ak-ci byly, pokud víme, pouze dva, a oba vyvěšené právě v klubu Záchytka a na nich stálo, že backstreet-kids pod hlavičkou Music Against Communism uvádějí skupiny Randall Gruppe (street-oi), Squad 96 (punk-rock) a K. T. C. Band (street-rock).

A čeho si můžeme všimnout - že na letáku není jediná zmínka o jakémkoli spojení kapel či koncertu jako takového s neonacismem či fašismem, ba co víc, v závorkách za kapelami je uveden styl muziky, kterou ta či ona kapela hraje, jež se téměř shoduje s popisky stylů snad tisíce punkových kapel. Chtěl bych tímto zdůraznit nebezpečí tohoto pojetí moderního stylu interpretace neonacistických myšlenek skrze novou, uhlazenou, neskinheadskou vizáž a s cílem snažit se napodobovat nynější módní kurzy - především v antifašistickém a autonomním hnutí. S tímto jsme se mohli/y setkat už v Německu u Nationale sozialisten bundesweite aktion, která převzala kromě znaku AFA i taktiku boje, černé bloky při demonstracích, sportovní oblečení - prostě napodobování druhé strany...

RG - Mitch

Koncerty se již nemusejí za veliké konspirace připravovat někde v odlehlých lesích či hnojích, ale přestěhovaly se do center měst - viz koncert v Brně, kde Randall Gruppe (dále jen RG) hráli s kapelami Kämpfzone a Lion's Pride či koncert v pražském klubu Futurum, kde na „punkovém" večírku hráli RG se Squad 96 (dále jen S96). Jako jeden z nejnešťastnějších můžeme označit koncert RG v Teplicích, kde popiskům „street-oi" uvěřili/y místní punx, kteří/é byli/y buď tak zabednění/é nebo jim to bylo jedno. V obecenstvu takovýchto koncertů se tak můžeme kromě kovaných neonacistických či fašistických skinheadů a rennie a „white-power" metalistů/ek (prostě typických dosavadních návštěvníků/ic takových akcí) setkávat i s apolitickými punx a skins - ***„vždyť hrajou street-oi, punk-rock, jsou proti drogám a komunismu, kdežto taková AFA mlátí Zónu A a chovají se jako fašouni".***

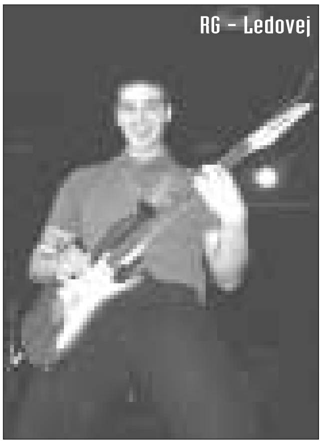

fotografie pocházejí z http://www.randallgruppe.szm.com

Jedním z hlavních důvodů naší výlepové akce byl právě tento fakt, poukázat na to, kdo doopravdy dnešní antikomunisté jsou a kdo jsou členové kapel jako RG, S96. A dále jsme čekali/y pozitivní ohlas a konkrétní postavení se k situaci jak obyvatel města, tak majitele klubu, ve kterém se koncert konal; snad i nemilý zájem médií, kterým jsme rozeslali/y vysvětlující dopis i s přiloženým letákem. V tomto směru jsme však podlehli/y naivitě. Zkrátka a dobře 18. 12. 2004 si dali v severočeském Mostě sraz neonacisté z celých Čech a s nikým to ani nehlo, vždyť taky policie se dokonale postarala, aby se náckové nikam nedostali (ale ani nikdo k náckům), takže ten večer se nikdo nemusel bát o útok na jeho milovanou hospůdku a ten, kdo by neunesl bavení se s pocitem strachu, tak ten raději zůstal doma. Majitel potvrdil (i v tisku) nad míru vřelé vztahy s pořadatelem, anarchisty označil za zmatence. On sám je rád, *„když se takhle sejdou mladí lidé a poslechnou si dobrou muziku. Je to lepší, než aby někde dělali bordel..."* Jako kdyby mi mluvil z duše...:) Policie kromě monitoringu nepřispěla ničím ke znepříjemnění či zakázání koncertu, dokonce si ani nedala práci s objasněním nahlášené bomby u objektu klubu ani se zákonem, který jí dává za povinnost vyklidit a zkontrolovat dotyčné místo pyrotechnikem. A média? Ta raději nechají předem ohlášenou vraždu proběhnout, protože o krvi a bestiálním způsobu provedení vraždy se píše a točí lépe než o neatraktivní záchraně oběti.

RG - Gorby

RG - Ledovej

Když to tak shrnu, tak nám to celé spíše uškodilo. Kdybychom totiž o celé záležitosti mlčeli/y, tak by policie na místě byla tak jako tak přítomna, sice v menší míře, ale po boku by jim nestála TV a tisk. A náckové? Ti by si domu s opicí a vyřvanými hlasivky přivezli i pár rozbitejch hlav a kopanců. Jediným naším úspěchem tak bylo odvolání účasti z koncertu mostecké neonacistické kapely K. T. C. Band. Podařilo se nám totiž „přesvědčit" jednoho jejího člena, že účast na tomto koncertu pro něj není tou nejšťastnější volbou. Co si nevybojujeme sami, to nám nikdo nedá a ani nám s tím nikdo nepomůže. ★★★

Drobek *(AFA-FAS Severní Čechy)*
- e-maily: drobek@anarchismus.org -
- fas-sever@anarchismus.org -

A zase ti zlobiví „pankáči"

V úterý 18. 1. 2005 jsme se dozvěděli o připravovaném setkání a koncertu neonacistů plánovaném na sobotu 22. 1. 2005. Na kocertě měly již tradičně zahrát nové objevy tzv. „antikomunistické" street-punkové scény - skupiny Randall Grupe, Squad 96 a Warchild.

Koncert se měl uskutečnit v Rakovnickém hudebním klubu a hospodě Astacus tradiční formou narozeninové párty pouze pro zvané. Začali jsme tedy k celé kauze shánět více informací. Zanedlouho jsme si vše ověřili a původní informace jsme si potvrdili. Dali jsme se tedy do obvolávání členů motorkářského klubu Astacus a informovali je, jakou že akci to vlastně spolupořádají, jaké kapely to mají v jejich klubu vystupovat a že z toho mohou mít velké potíže.

Zpočátku naší agitaci nechápali a našim argumentům nechtěli příliš rozumět. Hlavní úlohu v tom hrála skutečnost, že skupina Warchild hraje klasický satanistický metal a v jejích textech či postojích neobjevíte sebemenší náznak byť i skrytého rasismu či nacismu. To už ale rozjeli „motorkáři" vlastní pátrání, a i když nám předtím moc nevěřili, brzy sami zjistili, o jaké kapely se jedná, a pochopili, že my rozhodně nechceme jen tak pro nic za nic někomu kazit zábavu.

A navíc za nimi ve středu, kdy mají členové klubu Astacus pravidlené schůze, dorazili i pánové z kriminálky. Že prý jim někdo volal, že se v klubu připravuje na sobotu koncert neonacistických kapel, spojený samozřejmě se srazem neonacistů z blízkého i dalekého okolí. A co prý je na tom pravdy? „Motorkáři" jim tedy urychleně sdělili, že o připravovaném naci-shromáždění neměli ani potuchy a že se teprve až později doslechli o tom, co se vlastně skrývá za narozeninovou oslavou a celou akci sami zrušili.

Proti fašismu, proti rasismu! Nenechme už proběhnout ani jediný koncert kapel schovávajících své neonacistické názory za image punkové subkultury. ★★★

podle informací ***Antifa Rakovník***
zpracoval Vojtěch Svoboda (AFA-FAS Praha)
- e-mail: vojtech.svoboda@anarchismus.org -

Nové zprávy z Národního odporu

Našim zpravodajům se podařilo odhalit nejnovější pokus neonacistů o proniknutí do povědomí široké veřejnosti. Exkluzivně jsme získali první z nových plakátů, jejichž šířením chtějí novou formou propagovat své myšlenky pravého kamarádství a rasové sounáležitosti. První návrh ze série je směřován skutečně neobvykle, přímo na nejmladší část veřejnosti.

Již delší dobu se na ultrapravém spektru vedou diskuse o povážlivém stavu duševního zdraví iniciátora akce, nelegitimního vůdce údajné organizace Národní odpor Filipa Vávry, avšak tento výborný nápad naopak plně dokládá jeho svěžest.

To nám potvrdil i náš zpravodaj, jenž pana Vávru navštívil v Psychiatrické léčebně v Praze Bohnicích. Během rozhovoru k tématu uvedl: *„Po všech těch letech, kdy se neúspěšně snažíme kopírovat anarchistické metody, ať už se jedná o decentralizaci, symboliku a bojové metody, jsme se opět nechali inspirovat výborným nápadem anarchistického hnutí vzdělávat mládež. Sice nejsme schopní uspořádat přímo převýchovný lágr, ale orientujeme se na poněkud prvoplánovější propagandu. Hodnoty kamarádství prosazované v Pionýrské vlaštovce a Studiu Kamerad nás, mladé národovce všechny hluboce ovlivnily.“*

Prozatím neobvyklý projekt se snaží o hluboké propojení světa fantazie, mýtů a pohádek s realitou, což je jednou ze základních premis nacionálního socialismu. Jak sdělil Vávra: *„Osobnost vůdce v sobě musí takové spojení obsahovat. Sám to tak v sobě cítím a děkuji Prozřetelnosti, že si mne vybrala. Jen mám trochu problémy s tím vitamínem C, co mi tu třikrát denně dávají. Mám pocit, že narušuje mé soustředění.“*

Na to, jak pravděpodobně již poslední pokus českých neonacistů upoutat tolik žádanou pozornost dopadne, si budeme muset počkat. Podle sdělení primáře zatím nemá pan Vávra dovolené vycházky. ★★★

Sergej Rublev

- zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org -

Veselé léto 2004 v Brně a v Mostě

Most

Brno

Moc to bolet nebude

Monty Python Terry Jones publikuje opakovaně v deníku Guardian sžíravou - pythonovskou - kritiku americké vlády. Citujeme z nejnovější z nich.

Už určitou dobu se snažím zjistit, kam chodí můj syn po zkoušce ve sboru. Říká mi, že mi do toho nic není, kam chodí po zkoušce ve sboru, žijeme ve svobodné zemi. Možná sice žijeme ve svobodné zemi, ale jestliže si lidi začnou po zkoušce ve sboru chodit, kam se jim zachce, velmi pochybuji, jestli naše země zůstane ještě dlouho svobodná. Co když můj syn chodí na schůze anarchistů anebo studovat Korán? Jak to můžu vědět?

Když lidé odmítají říct, kam chodí po zkoušce ve sboru, ohrožuje to celou tuto zemi. Tak jsem začal na syna vyvíjet určitou míru nátlaku. Pro začátek jsem mu prostě dal pytel na hlavu a připoutal jsem ho k ústřednímu topení. Přesvědčilo ho to ale?

Manželka měla tu drzost, že mi namítla, že to možná přeháním. Tak jsem jí taky dal pytel na hlavu a připoutal jsem ji k radiátoru. Syna jsem ale nepřesvědčil, aby mi řekl, kam chodí po zkoušce ve sboru.

Snažil jsem se ho vyhladovět, dával jsem mu jen studená jídla, oholil jsem mu hlavu, udržoval jsem ho ve stresových pozicích, nezhasínal jsem mu světlo, hrál jsem před dveřmi jeho cely hlasitou hudbu - prostě všechny ty normální věci, které ustaraný rodič dělá, aby se dověděl, kam jeho syn chodí po zkoušce ve sboru. Nebylo to k ničemu.

Váhal jsem a nechtěl jsem užít tvrdší metody výslechu. Pak mi přišel na pomoc Donald Rumsfeld. Četl jsem v New York Times memorandum, které

bylo vypracováno dne 6. března 2003 pro amerického ministra obrany. Přesně vysvětlilo, co je a co není mučení. Protože, řekněme si to upřímně, nikdo z nás nechce mučit své děti, co kdyby se o tom dověděla policie.

To memorandum vysvětluje, že to, co může jako mučení vypadat, ve skutečnosti žádným mučením není. Konstatuje, že jestliže někdo *„ví, že důsledkem jeho jednání bude silná bolest, pokud není působení takové bolesti jeho cílem, není u něho konkrétní úmysl, i když osoba nejednala v dobré víře.“*

Přeložíme-li to do srozumitelného jazyka, znamená to, že jestliže udělá rodič, v úzkostlivé snaze zjistit, kam jeho syn chodí po zkoušce ve sboru, něco, co jeho synovi způsobí vážnou bolest, je to mučením pouze tehdy, pokud je to působení bolesti jeho cílem. Pokud je jeho cílem něco jiného - například zjistit, kam jeho syn chodí po zkoušce ve sboru - mučení to není.

Mám v současnosti celou řadu kamarádů svého syna zamčených v garáži a dotýkám se kabely nabitými elektrickým proudem jejich pohlavních orgánů ve snaze zjistit, kam chodí můj syn po zkoušce ve sboru. Právník Dicka Cheneyho David S. Addington konstatuje, že to je zcela v pořádku.

Takže já zatknu všechny děti v okolí, spoutám je řetězy a pošlu na ně psy. Možná nešťastnou náhodou tak jedno dvě usmrtím - ale nebude to mým úmyslem. A možná, že si vyfotografuji manželku, jak stojí na mrtvolách, ukážu ty fotky ostatním dětem a tak se snad konečně dozvím, kam chodí můj syn po zkoušce ve sboru. ★★★

Terry Jones

SVOBODA ★ ROVNO
BRÁNIT S
NEM
ANTIFAŠISTICKÁ
AKCE
organi
fašismu
na ulicích,
všude ta
anarchismus.

OST ★ SOLIDARITA
E ÚTLAKU
NÍ ZLOČIN
izujme odpor proti
, rasismu a sexismu
ve školách, na pracovištích
am, kde je to potřeba
org ★ antifa.cz
tento plakát je určený ke kopírování a vylepování - propagaci antifašistických myšlenek ve vašem regionu - nevytrhávejte - z druhé strany je text

Politický vězeň propuštěn po 20 letech

Raymond Luc Levasseur, kterého americký anarchistický černý kříž dlouhá léta podporuje jako politického vězně, byl v pátek 6. srpna 2004 propuštěn z vězení, kde strávil dlouhých dvacet let. Levasseurovi, členovi podzemní skupiny známé jako *„Ohijská sedmička“*, byl připisován podíl na 22 pumových útocích a 10 bankovních loupežích, provedených proti sídlům a budovám americké armády a největších korporací. Ray se vrátil do Portlandu, kde žije jeho manželka.

Portlandský policejní šéf Michael Chitwood Levasseura popsal jako nebezpečného člověka, *„skutečného revolucionáře“* poté, co dohlížel na jeho páteční příjezd na Portland International Jetport. Chitwood na letišti na tiskové konferenci sdělil novinářům, že Levasseura stále považuje za vážné nebezpečí a nevěří tomu, že by jej vězení napravilo. *„Věřím, že bude cenným přínosem pro místní komunitu“*, odpověděla Levasseurova manželka Jamila Levasseur.

Ray, kterému je nyní 57 let, se podílel na podzemním hnutí odporu v 70. letech minulého století. V roce 1984 byl po sedmi letech skrývání a poté, co se dostal na seznam deseti nejhledanějších zločinců FBI, zatčen a v roce 1986 odsouzen ke 45 letům vězení. Po deseti letech se mohl dostat na podmínku na svobodu, ale dočkal se až napodruhé. V 70. letech Levasseur a jeho přátelé byli velice aktivní ve skupinách na podporu hnutí proti apartheidu[01]) v Jižní Africe. V roce 1979 dokonce zorganizovali v Bostonu benefiční koncert za účasti Boba Marleyho a výtěžek zaslali rodinám vězněných a stíhaných aktivistů v Jižní Africe. Poskytovali také ochranu a akční podporu rodinám obětí rasistického násilí, které pomáhali strážit před dalšími útoky.

„Pan Levasseur se bude dlouhou dobu nacházet pod policejním dohledem“, řekla Claire Cooper, ředitelka federálního Úřadu pro podmínečné propuštění. Až do 4. listopadu bude Levasseur žít v Portlandu, v tzv. výstupním zařízení Pharos House.

Na letišti, kam dorazil asi v pět hodin odpoledne letem Delta 1706 z Atlanty Levasseur odpověděl, že nemůže na veřejnosti upřímně hovořit o své minulosti, protože by se dopustil trestného činu a ohrozil svoji podmínku.

„Jsem z Maine, tam jsem vyrostl a tam žije moje rodina. Tam chce jít mé srdce“, řekl novinářům. *„Chci vidět svoji matku, které bude zakrátko 83 let. Vždy mě podporovala v tom, co jsem dělal, vždy stála při mně.“* Levasseur z letiště odjel v autě, na kterém byla připevněna velká nálepka *„Solidarity!“*.

Levasseur vyrostl v Sanfordu a ve věku 19 let vstoupil do armády. Sloužil ve Vietnamu, kde ho radikalizovaly osobní zážitky z této krvavé útočné války. V roce 1971 byl propuštěn z ozbrojených sil a přesídlil do Portlandu. Tam se dostal do kontaktu s dalším veteránem Thomasem Manningem, který byl aktivní v protiválečném hnutí. Na útěku po příštích devět let, Levasseur s Manningem, svými ženami, dětmi a přáteli cestovali po celých USA a podnikali bankovní loupeže a pumové útoky vůči největším korporacím a armádním zařízením. Během jejich akcí nebyl nikdo zraněn ani zabit.

Mannings byl odsouzen na 80 let vězení za zabití policisty ve státě New Jersey, což označil za nutnou obranu. Kromě toho, dostal dalších 53 let za pumové útoky.

Portlandští policisté se Levasseurova návratu obávají. *„Je konečně venku na podmínku a má samozřejmě plán“*, řekl místní šerif William Ridge. *„Je to inteligentní člověk. Ví dobře, jak svoje plány uskutečnit.“* ★★★

<u>výběrová chronologie Levasseurova života</u>:

1976, duben - pumový útok na soudní budovu v Suffolk County v Bostonu
1976, květen - pumový útok na centrálu elektrárenské společnosti Central Maines
1976, červenec - pumový útok na centrálu americké Poštovní služby, New Hampshire
1977, květen - Levasseur umístěn na Top 10 list - seznam deseti nejhledanějších zločinců USA
1983, květen - pumový útok na výcvikovou základnu amerických armádních rezerv v Queens, New York
1984, září - pumový útok na sídlo korporace Union Carbide, odpovědné za nejhorší průmyslovou havárii a ekologickou katastrofu moderní doby v Bhópálu, při níž zahynulo několik tisíc lidí, Mount Pleasant, New York
1984, listopad - po sedmi letech na útěku byl zatčen FBI v Deerfieldu, Ohio
1986, březen - Levasseur a pět dalších radikálů bylo souzeno Obvodním soudem v New Yorku za pumové útoky na sídla korporací a armádní zařízení. O měsíc později je Levasseur odsouzen na 45 let vězení

<u>podporujte politické vězně</u>:
(kontakty na další vězněné z případu Ohijské sedmičky)

RICHARD WILLIAMS
10377-016
3901 Klein Blvd.
Lompoc, CA 93436

Richarda od roku 1996 podporuje měsíčním šekem na 40 dolarů americká Anarchist Black Cross Federation a stejnou částkou také Phoenix Anarchist Group. Více informací na http://phoenixanarchist.org.

THOMAS MANNING
10373-016 / Leavenworth USP
1300 Metropolitan
Leavenworth, KS 66048

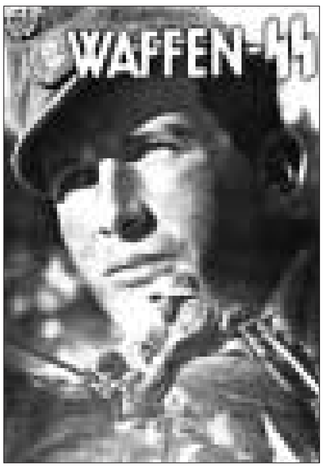
<u>vysvětlivky</u>:

[01]) **Apartheid** - politické oddělování ras, vedoucí k diskriminaci jiného než bělošského obyvatelstva projevující se hlavně ukládáním některých omezení (např. v Jihoafrické republice do r. 1990).

z angličtiny přeložil
***Jindřich Lacina** (FAS Praha)*
- e-mail: jlacina@anarchismus.org -
- zdroje: http://www.infoshop.org, Portland Herald -
- http://www.fsa.anarchismus.org -

V Pärnu se staví muzeum estonské divize Waffen-SS

V estonském městě Pärnu se staví nová budova soukromého muzea dobrovolnické estonské 20. granátnické divize Waffen-SS. Exponáty jsou umístěny v rodinném domě. Nedávno se majitel muzea obrátil na vedení ministerstva obrany s prosbou, aby mu bylo povoleno instalovat na střeše domu 88. milimetrové protiletadlové dělo z Druhé světové války.

Podle zpráv je nával návštěvníků tak velký, že byl majitel muzea nucen přistoupit k výstavbě nové dvouposchoďové budovy. V prvním patře budou umístěny exponáty a ve druhém se zabydlí jeho rodina. Dokončení stavby je plánováno na závěr tohoto roku.

Už dříve byl v tomto městě odhalen památník estonským esesákům. Jeho odhalení byli přítomni vysoce postavení představitelé státu. Estonské úřady představují tento památník jako monument *„bojovníků Druhé světové války za nezávislost Estonska“*, třebaže všichni dobře vědí, že mezi plány hitlerovského režimu - kterému estonští legionáři Waffen-SS sloužili - obnova estonské státnosti (po předchozí ruské anexi[01]) nikdy nepatřila.

Rusko se již opakovaně obracelo na OSN s prosbou, aby bylo odsouzeno velebení nacismu ze strany pobaltských států. V polovině dubna OSN nakonec přijala rezoluci, v níž odsuzuje fenomén velebení a heroizace bývalých členů zločinecké organizace Waffen-SS. V dokumentu přijatém komisí OSN se zvláště zdůrazňuje, že budování pomníků na počest esesáků, pořádání jejich srazů a další podobné akce, hanobí památku nesčetných obětí fašismu, negativně působí na dospívající generaci a jsou absolutně neslučitelné se závazky členských států OSN.

Nicméně je zřejmé, že vlády pobaltských zemí rezoluce OSN vzrušuje jen pramálo, a tak pokračují v přitakávání profašisticky naladěným občanům. Není to tak dlouho, co v Lotyšsku proběhly akce k 60. výročí krvavých bojů lotyšského legionu Waffen-SS s Rudou armádou. Akcí se zúčastnili poslanci lotyšského parlamentu, včetně Lidové strany, která je ve vládní koalici. ★★★

<u>vysvětlivky</u>:

[01]) **Anexe** - násilné připojení území státu, jiným státem. Anexe byla běžná v mezinárodní politice feudálních a kapitalistických států, zejména při získávání kolonií. Prováděla se obvykle jednostranným prohlášením anektujícího.

z ruštiny přeložil
***Karel Rosák** (AFA-FAS Praha)*
- e-mail: karel.rosak@anarchismus.org -
- zdroje: http://www.antifa.ru -
- http://www.top.rbc.ru -
- http://www.fsa.anarchismus.org -

Běloruské úřady pronásledují antifašisty

60. výročí osvobození Běloruska od německých fašistických okupantů, které se slavilo roku 2004 na oficiální úrovni, kolidovalo s bezprecedentní štvanicí na aktivisty běloruské Antifašistické akce. Přesněji řečeno, během dvou jarních měsíců městská prokuratura v Minsku zahájila proti desítce mladých antifašistů čtyři trestní stíhání *„ve věci záměrného výtržnictví“*. Jako záminka jí posloužila série antifašistických přímých akcí proti neonacistům, kteří se v Bělorusku v poslední době aktivizovali. Je třeba zvláště upozornit, že - nehledě na oboustranný charakter střetů - se represí ze strany státu dostalo právě jen antifašistickým aktivistům. Přitom mnohdy krvavé výpady místních nacistů, namířené proti zahraničním studentům, kteří se v Bělorusku vzdělávají, zůstávají mimo pozornost státních represivních složek. Když během jednoho z takových střetů náhodou zemřel v Gomelu jeden z nácků, zvedl se v oficiálním tisku patetický příval zjevně rasistických příspěvků o úmrtí *„mladého patriota“*, způsobeném zločinnou rukou *„cizáka“*.

V současném Bělorusku je tak zřejmý rozpor mezi licoměrným vládním *„antifašismem“*, ve formě pompézních oslav výročí osvobození Běloruska od fašistického jařma a reálnou vnitřní politikou, která je shovívavá k šíření hnědého moru v běloruské společnosti.

Běloruští antifašisté vyzývají všechny, aby obrátili svou pozornost na situaci v Bělorusku, kde jsou pronásledováni aktivisté AFA a vyjádřili proti této skutečnosti běloruským úřadům svůj protest. Zároveň s tím, podle možností, žádají o poskytnutí finanční pomoci stíhaným antifašistům, která bude určena na úhradu soudních výloh a advokáty.

Kontakt iniciativy na obranu antifašistů, kteří jsou vystaveni represím ze strany systému, a také pro získání doplňujících informací k tomuto případu, je e-mail antyfa@mail.ru ★★★

z ruštiny podle informací Russian Indymedia a Avtomnova Dějstva přeložil
***Karel Rosák** (AFA-FAS Praha)*
- e-mail: karel.rosak@anarchismus.org -
- zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org -

Protesty v Bolívii

Rok po protestech, které zbavily moci prezidenta Gonzalo Sancheze de Lozado, obyvatelé Bolívie vyšli opět do ulic, aby požadovali více změn ve své zemi. Tisk v celé zemi oplývá zprávami o pokroku, nebo naopak o nedostatcích, které se objevily po loňském říjnu. Rektor univerzity v San Andres uspořádal přednášku a veřejné forum, kde lidé mohli vyjádřit své názory na současné poměry. Graffiti, malby i protestní nápisy, rozhovory na ulicích a skandování, to vše ukazuje silné odhodlání lidí vzít moc do svých rukou, zkrátka vzduchem zní zvony revoluce.

Během loňského října projednával President Sanchez plán na export plynu do Spojených států, prostřednictvím Chile a způsobil tak výbuch veřejných emocí a akcí, když se mu lidé rozhodli vysvětlit, že co je moc, to je moc. Po dobu jednoho měsíce probíhaly blokády silnic, protesty a pochody, kterými lid Bolívie ukazoval, že nebude tolerovat, aby byly jeho zdroje hrstkou boháčů převedeny do USA, na které pohlíží jako na imperialistickou mocnost s prezidentem teroristou. Prezident Sanchez de Lozado poslal proti demonstrantům vojenské oddíly a 60 lidí bylo zabito. Tito zavraždění se stali mučedníky Bolívijců a prezident byl nucen uprchnout do bezpečí do USA.

O rok později protesty ukazují, že lidé stále nejsou spokojeni se stávající vládou a že myslí vážně svůj požadavek sami rozhodovat o své zemi a svých zdrojích. V pátek horníci, venkované, odboráři, anarchisté a staré Mamitas v tradičních krojích zaplavili ulice. Nesli transparenty a skandovali: *„Co chceme? Změnu! Kdy ji chceme? Teď!“.* Hlavní ulice Prado města La Paz byla plná lidí. Demonstranti byli většinou indiáni, což odpovídá skladbě obyvatelstva v zemi. Na ulicích byli zmrzlináři a prodavači pražené kukuřice, kteří nabízeli své zboží demonstrantům. V tvářích lidí bylo však patrné silné odhodlání, které ukazovalo, že se nejedná o festival a že Bolívijci berou vážně své poslání zabránit privatizaci zemního plynu ve své zemi.

„Goni y Mesa Son la misma mierda!“ (nový i starý prezident jsou stejně špatní) bylo populární heslo. Mesa byl původně viceprezident a přísahu do úřadu prezidenta složil minulý rok, když Sanchez de Lozado uprchnul. Ustoupil požadavku protestujících na uspořádání prvního lidového referenda v Bolívii, ve kterém by se mělo rozhodnutí v otázce ropy přenechat lidem. *„Nechte vládnout lidi!“* bylo časté téma na ulicích i na foru pořádaném na univerzitě. Lidé dali jasně najevo, že pokud se Mesa pokusí privatizovat plyn a prodat jej do Argentiny, proběhne revoluce.

V Bolívii existuje silné komunistické a socialistické hnutí. Všechny levicové skupiny byly venku v plné síle, se spoustou tiskovin. V zemi, kde je tak mnoho chudých, zatímco hrstka vlastní tak velké množství majetku, mají rovnostářské myšlenky velký ohlas. Juan Perelman Fajardo, profesor a autor *„Las mil mesetas de la guerra del Gas“* přednesl na univerzitě vášnivou přednášku o válce o plyn a jak Bolívijci vstoupili do pokračující bitvy. Vyzval k přímé vládě lidu a znárodnění plynového průmyslu. Zdá se, že toto anarchistické stanovisko je v ulicích celkem populární. *„Země je naše a plyn je náš a my bychom jej měli kontrolovat“* řekla mi jedna postarší venkovská žena poté, co urazila celou cestu z Cochabamba, v rámci protestu, který požadoval práva pro domorodé indiánské obyvatelstvo.

„Chceme vládu pro sebe a ne pro cizince“, bylo častým tématem. Byly neseny transparenty s Che Guevarou, jeden velký byl vyvěšen na strojírenské škole v centru města. Graffiti ostře kritizují amerického prezidenta: *„Bush = terorista“*, stojí na nich. Moc lidem, je myšlenka, která je psána na zdi, o které se mluví v domovech a kterou skandují protestující. Jak zhodnotil situaci jeden starý horník: *„Jsme uprostřed bitvy, bitvy o plyn, bitvy za naše práva“.*

Boj v Bolívii by se mohl stát modelem pro další země Latinské Ameriky. První svět pokračuje v nemilosrdném vysávání zdrojů zemí třetího světa, ku prospěchu jen malého počtu lidí z těchto zemí. Pokud lidé hromadně povstanou, jako to udělali a dají najevo, že v tom hodlají pokračovat, ukáže se, že se dá odporovat vykořisťovatelským kapitalistickým podnikům. Moc může být navrácena lidem, ujišťují Bolívii intelektuálové, jako je Juan Perelman. Bolívijci se vědomě zabývají vytvořením modelu pro další země, jako například sousední Peru, jejíž plynovod Camisea v současnosti ničí oblast patřící domorodcům a znečišťuje starý deštný prales. Jak řekla jedna Aymarská žena: *„Domorodí lidé musí stát při sobě“.* Lidé v Bolívii tak rozhodně stojí, křičí a jsou ochotni třeba i zemřít za svá práva. ★★★

Ann Averbach
z angličtiny přeložil Marek Vondra (Zlínsko)
- e-mail: marek.vondra@anarchismus.org -
- zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org -

Mírový dezertér

Dezertér z amerických okupačních vojsk v Iráku, štábní seržant Národní gardy (americká obdoba Lidových milic v bolševickém Československu) Camilo Mejia, se vydal do rukou armády v Massachusetts.

Mejia odjel na dovolenou do USA a už se z ní nevrátil. Po příjezdu do USA se skrýval v Bostonu a New Yorku, rodné Floridě se vyhýbal. Jak sám říká, k tomuto rozhodnutí dospěl pod vlivem pohledu na civilní oběti. Jeho velitelé tvrdí, že je obyčejný dezertér. *„Jel jsem do Iráku jako nástroj násilí, teď jsem se ale rozhodl stát se nástrojem míru,“* říká 28 letý voják. *„Slýcháte o zbraních hromadného ničení, o terorismu a podobných věcech, všechno, co nacházíme však jsou jen lži, neexistují pro to žádná odůvodnění. Jsem připravený jít do vězení, já mám svědomí čisté.“* Akci v Iráku popisuje jako „válku pro ropu“.

Podle americké pacifistické organizace „Citizen Soldier“ se do dnešní doby z dovolených v USA do Iráku nevrátilo 600 vojáků.

Mejia je imigrantem z Nikaraguy a ve Spojených Státech žije na tzv. „zelenou kartu“ - nemá americké občanství. V armádě Spojených států odsloužil 3 roky a dalších 8 ve floridské Národní Gardě. Během vysokoškolského studia byl opět mobilizován. V Iráku sloužil 6 měsíců.

V USA za dezerci hrozí vojenský soud a 10 let vězení. Během soudního procesu musí vláda dokázat, že souzený neměl v úmyslu vrátit se k jednotce. ★★★

podle Propostu.pl zpracoval a z polštiny přeložil ***Martin Koudelka*** *(FAS Jižní Čechy)*
- e-mail: martinkoudelka@anarchismus.org -
- zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org -

Novým italským ministrem se stal bývalý neofašista

ŘÍM (19/11/2004) - Italský premiér Silvio Berlusconi do křesla ministra zahraničí jmenoval „polepšeného neofašistu“ Gianfranka Finiho. Dvaapadesátiletý předseda „postfašistického“ Národního spojenectví, druhé nejsilnější vládní strany, ve funkci nahradí Franka Frattiniho. Za dobu svého působení v politickém životě se Fini výrazně posunul ke středu politického spektra a přeměnil své krajně pravicové uskupení na moderní konzervativní stranu.

Fini sice svůj definitivní odklon od fašistické minulosti loni stvrdil svou historicky první návštěvou v Izraeli, ale svět má stále v paměti jeho někdejší prohlášení, že Mussolini byl *„největším státníkem 20. století“.* Toto tvrzení po vlně ostré kritiky však nakonec odvolal, odsoudil Mussoliniho rasistické zákony a navštívil koncentrační tábor v Osvětimi.

Nejvěrnější Berlusconiho spojenec působí ve vládě už roky jako vicepremiér. Již třikrát byl také zvolen do Evropského parlamentu.

Narodil se 3. ledna 1952 v Bologni. Má doktorát z psychologie a k neofašistům se přidal už v sedmnácti. Pět let vedl mládežnickou organizaci Italského sociálního hnutí - národní pravice (MSI-DN). Od roku 1983 je poslancem a v roce 1987 nahradil ve funkci šéfa strany Giorgia Almiranteho, bývalého spolubojovníka Benita Mussoliniho. Od té doby se pokoušel zlepšit obrázek MSI-DN na veřejnosti a přeměnit ji na moderní stranu.

Změnu dokončil v roce 1994, kdy se strana přejmenovala na Národní spojenectví (AN) a vstoupila do volební aliance s Berlusconim.

Podle Finiho je AN demokratická, moderní a umírněná. Mnohé však dodnes nepřesvědčil a popudil radikální pravici. *„Říká, že fašismus je absolutní zlo,“* vyčítá mu Mussoliniho vnučka Alessandra, jež AN loni opustila a založila vlastní stranu. ★★★

- zdroj: http://www.mfdnes.cz -

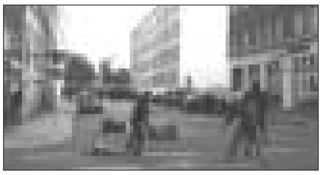
Antifašistické protiakce ze zahraničí Antifa znamená útočit!

Berlín - 1000 antifašistů a antifašistek na demonstraci

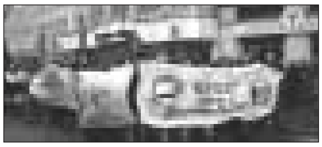
Přes zákaz pochodu NPD v berlínských ulicích 25. 9. (původně měl být směrován přes Kreuzberg), se v sobotu ráno sešlo téměř 1000 antifašistů a antifašistek v Berlin-Wedding. Ovšem už v pátek 24. 9. se konala demonstrace proti aktivitám NPD v Berlin-Friedrichshain, proti nazi hospodám a obchodům. Pochod NPD 25. 9. zakázal Spolkový ústavní soud a tak se sešlo jen asi 40 náčků z NPD v Berlin-Lichtenberg.

Lipsko - barikády zastavily pochod náčků!

Více jak 1000 antifašistů a antifašistek zastavilo 3. 10. 2004 pochod neonacistů v německém Leipzigu. Německé antifa weby hlásí, že takový úspěch hnutí tady dlouho nebyl. Alespoň ne od 1. máje 2004. Náčků se sešlo okolo 150.

Hannover - 3500 antifašistů a antifašistek na protidemonstraci

Další úspěch německé AFA má podobu 3500 - 4000 účastníků na akci proti pochodu hannoverské NPD a Volných Kamarádů (obdoba českého Národního odporu), kterých se sešlo 23. října 2004 180 a chránilo je 2000 policistů.

Nový Zéland - více jak 2000 lidí proti Národní frontě

23. 10. 2004 svolala ultrapravicová Národní fronta do Wellingtonu na Novém Zélandu svou demonstraci. Skončila tak, že bylo asi 40 náčků zaházeno barevnými flitry, vysmíváno - a nakonec naháněno po městě a donuceno ujíždět pod ochranou policie v přeplněných osobních autech. Protiakci organizovalo spousta různých skupin, lidé tančili v kostýmech, skandovali antifašistická hesla a celá protiakce se proměnila v antifašistický happening.

Španělsko - antifašisté rozpoutali nepokoje

Velké nepokoje vypukly ve španělském Madridu 23. 10. 2004 poté, co na demonstraci svolanou fašistickou organizací La Flange zareagovali antifašisté proti-shromážděním. Antifašisté stavěli barikády, ničili výlohy bank a nadnárodních koncernů a bojovali s policií.

Potsdam - další antifašistická blokáda proti pochodu náčků

30. 10. 2004 se v německé Potsdam konal neonacistický pochod Volných kamarádů (*„freien Kameradschaften"*). Ohlášena byla demonstrace a pochod přes centrum města, tomu se ovšem ultrapravičáci, kterých se sešlo 250, museli vyhnout. Okolo 1000 antifašistů a antifašistek po své protidemonstraci zablokovalo centrum města, kde stavěli barikády na plánované trase nazi-pochodu a blokovali trasu vlastními těly. Když na ně zaútočila policie, aby náckovské řádně ohlášené demonstraci vyčistila cestu, propukly rioty s policií a několika bankám v centru města byly upraveny pobočky. Mnoho lidí bylo zraněno po brutálním policejním zásahu na blokádu. 17 lidí bylo zadrženo. ★★★

z antifašistických webů vybral
***Ondřej Sekula** (AFA-FAS Zlínsko)*
- fota: http://www.de.indymedia.org -
- http://www.mob.action.de -
- http://www.nodo50.org -
- http://www.part.cz -

Do komparzu filmu Zánik pronikli němečtí náckové

Hitler milující čokoládový dort. Hitler něžně hladící fenku německého ovčáka Blondi. Hitler klidným hlasem beseduje se svojí sekretářkou. Hitler jemně líbá novomanželku Evu Braunovou. Hitler se slzami v očích vyhlašuje, že válka skončila…

To je pouze několik scén z nového německého filmu Der Untergang (Zánik) režiséra Olivera Hirschbiegela. Diskuse a ostré odmítnutí filmu nevyvolalo samotné téma. O Hitlerovi již bylo natočeno přibližně 95 filmů a některé se zapsaly do dějin kinematografie - např. Chaplinův Diktátor. Problémem nového ztvárnění nacistické modly je ten, že se zde poprvé Hitler objevuje jako člověk s emocemi, vzbuzující soucit a občas i sympatie. Film ztvárňuje období posledních dvanácti dnů jeho režimu (od 20. dubna do 2. května 1945), holocaust, vyvražďování opozice nebo praktiky Gestapa zde nenajdete.

Autoři potřebovali do filmu komparzisty, ale neprověřovali jejich minulost nebo trestní rejstřík. Tak se organizovaní neonacisté ocitli ve filmu bok po boku se svým fýrerem, kterého i po téměř šedesáti letech od konce 2. světové války stále obdivují. V obsazení pobočníka polního maršála Keitela se ocitl několikrát trestaný neonacista Karl Richter, který se svým úspěchem chtěl podělit s dalšími národovci a napsal o tom do jednoho německého neonacisti-

ckém zinu. *„Při natáčení jsem potkal mnoho známých tváří. Poznáte se, mrknete na sebe a nikdo nic netuší,"* zavzpomínal si na natáčení filmu. Toto odhalení způsobilo v Německu skandál, protože ke kritice tvůrců filmu za humanizaci postavy Hitlera se připsala také účast aktivních neonacistů na natáčení. Někteří účastníci diskuse o kontroverzním filmu vnímají Zánik jako neonacistickou propagandu, za kterou si lidé

v kinech ještě zaplatí. Dodávají, že bezproblémový průnik neonacistů mezi herce a na plátna kin zpochybnil objektivitu a nestrannost filmu. Neonacisté se teď chvástají, že pro ně není nic nemožné. Když uvážíme, že o sporném filmu mluví celé Německo a pomalu i celá Evropa, o větší reklamě si náckové nemohli ani nechat zdát. ★★★

***Ondřej Sekula** (AFA-FAS Zlínsko)*

Jsem národní socialista a revolucionář, ne skinhead!

Používají pro-palestinské slogany, rétoriku „antiglobalizačního hnutí“, přebírají taktiku a symboliku svých nepřátel, distancují se od skinheadské subkultury. Pojďme se v krátkosti podívat pod pokličku nynější neonacistické taktiky organizování a působení na veřejnost.

Od Národního odporu k NSB/PA

Již od roku 1999, kdy se Národní odpor Praha (NOP) poprvé prezentoval na demonstraci 21. srpna na Náměstí Míru, kde uspořádal veřejnou akci „k uctění památky poslední oběti 2. světové války“ (myšlen nacistický pohlavár Rudolf Hess), měli jeho přední vůdci tendence participovat na reálné politické opozici. To se projevovalo např. úzkou spoluprací s Republikány (SPR-RSČ, RM), kdy aktivisté NOP Švamberk, Makový a Kebza přivítali J. M. Le-Pena na Ruzyňském letišti společně s Miroslavem Sládkem. Druhý den odjeli do Brna, kde společně s ostatními členy NOP poskytovali ochranku a spolupořadatele mítinku v hale Rondo. Stejně tak měli více než kamarádské vztahy s různými pražskými chuligánskými skupinami, zejména z ACS (Sparta). Nutno dodat, že v této době bylo neonacistické hnutí a Národní odpor silně hierarchické, s jasným vůdčím vedením. Toto vystupňovalo založením politického uskupení Národně sociální blok (NSB), později Pravá alternativa (PA), ve kterém spojily síly ultrapravičácké skupiny Vlastenecká republikánská strana (VRS), Národní aliance (NA) a Národní odpor Praha (NOP). Šlo o klasickou neonacistickou stranu s populistickým a rasistickým programem. Funkce se ještě více upevnily a čelní kádři obsadily předsednické, místopředsednické a jiné významné posty. Toto uskupení ovšem nemělo dlouhé trvání. Silná antifašistická ofenzíva, protiakce proti veřejným shromážděním NSB/PA vyvrcholené fiaskem ve Valašském Meziříčí a silný zájem policie tuto stranu paralyzoval a ukončila činnost. Lidé ovšem zůstali a vracejí se k Národnímu odporu, který mění strategii.

Od NSB/PA zpátky k Národnímu odporu

Po krátké deziluzi a znechucení ovšem Národní odpor zvedá znovu bojový prapor. Ten ovšem nemá barvu českých národních barev ani „schwarz-weiss-rot“, nýbrž černou. Přejímají tak „rudé“ autonomní principy, stejně jako řada jiných evropských neonacistických skupin a „autonomní nacionalista“ se stává pojmem. I když se černá vlajka v rukou nových autonomů poprvé objevila již při zmiňované demonstraci za uctění památky “poslední oběti 2. světové války”, pravý smysl dostává až při fakticém comebacku NOček. „Černá barva našich vlajek symbolizuje nynější soumrak naší země, kultury a celé naší civilizace. Až jednou tato doba úpadku i naším přičiněním skončí, naše skutečné zástavy staré Evropy znovu zavlají.“, píše Filip Vávra v imaginárním rozhovoru „Se svobodným nacionalistou“, který se objevil na nových (černorudých) stránkách Národního odporu a jenž udělal nejspíše sám se sebou. Autonomní národovci se snaží vehementně distancovat od skinheadské subkultury, z které paradoxně většina vzešla. Pokoušeli se o to již v roce 1999 po demonstraci 1. 5. 1999 v Praze, když se představila v pořadu televize Nova „Na vlastní oči“ elita Národního odporu (Vávra, Švamberk, Skořepa). Všichni společně tvrdili, že nejsou žádní skinheadi, ale nacionalistická mládež. Toto tvrzení bylo potom pěkně podloženo a sestříháno redaktory zmíněného pořadu, kteří následně po tomto výroku ukázali záběry z prvomájové demonstrace, kde zmiňovaní pánové sborově skandují skinheads pod ochrannou policie, která brutálně vytlačila antifašisty. Národní odpor nebyl na opravdové oddělení od skinheads ještě připraven. Po comebacku NO tomu ovšem bylo jinak. Silné vůdcovské postavení ve skupině vystřídala taktika leaderless-resistance, absence vůdce a autonomismus, kdy se skupiny či jednotlivci starají sami o sebe a mají veskrze volné pole, nezapadá do skinheadské mentality „tvrďáckého“ stylu oblékání a armádní mentality. Je zde požadována vlastní inicativa, na kterou mnozí jedinci nebyli zvyklí. Snaha změnit fungování neonacistické scény nebyla zapříčiněna jen celoevropským trendem, ale převážně vyčerpáním vedení z NO Praha, kde několik lidí dělalo vesměs veškerou organizační práci. Tato strategie nese ovoce a postupně vznikají jak jednotlivé autonomní skupiny po celé republice (Jihlava, Slezsko atd.), tak různé nové aktvity, např. na Slezsku lokální neonacistické noviny (dnes transformované do „Studentské pochodně“), nebo na Jihlavsku pravidelné pořádání turnajů ve fotbalu. Zároveň vznikají v některých městech silné vazby na pravicové, rasistické hooligans. V jiných městech hooligans sami zakládají pobočky, převážně na fyzickou konfrontaci se zaměřující jakési pracovní skupiny NO „Anti-antifa“. Distancování od skinheadské subkultury se vyhrocuje internetovou hádkou Filipa Vávry s Tomášem Kebzou, kde Vávra vzkazuje všem skinheads „fuck off“.

Odkud se náckové poučili?

Jistě vám jako čtenářům Akce nebo přímo členům Antifašistické akce nejsou cizí nehierarchické a antiautoritářské lokální antifašistické skupiny, které fungují na anarchistických principech. Po odpovědi na otázku odkud náckové tuto strategii vzali se vydejme do Německa, odkud se taktika leaderless-resistance a autonomního nacionalismu rozšířila do celé Evropy. Podle některých pramenů mají na autonomizaci německého neonacismu vliv někteří členové bývalé marx-leninské teroristické organizace RAF (Rote Armee Fraktion), kteří přešli na stranu neonacismu, zejména Horst Mahler. Podle jiných byl záměr pragmatičtější. Na většině náckovských demonstrací v Německu je 200-300hlavý dav konfrontován zhruba tisícihlavým zástupem antifašistů a antifašistek. Antifašismus (alespoň v Německu) má navrch. Nad tímto se náckové začali zamýšlet. Vizáž holých hlav a armádního skinheadského oblečení totiž moc lidí neosloví. Začali tedy kopírovat metody svých nepřátel. Náckové fakticky vytunelovali organizační členění, principy boje, strategii a nyní i symboliku německého antifašistického hnutí (AFA a jiné subjekty). Houfně začali vznikat skupiny jako Svobodná bratrstva (Freien Kameradschaften), které už svým názvem předurčují strukturu svých skupin. Relativní bezpečnost strategie spočívá také v absenci přímého členství, které nahrazuje jakýsi statut „aktivisty/ky“.“ Aktivistou/kou Volných kamarádů se stáváš tím, že se ztotožníš s ideály nacionálního socialismu. Být aktivistou/kou je pak ctí a nejvyšším vyznamenáním“. Můžeme tedy domýšlet, že vliv ve změně strategie má také perzekuce ze strany státních represivních orgánů. V principech boje neonacisté začali využívat při demonstracích tzv. černé bloky (black blocs), kdy znesnadňují policii a antifašistům monitoring. Zároveň se snaží přilákat pod pláštěm anonymity (což je na NS demonstracích nový jev) nové účastníky. Další novotou je samotná rétorika. Národovci se snaží na sebe upozornit revolučními a sociálními hesly. Na demonstracích můžeme slyšet a na transparentech vidět „Socialismus je hnědý“ nebo „Národně-sociální revolucí proti levici!“. Rozšířená je také pro-palestinská rétorika, zdůrazňování boje proti sionismu a světové židovské světovládě. Mnoho nacionalistů/tek si opatřilo palestinský šátek. Transparenty jsou doslova posety zakuklenými osobami s molotovovými koktejly a dokonce úplně stejnými znaky jako je znak AFA. Jen na něm logicky nezahlédnete nápis Antifašistická akce, ale Nacionální socialistická spolková akce. Odznáčky s tímto náckovským ztvárněním loga AFA se hojně prodávaly na posledním mezinárodním srazu ve Wunsiedelu 2004. Vydávají se brožury o taktice přímé akce, principech černých bloků a organizování autonomní nacionalistické mládeže.

Filip Vávra po comebacku Národního odporu prohlásil, že Národní odpor je nyní svobodnější a decentralizovanější uskupení než AFA nebo FAS. Čas ukáže, jestli si těmito výroky a novou strategií získají neonacisté větší sympatie. Osvobození pracujících nacionální-socialistickou revolucí mi ovšem jako moc velká výhra nepřipadá. Socialismus nemůže fungovat tam, kde se lidé dělí na národy a rasy. Socialismus musí zůstat internacionální a antiautoritářský! Nebojuj za národ, ale za svou třídu! ★★★

fotografie:

Nazidemo „Autonomních nacionalistů“ 16. 10. 2004 v Kolíně nad Rýnem.

poznámka:

V článku je operováno s pojmem „skinheads“ jako subkultura, myšlena je ovšem odnož nacistických skinheads (boneheads), která se oddělila od původní nerasistické skinheadské subkultury.

západní vlivy u nás:

http://www.geocities.com/aakladno/hlavni.htm

***Ondřej Sekula** (AFA-FAS Zlínsko)*

Od Hitlera ke Gierkovi

aneb život slezského anarchisty

Představujeme rozhovor s Joannou Pilarskou, dcerou anarchosyndikalisty Tomasze Pilarského, který uskutečnili Michal Przyborowski a Lukasz Dabrowiecki ve Varšavě v roce 2003.

Jakým způsobem se váš otec dostal do styku s anarchistickým hnutím?

Na přelomu století proběhly hluboké a bouřlivé hospodářské, sociální a politické změny, což doprovázel rozvoj filosoficko-politických proudů, které se snažily tyto nově utvářené poměry uspořádat a zformulovat obecné pohledy. V této paletě byl anarchosyndikalismus nabídkou pro celou společnost (a nikoli pouze jejich elity), nabídkou pozitivní (ne konfrontací, ale spoluprací), budující model budoucích globálních svazků a vztahů založených na svědomité, dobrovolné sebeorganizaci svobodných jednotlivců. To mému mladičkému otci takřka hovořilo z duše - takový byl jeho politický temperament „tribuna lidu", takové byly společenské rodinné tradice a navíc slezské specifikum, kde divoký a dravý kapitalismus utlačoval lidi ještě na národnostním principu. Otec se začal angažovat těsně před koncem 1. světové války, je možné ho již zahlédnout na fotografii z roku 1918.

Je vám známo, jak např. v tomto období vypadaly kontakty s lidmi z Polska?

Rok 1918 spojil v hranicích republiky tři tábory, přičemž v každém z nich již dříve existovaly různé anarchistické struktury. Nyní začal proces koordinace a sjednocování. Slezsko (v důsledku plebiscitu a navzdory různým povstáním) bylo rozděleno mezi Německo a Polsko. Tato hranice však nenarušila spolupráci mezi dávnými soudruhy, Slezsko se tak stalo přirozenou spojnicí mezi skupinami z Polska a Německa. Je vlastně třeba říci „spojnicí se světem", neboť v Rusku anarchistické myšlenky zlikvidovala revoluce.

Žádné organizační ani technické podrobnosti těchto kontaktů samozřejmě neznám.

Kdy poprvé přijel váš otec do Polska?

Zcela jistě po roce 1918, protože dříve Polsko neexistovalo, ale v dětství byl v Krakově, tedy v Rakousko-uherské monarchii. Když žil ve Slezsku, tak často nelegálně přecházel hranice, nebylo to příliš těžké. Po příchodu Hitlera k moci byl otec stíhán, skrýval se, až nakonec v Polsku v roce 1934 získal politický azyl.

Mohla by jste něco říci o jeho aktivitách ve Slezsku?

Ne, dítěti se přece nepředkládají zprávy. Části ze svých aktivit, místy humorné, místy mrazivé, vkládal do příběhů, o které jsem ho neustále žádala, např., že se kdysi pro nějaké důležité setkání jako kamufláž použila nudistická pláž. Policie zasáhla, ale protože u sebe nikdo neměl doklady, tak celý zástup naháčů prošel přes městečko na policejní stanici, kde byla teprve provedena identifikace.

Otec působil hlavně ve Slezsku, v Sasku a v Prusku, bydlel po hotelích, bez adresy. Často na falešné doklady. Jeho živlem bylo setkání s lidmi, měl neobvyklý dar navazování kontaktů, také hodně publikoval. Na živobytí si vydělával jako karikaturista, někdy jako divadelní recenzent. Po dědově smrti (1914) již neexistovalo něco jako rodinný krb, sedm starších sourozenců žilo rozprášeně v Raciboři, Wroclavi, Drážďanech a v Berlíně. U nich otec bydlel, když byl poblíž. Ve 30. letech měl v Berlíně snoubenku - měla jsem příležitost se s ní setkat - to ona mu později pomáhala se skrývat. Proč se musel skrývat? To konkrétně nevím, zdali

Alfons Tomasz Pilarski po návratu ze Španělska v Paříži v listopadu 1938

vůbec kvůli svým aktivitám, či za protivolební mítink v Drážďanech, kde se otec pustil do polemiky se samotným Hitlerem a dokázal, že byl budoucí kancléř vyprovozen hlasitým pískotem.

Měl v době, kdy přebýval v Berlíně kontakty např. s Rudolfem Rockerem či jinými syndikalisty?

Opravdu si nepamatuji jména, ale jsem přesvědčena o tom, že ano. Otec přeci **byl** jedním z německých syndikalistů, v této roli cestoval také do Francie a USA.

Hovořilo se u vás doma často o anarchismu?

Hovořilo se snad ve Vašich domovech v 90. letech často o „Solidaritě"? Navíc, v Polsku po válce nebylo ani místo ani čas na takováto témata a dítě, to není partner, kterému je nutné předávat ucelené znalosti o anarchismu. O to méně toto téma doslovně znělo naším domem, neboť otec vždy (často spolu s matkou), při všech domácích činnostech zpíval árie, písně a písničky, nejčastěji s vlastním textem ad hoc[01]), ale také ty, spojené se syndikalistickými aktivitami. Nejen takové ty „bojovné", vážné, zpíval mnoho žertovných písní, například příležitostných či náhodných, ze satirických dílen atd. Navíc mi otec, skvělý vypravěč příběhů, přinášel dlouhé, každý týden pokračující historky, do nichž zapojoval skutečné události, ovšem upravené pro náctileté dítě. No a do roku 1953 se v domě objevovaly knihy - Bakunin, Kropotkin. Tehdy společně předčítané kapitoly „Vzájemné pomoci jako činitele pokroku" měly na mé životní názory velký vliv. Vždy jsem také mohla být přítomna všem rozhovorům a debatám dospělých.

Byla by jste schopná říci něco o předválečné činnosti Polské anarchistické federace?

Ne. Opakuji, že dítěti nikdo nevykládal historii hnutí. V debatách dospělých padaly názvy a zkratky, kterým jsem nerozuměla a proto jsem ani neměla potřebu nikterak pozorně tyto debaty poslouchat. Něco je stále živé, např. vzpomínka na prvomájovou demonstraci, kdy krásný, lahodně znějící hlas mé matky dokázal zmírnit policejní zásah, nebo jak policista, vedoucí někoho z nich do policejního vozu, náhle spatřil granátově-rudý (zřejmě nějaké vojenské značení) baret, ten byl samozřejmě ale černo-rudý, nezatkl však jeho nositele, pouze mu zasalutoval - to jsou obrazy, které jsem byla schopna si zapamatovat.

A mohla by jste říci něco více např. o Pavlovi Lvovi Markovi?

Jeho kontakty s mým otcem byly srdečné, což vůbec nevylučovalo ostré diskuse. Kontakty mezi našimi rodinami trvaly až do konce jejich života a já jsem „zdědila" přátelství s Michalem Markem. Pokud si dobře vzpomínám, můj otec, když o velikonoční neděli 1934 vystoupil na Varšavském nádraží, měl právě Markovu adresu jako první na seznamu. O roli „strýčka" Lva v PAF nevím nic bližšího.

Pociťoval váš otec podstatnější rozdíly mezi německými a polskými anarchisty?

Má odpověď bude opět zprostředkovaným usuzováním, založeném na útržcích rozhovorů, ale především právě na „odlišnosti zkušenosti". V Polsku existovalo mnoho skutečně velice těžkých problémů, stejně tak i problémy svébytné, post-záborové. Ty polské anarchisty úplně pohltily, představovaly jejich zkušenost a determinovaly horizont. Naproti tomu můj otec utíkal z již nacistického, fašistického, totalitního Německa, s koncentračními tábory (otcův bratr Richard byl vězněm jednoho z prvních táborů). Otec tedy např. viděl velice zřetelně narůstající ohrožení pro svět, nevyhnutelnost války. V Polsku (avšak nejen v něm) to lidé a politici nedokázali vůbec vzít na vědomí. Poté byli na válku prostě nepřipraveni.

Ale během války však tato hnutí vedla konspiraci.

Anarchistické hnutí? Samozřejmě. V okupovaném Polsku vznikla de facto podzemní společnost, organizace s unikátní škálou a dosahem. Barvy během okupace trochu ztratily na významu, nejdůležitější byl boj za získání nezávislosti, také anarchističtí aktivisté se zapojovali do různých skupinek hnutí odporu, kdekoliv nalezli nějaké kontakty. Někteří působili pouze jako spojky, přiváděli jiné, sami však žádnou jinou činnost nevyvíjeli. To bylo důležité kvůli bezpečnosti. Spojkami mohly být pouze důvěryhodné osoby,

znalé struktury podzemních skupin. Struktury založené na autentické sebeorganizaci, jejíž akceschopnost se nejlépe projeví právě v kritických podmínkách. A ve Varšavském povstání již bojovala samostatná syndikalistická brigáda...

Co se dělo s Vaším otcem během války?

Můj otec měl do posledních dní před válkou v katovickém Polském rádiu vysílání v němčině, takový politický, protihitlerovský program. Byl na seznamech k okamžitému zatčení (a zcela jistě i k zastřelení). Hlas měl charakteristický, lehce rozpoznatelný a známý a protože se hlas nedá změnit, museli rodiče z Polska velmi rychle uprchnout. Odjeli do Litvy. Nejprve se ukrývali na vsi, bylo však třeba nějak vydělávat na živobytí a s pomocí dalších falešných dokladů se otec tedy nechal zaměstnat na vilniuském úřadu práce. Umožňovalo to přístup k záznamům a dokumentům o práci, k propustkám atd., které otec kradl. Pracoval také ve skupině, která tyto dokumenty falšovala. V několika případech, kdy bylo nezbytné použít originální papír, se otci podařilo ve svazku jiných dokumentů podstrčit k podpisu i tyto. Navíc, díky jeho informacím o plánech odsunu na práci do Říše se podařilo zachránit mnoho lidí. Nakonec mu začala hořet půda pod nohama, byl propuštěn, a tak roku 1942 opět uprchli do Varšavy. Zde se otec stal členem skupiny, která pak v AK vedla tzv. Akci „N".

Mohla by jste o této Akci „N" něco říci?

Existuje kniha o Akci „N". Krátce řečeno, byla to propaganda a dezinformační kampaň zaměřená na Němce. Otec, který tolik let žil a působil mezi Němci, znal dokonale jejich mentalitu a také tisíce reálií, byl tedy specialistou na diverzní psychologii. Byly vyráběny letáky, které působily dojmem autentických letáků z Německa, nebo „z německých novin XY vytržený" článek, či satirická kresba. Tyto materiály byly kolportovány mezi Němce různými způsoby, v kavárnách, kantýnách, vkládaly se do kapes uniforem ve vojenských čistírnách, v různých městech a vesnicích na okupovaných územích, nejen v Polsku, nejaktivněji v samotném Německu, prostřednictvím lidí, kterým se důvěřovalo. Šlo o podvracení důvěry ve všemocnost Říše, nahlodávání morálky vojska, těm, kteří Hitlerovi nedůvěřovali, to pak mohlo dodat posilující pocit, že nejsou sami. Znalost jazyka, běžné a plynulé psaní švabachem a umělecký talent mého otce – to vše bylo neocenitelné rovněž v konspirační výrobě falešných dokladů a dokumentů.

Údajně se po návratu z Litvy vydával za Švéda?

Mám dojem, že doklady na jméno Thomase Jansona, občana Švédska, učitele německého jazyka, měl již ve Vilniusu a s nimi se vrátil do Varšavy. Rodiče z Vilniusu utíkali náhle, ocitli se ve Varšavě před nádražím bez groše v kapse a bez jakékoliv adresy, na kterou by se mohli vydat před zákazem vycházení. Známí, rodina - to všechno padá, existuje totiž riziko, že by je poznali nějací sousedé. Otec zahrál vabank a vydal se na německý ubytovací úřad. Zažádal o přidělení ubytování, neboť, jak prohlásil, je reprezentantem švédské firmy obchodující s Německem. Stal se zázrak, rodiče ubytování dostali. V bytě rodiny Zdzitowieckých, v ulici Emilie Plater č. 25, rodiče zůstali až do konce, do povstání. Počáteční nepřátelství velmi rychle nahradilo hluboké přátelství. Hanna Zdzitowiecká, písařka, byla má oblíbená „tetička" a kmotra.

Pilarski v úkrytu v Berlíně, březen 1932

Ale švédsky váš otec neuměl?

Ne, Němci naštěstí ale také ne. Je to málo populární jazyk.

Jak vypadala situace v hnutí ihned po válce?

Anarchistickém? Z toho, co vím, se začalo obrozovat. Lidé se snažili opět se najít, pomáhat si. Bylo velice důležité, prostě životně důležité, i během okupace, i po válce, že člověk někam vržený mohl počítat s pomocí soudruhů. My také, odsunutí po povstání do Ojcova, jsme díky těmto starým známostem našli klid v Krakově a otec získal práci. V Krakově se anarchistům podařilo obnovit celkem živé družstevnické hnutí - vydavatelské a bytové družstvo, rok 1948 ale všem svobodám v této oblasti přistřihnul křídla.

Zda někteří vstoupili do politických stran? Někteří ano, do PPR (Polská dělnická strana - do roku 1948 - pozn. překl.), PPS (Polská strana sociálně demokratická - do roku 1948 - pozn. překl.) a do PSL, někteří ne. Existují stopy ukazující, že v několika hnutích došlo ke společnému rozhodnutí vstoupit v naději, že se, stejně jako před válkou, podaří mít na tyto strany vliv zevnitř... Zápal k obrození života a země byl po válečné noční můře všeobecný. A navíc, ne hned bylo zřejmé, že Polsko bude až tak moc podřízeno Sovětům.

Masy povstaňte! – proletariát nemá žádnou vlast, fašismus chce válku, my odpovídáme sabotáží, generální stávkou a povstáním. Jenom sociální revoluce přinese světu svobodu – plakát propagační skupiny Schwarze Scharen.

Údajně se stalo, že ti, co vstoupili do Strany, byli později vyloučeni za anarcho-syndikalistickou úchylku.

Ano. Podle sovětského vzoru musela strana neustále bojovat s nepřítelem, který se činil zvenčí i zevnitř, takže i PZPR (Polská sjednocená strana dělnická, polská obdoba bolševiků, která vznikla spojením PPR, PPS a PSL v roce 1948, následně se jednalo o vládnoucí státostranu - pozn. překl.) očišťovala své řady, od „nacionalistů", „reakcionářů", „antisemitů" nebo „sionistů". „Anarchosyndikalistická úchylka" také existovala, ale, popravdě řečeno, nevím, zda mého otce vyhodili právě kvůli tomu, nebo zdali ho do strany nechtěli přijmout. Otec měl spoustu „hříchů". Více než 30 let života v Německu, anarchosyndikalismus, Armija Krajowa. Okamžitě se o něj začala zajímat Státní bezpečnost, začalo zatýkání, výslechy, propouštění z práce. Také má matka byla vyhozena z práce za to, že je ženou člověka, který „vrazil nůž do zad" španělské revoluci, například.

Vaše matka byla také anarchistkou?

Matka, mnohem mladší než otec, se k tomuto hnutí přidala přes otce. Pokud vím, byly to spíše osobní myšlenky, přátelské, ale ne organizační sounáležitosti. Ostatně, nejsem si ani zcela jistá, zda byl můj otec formálně členem polských anarchistických struktur. V tradici rodiny mé matky, pocházející ze středního Polska, tedy z ruského záboru, byl jiný nepřítel a jiný etos - polský patriotismus (povstání, legie) a levicová inteligence. Babička, matka mé matky, skvělá a barvitá osobnost, byla členkou PPS. S mým otcem se měli velmi rádi. Ale na ní jste se neptali. Matka poznala otce, když přijela do Varšavy studovat. Sama byla tehdy ve spojení se skupinami PPSovského Zoliborza, se skupinou Nové pedagogiky, neboť byla vystudovaná pedagožka. Blízký tomuto hnutí byl také např. Korczak. Šlo o výchovně-vzdělávací model, který děti osamostatní myšlenkově, rozvine jejich zájem, otevřenost, schopnost argumentace, odpovědnost, naučí je spolupráci. Odmítali indoktrinaci, což znamená, že zcela jistě mezi těmito pedagogy nebyl nikdo, kdo by vyznával nějakou ideologii připisující si „monopol na pravdu". Kromě toho, jak má matka vzpomínala, existovala celá paleta názorů, včetně anarchizování jedné ze členek, což nikomu nebránilo ve spolupráci.

A jak vypadalo udržování kontaktů se zahraničím?

Otec udržoval korespondenci s lidmi roztroušenými po celém světě, ale nejpočetnější byly dopisy z obou částí Německa. V prvních letech po válce soudruzi z hnutí zasílali ze západu balíčky, možná skromné, ale ve zdejších podmínkách to byla obrovská pomoc. Po roce 1948 se kleště sevřely mnohem více. Balíky nebyly již vůbec doručovány. Cenzura kontrolovala celou korespondenci a jaké procento bylo k nám a od nás propouštěno vůbec nevím. Jen prosím nemějte iluze, korespondence se starými soudruhy zcela jistě neměla charakter organizačních kontaktů. V Polsku už nebyla žádná organizace. A vůbec, naše světy, rozděleny železnou oponou, se stávaly stále méně sobě podobné. Pokud někdo z Polska psal něco ohledně organizačních záležitostí, tak to bylo buď zbožné přání nebo provokace. První návštěva otcova soudruha z dávných let, Franze Suchyho, se uskutečnila teprve na počátku Gierkovy éry, a Suchy přijel jako „výrobce dýmek, hledající

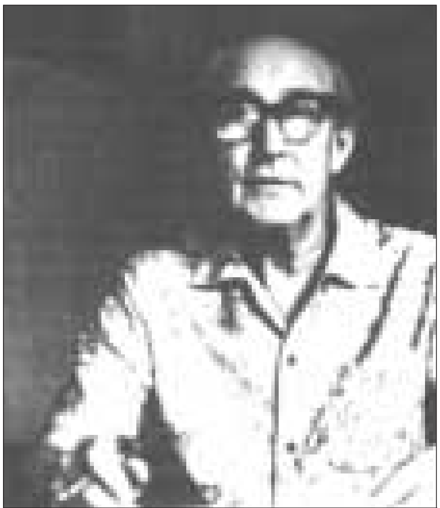
suroviny na jejich výrobu." Hovořili spolu celou noc. Je to dost na to, aby bylo alespoň trochu možné pochopit, čím byla okupace v Polsku, čím byl stalinismus...? Pochybuji.

Co by jste mohla říci o rozdělení na syndikalisty a anarchosyndikalisty?

A ještě anarchisty bez syndikalistického přívlastku. To bylo, podle mě, důležité rozlišení: zda se akceptuje daný sociálně-ekonomický systém a v jeho rámci se vyjednává či vybojovává větší účast, lepší podmínky pro námezdně pracující, nebo zdali je člověk zásadně proti a např. odmítá zapojení do nepřijatelných struktur, nebo se také, cestou sebeorganizace a osvěty, směřuje k vybudování alternativních struktur a vztahů založených na - dnes bychom to nazvali - samosprávné společnosti.

Po válce jste bydleli také v Zabrzu. Co bylo důvodem, že jste se přestěhovali do Varšavy?

Můj otec, ve Slezsku známý a uznávaný, soudil, že tam může být více co platný. Jeho autorita se pro vládu ukázala nevýhodná, dokonce nebezpečná (např. akce obrany továren dělníky před jejich „vývozem" do Ruska v podobě vojenských reparací). A vůbec, takřka nikomu přeci nezáleželo na možném bezkonfliktním přijetí polským státním organismem tohoto kusu země, jakým bylo Slezsko.

Pilarski ve svém pokoji při práci, rok 1967

Neexistovala žádná spravedlnost, žádné pochopení minulosti těchto oblastí. Naopak, v novém zřízení bylo třeba vždy bojovat s nějakým nepřítelem a Slezsko bylo chápáno jako poražený nepřítel, se všemi následky.

V roce 1948, kdy již bylo po referendu a moc konečně definitivně do svých rukou převzala PZPR a UB (státní bezpečnost - pozn. překl.), jsme ze Zabrza byli prostě vysídleni. Přestěhování do Varšavy tedy bylo vynucené.

Po návratu do Varšavy byl váš otec zatčen. Z jakého důvodu?

Ještě v Zabrzu se otec občas nevracel domů, protože byl zatýkán. Velmi rychle se to stalo pravidlem i ve Varšavě. Důvod jeho zatčení v roce 1953 nám nebyl nikdy objasněn. Otci nebylo sděleno žádné obvinění, neměl žádný proces, nebyl odsouzen, nemohl tedy být nikdy ani rehabilitován. Mám své podezření, že bezprostředním důvodem k zatčení mohl být náš (otec mě vzal tehdy s sebou) odjezd do Slezska, léto po červnovém povstání v Berlíně. Nedlouho po návratu ho UB odvedlo přímo z práce na rakoveskou policejní stanici.

Existoval nějaký konkrétní důvod vaší návštěvy Slezska?

Otec se tam setkal se starými soudruhy. Zda to mělo jakékoliv spojení s událostmi v Berlíně, nemám ponětí. Mohlo tomu tak být, Berlín byl prvním poválečným protestem v „socialistickém táboře". Pro otce to mělo velký význam, mohl se chtít se svými přáteli podělit o své názory a myšlenky...

Názory „ideologicky nespolehlivého" měl otec až do konce svého života. Nikdy nedostal pas, dokonce ani v období „oteplení", toto odmítnutí bylo vysvětlováno tím, že „výjezd občana neleží v zájmu Lidového Polska". Cítil se jako v kleci, silně toužil po světě. Byl nevýslovně rád, když jsem v roce 1971 konečně dostala pas (služební) a mohla vycestovat do Anglie...

Víte, jak před válkou vypadaly např. vztahy mezi Komunistickou stranou Polska a anarchisty?

Myslím si, že určité kontakty zcela jistě existovaly, třeba jen i proto, aby se lidé mohli přít a diskutovat spolu. Obě organizace byly tehdy nelegální, to však nezbytně nesbližuje a na spolupráci to nestačí. Tehdy to však byly takové časy, že se lidé různých proudů a názorů dokázali hádat až do úmoru, přesto si však zachovávali vzájemnou úctu. „Diskuse" s lidmi stejných názorů je pouze přitakáváním. Často docházelo k házení špíny v publikacích, není to totiž vynález současné politiky. Naneštěstí struktury KSP, která byla podřízena zájmům centrály v Moskvě, nezřídka postupovaly naprosto neloajálně vůči polským organizacím.

Říká Vám něco jméno Borejsza, který byl nejdřív spojen s anarchisty, poté ale přešel ke KSP?

Samozřejmě. Jeho dávní kolegové se trochu vysmívali jeho vysokým funkcím po válce, mimo jiné v Obrození a pak ve Čtenáři. Tento člověk měl různé „výstřelky", byl povýšenecký, jeho politický temperament vyvolával u těch, co rozhodovali, hrůzu, proto skončil špatně. Zemřel v roce 1952, ale již v totální nemilosti. Slyšela jsem, že i přes ideový rozchod byl Borejsza jakýmsi ochranným deštníkem pro bývalé soudruhy.

Z jakého důvodu skrývalo mnoho anarchistů po válce svojí ideologickou minulost?

Ze strachu. Anarchismus, anarchosyndikalismus, to bylo ještě horší stigma než Armija Krajowa. Ve státě údajně rolnicko-dělnickém, v údajně nejspravedlivějším ze systémů, neměla moc záměr tolerovat žádnou informaci o existenci autentického a silného dělnického hnutí před válkou. Anarchisté a všechny tiskové stopy jejich činnosti byly po válce naprosto brutálně potírány. Nikdo nedotázaný se tím nevytahoval, dotázaní snižovali svou roli, bagatelizovali, občas ji dokonce i zapírali. V životopise Konrad (starý) Świercziński, což byl člověk neobvyklé odvahy a síly, píše, aby přežil, že to byl omyl a chyba.

A co se dělo s Vaším otcem po roce 1956, po oblevě?

Pracoval v Domu knihy. Byl vedoucím reklamního oddělení, odpovídal za výkladní skříně knihoven, byl spoluzakladatelem staroměstského Čtenářského klubu, každoročně organizoval Dny knihy, poté Mezinárodní knižní trhy, to vše bylo jeho dílo. Psal také recenze německé současné literatury a doporučení pro eventuální překlady pro vydavatele.

Měli předváleční polští anarchisté nějaké bojovné písně?

Otec zpíval rád a často. Například jeden takový zábavně pompézní text, ze kterého si pamatuji pouze část: „... neboť syndikalismus je idea těchto polských dělnických mas" a refrén

Pilarski v roce 1971

zněl takto: „Sám vezmeš věci do svých rukou, odvrhneš otroka život. Svobodný výrobče - konec utrpení, uskutečníš nový lidský mýtus." Autorem tohoto textu byl prostý dělník.

A je tento text někde zaznamenán?

Pochybuji. Můj otec ho zpíval dost často, neboť vůbec rád zpíval. Ale jelikož měl slabou paměť na texty, podezřívám ho, že se často mýlil a sám si určité části domýšlel. Byla to nejpravdivější hymna syndikalistů. V tom hnutí, z něhož autor pocházel, se zpívaly právě takovéto písně, na setkáních, shromážděních, byla to jejich bojová píseň. Ještě existoval takový valčík:

SOS je naším rozkazem
SOS je nám ukazatelem
jak máme bojovat a žít
a jaký systém má být...

A co např. píseň „Železný pochod, železný rytmus"?

To již byla vážná, poetická píseň, ne domácí tvorba. V těch dobách se zpívalo hodně. Kdysi byli Poláci hodně muzikální, ve školách byli učeni zpěvu a v rodinném kruhu se vždycky rádo muzicírovalo, i v různých hnutích. Např. „Harfa", sbor varšavských tramvajáků, to byla síla. Její dnešní zbytky se mohou zaštiťovat více než stoletou tradicí.

Víte něco o tom, jakou měli anarchisté koncepci pro poválečnou činnost?

Na takové otázky neumím odpovědět, nikdy jsem to nevěděla a už se to nikdy nedozvíme. Stará pouta a styky byly udržovány, nejvíce to však byla pouta vzájemné důvěry, tak důležité v těch těžkých dobách. Zda se snažili něco připravovat? Pochybuji, a stejně z toho zcela jistě nic nevzešlo.

Ptám se, protože vím, že ihned po válce existovaly snahy převzít a uvést do pohybu továrny.

Ihned po válce se vláda teprve formovala, byla slabá, v mnoha případech dělníci sami rozjížděli továrny, obnovovali výrobu. Pro zemi i pro sebe - to byl jejich chléb. Po roce 1948, po referendu, vše skončilo a nastalo znárodňování nebo tzv. „družstevnictví“ pod kontrolou vlády. Ještě do roku 1948 existovaly naděje pro poměrně normální vývoj situace v Polsku, alespoň pro to byly jakési garance. Ještě pořád byly aktivní politické strany, předválečná sdružení, organizace i odborové svazy.

To přebírání se odehrávalo v Łódźi a ve Slezsku v mnoha městech. Předválečné odborové hnutí bylo ideologicky rozdělené, ale vždy autentické, budované zdola. Takovýto model byl v rozporu s novým zřízením. Vím, že ve Slezsku bylo hnutí blízké mému otci, neumím to přesněji popsat, po válce stále ještě dost silné, ale i ve Slezsku bylo okamžitě rozbito rukama - ve velké míře - náplavového obyvatelstva a poté obratně dobito vládou. Podobně jako před válkou, si Poláci příliš nevěděli rady s chápáním fenoménu „slezskosti“. Tam bylo opravdu hodně těžko.

Jak velké bylo to hnutí?

Nevím. Zcela jistě rychle roztálo. „Němci“ byli vysídleni. Možná několik desítek či stovek lidí, ale hodně rychle se to rozprchlo.

Bylo toto hnutí koncentrované do jednoho místa?

My jsme žili v Zabrzu, ale Slezsko je obrovská aglomerace. Zcela jistě byli nějací lidé v Katovicích, určitě v Chorzově, Gliwicích. Ptáte se, jako kdyby to bylo mé hnutí, já jsem tehdy měla dva roky!

Jak vypadala situace se vstupem některých syndikalistů do PPR, kteří byli později, po sjednocení strany, vyloučeni. Ztratili víru v mimostranickou organizaci a proto se zapojili, nebo byli nějak přinuceni?

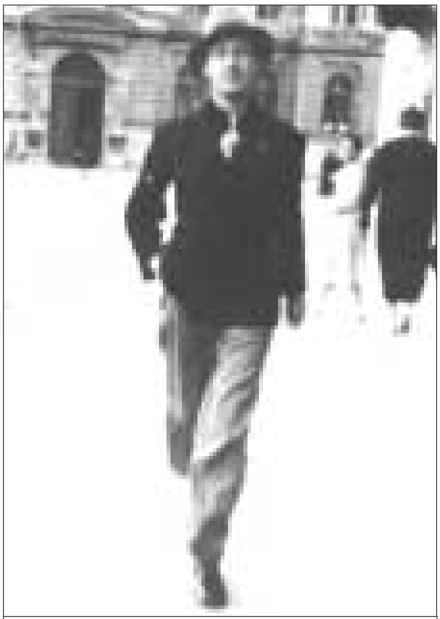
Existuje koncepce, která se v historii již nejednou opakovala: zda vstup velké skupiny lidí do strany nezpůsobí její „zlepšení“? No a tedy i v té době existovaly určité naděje, že prostřednictvím masového vstupu do dané organizace se jí podaří zevnitř změnit. To se později opakovalo s nástupem Gomułki a pak znovu Gierka. Nejednou a nejen v Polsku. Nátlak měl také své místo, ale spíše strach - že ztratíš práci, byt, děti nevezmou do školy, že tě zatknou... A ze strany byli vylučováni za různých okolností, ne nezbytně podle nějakého předem daného klíče.

Můžete říci něco o bývalých soudruzích, s nimiž se setkával Váš otec?

Dobře si vzpomínám na Pavla Marka, stejně tak i na Pavla Rogalského, Kondka Świerczynského, neboť to byly kontakty živé a veselí, vtipní, velmi inteligentní lidé, kterým nadto bylo možno důvěřovat. A přesto byl konformismus v těchto dobách často nevyhnutelný, přinejmenším v jistém stupni.

Neobjevovaly se myšlenky na obrození hnutí jako takového?

Ne. Vím, že se nedokážete vcítit do té doby, nemůžete vědět, co z lidí učiní všeobecné přesvědčení o slabosti, beznaději, nejistota a strach. To poráží i ty nejlepší, je stejně účinné, možná účinnější než mučení. Pokud důvěrní přátelé dále

Pilarski ve Varšavě, rok 1935

zůstávali důvěrnými přáteli, již to byla hodnota sama o sobě, takových bylo nemnoho, když byl otec ve vězení. Teď je těžké pochopit, čeho se vlastně lidé tehdy báli. Přeci, nakonec, ne všichni byli zatčeni, pronásledováni... Nebyla tedy žádná řeč o znovuvybudování této organizace. Pouze někteří věřili, že ten systém nebude trvat věčně. Ještě koncem 80. let nikdo nevěřil rychlému krachu sovětského bloku. Vzpomínám si na rozhovor v Bruselu v roce 1987 nebo 1988 s budoucím předním politikem 3. republiky, kdy nás J. Milewski přesvědčoval, že je třeba se na to připravovat, budovat program, spojovat lidi, že to přijde, když ne za dva, tak za 20 let, je ale třeba pracovat. Na to náš, již zmiňovaný kolega v debatě odpověděl: *„Za dvacet? Ale prosím Vás, za dvě stě!“*

Nejde mi o vytýkání nedostatku představivosti, chtěla jsem jen ukázat, jak výrazně těžké je překročit hranice vlastních zkušeností, představit si něco naprosto jiného.

Jakým způsobem reagoval Váš otec, když probíhaly různé výbuchy sociální nespokojenosti, jako např. ty v letech 1956, 1970, později Výbor na obranu dělníků...?

Hodně emocionálně, samozřejmě - noční poslouchání západních stanic, zachytávání každé nové informace. To přeci získávala hmotné, fyzické tělo jeho víra v člověka! Na podzim 1976, když vznikl VOD, byl můj otec již opravdu těžce nemocen, umíral. Každé předcházející události, v NDR, u nás či v Maďarsku, to byly noci prosezené u rádia a poslouchání západních stanic, diskuse s přáteli. Otec nevěřil v reálnost systému „reálného socialismu“ a sovětského komunismu, byl naproti tomu přesvědčen, že přirozeným a nejžádoucnějším směrem sociální evoluce je spolupráce jednotlivců, dobrovolná a uvědomělá osvěta a sebeorganizace. Pozoroval jisté rysy, byl si jistý, že systém padne a od jeho omezení osvobozené společnosti půjdou cestou sebeorganizace. Vždy jej však bolely další a další oběti, další lidské tragédie a zničené životy, nesmyslné smrti.

Utkvělo Vám v paměti něco z těchto rozhovorů s otcem?

Nic takového, co by potěšilo vaše anarchistické duše, žádný testament pro vás. Řeknu tedy za sebe, že je dobré, pokud to, co se dělá, se dělá s vášní a úctou. Tehdy to vyplňuje život a ve svém důsledku to determinuje postupování.

Pokud jde o mého otce, tak ho charakterizovala opravdová úcta ke každému člověku a vzácná schopnost pohledu na svět ze strany toho druhého, jeho pochopení. Proto měl tak velký vliv na lidi, dokázal pohnout tím, co je v nich nejlepší. Stávalo se, že i nepřátele buď pacifikoval, nebo je dokonce i přesvědčil, pokud tedy nebyli obzvláště tupými nástroji. Nikdy nikoho neindoktrinoval, vždy argumentoval jako partner a ne jako učitel.

Sám se učil celý život.

Nebyla v něm žádná falešná nota, nic, co by odpadlo jak shnilá hruška, například v nemocnici či během dlouhého, bolestného umírání. Zůstal sám sebou.

Děkujeme za rozhovor.

★★★

vysvětlivky:

01) **Ad hoc** - jen k tomu účelu, schválně

Michal Przyborowski *a* ***Lukasz Dabrowiecki***
z polského časopisu „A-TAK“ č. 8 (zima/jaro 2004) přeložil
Martin Koudelka (FAS Jižní Čechy)
- e-mail: martinkoudelka@anarchismus.org -

Pilarski hovoří na mítinku v Ratiboři, rok 1919

Velké policejní ucho

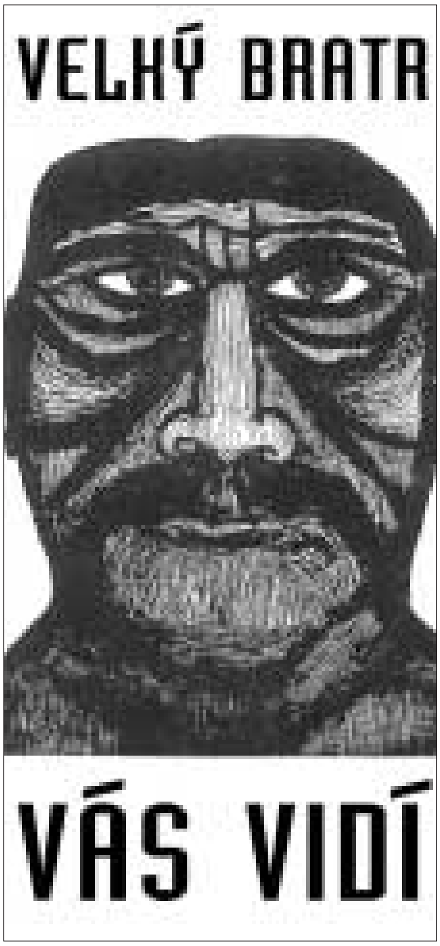
PRAHA (17/09/04) - Britské listy získaly informaci od důvěryhodného zdroje ze zpravodajské komunity, že první náměstek policejního prezidenta pro trestní řízení plk. Jaroslav Macháně inicioval a policejní prezident Kolář uzavřel smlouvu s izraelskou policií o zapůjčení speciální odposlechové techniky, kterou využívá i izraelská tajná služba.

Přístroj samostatně analyzuje signál jak z pozemních vysílačů BTS, tak i z družice. Umí sledovaný mobil i lokalizovat - určit jeho polohu. Tento hi-tech odposlech se obejde bez součinnosti operátora a je prakticky nekontrolovatelný. Maximální kapacita zařízení je přitom podle důvěrného zdroje úctyhodná - 5000 souběžně zachycovaných hovorů, které jsou zaznamenávány jako zvukové soubory do počítačové databáze. Podle téhož zdroje BL měl techniku obdržet útvar pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti Služby kriminální policie a vyšetřování PČR. Po odzkoušení po dobu jednoho roku se počítá s nákupem této techniky.

Dotaz na nákup či zápůjčku policejním prezidiem byl zodpovězen negativně. *„Policie ČR v žádném případě neuzavřela smlouvu s izraelskou policií či firmou o pronájmu odposlechového zařízení“*, sdělila redakci Lucie Uhlířová z tiskového odboru. Britské listy proto opakovaly dotaz a zpřesnily ho. Druhá odpověď doposud nepřišla. Zdroj nešlo nijak ověřit.

Většina poslanců ze sněmovní kontrolní komise pro činnost Bezpečnostní informační služby (BIS) by ale uvítala větší kontrolu tajných služeb. Poslanci si stěžují, že například Úřad pro zahraniční styky a informace není vůbec kontrolován a u BIS musí poslanci vycházet jen z toho, co jim na zasedáních řekne její ředitel, sdělili České tiskové kanceláři. Člen kontrolní komise Radim Turek (ČSSD) se pro kvalitnější kontrolu tajných služeb vyslovil také. *„Ty služby by potřebovaly alespoň dvoustupňovou kontrolu, což znamená, že by byli pověřeni poslanci s příslušnou prověrkou a měli by možnost vstupovat třeba i do živých svazků,“* řekl. Upozornil, že sněmovní kontrolní komise nemá možnost kontrolovat vše, ale pouze ten fakt, zda nebyl porušen zákon. Rozšíření kontrolních pravomocí, po kterém volá sněmovní komise pro kontrolu tajných služeb, ovšem nepomůže kontrole podezřelých obchodních transakcí či nelegální činnosti orgánů policie. Nepomůže to ani vyšší kontrole legálních odposlechů - i proto, že pouze jejich část se dělá na základě povolení Vrchního soudu a tudíž je kontrolována jinou sněmovní komisí - pro kontrolu operativní techniky. Zpravodajci soudce samozřejmě neinformují a policisté pouze tehdy, když potřebují informace použít u soudu...

Doposud v České republice provozovaná odposlechová zařízení měla kapacitu daleko menší. Zatímco v roce 2000 policie využila odposlech v 1336 případech, loni to bylo již ve více než 5000.... V roce 2000 se policisté zabývali 145 případy trestného činu porušování tajemství přepravovaných zpráv (nelegálního odposlechu), o rok dříve ale zjistili ochránci zákona 310 případů.

BIS má údajně k dispozici dvě desítky speciálních mobilně odposlechových automobilů, několik vozidel má prý i NBÚ, policie a vojenská kontrarozvědka. Podle dostupných informací pracují na principu průchozí ústředny - BTS.

V červnu 2003 obdržel poslanec Vidím a Výbor pro obranu a bezpečnost PSP ČR výzvu k prověření „údajného“ nákupu lokalizačního a odposlouchávacího zařízení IMSI-catcher (International Mobile Subsriber Identity catcher - utajený přenosný nod GSM sítě - např. GA 090 od firmy Rohde & Schwarz), které měl podle informací této firmy zakoupit Národní bezpečnostní úřad.

Toto zařízení, říkejme mu třeba „Systém Agáta“, dokáže zaměřit přesnou polohu mobilního telefonu - místo, odkud člověk volá nebo posílá SMS zprávu s přesností na několik desítek metrů, v centrech měst, kde je síť BTS hustší, i na několik metrů. Navíc zjistí telefonní číslo i u mobilu, který funguje na Go kartu, Twist či Oskartu.

Plukovník ing. Tomáš Almer je ředitelem speciálního utajeného oddělení policie s názvem Útvar zvláštních činností. Tento útvar podle zákona zajišťuje policejním jednotkám, ale i tajným službám, odposlechy mobilních telefonů a pevných sítí. Nenudí se. Stát si vyhradil ze zákona možnost odposlechu až 13 000 telefonních čísel najednou.

Zahájení odposlouchávání a zaznamenávání telekomunikačního provozu se provádí aktivací odposlechu u zájmové uživatelské adresy. Aktivací odposlechu u zájmové uživatelské adresy se telekomunikační síť nebo telekomunikační služba uvede do stavu, ve kterém se informace o každé aktivitě zájmové uživatelské adresy přenáší na výstup. Schopnost aktivace a deaktivace odposlechu je právnickými a fyzickými osobami, které zajišťují telekomunikační činnost zajišťována nepřetržitě.

Zadávací terminál se k síti nebo službě, jejíž výstup je proveden pevným okruhem, trvale připojuje samostatným, k tomu vyhrazeným kanálovým intervalem výstupu s komunikačním protokolem X. 25. Veškeré údaje o odposlechu se technickými prostředky sítě nebo služby uchovávají nejméně po dobu šesti měsíců. Síť nebo služba umožňuje současně aktivovat k odposlechu v síti nebo službě 0,15 % uživatelských adres z celkového počtu uživatelů sítě nebo služby předpokládaného ke konci daného kalendářního roku, ne však méně než 50 a ne více než 1 000.

Počet a kapacita výstupů určených oprávněným subjektem je taková, aby byl umožněn souběžný přenos obsahu zpráv od nejméně 15 % zájmových uživatelských adres z počtu možných uživatelských adres. Tak praví zákon - respektive vyhláška ministerstva vnitra o technických podmínkách pro připojení a provoz zařízení pro odposlouchávání a zaznamenávání telekomunikačního provozu... Skutečnost je ale zajímavější než strohá řeč paragrafů.

Jakmile si totiž člověk zapne mobil, lokalizátor si okamžitě začne hledat signál, který přenáší buňka BTS, právě pokrývající danou oblast. Lze tak on-line sledovat pohyb jakéhokoli člověka po území státu. Nepomůže ani výměna SIM karty v mobilu. Systém zaznamenává nejen identifikační číslo karty, ale i identifikátor mobilního telefonu. Pokud tedy vyměníte pouze jedno zařízení, systém pouze do databáze přiřadí další položku a vytvoří další vazbu. Pavoučkovi rostou nožičky… Současně se k každé vazbě pořizuje vzorek hlasu a srovnává se s dalšími. Jakmile je už jednou váš hlasový vzorek zachycen, vaše identifikace při volání z jiného telefonu je jen otázkou času, stráveného před otáčejícími se přesýpacími hodinami ikony „tajného“ počítače... ★★★

Štěpán Kotrba

- zdroj: http://www.blisty.cz -

Přímá akce

„Kapitalisté vlastní nástroje, jež nepoužívají, a pracující užívají nástroje, které nevlastní.“
Eugene V. Debs (odborářský organizátor v USA)

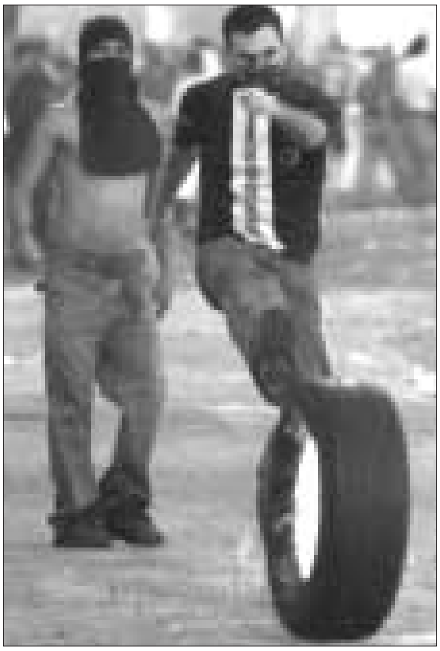
V anarchistickém hnutí se často používá výraz přímá akce, ale jen málokdy se někdo zabývá tím, co to vlastně je. Není to otázka sémantiky, ale jde o zásadní otázku, která leží v centru celého anarchistického, sociálně revolučního projektu. Přímá akce podle původních kritérií může někdy znamenat, že vyřadíme z činnosti nástroje, které nevlastníme a jindy, že si je vezmeme, aby sloužily našim, námi definovaným, potřebám a cílům. Ať tak či onak, může to znamenat jen to, že se budeme chovat jako by nám všechny ty nástroje patřily. Pokusme se však uceleněji nahlédnout na přímou akci jako na princip, který přesahuje původně zřetelně vymezenou hranici ekonomického boje jako protikladu k boji politickému. Takto byla přímá akce chápána po desetiletí, zvláště zásluhou anarchosyndikalismu, jenž je metodou anarchistického boje pracujících ve výrobní a distribuční sféře. Už samo ústřední motto První internacionály: „Osvobození pracujících tříd musí být vydobyto samotnými pracujícími“, lze považovat za jednoduchou definici přímé akce. Prostředky k takovému osvobození musí být určeny a obsaženy v tomto cíli. Z tohoto hlediska můžeme nově - obecněji - definovat přímou akci jako akci, která je vykonávána pouze námi samými, v našem jménu, kde jsou prostředky také okamžitými cíly či alespoň jsou ve velmi úzkém vztahu s námi definovanými cíly. Úspěšně provedená přímá akce s sebou přináší, díky kombinovanému úsilí přímo zapojených, přímou změnu v životních podmínkách.

Přímá akce dovedená do svého nejzazšího a logického konce je anarchistická sociální revoluce: přímé převzetí, přeměna a případné zrušení (pokud neodpovídají lidským potřebám) výrobních prostředků pracující třídou, zrušení ostatních nerovností ve společnosti a odzbrojení sil, které udržovaly starý řád. Jestliže mluvíme o opravdové sociální revoluci, musí to být kolektivní akce pracující třídy, která se zruší jako třída, a tím i zruší stát a třídní společnost jako takovou. A pokud má jít o anarchistickou sociální revoluci, musí dojít i k narovnání všech sociálních vztahů - zrušení sociální hierarchie jakéhokoli původu.

Anarchistické hnutí by mělo chápat přímou akci v kontextu svého emancipačního projektu. Přímá akce není naneštěstí tak jasná jako těhotenství, tj. že buď je nebo není. Prvky přímé akce mohou být obsaženy i v takových akcích, které tomu zcela neodpovídají. Mělo by tedy být naším cílem také posilovat tyto prvky tak, aby se staly dominantními. Přímá akce je totiž praktickým nástrojem k budování budoucí, námi preferované, společnosti v nitru té staré. Problém je, že ne vždy budeme mít sílu přímou akci používat. Více než všechny ostatní formy, přímá akce vyžaduje kolektivní, organizovanou sílu. Dohromady můžeme dosáhnout takřka čehokoli. Budování onoho „dohromady“ je nejtěžším úkolem, protože stejně jako slábnou nepoužívané svaly, je síla kolektivní akce oslabována pasivitou.

Naše schopnost používat přímou akci je úměrně nízká tomu, nakolik není přímá akce obecně používaným prostředkem. Stále ještě jsme schopni ji občas používat, avšak ne vždy, aniž bychom byli rozdrceni silou, proti které ji používáme. Jestliže vás propustí ze zaměstnání, mohla by vám práci vrátit stávka, avšak jestliže jste jedinou stávkující osobou, pak se asi zamyslíte nad tím, zda není jednodušší použít právníka nebo odborového byrokrata. Problém s neschopností provést přímou akci nás přivádí na drobnou odbočku k dalšímu často používanému, ale málokdy vysvětlovanému pojmu, a tím je solidarita. Solidarita není charita, není to ani prostá vzájemně výhodná pomoc řídící se „já pomůžu tobě, ty mě“. Jde spíše o něco, co vychází z pochopení společných zájmů. Je to slovo popisující samotný fakt existence sociálního života. Je to důvod, proč může společnost skutečně existovat a fungovat.

Jaký je vztah solidarity k přímé akci, a zvláště pak, jestliže je definována jako akce uskutečněná za sebe, ne za někoho jiného? Kdo jsou ti přímo ovlivnění, a v kterém bodě přestává být akce přímou jelikož není prováděna přímo těmi, kterých se týká? To, co nás zajímá, jsou samozřejmě pol-

itické vývody v odpověď na tuto otázku. Obhájci ideologií zastupitelské demokracie (včetně sociální demokracie a leninských idejí) svorně prohlašují, že oni konají ve jménu „lidu“, v zájmu „lidu“. Anarchisté a anarchistky naopak vždy odmítali nejen to, že by to zástupci těchto ideologií dělali, ale i to, že by to vůbec kdy dělat mohli/y. A co víc, i kdyby mohli/y, my tvrdíme, že to ani není v našem nejlepším zájmu, protože hodnota toho stát se svými vlastními pány je samotným základem lidského bytí. Samozřejmě to neznamená vyhnutí se vlivu a kritiky ostatních, protože bez toho bychom nebyli/y nic.

Na druhé straně však podporujeme principy solidarity a vzájemné pomoci; to, že křivda na jednom je křivda na všech, a tedy záležitost nás všech. Není ale možné z toho vyvodit pravidlo, že můžeme dělat, co chceme, protože se nás týká cokoli. Spíše to znamená, že určující pro naše zapojení do nějaké přímé akce je vůle těch, kdo tuto akci potřebují. Jestliže se rozhodnou (sami nebo během naší spolupráce), a to rozhodnutí musí být na nich, že se můžeme zapojit, a naše akce tomuto zapojení odpovídají, pak jsme součástí této přímé akce. Uvědomili/y jsme si naše společné zájmy.

Přímá akce je definována jako akce bez zprostředkovatelů. Z anarchistického hlediska je navíc přímá akce spojena nejen se solidaritou, ale i s jejím předpokladem - nehierarchickou mezilidskou komunikací. Takováto komunikace leží i v kořenech toho, čím přímá akce vždy je, individuálním a kolektivním sebeposílením. Tak, jak přímá akce obsahuje svůj vlastní cíl, tak i můžeme v tomto námi definovaném cíli najít její smysl. Čím více jsou cíle manifestovány prostředky, tím více je akce přímá.

Jestliže kvůli tomu, abychom si prodloužili/y přestávku na oběd, a tím zkrátili/y pracovní den, použijeme jako prostředek to, že zůstaneme co nejdéle sedět v jídelně, nebo budeme někde hrát šipky, pak jsou smyslem akce i tyto přímo použité prostředky. Ale to, že tyto cíle jsou definovány, a že akce má pro nás nějaký význam, může být pouze výsledkem dialogu. Pokud bychom totiž zůstali/y v jídelně nebo hráli/y šipky kvůli tomu, že nám to řekl šéf, pak i kdyby to přestávku prodloužilo, a klidně i daleko více, stejně by nešlo o přímou akci. Ano, mohou být i formy přímé akce, které mohou zahrnovat jen jednu osobu, prostě protože je to jen její věc, ale obecně proto, aby akce byla efektivní a neměla jen symbolickou hodnotu, je zapotřebí, aby se na ní podílelo mnoho lidí. Například stávka jednoho jedince je, v lepším případě, politickým prohlášením.

Ale naopak přímá akce může být i sama o sobě prohlášením. Termín „propaganda činem“ vyvolává asociace s bombovými útoky a jinými zoufalými individuálními akcemi. Ale to není to jediné. Jestliže musíme reagovat na globální úrovni, mohou být lokální přímé akce za účelem drobných změn tady a teď, nebo mezinárodní akce zapojující jen malou část lidí, považovány za kapku v moři. Ale jestliže jsou úspěšné, mohou přímé akce šířit poselství přesahující jejich okamžité cíle, rozšiřovat „virus“ sociální revoluce. Akt okamžitého sebeposílení se zdá skutečně být nakažlivým, jelikož prakticky ilustruje cestu, která může být podniknuta vně byrokratických prostředníků či parlamentářských zástupců. Přímá akce je tedy propaganda činem!

Mluvíme-li o našem cíli, o celkové přestavbě společnosti ve svobodnou společnost rovných jedinců, pak si musíme být vědomi toho, že tito jedinci musí umět svobodně a rovnostářsky jednat. Když žijeme celý život ve společnosti, která je vystavěná na nejrůznějších formách nerovností a zprostředkovaných vztazích, není pravděpodobné, že bez zažité zkušenosti svobodného a přímého jednání toho budeme jako mávnutím kouzelného proutku schopni. Přímá akce je takovou školou, která dává možnost osvojit si požadované jednání. Pro anarchisty a anarchistky je tedy jednoznačně žádoucí, aby si tento proces zažití si přímého jednání prošel co největší počet lidí.

Jestliže trpíte útoky neonacistů, můžete se začít bránit i za použití násilí. Sebeobrana bude přímou akcí. Můžete potřebovat pomoc ostatních, a pravděpodobně i oni budou trpět fašistickým bezprávím, takže se to stane kolektivní záležitostí. Avšak ve státní společnosti věci nejsou tak

jednoduché. Stát má monopol na to určovat, co je obrana a útok, má monopol na použití síly a jeho složky zprostředkovávají nebo určují všechny vztahy mezi lidmi. Tento monopol udržují mj. represivní složky. I jenom kopnout nacistu tedy bude ilegální, souzeno a postiženo státním aparátem. To ale stále ještě neznamená, že ilegalita udělá z takového činu přímou akci. Například kolektivní sebevzdělávání je příkladem formy přímé akce, která je často zcela legální.

A teď si představte, že místo kopání nácka bez povolení zorganizujeme protest vsedě, před místním úřadem, královským palácem, Bílým domem, parlamentem nebo něčím takovým, zavoláme tisk a prohlásíme, že zůstaneme sedět na trávníku (což je přestupek) dokud nám legislativní orgán nebo prostě někdo s autoritou neudělí povolení ke kopání nácků, nebo dokud nás odtud neodnesou nebo nevymlátí.

To bude určitě občanská neposlušnost, porušení práva, ale bude to přímá akce? Těžko. Pokoušeli/y bychom se činit nátlak na úřady, aby udělaly či zrušily nějaké rozhodnutí. V takovém případě bychom především museli/y uznat a strpět jejich moc a autoritu činit taková rozhodnutí. Místo toho abychom svých cílů dosáhli/y přímo vlastní pomocí, položíme mezi své cíle a prostředky jejich pravidla.

Není v zásadě nemožné, že tímto nátlakem, touto zprostředkovanou akcí, nebude dosaženo určitého cíle. Ale jakého? Nebude to odstranění podmínek pro vznik fašismu, bude to jen uklizení několika konkrétních fašistů do vězení. Tedy cíle a prostředky se míjejí, akce není přímá, a pro anarchistický emancipační projekt je v lepším případě nezajímavá, v horším je k němu v protikladu. Jako naštvaný člověk mohu zavolat policajty, když mi ukradnou auto, když mě někdo zraní nebo v obdobných případech, ale nebudu nikde vykládat, že je to jednání hodné anarchismu. Takové jednání může být vynucené, stejně jako to, že chodíme do školy či do práce, ale není to cesta k budování svobodné společnosti.

Někdo by mohl definovat jakoukoli neparlamentní akci jako přímou akci - například pouliční demonstraci. Ale to, že se k něčemu chceme vyjádřit, že se nám to líbí či ne, že něco chceme nebo nechceme, to nestačí. Pokud by samotná slova „Zakažte fašismus, fašisté za mříže!" ukončila existenci fašismu, nebo by zabránila jeho smrtícím účinkům, byl by svět hned lepším místem pro život.

Symbolické akce, jejichž efektivnost vyvěrá z těch samých sil proti kterým bojujeme, jsou čím dál častěji nazývány přímými akcemi. Avšak ve skutečnosti spíše odrážejí naši současnou organizační neschopnost. Samozřejmě za jistých okolností mohou být přínosné i symbolické akce, ale nemělo by na ně nikdy být nahlíženo jinak, než jako na to, co ve skutečnosti jsou - prostředky komunikace. Stupeň jejich účelnosti závisí jen na tom, jak velký strach mají vládnoucí tohoto světa, že je budou následovat právě daleko přímější formy akce. Momentálně, s přihlédnutím k úrovni naší dezorganizace, jsou často to jediné, co máme k dispozici, ale to by nás nemělo vést k závěru, že je to jediné, co bychom mohli/y mít.

Útlak a vykořisťování vždy fungují nějakým konkrétním způsobem, ale často se stává, že protesty proti nim nejsou postaveny na konkrétních snahách o změnu tohoto stavu. Neschopnost dosáhnout okamžitých změn vlastními silami může vést až k požadování vynucování si těchto změn na těch autoritách, které mají moc nad našimi životy. Spíše než jít ven a pokusit se zorganizovat sebeobranu před nácky, radši požadují na mocných, aby nám to sami přikázali. Spíše než aby zabraňovali/y mocným v podpoře fašizace společnosti, volají po zákonech, které by to zakazovaly nebo mocné žádají, aby zabránili zavádění nových zákonů, které to dovolují. Apelují na moc jejich zákonů, žádají o lepší. Chtějí kapitalismus, kde peníze nemají moc; chtějí stát, který nebrání kapitalismus.

Dalo by se toho o přímé akci říci daleko více, ale hlavní je, že takto pojímaná přímá akce není cestou mimo anarchistický projekt individuálního a sociálního osvobození. Neměli/y bychom nikdy ztrácet ze zřetele fakt, že koncept přímé akce vychází z lidí, kteří dělají něco se svou situací. A to je i důvod, proč si tento koncept udržuje centrální pozici v anarchismu. A zatímco by se mohlo zdát, že skrze přímou akci se vyhýbáme potřebě organizování se, opak je pravdou. Přímá akce je takřka vždy kolektivní akcí a jelikož úspěšnost přímé akce je značně závislá na počtu podílejících se, obecně potřebujeme vysoký stupeň organizované spolupráce. Stupeň naší dezorganizace je i stupněm toho, jak naše životy organizují jiní. My jsme ti, kdo vytvářejí tento svět, ale děláme to kolektivně (dnes pod vládou a prostřednictvím vládnoucích tohoto světa) a tak také společně můžeme dělat přímé, hluboké změny, nezprostředkovávané vnějšími silami, a nakonec dobýt pro nás svět a moc nad našimi vlastními osudy. ★★★

Harald Beyer-Arnesen
(Přímá akce: Porozumění konceptu)
z angličtiny přeložil Pavel Pecka (FAS Praha)
- e-mail: pavelpecka@anarchismus.org -

Křesťanství

Milosrdenství a láska k bližnímu?

V jednom z pozdních letních dnů jsem se rozhodla navštívit hrad Buchlov a zároveň nedaleký Velehrad - známé toť křesťanské poutní místo. Hned u vchodu do kostela (který je mimochodem docela pěkný) si začnu připadat jak ve Vatikánu. Místo *„hlídačů oděvů“* mě uvítá značka s dvěma kruhy uvnitř. V tom prvním (přeškrtnutém a hříšném) se nachází obrázek tílka a kraťasů, v druhém kruhu (cudném a přijatelném) pak totéž oblečení prodloužené cca o deset centimetrů. Má to být zřejmě varování nestydatým turistům, aby se náhodou neodvážili vejít do chrámu Božího s odhaleným ramenem či dokonce *„nahými“* koleny a nepokoušeli tak věřící. Modlit se např. v sukni nad kolena je přece naprosto ohavné a církev má v rozích kostela speciální sítě, přes které prosby takových hanebníků k Bohu nedojdou. To nevíte?

Poté, co překonám tuto první bariéru, mě kromě chladivého přítmí zaujmou i křesťanské brožurky a časopisy, z nichž jeden se stal mou hlavní motivací k napsání tohoto článku. Opět jsem si totiž připomněla, jak je mi (především) institucionalizované náboženství proti srsti, jak mě rozčiluje ta jednoduchost a fanatičnost skloubená s úzkoprsostí. Zcela upřímně přiznávám, že křesťanství mi přijde pomalu horší než např. v *„kultivované“* Evropě často odsuzovaný islám (kterého se tímto nikterak nezastávám), protože hrozba křesťanství je skrytější. Muslimské náboženství je dnes všeobecně spjato s terorismem, ale copak neustálé vraždění a netolerance pramenící z náboženství křesťanského se tak nazvat nedá? Jako jeden z mnoha příkladů může posloužit krev prolitá v neustálých potyčkách mezi katolíky a protestanty. Je tato krev snad méně lidská, než ta prolitá pod hlavičkou jiných náboženství?

Křesťanství se vždy stavělo za lásku k bližnímu a nezištnou pomoc, v kterou snad i někteří řadoví křesťané opravdu věří. To však nemůže nic změnit na faktu, že se tím často řadí i k institucím hlásající na svých přednáškách: *„Nenáviďte své homosexuální syny a dcery! Jsou výplodem ďábla!“* a cítí respekt k církvi, jež staví své základy na tradičním rozvržení rolí (poslušná manželka rodící děti jak na běžícím pásu a otec - hlava a živitel rodiny v jedné osobě). Svou podstatou deformuje svobodné myšlení lidí a diskriminuje ženy již tím, že z nich záměrně vychovává poslušné otrokyně, které jsou místo burky svázány nesmyslnými konvencemi a předsudky.

Původně mě v týdeníku Matice cyrilometodějské - Světlu (29. číslo, XII. ročník) zaujal jen článek o homosexualitě, ale myslím si, že za zmínění stojí i některé jiné, do očí bijící informace. Chcete-li tedy zjistit osm životních pravidel správného křesťana, jak se stát úspěšným křesťanským podnikatelem, jaké nové Satanovy bestsellery vyšly na světovém knižním trhu či že je nutné zavrhnout mírnější postoje vůči homosexuálně orientovaným lidem, kupte si Světlo….

Začněme tedy u osmi svatých pravidel každého křesťana. V tomto článku je zmiňován jistý Heinrich Spaemann (duchovní spisovatel), který ve své literatuře přináší poslušným ovečkám praktické poselství. Takže se pěkně vydýchejme a pojďme si některá doporučení přečíst.

1) *„Nejdůležitější je naše spojení s Bohem.“* To zde vysvětluje jako např. začít den modlitbou (nikoliv zíváním, četbou novin, snídaní nebo ještě něčím horším…vždyť víte…) a modlitbou ho celičký prostoupit. *„Nic bez spojení s Bohem.“* Tudíž až budete ráno v pět hodin vstávat do práce nebo školy, nemyslete na to, že se vám chce spát, že nemáte z čeho zaplatit nájem a že vám šéf dluží už tři měsíce výplatu - myslete na matičku církev a bude vám hej.

2) *„Mít odvahu vždy a všude Bohu děkovat.“* Toto pravidlo je následovně vysvětleno jako umění děkovat za bolest, nespravedlnost a odříkání a znemožňuje tedy možnost se těmto věcem aktivně bránit.

3) *„Vybírat si a omezovat se, především pokud jde o televizi, rádio, noviny a časopisy.“* …no přeci, aby se k vám nedostaly *„nevhodné“* informace.

4) *„Být prostý a nenáročný.“* Tento bod mě opravdu pobavil, cituji: *„Blahoslovení chudí, neboť jejich je království nebeské - ale běda vám, bohatí, už máte své potěšení. Jak těžko vejdou do Božího království ti, kteří mají bohatství. Spíše projde velbloud uchem jehly než vejde bohatý do Božího království.“* Tak by mě zajímalo, kolik církevních hodnostářů touto branou proleze. Nicméně mezi řádky stojí: máš-li dost peněz, můžeš mít jehlu dost velkou pro celé stádo velbloudů i s beduínem. Ve stejném čísle časopisu se totiž nachází rozhovor s opěvovaným americkým podnikatelem Tomem Monaghanem (v roce 2000 jeho řetězec restaurací Domino's Pizza měl 7000 poboček a prodej vynesl 3,54 ml. dolarů). Na otázku je-li možné zachovávat v byznysu zásady křesťanství odpovídá: *„Vlastníme mnoho peněz. Není na tom nic zlého, jestliže je používáme poctivým způsobem a k dobrým účelům. Umím se však i těšit ze všech věcí, které je možno si za peníze pořídit: ze soukromého letadla, helikoptéry, jachty, sportovního klubu…“* Nedivím se, že se u takto bohatého muže přivře oko, vždyť je to zároveň zakladatel právní školy *„Ave Maria“* v Ann Arbor a základní školy Spiritus Sanctus. Dobrem zřejmě míní rozšiřovat řady lehko manipulovatelných lidí. A kam se poděli velbloudi a jehly? Asi se zašli proletět v jednom z Monaghanemových drobných světských potěšeních.

5) *„Přenechat budoucnost Bohu.“*, což mluví samo za sebe, ale přece jen ještě něco navíc: *„Naší největší starostí má být, abychom každou vteřinu byli zcela bez starostí. Bezstarostnost není nedbalost, nýbrž spíše důvěra v Boha.“* Je to jeden z dalších bodů, jež má lidem zamezit myslet a řešit své problémy.

No, myslím, že to jako ukázka docela stačilo, a tak můžeme přejít od pravidel pro správné křesťany ke zmiňovanému článku o homosexualitě s názvem: Mění se Boží přikázání podle politické situace? Stručně shrnutý obsah vypovídá o tom, jak někteří křesťané začali tolerovat homosexualitu a jsou tudíž stejně špatní jako samotní gayové a lesby. Myslím, že nemá cenu článek více komentovat, je tak otřesně předpotopní, že některé jeho části rovnou opíši. Ostatně, posuďte sami, kam zmizela láska a pochopení…

Světlo, str. 14

„Existují také jiné formy lidského soužití a je dobře, že se jim dostává uznání od státu. Homosexuální svazky nejsou sice manželství, je třeba pro ně najít jiný termín, ale tato forma soužití si zaslouží náš soucit.“ Je otřesné, že se dnes už málem nikdo nediví, že tato slova pronesl nikdo jiný než papežský nuncius v Madridu mons. Manuel Monteiro de Castro, který je dal k lepšímu na shromáždění španělských biskupů. Nic nesvědčí o tom, že by papežský nuncius vzal tato slova zpět a že by se za ně omluvil. Co papežský nuncius ve Španělsku pokládá za *„jinou životní formu“*, identifikuje katolická víra jako jeden z pěti hříchů, které volají do nebe. Není žádným tajemstvím, že homosexuální loby dospělo tak daleko, že se chystá vstoupit do Božího domu hlavním vchodem. Mons. Monteiro Castro není ojedinělý případ. Švýcarští biskupové předstoupili s podobným návrhem před veřejnost. Ohavnost je balena do množství *„když“*, *„ale“* tak dlouho, až si na to věřící zvyknou a pokládají to za pravdu. Na *„když“* a *„ale“* se rychle zapomíná.

Biblická místa, která homosexuální smilství bez nejmenšího náznaku dvojznačnosti odsuzují, se bez jakýchkoli skrupulí vykládají pojednou zcela jinak. Nyní tato vlna překrucování přechází stále více z fakult na samotné biskupy. Vědecké publikace, které tuto bludnou nauku vylučují, jsou tak vzácné a ojedinělé jako diamanty. To má různé důvody. Dotyční autoři nacházejí pro své publikace jen zcela výjimečně nějakého nakladatele. Mimo to teolog, který by rád udělal kariéru, nebude vydávat všanc svou akademickou budoucnost takovým *„politicky nekorektním“* článkem o homosexualitě. Proto je dílo Alexandra Desecara velmi významné, a to i přesto, že má docela malý rozsah.

Právě na spisku *„Bible a homosexualita“* zmiňovaného A. Descara staví autor článku svou argumentaci. Svým obdivem k Descarovi a jeho dílku se vůbec netají: *„Jeho spisek si vzal na mušku revizionistické exegetické argumenty, které se staví proti církevnímu výkladu biblických míst, která odsuzují homosexualitu. Tento jeho neohrožený postoj je třeba jen uvítat. Bylo by zbytečné dokazovat to, co je zřejmé, totiž že Bible homosexualitu ostře odsuzuje. Biblické texty nenechávají ani u prostého čtenáře nejmenší pochybnost.“*

Jedno se autorovi musí nechat, některé části Bible hovoří opravdu jasně a po jejich přečtení už o *„pozitivním“* poselství křesťanství nebudete mít pochyb*: „Nebudeš obcovat muž s mužem jako s ženou. Je to ohavnost* (Bible, Lv 18, 22). *Kdyby spal muž s mužem jako se ženou, oba se dopustili ohavnosti. Musejí zemřít a jejich krev padni na ně* (Lv 20, 13).*“*

Celý článek se pak i nadále oddaně věnuje kritice vlastních řad, kdy nabádá křesťany k netoleranci vůči homosexualitě. Závěrem jen doufám, že i přes roztomilá poetická přirovnání zůstanou takové publikace navždy vzácně se vyskytující jako diamanty. ★★★

Ulrika Dostál *(FAS Severní Čechy/Zlínsko)*
- e-mail: ulrikadostal@anarchismus.org -

O památném dnu - Den D

6. června 2004 uplynulo šedesát let od báje-mi opředené spojenecké invaze, známé jako „Den D". Uprostřed orgií sebechvály se ztrácí nepatrný detail, že v době invaze Sověti na východní frontě zaměstnávali 80% německé armády. Jejda…

Alexander Cockburn označuje Den D za „druhořadé představení" a vysvětluje, že 2. světová válka byla vyhrána již Sověty u Stalingradu a později, rok před Dnem D v bitvě u Kurského výběžku, kde bylo rozdrceno 100 německých divizí. V porovnání s těmito epickými boji byl Den D šarvátkou. Hitlerovi generálové věděli, že je válka ztracená a jejich snahou bylo, aby místo setkání útočících Sovětů a západních armád bylo tak daleko na východě, jak jen to bylo možné.

To samozřejmě neodpovídá mýtu o „dobré válce" (více než dobré válce, zpravodaj NBC Tom Brokaw pokládá 2 sv. válku za „nejskvělejší válku, jakou kdy svět viděl"), takže je to vymazáno z paměti.

Vypůjčím si heslo od odpůrců Světové banky a říkám: 60 let stačilo!

účelem výroby ozdob na stůl pro milé vojáků.

➤ Franklin D. Roosvelt, vůdce těchto protirasistických a proti zvěrstvům bojujících sil, podepsal rozkaz č. 9066, kterým bez soudu internoval více než 100 000 Američanů japonského původu, a tak se ve jménu boje proti stavitelům německých vězeňských táborů sám stal tvůrcem vězeňských táborů amerických.

➤ Před, během i po válce americká obchodnická vrstva obchodovala s nepřítelem. Mezi americkými korporacemi, investujícími do nacistů, se nacházeli Ford, GE, Standard Oil, Texaco, ITT, IBM a GM (vrcholný šéf William Knudsen nazval nacistické Německo „zázrakem 20. století").

➤ Zatímco Spojené státy odmítly vpustit židovské uprchlíky, čelící v Evropě jisté smrti, po válce vítaly s otevřenou náručí jinou skupinu uprchlíků - prchající nacistické válečné zločince, kteří měli pomoci vytvořit CIA a uspíšit americký jaderný program.

Trvání pohádky o dobré válce se dobře hodí ke slavnostnímu grilování a blikajícím černobílým filmům v nočním televizním vysílání. Druhá světová válka je nejpopulárnější válkou Američanů. Podle všeobecně přijímané historie to byla nevyhnutelná válka, ke které byli mírumilovní lidé donuceni překvapivým útokem zákeřného nepřítele. Tato válka nám je a byla, tehdy i teď, pečlivě a vědomě předkládána jako boj na život a na smrt s čistým zlem.

Americké životy nebyly obětovány ve svaté válce za pomstění Pearl Harboru, ani za ukončení nacistického holocaustu. Druhá světová válka byla o území, moci, ovládání, penězích a imperialismu. To, co nás učí o letech vedoucích k dobré válce zahrnuje i uplatňování politiky appeasmentu (ústupků) vůči Třetí říši. Kdyby jen spojenci byli pevnější ve svém odhodlání, fašisté mohli být zastaveni. Když už jsme tuto chybu jednou učinili, nesmíme se jí dopustit znovu, zní jako mantra.

Přirovnáváním dnešních tyranů jako je Saddám Husajn k Adolfu Hitlerovi a připomínáním slova appeasement se vytváří tato zástěrka - po vypráskání původní Osy zla ve vznešené a oblíbené válce, mohou USA a jejich spojenci dále nést prapor humanity a beztrestně intervenovat po celém světě, aniž by jejich důvody byly zpochybňovány, obzvláště, když je každý nepřítel přirovnáván k Hitlerovi.

To, co se odehrálo před druhou světovou válkou ale nebylo o ústupcích. Byla to v lepším případě lhostejnost, v tom horším kolaborace, založená na hrabivosti a z velké části sdílené ideologii.

Omaha Beach, Normandie, 2. července 1944

Právě nyní, kdy čelíme „Nekonečné válce proti zlu" a prezidentské volbyv USA staví jednoho válečného zločince z Yale proti druhému, uzrává nejpříhodnější čas odmítnout švindl „nejskvělejší generace". Až příště uslyšíte někoho, kdo s posvátnou úctou mluví o 2. světové válce, připomeňte mu, že:

➤ Spojené státy bojovaly proti rasismu rasově segregovanou armádou a

➤ vedly tuto válku za zastavení zvěrstev a přitom se podílely na střílení vzdávajících se vojáků, vyhladovění válečných zajatců, záměrném bombardování civilistů, ničení nemocnic, bombardování záchranných člunů a v Pacifiku dokonce i vyvařování masa z lebek nepřátel za

Nechme však Hollywood stranou, herecká hvězda John Wayne nikdy nebyl na Iwodžimě a nehledě na zakalenou paměť předchozího prezidenta, Ronald Reagan nikdy neosvobodil žádný koncentrační tábor. A v rozporu s obecným přesvědčením, F. D. Roosvelt poslal vojáky proti Hitlerovu Německu až poté, co nacisté jako první vyhlásili válku USA.

Americké investice v Německu v letech 1929 až 1940 vzrostly o 48%, zatímco v celém zbytku Evropy prudce klesaly. Mnoho amerických společností pokračovalo ve svém působení v Německu i během války (i když to znamenalo využívání otrocké práce z koncentračních táborů), a to s otevřenou podporou vlády USA. Například americkým pilotům byly dány instrukce neútočit na továrny v americkém vlastnictví, výsledkem čehož používali němečtí civilisté Fordovy závody v Kolíně jako protiletecký kryt.

Honba za ziskem již dávno překročila národní hranice a loajalitu. Kšeftování s Hitlerovým Německem nebo Mussoliniho Itálií nepředstavovalo pro kapitány průmyslu o nic větší nechutnost,

než řekněme současné dodávky vojenského vybavení do Indonésie. Co znamená trocha represí, když se na tom dají vydělat peníze?

Toto je ta nejpodstatnější podobnost, která existuje mezi Saddámem Husajnem a Hitlerem. Navzdory páchání zvěrstev měli oba otevřenou i skrytou podporu USA... ve jménu zisku a kapitalismu. Nenechme se mýlit, USA se svými zásobami smrtonosných zbraní a dostatkem nejrůznějších vůdců, kteří po nich touží, nikdy nezastávaly politiku appeasementu, pokud jde o obchod.

Když prezident Bush říká: *„Jste buď s námi, nebo proti nám“*, pouze prodává staré víno v nové láhvi.

Prvním krokem k rozbití této láhve je říci ne mýtu. Dvacáté století je nazýváno stoletím genocidy, stejně tak by ale mohlo být nazýváno stoletím propagandy (z velké části ve snaze ospravedlnit genocidu). Jen málo se změnilo v tom, jak jsou zahraniční intervence baleny a předkládány veřejnosti (až na technologie, kterými jsou lži šířeny).

Před více než sto lety popsala anarchistka Emma Goldman národní náladu na počátku Španělsko-americké války: *„Amerika vyhlásila Španělsku válku. Tato zpráva není překvapivá. Několik předchozích měsíců byli tisk i řečnické tribuny plné volání do zbraně na obranu obětí*

Filmy, jako je třeba Zachraňte vojína Ryana od Stevena Spielberga, jsou oblíbenými pokusy o toto ospravedlnění. I když je válka peklo a dobří hoši občas sejdou ze správné cesty, tyto filmy nás učí, že v podstatě není žádný důvod tázat se po morálnosti mise nebo směřování této konkrétní generace.

Bestseller Toma Brokawa informuje ty, jež dospěli za éry Reagana a Ramba, že ti, jež dospěli během krize a 2. světové války byli vskutku „nejskvělejší generací, kterou jakákoliv společnost kdy vytvořila“.

Zásluhou kouzelné moci mýtu si milionářské celebrity jako Brokaw, Spielberg, Tom Hanks a další získávají další bohatství a prestiž tím, že sehrávají role korporativních a válečných propagandistů pro publikum klamané a pacifikované šovinistickou hysterií a útěchou, kterou to často přináší.

Nacistický propagandista Joseph Goebbels řekl: *„Nestačí, aby se lidé víceméně smířili s naším režimem a dostali se do pozice neutrality vůči nám, je lépe na nich pracovat, až dokud nám nebudou oddáni.“*

Musíme tedy prohlédnout skrze propagandu a odvrhnout návykovou myšlenkovou lenost. Musíme předat mnoho nepohodlných skutečností o druhé světové válce odhalením public relations a mediální propagandy,

Vykročení z tohoto kruhu začíná s rozhodnutím každého z nás odmítnout to, co nám předkládají. Odhalením mýtu o „dobré válce“ se rozpadne i přesvědčení o válce „proti terorismu“. Jak zpíval Bob Marley: *„Osvoboďte se z duševního otroctví, pouze my sami můžeme osvobodit svou mysl.“*

Doplnění překladatele aneb na které že straně to byli ti fašisté?

Nedá se říci, že bych se názorově naprosto ztotožňoval s předchozím článkem. Zmiňovaný Spielbergův film se mi například vcelku líbil a kdybych podobný článek psal já, asi bych zdůraznil, že není namířen proti řadovým spojeneckým vojákům. Věřím, že ve spojeneckých armádách bojovalo mnoho upřímných antifašistů (dokládá to například článek z minulého čísla Akce o veteránech španělské občanské války, kteří se v emigraci zapojili do bojů 2. světové války). Tito lidé si jistě zaslouží naši úctu a jejich oběť není nějak méněcenná kvůli skutečnosti, že hlavní a největší boje proběhly na Východní frontě (předpokládám ale, že to takto nemyslel ani autor článku).

Nicméně, skutečnosti obsažené v článku jsou pravdivé a rozhodně si nedělám iluze, že se vlády USA a Velké Británie (a stejně tak i SSSR) zapojily do války z nějakých ušlechtilých pohnutek. Mickey Z. má pravdu, když píše: *„To, co*

vylodění v Normandii

španělských krutostí na Kubě. Nepotřebujete přílišnou politickou moudrost, abyste viděli, že americkým zájmem se skrývá cukr a nemá to nic do činění s humanitárním cítěním. Samozřejmě existuje dost důvěřivých lidí, nejen v naší zemi, ale také v řadách liberálů, kteří věří americkým tvrzením.“

Pokud jsou příslušníci dělnické třídy udržováni v nevědomosti o tom, co se děje v jejich jménu, odpor je nepravděpodobný. Pokud je průměrný občan zaplaven líčením, znázorňujícím americkou vládu jako instituci jednající vždy dobročinným způsobem, odpor se zdá být neopodstatněný. To znamená, že ospravedlnění je rozhodující pro ty, kteří mají moc.

používané západními korporativními státy za účelem přetvoření konfliktu mezi kapitalistickými státy na svaté tažení.

V roce 1941 revoluční pacifista A. J. Muste prohlásí: *„Problém, který nastane po válce, je její vítěz. Myslí si, že právě prokázal, že válka a násilí se vyplácí. Kdo teď jemu uštědří lekci?“* Stejně tak není známo, jak a kdy bude takováto lekce uštědřena, můžeme ale s jistotou usuzovat, že tuto lekci nezíská ze standardních učebnic historie a nanicovatých bestsellerů. Posledních 60 let také prokázalo, že bez takovéto lekce nastane mnoho dalších válek a spousta dalších lží, které mají zatemnit pravdu o těchto válkách.

se odehrálo před 2. světovou válkou ale nebylo o ústupcích. Byla to v lepším případě lhostejnost, v tom horším kolaborace založená na hrabivosti a z velké části sdílené ideologii.“ Protilevicová politika fašistů byla sympatická mnohým tehdejším politikům, i těm, kteří byli nakonec na té „správné“ straně. Názorným příkladem je například Winston Churchill, muž který stál v čele britské vlády v období 2. světové války.

Přestože je nám W. Churchill často prezentován jako antifašista, nic není vzdálenější od pravdy. Jeho názory můžeme naopak hodnotit jako silně rasistické a nacionalistické (a také sexistické, tento „demokrat“ se například stavěl proti volebnímu právu pro ženy).

Churchill se ve svých výrocích od nacistů skutečně v mnohém nelišil. Během búrské války např. napsal matce, že je zneklidněn zprávami, podle nichž byly proti Búrům nasazeny barevné jednotky. Doslova pak uvedl: *„Osobně mne dráždí pomyšlení, že Kafři smí střílet na bělochy.“* V pozdějších letech zase prohlásil: *„Proč se omlouvat kvůli anglosaské nadřazenosti? My prostě nadřazení jsme!“* V knize Má africká cesta uvažoval o správné rasové politice, která by měla být na kontinentu uplatněna. Prosazoval přísnou rasovou segregaci. Pokud by nebyla segregace dodržována, došlo by podle něj k *„rozpadu nynějšího společenského řádu“*.

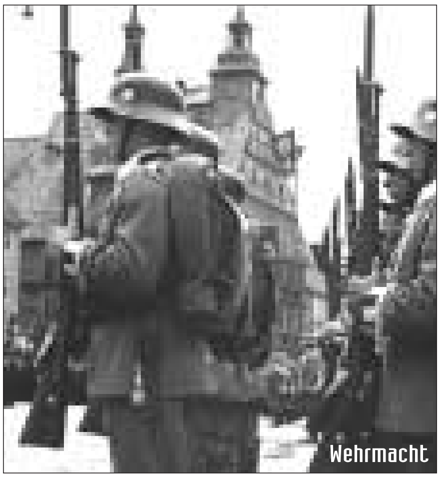
Churchill nezůstal jen u slovního rasismu. V roce 1919 např. aktivně prosazoval použití bojových otravných plynů v Mezopotámii. *„Nechápu skrupule spojené s nasazením plynu… Jsem důrazně pro použití otravných plynů proti necivilizovaným kmenům.“* Srovnejme si tyto výroky se slovy „pekelný jed“, kterými bojové plyny označil, když je devět měsíců předtím použili Němci proti Britům, během bojů 1. světové války.

Jako vystřižené z nacistického programu bylo i jeho prosazování nucené sterilizace, která by se týkala asi 100 000 „duševně nemocných“ lidí. *„Nepřirozený a neustále se zrychlující přírůstek slabomyslných a duševně nemocných lidí, jenž kráčí ruku v ruce s trvale omezovaným počtem všech přičinlivých, energických a nadřazených vrstev, představuje národní a rasovou hrozbu, jíž ani nelze plně docenit.“ „Povznesení britské rasy“*, svěřil se jindy Churchill svému bratranci *„je mým celoživotním politickým cílem.“*

Dalším bodem, který jej pojí s fašisty, je Churchillův antikomunismus a nenávist k odborům. Ostatně, tuto názorovou podobnost nejlépe vystihují jeho výroky na adresu fašistických vůdců a jejich režimů: *„Kdybych byl Ital, určitě bych byl celým srdcem s vámi od začátku až do konce vašeho vítězného boje proti bestiálním spádům a vášním leninismu“* pronesl v lednu 1927 k Mussoliniho fašistům. Prohlásil také, že v zahraničních otázkách fašistické hnutí *„prokázalo službu celému světu“*. Itálie *„ukázala, že je způsob jak bojovat s podvratnými silami. Poskytla potřebný protijed proti ruskému jedu.“* Jindy zase Mussoliniho označil za *„největšího zákonodárce mezi žijícími lidmi“*. V otevřeném dopise Adolfu Hitlerovi z roku 1938 tento „antifašista“ zase napsal: *„Kdyby mělo Anglii potkat národní neštěstí, které by bylo možno srovnat s neštěstím Německa v roce 1918, prosil bych Boha, aby nám seslal muže Vaší síly, vůle a ducha.“*

Je zřejmé, že důvodem, který přivedl W. Churchilla do tábora antifašistů, byla protichůdnost imperiálních zájmů Británie se zájmy Německa a Itálie, rozhodně to nebylo způsobeno morálním znechucením z fašistů a jejich praktik. O důslednosti antifašismu spojenců svědčí i to, že ponechali netknutou fašistickou diktaturu ve Španělsku a další argumenty přednesené Mickeym Z., jako např. kšeftování amerických korporací s nacisty. Tímto tématem už jsme se ale v Akci zabývali mnohokrát a nemá smysl se opakovat. Chtěl bych se ale více věnovat jinému tématu které v článku nastínil. Jedná se o poválečné osudy nacistických zločinců ve spojeneckých službách.

Jedním z nejvyšších nacistických pohlavárů, jehož kariéra neskončila porážkou Německa, byl Reinhard Gehlen, náčelník elitního zpravodajského útvaru, který shromažďoval informace týkající se frontových armád i týlu Sovětského Ruska. Útvar měl název „Cizí armády Východ“. Po obratu ve vývoji války a v očekávání německé

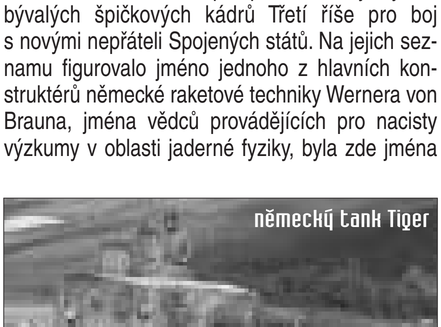

Wehrmacht

porážky začal tento první muž protiruské špionáže pomýšlet na přechod k Američanům, u nichž mohl jako u jediných očekávat šanci na milost. Měl jim totiž co nabídnout. Ve svém postavení měl přímý vstup do kartotéky evidující jména všech kolaborantů s nacisty. Všichni Rusové, Ukrajinci a příslušníci jiných národů Sovětského svazu a všech východoevropských národů, kteří se kdy dopustili zrady, totiž představovali hlavní pracovní materiál Gehlenova oddělení.

Jak se stávala blížící se porážka Německa stále evidentnější i pro ty nejzatvrzelejší nacisty, získal Gehlen pro svůj plán další komplice. První byl jeho zástupce v oddělení „Cizí armády Východ“, podplukovník Gerhard Wessel, dalším byl von Roenne, který zastával na Západní frontě podobné poslání jako Gehlen na té východní a postupem času se připojili i další spolupracovníci z Gehlenova oddělení, či von Roenneho nástupce Heinz Danko Herre, který dříve např. velel výcvikovému štábu nechvalně proslulé divize generála Vlasova. Nakonec se povedlo přesvědčit i podplukovníka Bauna, který řídil hitlerovskou agenturu špionů na Východní frontě. Společně s Wesselem a Baunem nechal Gehlen připravit kopie důležitých dokumentů, které nechali zakopat na třech místech v Bavorsku. Poté se spiklenci schovali v Alpách, kde přečkali konec války. Devatenáctého května 1945 sestoupili z horských skrýší a přihlásili se na nejbližším velení americké armády.

Brzy po podepsání kapitulace fašistů se konala utajená schůzka vysokých důstojníků americké armády a špionáže. Na programu bylo projednání seznamu nejdůležitějších německých představitelů zastávajících v nacistickém vojenském, výzvědném a vědeckém aparátu klíčové funkce, s nimiž Američané hodlali navázat „speciální kontakt“. To znamenalo spolupráci a tedy využití bývalých špičkových kádrů Třetí říše pro boj s novými nepřáteli Spojených států. Na jejich seznamu figurovalo jméno jednoho z hlavních konstruktérů německé raketové techniky Wernera von Brauna, jména vědců provádějících pro nacisty výzkumy v oblasti jaderné fyziky, byla zde jména

německý tank Tiger

špičkových příslušníků nacistické rozvědky a částečně i velení nacistické armády, jako byl Wessel, Halder, Heusinger, Hiemenz, Herre a mezi množstvím dalších jmen se vyskytovalo i jméno - Reinhard Gehlen.

Prvním z Gehlenovy skupiny, kterému se podařilo najít s představiteli USA společný jazyk, byl Baun. Důstojníci „Counter Intelligence Corps“ (CIC), což byla americká vojenská kontrarozvědka, velice rychle pochopili, že člověk, jenž osobně řídil hitlerovskou agenturu na Východě, má pro ně cenu zlata. Krátce nato s ním uzavřeli dohodu, na jejímž základě byl pověřen vybudovat na německé půdě pro USA výzvědné a kontrašpionážní oddělení, mající za úkol vyvíjet špionážní činnost proti Východní Evropě. Baun se do práce pustil horlivě. Pochopil, že hlavní boj, válka proti Rusům a ostatním slovanským národům a novým satelitním státům SSSR nezměněně pokračuje dál.

Když později představitelé CIC zjistili, že se tolik hledaný Gehlen nachází v táboře ve Weisbadenu (kam ho umístili řadoví vojáci, kteří netušili o záměrech svých nadřízených s tímto mužem), navázali spolupráci i s ním.

Gehlen nejprve zmizel na pár měsíců do USA, kde ho noví partneři ukryli před hněvem světového veřejného mínění. Poté se na starý kontinent vrátil s pověřením vybudovat v Německu zpravodajskou službu, ve které dál, tak jako za Hitlera, bojoval proti starým nepřátelům. Gehlen až do roku 1968 zastával funkci prezidenta Spolkové zpravodajské služby - Bundesnachrichtendienst (BND).

Informace o Gehlenovi jsem čerpal z Tomanovy knihy (viz zdroje), stručně se o něm ale zmiňuje i Chomsky. Ten uvádí i několik dalších zajímavých případů: *„Například Klause Barbieho, lyonského řezníka, převzala americká tajná služba a znovu ho zapojila do práce. Později, když tyto skutečnosti pronikly na veřejnost, někteří jeho američtí nadřízení nechápali, proč to vyvolalo takový poprask. Koneckonců, obsadili jsme cizí území - nahradili jsme Němce. Potřebovali jsme nějakého chlapíka, který bude bojovat s levicovým odbojem, a tohle byl odborník. Pro nacisty dělal totéž, takže koho lepšího bychom mohli najít, aby vykonával stejnou práci pro nás?“*

Když už Američané nemohli Barbieho déle chránit, umožnili mu použít Vatikánem řízený „únikový kanál“, s jehož pomocí ho chorvatští fašističtí kněží a další jim podobní nechali zmizet v Latinské Americe. Tam pokračoval ve své kariéře. Stal se z něj velký drogový boss a dodavatel narkotik a zapojil se do vojenského převratu v Bolívii - to vše s podporou Spojených států.

Barbie ale byl v podstatě pouze malá ryba. V tomto případě šlo o rozsáhlou operaci, týkající se mnoha předních nacistů. Waltera Rauffa, člověka, který vymyslel plynové komory, se podařilo dostat do Chile. Ostatní odjeli do fašistického Španělska.

Je skutečně načase zbořit mýtus. Byl skutečně v roce 1945 fašismus definitivně poražen, nebo bude muset být svoboda, rovnost, lidskost a spravedlnost teprve vybojována? ★★★

použité materiály:

Luděk T.: I. Po tajných cestách, II. Neviditelná válka 1945-1989
Noam Ch.: Tajnosti, lži a demokracie
Jasper R.: Mussoloni
Clive P.: Churchill

Mickey Z.
z angličtiny přeložil a doplněním opatřil Marek Vondra (Zlínsko)
- e-mail: marek.vondra@anarchismus.org -
- zdroj: http://www.zmag.org -

Invaze do Panamy

Úvod

Také jste se zájmem pozorovali, jak USA před napadením Iráku dokazovaly zrůdnost režimu Saddáma Hussaina výčtem jeho zločinů, které mu samy pomohly spáchat, nebo je přinejmenším tolerovaly? Zarazilo Vás, jak se ze spojence stal najednou zločinec? Není na tom nic zvláštního. *„Brutální tyran překročí linii dělící skvělého přítele od darebáka a vyvrhele, když se dopustí zločinu nezávislosti. Častou chybou bývá přejít od okrádání chudých (což je naprosto v pořádku) k obtěžování privilegovaných a vyvolání odporu u vládců byznysu“* uvádí ve svém článku Noam Chomsky. Nepíše však o Iráku, ale o Panamě.

Události v tomto malém středoamerickém státě, se těm iráckým velmi podobají, avšak zatím se jim u nás nedostalo takové pozornosti. Využíváme proto příležitosti blížícího se patnáctého výročí útoku na Panamu a přinášíme o této události text Noama Chomského. Možná bude ale lepší nejprve doplnit některé historické souvislosti, které text zmiňuje, ale nevysvětluje.

Stát Panama vznikl v roce 1903 odtržením od Kolumbie. Odtržení země podporovaly USA, které zde chtěly vybudovat průplav. USA poskytly Panamě vojenskou ochranu a získaly za to pás uzemí od Atlantiku po Tichý oceán, na kterém byl vybudován průplav a také americké vojenské základny. Počínaje 1. lednem 1990 však měla kontrola nad průplavem začít přecházet do panamských rukou. Prezident Bush si ale nebyl jistý oddaností panamského diktátora. Jen pár dnů před výměnou amerických úředníků za panamské dal proto pokyn k útoku.

Manuel Noriega ještě jako vládce Panamy

Zlý diktátor, dříve spojenec a agent CIA, se tentokrát jmenoval Manuel Noriega. *„Když se roku 1983 dostal k moci, sloužil zájmům kapitálu USA. Pomáhal prosazovat zájmy USA v El Salvadoru, dodával CIA informace o Nikaragui, pomohl CIA sestavit v Kostarice tzv. Contras armádu, kooperoval v protidrogových aktivitách USA (i když sám pašoval drogy do USA, což se mu za jeho služby prominulo). Noriega cestoval v letech 1982 - 1983 do Washingtonu často a byl ve spojení s tehdejším ředitelem CIA, pozdějším prezidentem G. Bushem.“* (citace z knihy Karola Ondriaše: Kecy a fakta o tzv. demokracii). Kolem roku 1986 se mu však role poslušného psíka přestala líbit a tehdy si ve Washingtonu najednou všimli jeho dřívějších zločinů…

Invaze do Panamy

Panama je tradičně ovládána svou nevelkou elitou evropského původu, tvořící méně než 10% populace. To se změnilo v roce 1968, kdy populistický generál Omar Torrijos provedl převrat, který umožnil chudým černochům a míšencům získat alespoň část moci v jeho systému vojenské diktatury. V roce 1981 Torrijos zemřel při letecké katastrofě. Od roku 1983 byl pravomocným vládcem Manuel Noriega, zločinec a komplic Torrijosův i amerických tajných služeb.

Americká vláda věděla, že Noriega byl zapleten do nezákonného obchodování s drogami, a to přinejmenším od roku 1972, kdy dokonce Nixonova vláda zvažovala zda Noriegu nezabít. Nakonec však zůstal na výplatní pásce CIA. V roce 1983 dospěl výbor amerického senátu k závěru, že Panama je hlavním centrem obchodování s drogami a praní špinavých peněz z drogových obchodů.

Americká vláda ale pokračovala v oceňování Noriegových služeb. V květnu 1986 ředitel Drug Enforcement Agency pochválil Noriegu za jeho „ráznou protidrogovou politiku“. O rok později ředitel „přivítal naši těsnou spolupráci“ s Noriegou, zatímco ministr spravedlnosti Edwin Meese zastavil vyšetřování Ministerstva spravedlnosti Spojených států ve věci Noriegových kriminálních

Panamský průplav

aktivit. V srpnu 1987 se Elliott Abrams, úředník ministerstva zahraničí zodpovědný za americkou politiku pro Střední Ameriku a Panamu, postavil proti rezoluci senátu, která odsuzovala Noriegu.

A dále, když byl Noriega v Miami v roce 1988 formálně obžalován, všechna obvinění s výjimkou jednoho se týkala jeho aktivit před rokem 1984, tedy doby, kdy byl ještě naším chlapcem, kdy pomáhal USA ve válce s Nikaraguou, falšoval se souhlasem USA volební výsledky a vůbec sloužil našim zájmům k naší spokojenosti. To, že je gangster a drogový překupník, rozhodně není nové zjištění, bylo to známo již tenkrát.

Jak ukazuje studie za studií, vývoj je celkem předvídatelný. Brutální tyran překročí linii dělící skvělého přítele od darebáka a vyvrhele, když se dopustí zločinu nezávislosti. Častou chybou bývá přejít od okrádání chudých (což je naprosto v pořádku) k obtěžování privilegovaných a vyvolání odporu u vládců byznysu.

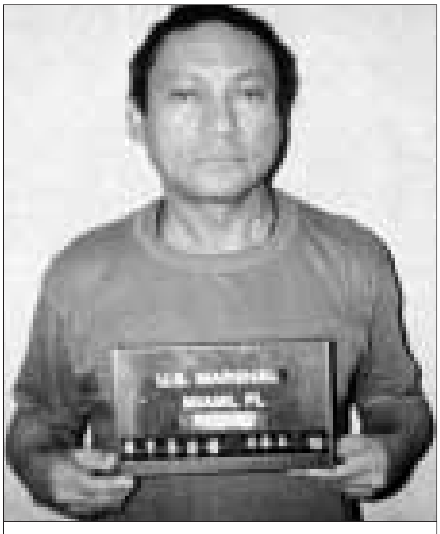
Od poloviny osmdesátých let je Noriega vinen z těchto zločinů. Mimo jiné se zdá, že se poněkud loudal při pomoci USA s jejich válkou Contras proti Nikaragui. Jeho nezávislost také ohrožovala naše zájmy v oblasti Panamského průplavu. 1. ledna 1990 měla většina správy průplavu přejít na Panamu, v roce 2000 už jej měla kontrolovat zcela. Museli jsme zajistit, aby se do té doby dostala Panama do rukou lidí, které jsme schopni ovládat.

Protože jsme se již nemohli spoléhat, že Noriega splní naše rozkazy, musel vypadnout. Washington na Panamu uvalil ekonomické sankce, které prakticky zničily ekonomiku země. Hlavní tíha sankcí dopadla na chudou barevnou většinu. I oni začali nenávidět Noriegu, v neposlední řadě proto, že zavinil ekonomickou válku (mimochodem nelegální, jestli to někoho zajímá), kvůli čemuž teď jejich děti hladověly.

Objevil se i jeden neúspěšný pokus o vojenský převrat. A pak, v prosinci 1989, oslavily Spojené státy pád Berlínské zdi a konec studené války přímým napadením Panamy a zabitím stovek, možná tisíců civilistů (přesné číslo nikdo neví, a na to aby to bylo vyšetřeno to zajímá moc málo lidí na sever od Rio Grande). (Podle červeného kříže bylo zabito 2 000 až 3 000 osob, poznámka překladatele). Invaze obnovila vládu bohaté bílé elity, která byla odstrčena po Torrijosově převratu, právě včas na to, aby se zajistilo, že průplav bude po předání 1. ledna 1990 kontrolovat poddajná vláda.

Během tohoto procesu následoval americký tisk vzor Washingtonu v rozlišování darebáků od těch dobrých podle toho, jak se to právě hodí. Z věcí, nad kterými se dříve mohlo přimhouřit oko, se najednou staly zločiny. Například v roce 1984 vyhrál v Panamě prezidentské volby Arnulfo Arias. Volby byly ale zfalšovány Noriegou, za rozsáhlého použití násilí a podvodů.

To však ještě Noriega nebyl neposlušný. Byl to náš muž v Panamě a o Ariasově straně se předpokládalo, že obsahuje nebezpečné prvky „ultranacionalismu". Reaganova vláda proto aplaudovala násilí a podvodům a vyslala ministra zahraničí George Schultze, aby legitimizoval zfalšované volby a ocenil Noriegovu verzi „demokracie" jako model pro pochybené Sandinisty. Média spojená s Washingtonem a hlavní deníky se zdržely kritiky zfalšovaných voleb, zato odmítly jako naprosto ničemné mnohem svobodnější a poctivější sandinistické volby ve stejném roce, protože je nebylo možno ovládnout.

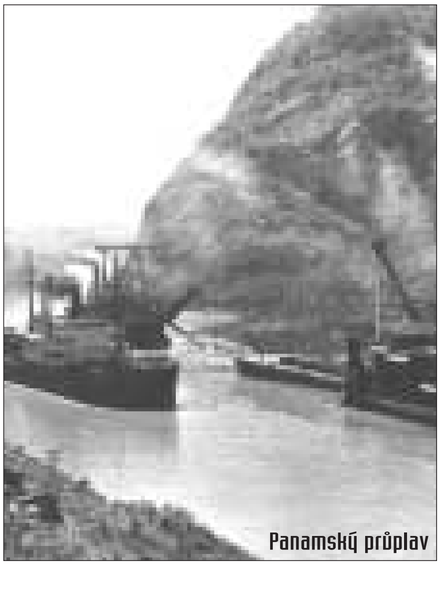

Manuel Noriega už jako vězeň v USA

V květnu 1989 si Noriega opět přisvojil volební vítězství, které tentokrát patřilo představiteli podnikatelské opozice jménem Guillermo Endara. Noriega použil méně násilí než v roce 1984, avšak Reaganova administrativa mu dala signál, že se obrátila proti němu. Podle předvídatelného scénáře vyjádřil tisk své pohoršení nad jeho selháním v přibližování k našim vysokým demokratickým standardům.

Tisk také začal vášnivě odsuzovat porušování lidských práv, které jim předtím nestálo za pozornost. Od doby, kdy jsme v prosinci 1989 napadli Panamu, tisk démonizuje Noriegu a předkládá jej jako nejstrašnější zrůdu od časů hunského krále Attily. (Jednoduše zopakoval démonizaci Kaddáfího z Libye). Ted Koppel se vyjádřil, že: *„Noriega patří do zvláštního bratrstva mezinárodních zločinců, mužů jako je Kaddáfí, Idi Amin a Ajatolláh Chomejní, které Američané rádi nenávidí"*. Dan Rather jej umístil „na vrchol seznamu světových drogových zločinců a neřádů". Ve skutečnosti byl tehdy Noriega druhořadým darebákem, o nic větším, než byl v době, kdy ještě stálo jeho jméno na výplatních listinách CIA.

V roce 1988 například publikovala Americas Watch zprávu o dodržování lidských práv v Panamě. Ta neposkytovala hezký obrázek. Jak ale zpráva i jiné výzkumy objasňují, Noriegovo vysvědčení nebylo ničím mimořádným v porovnání s klientskými státy USA v regionu a nebylo o nic horší, než v době, kdy byl Noriega u nás v oblibě a plnil naše rozkazy.

Panamský průplav

Vezměme si kupříkladu Honduras. Ačkoliv to není vražedný teroristický stát jako El Salvador nebo Guatemala, i tak zde bylo porušování lidských práv horší než v Panamě. Vlastně je tu jeden armádní prapor, který vycvičila CIA a jen tento prapor sám napáchal více zvěrstev než Noriega. Nebo se podívejme na Amerikou podporované diktátory jako Trujilla v Dominikánské Republice, Somozu v Nikaragui, Marcose na Filipínách, Duvaliera na Haiti a spoustu dalších středoamerických gangsterů osmdesátých let. Všichni byli mnohem brutálnější než Noriega, avšak USA je nadšeně podporovaly během desetiletí strašlivých zvěrstev, tak dlouho, dokud z jejich zemí plynuly zisky do USA. Vláda George Bushe (staršího) pokračovala ve vzdávání cti Mobutuovi, Ceausescuovi a Saddámu Hussainovi atd., všichni byli mnohem horší než Noriega. Suharto v Indonésii, prokazatelně nejstrašlivější vrah z nich všech, zůstal pro washingtonská média „umírněným".

Vlastně skoro ve stejný okamžik, kdy byla napadena Panama, kvůli zděšení z Noriegova porušování lidských práv, oznámila Bushova vláda prodej nových špičkových technologií Číně, v banku nebylo nic menšího než 300 milionů dolarů pro americké firmy a tyto kontakty byly v tichosti obnoveny jen pár týdnů po masakru na náměstí Tien-an-men.

Ve stejný den, kdy byla napadena Panama, oznámil Bílý dům plány (které krátce poté realizoval) na zvýšení úvěrového limitu Iráku. Ministerstvo zahraničí s vážným výrazem vysvětlilo, že se tak má dosáhnout „cíle zvýšit americký export a postavit nás do lepší pozice při vyjednávání s Irákem o jeho dodržování lidských práv…"

Ministerstvo pokračovalo s touto pózou, zatímco Bush odmrštil iráckou demokratickou opozici (bankéři, inteligence atd.) a zablokoval snahu kongresu odsoudit zločiny proti lidskosti spáchané jeho starým kamarádem Saddámem Hussainem. Ve srovnání s Bushovými kumpány v Bagdádu a Pekingu vypadá Noriega jako Matka Tereza. Po invazi oznámil Bush miliardovou pomoc Panamě. 400 milionů z této pomoci tvoří pobídky pro americké podniky k exportování výrobků do Panamy, 150 milionů dolarů bylo na splátky bankovních úvěrů a 65 milionů šlo do půjček a garancí soukromého sektoru americkým investorům. Jinak řečeno přibližně polovina pomoci byla dárek amerických daňových poplatníků americkému byznysu. USA dosadily po invazi zpět k moci bankéře. Přitom Noriegův podíl na obchodu s drogami byl v porovnání s nimi triviální. Obchodování s drogami zde bylo vždy prováděno zejména bankami. Bankovní systém je fakticky neregulovaný, takže představuje přirozené odbytiště pro špinavé peníze. To bylo a stále zůstává základem falešné panamské ekonomiky, po invazi snad v ještě větší míře. Panamská armáda byla taktéž rekonstruována s prakticky týmiž důstojníky.

Stručně řečeno, skoro nic se nezměnilo, pouze jsou teď u moci spolehlivější služebníci. (To samé se dá říci o Grenadě, která se po americké invazi stala hlavním centrem pro praní drogových peněz. Stejně tak se Nikaragua stala po volebním vítězství Washingtonu v roce 1990 důležitým přívodem drog na trh Spojených států. Vzor je standardní, stejně jako nezájem o tyto skutečnosti.) ★★★

Noam Chomsky
z angličtiny přeložil a úvodem opatřil Marek Vondra (Zlínsko)
při překladu mírně kráceno
- e-mail: marek.vondra@anarchismus.org -
- zdroj: Chomsky N.: What Uncle Sam Really Wants, 1993, Odonian Press -

Historické poučení

„*Musíte rozumět arabskému myšlení*“ prohlásil kapitán Todd Brown, americký velitel roty čtvrté pěší divize v Iráku, který vedl jednotky při uzavírání Abu Hishma plotem z ostrého drátu. Chtěl tím potlačil odpor, domnívaje se, že pochází z této vesnice. „*Jediné, čemu rozumí, je síla.*“

Před více než stoletím, během období, které si dnes může vybavit jen málo Američanů, pronesl jiný americký generál podobná slova. Bude zapotřebí alespoň *„deset let bajonetové léčby“*, abychom Filipínce donutili akceptovat vládu Američanů, prohlásil generál Arthur MacArthur. Aby připravil *„nepřítele“* o lidovou podporu, americké jednotky nahnaly celé filipínské vesnice do koncentračních táborů - předchůdců strategických vesnic (používaných Spojenými státy během vietnamské války) a drátěných plotů (nyní využívaných k uzavření vzdorných iráckých vesnic).

Historie. O kolik bychom jenom dnes byli bohatší, kdybychom si pamatovali více - začátek a původ vztahu mezi Filipínami a Spojenými státy, kapitolu, která je v naší historii nazývána Filipínsko-americkou válkou, kapitolu, která začala 4. února 1899 a trvala nekonečné desetiletí, která velkou měrou definovala nejen cestu, kterou byli Filipínci nuceni jít další století, ale stejně tak imperiální nasměrovaní, které vytváří současnou americkou historii.

Návratem k tomuto ohromnému a nesmírně brutálnímu konfliktu by Američané (a Filipínci) mohli najít to, co ztratili: klíč k pochopení současné mravní zkázy a možná i kolektivní očištění.

Záminky pro válku

Impérium, nekonečně zatížené nezbytností ospravedlňovat agrese, nalézá spouštěcí mechanismy války kdekoliv a kdykoliv je může pohodlně aktivovat, ať už jsou skutečné či nikoli. Na jaře 2003 to bylo spojení s Al-kaidou a zbraně hromadného ničení v říši pohádek. V roce 1964 ve Vietnamu to byl útok severovietnamských torpédových člunů. V roce 1899 to byli *„divoši útočící na naše chlapce“*. Cokoliv přijde vhod.

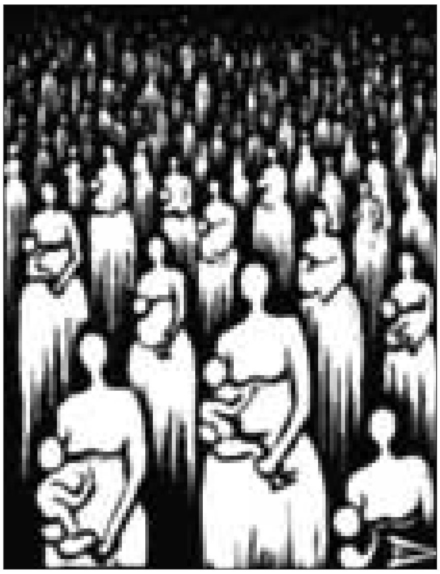
Když administrativa Lyndona Johnsona spustila svoji dlouho plánovanou operaci kompletního bombardování Vietnamu, udělala to v souladu s pravomocí, kterou jí udělil kongres rezolucí o Tonkinském zálivu, která byla pojmenována podle místa, kde severovietnamské torpédové čluny údajně napadly 2. a 4. srpna 1964 americký torpédoborec. S tím, jak začala vnitřní záležitost přerůstat ve stupňující se americkou vojenskou intervenci, incident v Tonkinském zálivu poskytnul Johnsonově vládě páku, kterou potřebovala k nátlaku na kongres, aby schválil otevřené napadení Vietnamu. Zprávy o údajném útoku vyvolaly takový bengál, že do 7. srpna 1964 (během tří dnů od druhého incidentu) prošla kongresem rezoluce o Tonkinském zálivu, počtem hlasů 460 ku 0 ve sněmovně a s pouhými dvěma hlasy proti v senátu.

Teprve později vyšlo najevo, že náčrt rezoluce byl připraven už před údajnými útoky, že provokace z 2. srpna vlastně vzešla ze strany Spojených států (americký torpédoborec záměrně vstoupil do výsostných vod Severního Vietnamu, když doprovázel jihovietnamské lodě) a že útok ze 4. srpna se vůbec nekonal. Než však byly odhaleny tyto manipulace Johnsonovy administrativy, Spojené státy již byly hluboce angažovány v jimi naplno vedené válce ve Vietnamu.

Když se vrátíme v historii, najdeme podobný a neméně krvavý příběh chladnokrevné imperiální kalkulace.

Zničit republiku

Posledních deset let 19. století bylo povzbudivým obdobím pro Filipínské revolucionáře. Po čtyřech stoletích revolt, které nepřekročily zárodečnou fázi, se Filipínci v roce 1892 sjednotili pod praporem organizace, jejímž záměrem bylo svrhnout Španělskou koloniální nadvládu a vytvořit demokratickou Filipínskou republiku. Roku 1896 se z dobře artikulovaných aspirací národní ekonomické a politické nezávislosti zrodila otevřená revoluční válka. Během prvních několika dnů roku 1899 revoluční hnutí nejenže porazilo Španěly, ale sestavilo vládu připravenou vyřizovat potřeby vítězného, avšak válkou unaveného lidu.

Za zády Filipínců ukončila 10. prosince 1989 vláda prezidenta Williama McKinleyho svou krátkou válku se Španělskem podepsáním Pařížské dohody. Podle ní byly Filipíny jednoduše postoupeny Spojeným státům. Ústava však bránila naplnění smlouvy a anexi první asijské republiky, pokud by ji neschválily dvě třetiny senátorů.

McKinley věděl, že nemá požadovanou dvoutřetinovou většinu hlasů, to jej ale nemohlo zastavit při prosazování smlouvy. Pokud by se USA zmocnily ostrovů, znamenalo by to, že by se filipínský třtinový cukr mohl dovážet, aniž by na něj bylo uvaleno clo. To by snížilo náklady cukrových rafinérií, z nichž největší American Sugar Refining Company podporovala prezidenta. To bylo v době, kdy někteří členové kongresu prosazovali, že by Američané mohli využít všech možností, jež jim Filipíny nabízí, i bez anexe[01]). Ale jak to vyjádřil admirál George Dewey (který později sehrál hlavní roli při okupaci): *„Kapitál by se necítil bezpečně při investování na Filipínách, pokud by nebyly ostrovy anektovány“*.

Chladnokrevné počty

Přímá korupce (tehdejší verze dnešních zástupů lobbystů) nakonec splnila svůj účel a velká část potřebných hlasů přešla k McKinleymu. Aby ale získal převahu, potřeboval prezident ještě jednu věc, záminku pro válku, která k němu přivede i zbytek hlasů.

Týdny před vypuknutím války začal odbor války vydávat oznámení, mající za cíl připravit veřejnost na fakt, že *„síly Spojených států by se musely bránit, kdyby byly napadeny domorodci“*. Americké jednotky se dokonce rozmístily v Manile. 2. února propustilo námořnictvo veškeré Filipínce zaměstnané na jeho lodích v Manilském přístavu, zatímco veliteli armádního pluku byly dány rozkazy vyprovokovat konflikt s filipínskými silami. V ten samý den americký pluk záměrně obsadil území zvané Santol, na kterém byly právě rozmístěny filipínské republikánské jednotky. Filipínci protestovali, avšak nakonec ustoupili, protože nechtěli zažehnout válku.

Večer 4. února 1899 dostali vojáci Spojených států v oblasti Santol instrukce, aby si dovolili postoupit ještě hlouběji do teritoria drženého Filipínci a rozkaz *„střílet, jestliže to bude zapotřebí“*. Američané zanedlouho narazili na filipínskou hlídku, na kterou okamžitě začali střílet. Vojín, který spustil palbu jako první, údajně křičel na své společníky: *„Pánové rychle do útvaru! Všude tady okolo jsou negři!“*. O pár hodin později oznámil McKinley tisku, *„že povstalci zaútočili na Manilu“*. Druhý den pak odeslal instrukce k rozdrcení filipínské armády.

Filipínská strana vyslala k americkým velitelům emisara s požadavkem *„klidu zbraní“* a také aby vysvětlil, že provokace přišla od jejich jednotek. Byl odbyt armádním velitelem, který mu řekl, že *„když už boj začal, musí být veden až do hořkého konce“*. Americké noviny byly brzy zaplněny zprávami o *„divoších“* a *„barbarech“*, kteří *„stříleli na americkou vlajku“*. 6. února ratifikoval senát dohodu pomocí přesně jednoho hlasu přesahujícího potřebnou dvoutřetinovou většinu a Filipíny se za vzletných slibů lepších životů pro Filipínce formálně staly kolonií Spojených států. Nicméně došlo ještě k zabití stovek tisíc těch samých Filipínců během desetiletí pacifikačních orgií, než byl ozbrojený odpor americké nadvládě definitivně zničen.

Osvobození duší

„Nikdy neuslyšíte o jakýchkoliv nepokojích,“ prohlásil americký kongresman, který se právě vrátil z Manily v okamžiku, kdy McKinley zahájil kampaň „benevolentní asimilace“ na Filipínách, *„…protože nezůstal nikdo, kdo by se ještě bouřil… jen dobrý Bůh na nebesích ví, kolik Filipínců bylo posláno pod zem. Naši vojáci nebrali žádné zajatce, nevedli žádné záznamy; jednoduše čistili zemi a kdekoliv a kdykoliv se mohli zmocnit nějakého Filipínce, zabili jej.“*

Dříve, než během války převzal vedení, prohlásil generál J. Franklin Bell: *„Všechen zřetel a veškeré ohledy na obyvatelstvo tohoto místa ustávají dnem, kdy se stávám velitelem. Mám moc a autoritu udělat vše, co se mi bude zdát dobré, a obzvláště pokořit všechny ty, …kteří ještě mají nějakou hrdost.“*

„Nechci žádné zajatce, chci abyste zabíjeli a pálili: čím víc budete zabíjet a pálit, tím větší mi uděláte radost,“ zněl rozkaz vydaný před sto lety generálem Jacobem Smithem a jeho jednotky masakrovaly civilisty a Filipínské revolucionáře, bránící první asijskou republiku a svobodu, kterou si právě vybojovali na Španělsku. Smith nařídil svým jednotkám změnit ostrov Samar v *„tak strašnou pustinu“*, že *„tam nebudou schopni žít ani ptáci“*. Když ho jeden voják požádal, aby definoval věkovou hranici pro zabíjení, Smith odpověděl *„všechny nad deset“*. Byl tak předzvěstí osudu poručíka Williama Calleyho, který byl shledán vinným z vedení vojáků dopouštějících se hrůz ve Vietnamské vesnici My Lai. Strávil pouze čtyři a půl měsíce za mřížemi, po kterých byl omilostněn Richardem Nixonem. Generál Smith byl postaven před vojenský soud za vydání svých barbarských rozkazů, shledán vinným a odsouzen k napomenutí.

Válečný dopisovatel Boston Herald vysvětloval brutalitu amerických vojáků vůči Filipíncům následovně: *„Naše jednotky na Filipínách… pohlížejí na všechny Filipínce jako na jednu rasu a protože jsou tmavší, jsou tudíž „negři“ a veškeré opovržení a kruté zacházení bílých vládců, vládnoucích nižším rasám je tedy oprávněné.“* Již v dubnu 1899 jeden americký velitel předvídal, že: *„Bude zapotřebí zabít polovinu Filipínců, aby ta zbývající polovina mohla pokročit k vyššímu životnímu standardu než jim umožňuje současný, napůl barbarský stát.“*

Jak se však ukázalo, až tolik lidí nezemřelo. Již v roce 1901 byl počet Filipínců, kteří byli zabyti nebo zemřeli na nemoci v důsledku hanebné americké okupace, odhadnut generálem Spojených států na *„pouhých“* 600 000 - strašlivé číslo, vezmeme-li v úvahu, že Spojeným státům trvalo ještě dalších deset let, než doslova vyhladily filipínský odpor.

A Amerika se stále ptá: „Proč nás tak nenávidí?“

„Dle mého názoru se staneme největší hrozbou pro světový mír,“ prohlásil senátor Wayne Morse, který hlasoval proti rezoluci o Tonkinském zálivu v americkém senátu. *„Je to ošklivá realita a my, Američané, jí nechceme čelit. Hrozně nerad přemýšlím o kapitole americké historie, která bude v budoucnu napsána v souvislosti s naším vypovězením z jihovýchodní Asie.“*

Pokud budou Američané připraveni položit si otázku: *„Proč jsme se naučili tak málo?“* uvidí ruce, které se k nim natahují a čekají na stisknutí; všechny ty lidi, dychtivé jim říci slovy Arundhati Royse *„jak nádherné je být něžný namísto brutální, v bezpečí místo ve strachu. Přátelit se namísto izolace. Být milován namísto nenáviděn.“* ★★★

<u>vysvětlivky</u>:

[01]) **Anexe** - násilné připojení území státu, jiným státem. Anexe byla běžná v mezinárodni politice feudálních a kapitalistických států, zejména při získávání kolonií. Prováděla se obvykle jednostranným prohlášením anektujícího.

Renato Redentor Constantino
z angličtiny přeložil Marek Vondra (Zlínsko)
s pomocí Jindřicha Laciny (FAS Praha)
při překladu mírně kráceno
- e-mail: marek.vondra@anarchismus.org -
- zdroj: http://www.zmag.org -

Povstání v Iráku

jaro 1991

Povstání začalo ihned po skončení operace „Pouštní bouře". Nejprve proti diktátorskému režimu Sadáma Husajna povstalo obyvatelstvo na jihu Iráku. V únoru 1991 vystoupilo proti Husajnovu režimu se zbraní v ruce obyvatelstvo Basry, Nasírije, Samary a několika čtvrtí Bagdádu. Porážka v Kuvajtu, mezinárodní blokáda Iráku a neomezená moc úředníků vládnoucí strany BAAS vyústily ve skutečnou občanskou válku. Na stranu povstání přešly některé armádní jednotky v plném počtu.

Na konci února se o tom donesly zvěsti na sever. Povstání pracujících v průmyslovém centru iráckého Kurdistánu - Sulajmánii, bylo zahájeno protestní demonstrací proti spekulacím se zbožím denní potřeby. V podmínkách mezinárodní blokády Iráku obchodníci, nacionalistická kurdská klanová elita a aktivisté Baas prodávali předražené léky a potraviny. Obohacováním se na hladu a umírání obyčejného obyvatelstva zakrátko získali obrovské jmění. Dělníci proto ničili domy místní elity a brali si ze skladů a obchodů nezbytné výrobky. Během nepokojů obyvatelstvo čtvrtí a pracující z továren vytvořili kvůli koordinaci aktivit na veřejných shromážděních a schůzích rady (v arabštině nazývané *„šóry"*). Do jejich kompetence pak přešly obsazené sklady a domy. Rady začaly pomáhat s přerozdělováním zabaveného zboží mezi obyvatelstvo. V každé městské části, v každé továrně, v každém průmyslovém odvětví byla utvořena šóra. Jen v Sulajmánii jich fungovalo dvaačtyřicet.

Dne 5. března přerostly nepokoje v Sulajmánii do živelného ozbrojeného povstání. Účastnilo se ho 30 tisíc lidí. Na jejich stranu přeběhla i velká část vojáků. Po úporných bojích s armádou a policií se město dostalo do rukou povstalců. Povstání zvítězilo v Raníi, Eroile a dalších městech na severu. 20. března dosáhlo vítězství dělnické povstání v Kirkúku. Byly vybudovány koordinační orgány povstaleckých akcí na úrovni měst - rady delegátů šór z městských čtvrtí a podniků - a jejich koordinační centrum, tzv. Ústřední rada pracujících.

Rady v řadě tabákových, cementárenských a textilních závodů v Sulajmánii byly proanarchisticky naladěny. Jejich aktivisté se označovali za komunisty rad pracujících a vyslovovali se pro okamžitý přechod podniků do společenského vlastnictví - pod správu rad. Zároveň s tím ale neměla drtivá většina účastníků radového hnutí akční program, odpovídající alternativu ke kapitalismu. Kvůli tomu se dostali pod vliv politických stran - sociální demokracie, kurdských nacionalistů a komunistické strany. Zástupcům stran bylo dovoleno vstupovat do radových struktur a získali tak možnost podřídit hnutí svým zájmům. Proanarchistická orientace mas přišla vniveč, protože v Kurdistánu neexistovala anarchistická organizace, která by mohla lidem nabídnout anarchistický program okamžité realizace svobodného socialismu.

Velkou chybou proanarchisticky orientované části rad byl vojenský pakt proti Saddámovi, uzavřený s nacionalisty. Zatímco nejlepší ozbrojené oddíly pracujících vedly boj na frontě pod Kirkúkem, nacionalisté (Vlastenecká fronta Kurdistánu) získali pod kontrolu pracujícími dobytá kasárna a vojenskou techniku. Získáním kontroly nad výzbrojí se k 20. březnu přeměnila domobrana nacionalistů (tzv. pešmerga) na působivou vojenskou sílu.

Nacionalisté si od rad vyžádali úctu k soukromému vlastnictví a kapitalistickému řádu. Pešmergští bojovníci zahájili zatýkání účastníků ob-

kurdské bojovnice a bojovníci

sazování skladů s potravinami, začali odzbrojovat oddíly rad pracujících, a kromě toho vůdci na-cionalistů podněcovali národnostní třenice mezi pracujícími různých národností.

Navíc pešmergy terorizovaly arabské obyvatelstvo. A to nemohlo nevnést mezi pracující národnostní rozkol. Je zajímavé, že nacionalističtí předáci udělali všechno možné proto, aby zachránili před popravami vysoce postavené irácké důstojníky a vysoké šarže místní policie. Po válečném vítězství v bojích o Kirkúk, zahájili nacionalisté separátní jednání s Husajnem. Toto spolčení představovalo ohromnou tragédii pro tisíce arabských dezertérů z irácké armády, kteří bojovali v oddílech šór.

Tito lidé byli zvláště nebezpeční pro nacionalisty i buržoazii. Měli vojenské znalosti, pomáhali radám získávat zbraně a budovat oddíly domo-

popravy kurdských bojovíků a bojovnic

brany. Část z nich se stala aktivisty radového hnutí. Někteří arabští dezertéři byli zavražděni pešmergou, zbylé zajali a vydali Husajnovi. Tito lidé a jejich rodiny zahynuli v iráckých věznicích.

Pobouření účastníci radového hnutí vystoupili proti podobnému jednání. Začaly zuřivé boje mezi oddíly politických stran a pracujícími. Bez ohledu na převahu vojenské síly byla pešmerga vyhnána z mnoha měst Kurdistánu. Poté, v rámci pomoci svým chráněncům - nacionalistům, zahájilo irácké letectvo bombardování měst. Zahynuly tisíce lidí. Obyvatelstvo a dělnické oddíly, vyčerpané z bojů s Husajnovou armádou, byli nuceni odejít z měst do hor a lesů. Na základě dohody o územní samosprávě Kurdistánu, kterou s Husajnem uzavřely nacionalistické strany, byla sestavena místní vláda a ozbrojenou silou byly rozehnány zmírající rady.

Poslední tečku za porážkou povstání učinila vojenská intervence Turecka, která byla zahájena pod záminkou boje s oddíly stalinistů z Kurdské strany pracujících A. Ocalana. Za podpory OSN, vojsk USA a členských zemí NATO, vtrhlo na jaře 1991 do severního Kurdistánu 35 tisíc tureckých vojáků podporovaných tanky a letectvem. Za pomoci pešmergy byly partyzánské oddíly komunistů rad pracujících rozdrceny. Tisíce rodin pracujících - kurdské i arabské - skrývající se před bandami nacionalistů, byly tureckou armádou povražděny nebo byly uvězněny ve speciálních koncentračních táborech.

Porážka hnutí samosprávných rad pracujících v Kurdistánu ukázala, že absence pozitivního programu u většiny povstalců vedla k porážce, k podřízení se politickým stranám.

Strany se snaží využít samosprávné hnutí (rady delegátů a všeobecná shromáždění obyvatel) pro svůj nástup k moci. Po uchvácení moci společenskou samosprávu potlačují a nastolují svoji diktaturu. Tak tomu bylo v Rusku v letech 1917 - 1921. Podobné události se odehrály i v Kurdistánu v r. 1991. Aby se tomu dalo vyhnout, je třeba budovat anarchistické organizace. Jejich cílem je šířit myšlenky samosprávy ještě v předrevolučním období, aby v okamžiku povstání jednali pracující anarchisticky.

Abychom se vyvarovali nastolení nové stranické diktatury, nesmí se společenská samospráva podřizovat rozhodnutím ani anarchistické, ani kterékoli jiné organizace. Naopak, anarchisté a anarchistky nesmí jednat jako síla stojící nad lidmi nebo mimo lid, ale jako aktivisté lidové samosprávy a agitátoři. Nemají vnucovat svá řešení shora, ale prosazovat je cestou propagace, protože cílem anarchismu není uchopení moci, ale zformování společenské samosprávy, která nahradí stát a tak zlikviduje politické strany. ★★★

slovníček:

Šóra - arabský výraz pro pojem „konzultace". Původní význam je podle islámské šaría (islámský zákoník) povinnost vládce konzultovat rozhodnutí se svými následovníky. Výraz odpovídá také shromáždění, které tyto konzultace provádí. Právě díky principu šóry bývá někdy islám považován za podklad pro možný zastupitelský demokratický režim. Na straně druhé, podle původního záměru, nejsou konzultace zdrojem imperativního mandátu pro Emíra (toho, kdo vydává rozhodnutí), tedy úroveň demokracie odpovídá spíše monarchii, kde má absolutní vládce také své rádce (ministry). Jediným omezením pro vládcova rozhodnutí je pak právě šaría (potažmo Korán). Samozřejmě, tímto výkladem se radové komunistické šóry během povstání v roce 1991 neřídily. Jejich podstatou byla rovnoprávnost shromážděných a imperativní mandát pro výkon funkce.

Pešmerga - populární kurdský termín označující guerillové a miliční jednotky v iráckém Kurdistánu. Odtud se rozšířil i do přilehlých oblastí. Výraz původně znamená „sebeobětující se". Používají ho i kurdské matky, které se nazývají pešmergy svých dětí, tj., že se pro jejich blaho obětují.

Michail N. Magid
z ruštiny přeložil Karel Rosák (AFA-FAS Praha)
- e-mail: karel.rosak@anarchismus.org -
- zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org -
- odkazy na další zajímavé články k tomuto tématu naleznete na http://www.irak.anarchismus.org -

Irák a vina médií

V říjnu 1999 jsem stál v nemocničním pokoji umírajícího dítěte v Bagdádu společně s Denisem Hallidayem, který o rok dříve rezignoval na funkci zástupce generálního tajemníka OSN. Prohlásil: *„Prostřednictvím OSN vedeme válku proti lidem v Iráku. Zasahujeme civilisty. A co hůře, zasahujeme děti… Co to má všechno znamenat?“*

Halliday působil u Spojených národů 34 let. Jakožto mezinárodní úředník uznávaný mnohem více v záležitostech *„pomoci, ne ubližování lidem“*, jak se vyjádřil, byl poslán do Iráku, aby zavedl program Ropa za potraviny, který následně odsoudil jakožto podvod. *„Rezignuji,“* napsal, *„protože politika ekonomických sankcí likviduje celou společnost. Pět tisíc dětí umírá každý měsíc. Nechci řídit program, který naplňuje definici genocidy.“*

Hallidayův nástupce, Hans von Sponeck, další asistent generálního tajemníka, který byl ve službě už 30 let, taktéž rezignoval, aby vyjádřil svůj protest. Jutta Burghardt, šéfka Světového potravinářského programu v Iráku, je následovala a prohlásila, že už nemůže nadále tolerovat to, co se páchá na iráckém lidu. Jejich kolektivní čin byl bezprecedentní, přesto se mu dostalo jen mizivé pozornosti médií. Novináři nezahájili žádné seriozní pátrání ve věci závažných obvinění proti britské a americké vládě, které prakticky řídily embargo.

Von Sponeckův údaj, že sankce odsoudily Iráčany k životu jen s trochou více než 100 dolarů na rok, nebyl publikován. Nazval to *„záměrným přiškrcením“*. Nebyl zveřejněn ani fakt, že až do července 2002 byla Georgem W. Bushem s podporou Tonyho Blaira zablokována humanitární pomoc v hodnotě více než 5 miliard dolarů. Dodávky byly přitom schváleny sankčním výborem OSN a zaplaceny Irákem. Zahrnovaly potraviny, léky a lékařské vybavení, stejně jako položky životně důležité pro vodárenská a hygienická zařízení, zemědělství a školství.

Daň, kterou si to vyžádalo na životech, byla ohromující. Podle zprávy UNICEF mezi roky 1991 a 1998 zemřelo 500 000 dětí ve věku nižším než 5 let. *„Pokud přičteme dospělé,“* prohlásil Halliday, *„číslo téměř jistě překročí milion.“*

V roce 1996 v rozhovoru pro 60 minut, americký program věnující se aktuálním aférám, byla tehdejší velvyslankyně u OSN Madeleine Albright dotázána: *„Slyšeli jsme, že zemřelo půl milionu dětí...je ta cena přiměřená?“* Madeleine Albright odpověděla: *„Myslíme, že to stojí za to.“* Televizní síť CBS od té doby odmítá povolit opětovné odvysílání pásky s rozhovorem a její reportér o tom není ochoten diskutovat.

Halliday a von Sponeck byli dlouho nevítanými osobami ve většině amerických a britských médií. To, co odhalili, bylo příliš nepříjemné: nejenže embargo představuje hrozný zločin proti lidskosti, ale také posiluje vládu Saddáma Husseina. Důvod, proč tolik Iráčanů tak hořce smýšlí o americké invazi a okupaci je ten, že si pamatují anglo-americké embargo jako ochromující, středověké obléhání, které jim zabránilo ve svržení diktatury. O tom se v Británii téměř nepíše.

Halliday se objevil v nočních zprávách BBC2 krátce po své rezignaci. Sledoval jsem moderátora Jeremy Paxmana, který dovolil tehdejšímu ministru zahraničí Peteru Hainovi, označit Hallidaye

za Saddámova zastánce. Hainovo hanebné vystoupení nebylo překvapující. V předvečer letošní konference Labouristické strany odbyl Irák jako *„okrajovou záležitost“*.

Alan Rusbridger, redaktor Guardianu, napsal nedávno v New Statesman, že někteří novináři *„považují za špatné zabývat se ve veřejné debatě čímkoliv, co nějak souvisí s etikou nebo normami, bez ohledu na základní poslání žurnalistiky.“* Bylo to příjemné odklonění od obvyklé společenské vycpávky, která bývá pokládána za mediální komentář, která ale zřídka sleduje *„základní poslání žurnalistiky“* a obzvláště od smluveného smrtonosného mlčení. *„Jestliže je pravda nahrazena mlčením,“* prohlásil sovětský disident Jevgenyj Jevtušenko, *„je mlčení lží.“*

Mohl by narážet na mlčení o zničujících účincích embarga. Je to toto mlčení, které činí z novinářů spoluviníky, právě tak jako jejich mlčení přispělo k nelegální a nevyprovokované invazi do bezbranné země. Ano, před invazí zde byla spousta mediálního hluku, ale Blairova vymyšlená verze dominovala, zatímco ti, kdo mluvili pravdu, byli odstrčeni stranou.

Scott Ritter byl nejvyšší zbrojní inspektor OSN v Iráku. Ritter prohlásil: *„Do roku 1998 byla irácká infrastruktura k produkci chemických zbraní totálně rozebrána, nebo zničena UNSCOMem… Program na výrobu biologických zbraní byl zastaven, hlavní zařízení vyřazena… Program balistických řízených střel s dlouhým doletem byl naprosto eliminován. Kdybych měl stanovit iráckou hrozbu, označil bych ji jako nulovou.“*

Ritterova pravdivá slova sotva někdo znal. Stejně jako Halliday a von Sponeck, nebyl téměř nikdy zmiňován v televizním zpravodajství, které je hlavním zdrojem informací většiny lidí. Promyšlené matení pojmů Hanse Blixe bylo mnohem přijatelnější jako *„vyvažující hlas“*. To, že Blix, stejně jako Kofi Annan, hrál s Washingtonem svou vlastní politickou hru, se nikdy nerozebíralo.

Až do pádu Bagdádu byly dezinformace a lži Bushe a Blaira šířeny a legitimizovány novináři, pozoruhodně i BBC, která vymezuje své politické zpravodajství prohlášeními, událostmi a osobnostmi z úřadu britské vlády a parlamentu. Andrew Gilligan prolomil toto pravidlo svou výjimečnou reportáží z Bagdádu a později svým odhalením Blairových největších podvodů. Je poučné, že většina útoků na něj pocházela od jeho kolegů novinářů.

V kritických 18 měsících před útokem na Irák, když Bush s Blairem tajně plánovali invazi, se ze slavných a dobře placených novinářů stalo stěží něco více než kanál, kterým přicházela hlášení. Nejdůležitější rolí opravdového novináře není předávat hlášení ale vybízet, nebýt zticha ale odhalovat. Byly zde čestné výjimky, například Richard Norton-Taylor z The Guardian a nezkrotný Robert Fisk z The Independent.

Dvoje noviny, The Mirror a The Independent, prolomily řady. Kromě Gilligana a jednoho nebo dvou dalších, reportéři nedokázali odrážet rostoucí uvědomění veřejnosti o pravdě. V komerčním rádiu byli hlavní novináři, kteří vznášeli příliš mnoho otázek, instruováni, aby *„ubrali protiválečného materiálu, protože zadavatelé reklamy to nemají rádi.“*

V USA, se takzvaný hlavní proud toho, co je ústavně nejsvobodnější tisk na světě, držel linie tak, že ve výsledku Bushovým lžím věřila většina populace. Američtí novináři se teď omlouvají, ale je pozdě. Americká armáda je teď mimo kontrolu v Iráku a beztrestně bombarduje hustě obydlená území. Kolik iráckých rodin trpí? Nezažíváme jejich muka a neslyšíme jejich prosby o smilování. Bodle současných odhadů zemřelo během tohoto groteskního šílenství zhruba 37 000 Iráčanů.

Charles Lewis, bývalý reportér CBS, který teď provozuje Centrum pro veřejnou poctivost ve Washingtonu DC, mi řekl, že nepochybuje o tom, že kdyby jeho kolegové dělali svou práci, místo toho, aby se chovali jako nuly, k invazi by vůbec nedošlo. Taková je moc moderních médií, měli bychom zabránit jejímu zneužití. ★★★

John Pilger
z angličtiny přeložil Marek Vondra (Zlínsko)
- e-mail: marek.vondra@anarchismus.org -
- zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org -

iráčtí vězni

Baskicko a jeho svoboda

Před několika měsíci jsem navštívil severní Španělsko, včetně oblasti poznamenané letitým násilným konfliktem. Tento kout země obývají lidé, kteří sem zřejmě před mnoha staletími přišli odněkud z Kavkazu - odtud totiž pochází jejich jazyk, tolik nepodobný žádnému z okolních evropských jazyků. Ano, řeč je o Baskicku. A musím říci, že tato moje vůbec první návštěva tohoto regionu na mě zanechala hluboký dojem. V téměř celém Baskicku je totiž nádherná příroda. Kopcovitý horský terén pyrenejského pohoří strmě se na pobřeží svažující k Atlantskému oceánu nabízí strhující panoramata. Až jsem skoro chápal, že jsou tito lidé na svou zem tak hrdí. Ale opravdu jenom „skoro". Protože s oním tolik medializovaným nacionalismem úzce souvisí další jev, který nemá v okolní Evropě - snad kromě Severního Irska (právě u něj najdeme v souvislosti s Baskickem mnoho paralel) obdoby. Nazval bych ho jednoduše „pouliční politikou". Transparenty a vlajky v oknech, nápisy a grafity na zdech i skalních útesech, zamazávání a přepisování názvů ve Španělštině (což ovšem působí, myslím, že nejen turistům, orientační problémy) - takovými způsoby vyjadřují místní lidé aktivně své politické názory a ideály.

„Turisté, vítejte v Baskicku, nezapomínejte ale, že nejste ve Španělsku ani ve Francii." (volně přeloženo) - Tento transparent nás vítal při vjezdu. K turistům se obyvatelé/ky Baskicka nechovají nijak nepřátelsky - poměrně jim záleží na dobrém a nekonfliktním obraze Baskicka z hlediska příjmů z turistického ruchu. Ba ani k ostatním obyčejným obyvatelům/kám Španělska - jsou ostatně provázáni/y jak pracovně, tak příbuzensky.

Žel jsem za svou krátkou návštěvu baskických měst, městěček i vesnic nabyl dojmu, že tuto „pouliční politiku" (a na rozdíl od jiných oblastí a zemí se tato politika týká právě i těch nejmenších vesniček) vytváří omezený okruh lidí blízce napojených na své politické vůdce. Tato „pouliční politika", jak tomu tak už při bližším pohledu bývá, nejedná v zájmu obyčejných lidí. Naopak spíše slouží mocenským zájmům elit. Podivný konglomerát nacionalismu a autoritářského socialismu ani v zájmu obyčejných lidí už z principu jednat nemůže. A ačkoliv i v Baskicku působí i jiné neautoritářské (anarchistické) skupiny, nacházejí se v těžké defenzívě a popularitě svých rivalů se nemohou rovnat. Nenabízejí totiž tolik populární a jednoduchá řešení typu: „Když se všichni sjednotíme v boji proti společnému nepříteli (v tomto případě španělskému státu), tak až ho porazíme, budeme se mít všichni lépe." Ale ať už by toto vítězství znamenalo cokoliv, jsem si téměř jistý, že by neznamenalo skutečnou svobodu. Svobodu jak v politickém, tak hlavně v ekonomickém smyslu. Na to drží až příliš těsně otěže dění ve svých rukách separatističtí vůdcové a jejich partaje, potažmo španělský stát a globalizovaný kapitál.

V Baskicku, stejně tak jako například v Severním Irsku, není cílem revolučního či národně-osvobozeneckého boje svobodná společnost. Cílem je pouze výměna elit. A ačkoliv v minulosti i takováto změna mohla mít pozitivní dopad na život obyčejných lidí, v dnešní době se zdá tak masová podpora takového úsilí značně pošetilá. Ano, sepratisté se v Baskicku těší značné popularitě a podpoře, ačkoliv se nám oficiální média snaží namluvit opak, třeba tím, že srovnávají počty účastníků pro a proti demonstrací. To má jedinou, zato však zásadní chybu - vypovídací hodnotu. Dá se totiž něco takového usuzovat například ze zprávy, jež například začátkem srpna 2000 proběhla i českými médii? ETA (s největší pravděpodobností) tehdy v průběhu dvou dnů zavraždila podnikatele v Zumaii, odpálila bombu v Madridu, při níž bylo zraněno jedenáct lidí ,a dvěma kulkami do týlu byl v Pamploně zastřelen poddůstojník španělské armády. V reakci na tyto události v řadě španělských měst proběhla shromáždění k uctění památky obětí. Největší demonstrace proběhla tradičně v Madridu, což je 3 miliónové hlavní město Španělska ležící v centrální části pyrenejského polostrova. Tradičně zde proti ETA demonstrují řádově statisíce lidí - na největších demonstracích se sejde i hodně přes milión, včetně nejrůznějších zástupců státu, ukazujících se většinou a ne náhodně v čele průvodů. Přívrženci/kyně ETA naopak demonstrovali/y svoji podporu baskickým separatistům v několika baskických městech, ležících v severním Španělsku (Baskicku), blízko pobřeží. V největším z nich, Bilbau (350 tis. obyv.), ale i v ostatních - např. San Sebastiánu (150 tis. obyv.) pravidelně a spontánně projevují podporu ETA tisíce až desetitisíce lidí, zatímco oficiálně připravované demonstrace proti ETA pravidelně navštěvuje o mnoho méně lidí. Akce proti ETA organizuje např. Svaz španělských měst a obcí za podpory odborových předáků, zatímco přívrženci/kyně ETA většinou svoji podporu projevují mnohem spontánnějšími akcemi zdola jako jsou pochody, stávky a přímé akce, při nichž mnohdy dochází ke střetům s policií. Ano, ETA zcela jistě nemá podporu ve Španělsku, ale v Baskicku ji zcela jistě má.

Dalším znepokojujícím jevem, který napovídá, že i uvnitř baskické strany konfliktu není vše v pořádku, jsou množící se útoky radikálů z řad ETA proti umírněnějším baskickým nacionalistům. To, že přístup druhé strany konfliktu, totiž španělské vlády, potažmo represivních orgánů, ani ze své podstaty v pořádku být nemůže, se zdá být natolik jasné, že snad ani není potřeba se jím nějak hlouběji zaobírat. Stačí připomenout činnost speciálních tajných jednotek španělské vlády, majících za úkol zlikvidovat ETA i její přívržence. Samy tyto jednotky při svém jednání otevřeně porušovaly tolik španělských zákonů, že další jejich činnost se nakonec stala neúnosnou i pro samotnou vládu. To ovšem ani v nejmenším neznamená, že tvrdé represe vůči separatistickým snahám nepokračují. Nyní jsou jenom lépe kryty.

pobřeží Baskicka

Problémem je i to, že v Baskicku, třeba narozdíl od Katalánska, byl sebemenší projev národnostního smýšlení i chování velmi tvrdě potírán Francovým režimem. I proto se nacionalismus zřejmě rozšířil do všech vrstev obyvatelstva a stal se záležitostí většiny, symbolem odporu nejen proti Francovi, ale proti všemu španělskému. A navíc zřejmě chybí Baskicku pozitivní sociální zkušenost ze španělské občanské války, ta zkušenost, která vytváří právě třeba v Katalánsku silnou opozici vůči místnímu nacionalismu. A ten se navíc neprojevuje tolik mezi obyčejnými lidmi, jako spíše v institucionální sféře. Školní dvojjazyčné vyučování nebo třeba dvojjazyčné cedule - to vše nám napovídá, že Katalánsko nikdy nemělo takový problém v projevování své národní identity.

A ačkoliv si problém Baskicka a jeho konfliktu zcela jistě zaslouží rozsáhlejší zkoumání, chci vám teď pouze ve stručnosti nastínit jakýsi úvod do této problematiky, iniciovaný právě mým zážitkem z návštěvy tohoto kousku velmi zajímavé země.

Stručný přehled dějin Baskicka

Lidé, kteří se hlásí k baskické národnosti, dnes žijí převážně na území dvou států, Francie a Španělska. Ve Španělsku je jich přes dva miliony. Na tomto území se jedná o Baskické autonomní společenství neboli „Euskadi" o rozloze něco přes 7 tisíc kilometrů čtverečních, které je tvořeno třemi provinciemi - Álava, Guipúzcoa a Viscaya, a o provincii Navarra. Hlavním městem Baskicka je Vitoria-Gasteiz ležící v provincii Álava.

Obyvatelé a obyvatelky Baskicka nikdy netvořili/y jednotný politický útvar. Samostatnému národnímu celku se nejvíce blížilo království Navarra, které bylo v roce 1512 formálně připojeno ke Španělsku. Přesto mezi Basky vždy existovalo silné povědomí sounáležitosti. Konec 19. století byl v baskických provinciích ve znamení boje proti centralizačním snahám španělského státu. V roce 1895 byla založena Baskická národní strana.

Ústava Španělské republiky z roku 1931 dala provinciím právo na získání regionální autonomie. V roce 1936 nechala Lidová fronta, ve snaze získat baskické nacionalisty na svou stranu, odhlasovat Baskicku španělským parlamentem status autonomie. Byla vytvořena baskická vláda, složená z několika menších stran, pod vedením Antonia de Aguirre.

Obyvatelé a obyvatelky Baskicka se vojensky postavili/y Francovým národním gardám během občanské války ve Španělsku ve 30. letech. Francovo letectvo za trest zničilo historické baskické město Guernicu. Po skončení občanské války v Baskicku v srpnu 1937, kdy frankisté měli pod kontrolou celou oblast, baskická vláda uprchla do Barcelony, a odtud se její členové rozprchli v roce 1939 do celého světa. Po skončení druhé světové války se rekonstituovaná baskická vláda usídlila v Paříži opět pod Aguirreovým vedením. Ještě v roce 1939 bojovali v horách proti Francovi baskické partyzánské skupiny.

Obyvatelé a obyvatelky Baskicka, kteří/é zůstali/y ve své vlasti, se za Francova diktátorského režimu (1939 - 1975) stali/y terčem krutých represí - 50 tisíc lidí bylo zabito, 10 tisíc uvězněno (z nich dalších 1000 popraveno). Autonomie byla zrušena, všechny politické strany byly zakázány. Baskická kultura byla potlačována, zakázáno bylo používání baskického jazyka (i v soukromém styku) a baskických jmen. Baskickému obyvatelstvu byla totiž přisouzena úloha protivníků vítězů občanské války.

Od padesátých let se do Baskicka sice začal navracet hospodářský růst, nové generaci však nestačila jen ekonomická prosperita. V roce 1959 byla založena organizace Baskicko a jeho svoboda (ETA) a do pohybu se dalo hnutí Basků za nezávislost. Jejím politickým křídlem se stala strana Herri Batasuna (Lidová jednota). Mají stejný cíl - dosažení absolutní politické nezávislosti pro baskický stát Euskadi.

V posledních dvou desetiletích 20. století se extrémní nacionalismus, představovaný ETA, objevil jako téměř výlučně městský jev. To je důvod, proč se rozvíjel relativně pomalu v baskických krajích ve Francii, které jsou víceméně závislé na venkovské, zemědělské ekonomice. Jakmile se ale začala prohlubovat spolupráce

tajných ultranacionalistických skupin na obou stranách hranice, prohloubila se i spolupráce francouzské a španělské vlády. Jak ve Francii, tak ve Španělsku je totiž aktivita techto skupin namířena proti centrálním vládám.

Původ Basků je obestřený tajemstvím. Nikdo neví, odkud na Pyrenejský poloostrov přišli. Ačkoli byli vytlačeni na sever poloostrova jinými etniky v 6. - 1. století př. n. l. a později v historii se dostali do područí Římanů, Visigótů

Franco

i Franků, vždy si dokázali zachovat svou kulturní identitu. Jako jediní na Pyrenejském poloostrově nepodlehli romanizaci a udrželi si nezávislost i za arabské nadvlády.

Prosluli jako mořeplavci (ke břehům Severní Ameriky údajně dopluli ještě před Columbem) a vynálezci. Psaná baskická literatura existuje již od 16. století. Bask Ignác z Loyoly založil v roce 1534 Jezuitský řád.

Baskičtina (euskera) je izolovaný jazyk nepříbuzný s žádným z okolních indoevropských jazyků. Obecně je pokládána za předindoevropský jazyk. Podle některých teorií může být baskičtina možná i neolitický jazyk. Například v češtině používané slovo „bizardní" pochází z baskičtiny.

Od roku 1975, kdy zemřel Franco, je euskera na vzestupu. Ze dvou a půl milionů Basků mluví baskičtinou zhruba 30 procent lidí a více než 90 procent dětí navštěvuje školy s výukou v baskičtině. Rádio i televize vysílají v baskičtině, vycházejí baskické noviny.

Bomba pro admirála

Černá limuzína Dodge Dartt model 3700 se státní poznávací značkou PMM-16416 zastavila před domem číslo šest v ulici Hermanos Bécquer v osm hodin čtyřicet pět minut. Třicetiletý řidič José Luis Pérez Mojena zůstal sedět za volantem, jedenapadesátiletý tajný policista Juan Antonio Bueno vystoupil a čekal u dveří. U chodníku zastavil ještě další automobil s řidičem a třemi muži. Byli to tajní policisté, stálá osobní stráž ministerského předsedy. Admirál Luis Carrero Blanco nasedl do vozu, řidič vyjel jako každý den ulicí Lopez de Hoyos na bulvár Serrano.

Jezuitský kostel svatého Františka de Borja nepatří mezi věhlasné španělské katedrály. Ministerský předseda sem však zajížděl, protože chrám stál jen pár bloků od jeho bytu. Španělský premiér nemůže začít svůj den jinak než před oltářem. Je známo, že k přijímání musí věřící přistoupit nalačno. Luis Carrero Blanco s doprovodem dojížděl každý den na mši, pak se vracel domů, aby posnídal. Jedno ráno se podobalo druhému jako vejce vejci. Snad jen s tím rozdílem, že 20. prosince 1973 byl v Madridu ošklivý, podmračený, sychravý den a ministerský předseda si proto oblékl světle šedý převlečník.

Usedl na své místo do kostelní lavice číslo sedm, jeho strážce měl rezervováno místo za ním. Modlil se, klekal a vstával, pak přijal z rukou faráře Gómeze Aceby svátost. V devět hodin dvacet vyšel z chrámu a nastoupil před hlavním vchodem do vozu.

Každodenní trasa z kostela ke snídani vedla z bulváru Serrano ulicí Juana Bravo na Calle Claudio Coello, kde vůz projížděl kolem zadního traktu kostela. V devět hodin dvacet pět, ve chvíli, kdy byla černá limuzína před domem číslo 104, se ozvala mohutná detonace.

Osobní vůz americké výroby Dodge Dart váží prázdný 1.800 kilogramů. Nálož umístěná pod dlážděním vybuchla přesně ve chvíli, kdy přejížděla nad ní. Exploze vyhodila limuzínu s osazenstvem do výše dvaceti metrů. Narazila chladičem o římsu střechy čtyřpatrového domu, otočila se ve vzduchu, přeletěla budovu a dopadla na zvýšenou terasu ve dvoře.

Výbuch vytvořil v dláždění dva metry hluboký kráter o průměru deseti metrů. Okamžitě se začal plnit vodou z poškozeného vodovodního potrubí. Všichni tři tajní policisté v doprovodném voze byli zraněni. Taxikáře, který právě projížděl ulicí, museli odvézt do nemocnice. Střepina a kusy dláždění zranily domovnici Clementovou a její pětiletou dcerku Marii José. Exploze vyrazila v okolí okna a poškodila fasády domů.

Věřící v kostele svatého Františka de Borja slyšeli detonaci. Domnívali se, že došlo k zemětřesení, proto co nejrychleji vyběhli ven. U zdemolovaného vozu se nejdříve objevil někdejší ministr Gregorio López Bravo, který se chvíli před tím pozdravil s admirálem na mši, redaktorka Paulina Botellová a farář Acebo. Ten se převlékal po mši ve své cele a oknem viděl jak vůz s ministerským předsedou prolétl vzduchem a dopadl do dvora.

Tajný policista Juan Antonio Bueno byl na místě mrtev, ministerský předseda Carrero Blanco zemřel při převozu do nemocnice Hospital Militar del Generalíssimo, řidič José Luis Pérez Mojena zemřel téhož dne večer.

Ačkoliv se brzy objevily zprávy, že výbuch mohl způsobit i plyn, netrvalo dlouho a Hlavní ředitelství tisku přiznalo, že šlo o atentát. Provedli ho dva mladí muži, kteří se měsíc předtím nastěhovali do suterénního bytu v domě číslo 104 v madridské ulici Claudio Coello. Pod záminkou, že jsou sochaři a chtějí si zde vybudovat ateliér (proto nevzbudili podezření, když se z jejich domnělého ateliéru ozýval hluk), vyhloubili pod ulicí podkop a instalovali tři těžké protitankové miny, které odpálili na dálku. Šlo v daných poměrech o šokující událost. Přesně provedený atentát byl označován za největší politickou událost od doby občanské války.

A proč si atentátníci vybrali Blanca a ne rovnou nenáviděného generála Franca? Nemělo totiž smysl odstranit starého Franca, který stejně už jen dožíval. Bylo zapotřebí umlčet jeho nástupce, který měl za úkol pokračovat v jeho díle a měl v ruce všechny mocenské prostředky, aby záměr realizoval. A bylo také zapotřebí ukázat, že představitelé fašistického režimu jsou jen obyčejní, zranitelní a smrtelní lidé.

Policie se svými veřejnými i tajnými složkami, armáda se svou vojenskou policií a tajnou službou i organizace fašistické falangy[01]) se daly do horečného vyšetřování atentátu. Exilová baskická vláda v Paříži odmítla podíl ETA na akci. Represe proti opozici na sebe ale stejně nenechaly dlouho čekat - barcelonská a madridská univerzita byly uzavřeny. Politická situace byla už před atentátem na Blanca povážlivá - odpor proti fašistické vládě den ze dne sílí, odborářské a levicové organizace a skupiny jsou i přes hrozby zatýkání a mučení na vzestupu. Po atenátu se situace ještě vyostřila - proto si i Hlavní velitelství bezpečnosti pospíšilo, a vydalo už v sobotu 20. prosince 1973 zprávu, v níž označilo za pachatele atentátu příslušníky ETA. A dokonce konkrétně označilo šest mladých lidí, většinou žijících trvale v zahraničí, za atentátníky. V čem se frankistické bezpečnostní orgány nespletly, bylo to, že organizátorem atentátu byla skutečně ETA. Pět mladých mužů, jejichž pravá jména se už zřejmě nikdy nikdo nedozví, jejichž skupina dostala krycí název „Commando Txikia“, provedli celou operaci tak perfektně, že se jim příslušníci rozsáhlého fašistického policejního aparátu vůbec nedostali na stopu. Původně sice chtěla skupina Blanca unést a vyměnit ho za vězně ETA - převlečeni za mnichy ho chtěli unést přímo z jeho ranní mše - když však přišla zpráva, že Franco oficiálně Blanca jmenoval svým nástupcem, a tudíž se jeho ochrana ztrojnásobila, rozhodli se pro druhou variantu. Nástupcem Blanca se stal Carlos Arias Navarro. Pak přišla portugalská revoluce a nakonec i smrt Franca. Politický útlak v zemi povolil. Pouze však povolil. A na jak dlouho?

Euskadi Ta Askatasuna (ETA)

ETA se skládá z tzv. tvrdého jádra (30 - 40 lidí), kteří organizují činnost zhruba dlaších 700. Tvrdé jádro útočí, ostatní fungují jako informátoři, spojky či zabezpečovatelé akcí. V současné době má ETA dvě velitelství - ve španělském Baskicku a v jižní Francii - francouzské Baskicko. Na financování se podílejí členové a členky organizace, ale i jednotliví finanční sponzoři z celého světa.

Organizace vznikla v roce 1959 jako militantní křídlo PNV (Partido Nacionalista Vasco). Zpočátku se jmenovala EKIN a sdružovala mladé lidi z oblasti Bizkaja a Gizpukao. V roce 1959 došlo k přejmenování na ETA. Ta se tak stala jedinou polovojenskou nacionalistickou organizací, která bojovala proti španělskému státu i za Francova režimu. K největšímu útoku došlo v roce

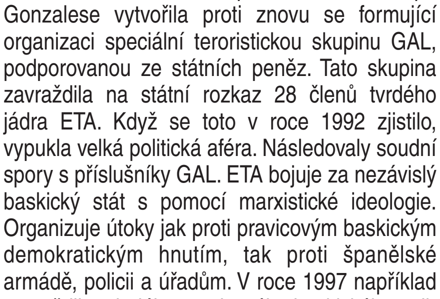

ulice v Baskickém San Sebastianu (i dole)

1961, kdy ETA ukutečnila útok na vlak převážející fašistické veterány občanské války na oslavy 25. výročí vítězství. Tím začaly represe. Mnoho lidí bylo zastřeleno i za legální držení zbraně, mnoho jiných uteklo přes hory do Francie.

Od té doby až do roku 1968 se ETA nezmohla na žádný větší útok. Po roce 1976, po Francově smrti (1975), bylo propuštěno z vězení velké množství lidí baskické národnosti, většinou nespravedlivě odsouzených, ale též mnoho členů a členek ETA. Levicová španělská vláda Felipe Gonzalese vytvořila proti znovu se formující organizaci speciální teroristickou skupinu GAL, podporovanou ze státních peněz. Tato skupina zavraždila na státní rozkaz 28 členů tvrdého jádra ETA. Když se toto v roce 1992 zjistilo, vypukla velká politická aféra. Následovaly soudní spory s příslušníky GAL. ETA bojuje za nezávislý baskický stát s pomocí marxistické ideologie. Organizuje útoky jak proti pravicovým baskickým demokratickým hnutím, tak proti španělské armádě, policii a úřadům. V roce 1997 například zavraždila mladého pravicového baskického politika. Proti tomuto útoku protestovalo po celém Španělsku přes 6 miliónů lidí. Následně, v prosinci 1997, zatkla španělská policie a armáda při tajné operaci 23 lidí z tvrdého jádra ETA. Zbytek se uchýlil do Francie, která však v poslední době v rámci celoevropské protiteroristické policejní kampaně značně zintezivnila své do té doby sporadické akce proti ETA - zatýkání a zabavování zbraní a financí tak začínají být na denním pořádku i na sever od Pyrenejí.

V roce 1998 přerušila IRA v rámci mírového procesu v Severním Irsku kontakt s ETA. Také ETA začala vyjednávat se španělskou vládou

o příměří, mírové dohodě a demilitarizaci. Rozhovory byly ukončeny uzavřením příměří a časového plánu na demilitarizaci organizace, který však ETA nesplnila. Navíc došlo ke zhoršní vztahů se španělskou vládou. A tak ETA v roce 1999 ukončila příměří a znovu rozpoutala boj. ★★★

pravděpodobná výzbroj:

cca 360 pušek různých typů
cca 400 kg různých výbušnin
užití vlastního kódovacího systému při kominikaci v civilních radiostanicích a při využívání internetové pošty

operační oblast:

především severní Španělsko, jihozápadní Francie

útoky:

1959 - 3 bombové útoky ve městech Bilbao, Vitoria a Santander (několik mrtvých a zraněných)
1961 - ozbrojený útok na vlak (desítky mrtvých a zraněných)
1968 - několik nezdařených útoků na představitele španělských armádních a policejních sil (několik mrtvých vojáků a policistů)
1973, prosinec - úspěšný atentát na admirála a premiéra Luise Carrera Blanca
1980 - tzv. krvavý rok ETA - odveta za zabití 28 lidí z tvrdého jádra ETA (zavražděno na 118 lidí)
1987 - bombový útok na obchodní centrum v Barceloně (21 mrtvých a desítky zraněných)
1989 - bombový útok na španělskou ambasádu v Haagu v Holandsku (nikdo nebyl zraněn)
1991 - výbuch bomby v automobilu zdemoloval budovu vojenské správy ve městě blízko Barcelony (zabito 9 lidía 50 zraněno)
1995 - za asistence francouzských bezpečenostních sil španělské bezpečnostní síly odvrátily připravovaný atentát na španělského krále Juana Carlose na ostrově Mallorca
1995 - nezdařený pokus o atentát na tehdejšího opozičního politika Jose Maria Aznara, pozdějšího premiéra španělské vlády
1995, prosinec - bombový útok ve Valnecii (1 mrtvý, 8 zraněných)
1996, červenec - bombový útok na letišti v Reusu (35 zraněných turistů)
1997, červenec - zavražděn mladý baskický pravicový politik - radní Miguel Angel Blanco
1998, leden - výbuch v automobilu zabil v Zarauze městského radního - Jose Ignacio Irueta Gojena
1998, únor - v Seville zavražděn politik Alberto Himnas Beseril a jeho žena
1998, květen - v Pamploně zavražděn vůdce politické strany UPN - Tomas Caballero
1998, červen - úspěšný bombový atentát na radního Manuela Zamarrena
1999, prosinec - 3 mrtví důstojníci španělské armády a policie v oblasti Baskicka
2000, leden - plukovník Pedro Antonio Blanco Garcia byl zabit v Madridu při výbuchu automobilu
2000, únor - výbuch bomby zabil ve Vitorii politika Fernando Buesca Blanca a jeho strážce
2000, květen - novinář Jose Luis Lopez de la Calle byl zavražděn za články proti ETA
2000, červen - lokální politik Jesus Maria Pedrosa Urkiza byl zavražděn v Durangu
2000, červenec - městský radní Jose Maria Martin Carpena byl zavražděn v Malaze
2000, červenec - provinční guvernér Juan Maria Jauregui byl zavražděn v Tolose
2000, srpen - výbuch bomby v automobilu zabil 2 policejní agenty v Sallent de Callego
2000, říjen - výbuch bomby před soudní budovou v Madridu (3 mrtví a 35 zraněných)
2001, březen - 2 španělští policisté na hlídce zabránili bombovému útoku (1 z nich byl při tom zabit)
2001, březen - bombový útok před hotelem v Rosa (1 mrtvý policista a 3 zranění)
2001, červenec - výbuch automobilu zabil v Leiza politika Jose Javiera Mugicu
2001, listopad - 2 policejní důstojníci zavražděni v Besainu
2002, srpen - španělská policie zneškodnila bombu umístěnou v automobilu v Bilbau
2003, červenec - 2 bombové útoky na hotelové komplexy na pobřeží Španělska (několik raněných)
2003, červenec - bombový útok na úřední budovu v provincii Navara (2 zranění)

vysvětlivky:

[01]) **Falanga** - politická fašistická vládní strana španělského diktátora generála F. B. Franca založená r. 1933 (anatomicky - článek prstu)

použité materiály:

Borovička V. P.: Atentáty, které měly změnit svět, Naše vojsko, 1980, str. 508 - 520
Collins R.: Baskové, NLN, 1997, str. 243 - 248
Dufková I., Zlámal J.: Policie a terorismus, Praha, 2004, str. 62 - 64
Klimeš L.: Slovník cizích slov, SPN, Praha, 1998
http://www.idnes.cz

Vojtěch Svoboda *(AFA-FAS Praha)*
- e-mail: vojtech.svoboda@anarchismus.org -

Divadlo jako diskurs

George Ikishava měl ve zvyku tvrdit, že buržoazní divadlo je divadlem konečným. Buržoazie už ví, jaký svět je, jejich svět, a dokáže ukazovat scénky z jejich kompletního, konečného světa. Buržoazie vytváří spektákl. Na druhou stranu, proletariát a jiné vykořisťované třídy ještě svůj svět neznají, neví, jak bude vypadat. Proto je jejich divadlo zkouškou a ne ukončeným spektáklem. Je to pravda, je však také možné říci, že toto divadlo je schopné ukazovat proces transformace.

Potvrzují to zkušenosti, které jsem získal během všech mých aktivit v lidovém divadle v mnoha zemích Latinské Ameriky. Lidová veřejnost se zabývá experimentováním, zkoušením a ošklivé si „uzavřený" spektákl. V takových případech se snaží zapojit do dialogu herců, aby přerušila akci, aby získala nějaké vysvětlení a nečekala zdvořile na konec představení. V protikladu k buržoaznímu kodexu chování, lidový kodex umožňuje a vyzývá diváka k pokládání otázek, k dialogu, k účasti.

Všechny zde probírané metody jsou formami divadla-zkoušky a ne divadla-spektáklu. Ví se, jak experiment začne, ale neví se, jak skončí, neboť divák je svobodný, působí a stává se protagonistou. Tyto formy totiž odpovídají potřebám lidové veřejnosti, měly úspěch a jejich praktikování přineslo mnoho radosti.

Samozřejmě to lidové publikum neodrazuje od praktikování více „ukončeného" divadla. Mnoho takovýchto forem se dříve rozvinulo v Peru a v jiných zemích - obzvláště v Argentině a Brazílii - byly využívány s velkým úspěchem. Některé z těchto forem prezentuji níže.

Divadlo - noviny

Poprvé bylo rozvíjeno skupinou Nucleus Divadla Arena v Sao Paulu, jehož jsem byl ředitelem do okamžiku, kdy jsem byl donucen opustit Brazílii. Obsahuje několik prostých technik, které umožňují přetvoření novinových článků nebo jiného nedramatického materiálu v divadelní představení:

Prosté čtení: informace z tisku jsou čteny způsobem vytržení z kontextu, který je falšuje a činí tendenčními.

Křížové čtení: dva tiskové texty jsou čteny na přeskáčku, tak, že jeden vrhá světlo na druhý, objasňuje ho, dává mu nový rozměr.

Doplňující čtení: čtení probíhá v rytmu samby, tanga, gregoriánských chorálů, s hudebním komentářem, tak, že rytmus působí jako kritický „filtr" tím, že odhaluje skutečný obsah toho, co bylo v novinách zfalšováno, skryto.

Souběžná akce: během čtení herci, beze slov, odehrávají různé scény tak, že se ukazuje skutečný kontext čtených zpráv a událostí. To, co je slyšet, je doplňováno tím, co je vidět.

Improvizace: obsah informace je improvizován na scéně, aby byly rozpracovány všechny její varianty a možnosti.

Zhistoričnění: scény jsou hrány v reáliích epochy, státu či společenského systému jiného, než toho, který se týká novinové zprávy.

Umocnění: čtené či zpívané zprávy doprovází výjevy diapozitivů, písně, jingly nebo publicistické materiály.

Konkretizace abstrakce: zatímco noviny často skrývají pravdy mezi čistě abstraktními informacemi, konkretizují se tyto pravdy na scéně: mučení, hlad, nezaměstnanost atd., jsou demonstrovány v jejich skutečné podobě nebo symbolicky.

Text mimo kontext: zpráva je prezentována mimo kontext, v němž byla publikována, např.: herec mluví o utahování opasků - je nedávným prohlášením ministra financí - a současně pojídá hojnou večeři. Ministrova slova jsou demystifikována - touží, aby to byl lid, kdo si utáhne opasek, ale ne on sám.

Neviditelné divadlo

Prezentace scén se odehrává v jiném prostředí než je divadlo, před lidmi, kteří nejsou diváky. Takovýmto místem může být restaurace, chodník, tržiště, vlak, fronta v obchodě atd. Lidé,

kteří jsou svědky scén, se tam objevili náhodou. Během představení se ani v nejmenším nesmí zorientovat a zjistit, že vlastně probíhá představení, protože by to z nich udělalo diváky.

Neviditelné divadlo vyžaduje podrobnou přípravu, založenou na připraveném textu nebo jednoduchém skriptu. Zkoušky je nutné dělat dostatečně dlouho, až budou herci schopni zapojit do svého výstupu každou možnou předvídanou a očekávanou reakci diváků. Tyto předpokládané aktivity diváků tvoří alternativní text.

Neviditelné divadlo probíhá na vybraných místech, kde se shromažďuje větší počet lidí. Všichni, kteří se tam nachází, jsou touto erupcí vtaženi do hry a efekty trvají ještě dlouho po konci představení.

Podám drobný příklad, ilustrující, jak neviditelné divadlo funguje. Herci zaujmou místa spolu s jinými čtyřmi stovkami osob u různých stolů ve velké restauraci v Chiclayo, kde se setkávají zaměstnanci AL-FIN[01]). Číšníci začínají obsluhovat. Jeden z herců hlasitě (aby přitáhl pozornost ostatních stolovníků) číšníka informuje, že nemůže jíst hotelem nabízená jídla, protože jsou podle něj nedobrá. Číšníkovi se tyto úvahy nelíbí, ujišťuje však klienta, že si v takovémto případě může objednat něco *á la carte*, něco, co mu chutná. Herec si tedy vybírá „barbecue a la pauper". Číšník upozorňuje, že to bude stát 70 *soli*, na což herec odpovídá - celou dobu dostatečně hlasitě - že to není problém. Za chvíli číšník jídlo přinese. Herec ho rychle sní a vstává, aby restauraci opustil. V tom okamžiku se objevuje číšník s účtem. Herec je zarmoucen. Informuje své sousedy u vedlejšího stolu, že jeho jídlo bylo mnohem lepší než to, co jí oni, ale naneštěstí to za něj bude muset někdo zaplatit...

„Samozřejmě za to zaplatím. Snědl jsem „barbecue a la pauper" a zaplatím to. Je tady však jeden problém: jsem úplně švorc."

„A jak máte v plánu to zaplatit?" ptá se rozzlobený číšník. *„Věděl jste, kolik to stojí ještě před tím, než jste si objednal. Jak to teď chcete zaplatit?"*

Okolo sedící tuto konverzaci pozorně sledují. Jejich pozornost je mnohem větší, než kdyby se scéna odehrávala na divadelních prknech. Herec pokračuje:

„Jen se netrapte. Zaplatím. Ale protože jsem švorc, všechno zaplatím pracovní silou."

„Čím?" ptá se zaraženě číšník. *„Jakou silou?"*

„Jak jsem řekl - pracovní silou. Jsem švorc, ale mohu nabídnout svoji práci. Budu tedy pracovat tak dlouho, až zaplatím své „barbecue a la pauper", které, abych pravdu řekl, bylo vynikající, mnohem lepší než to, co servírujete tady těm bídným duším..."

Ostatní klienti se začínají zapojovat a vyměňují si mezi sebou úvahy na téma cen jídel, kvality hotelové obsluhy atd. Číšník volá vedoucího směny, aby rozhodl, co v takové situaci dělat. Herec opět vysvětluje chuť splatit dluh pomocí pracovní síly a dodává:

„Je zde ještě jeden problém. Nabízím svou pracovní sílu, ale abych pravdu řekl, moc toho neumím. Budete mi muset dát nějakou nekomplikovanou, lehkou práci. Můžu např. vynášet hotelové odpadkové koše. Kolik vydělává uklízeč, který pro vás pracuje?"

Vedoucí směny na tu otázku nechce odpovědět, ale druhý herec, sedící u jiného stolu a připravený na tuto eventualitu, objasňuje, že uklizeče z tohoto hotelu zná a že vydělává sedm *soli* na hodinu. Herec nabízející svou práci hlasitě počítá a pak vykřikuje:

„To není možné! Pokud bych se zaměstnal jako uklizeč, musel bych pracovat deset hodin, abych splatil barbecue, jehož snězení mi zabralo deset minut. Tak to přeci nemůže být! Buď zvedněte uklízečovi plat, nebo zlevněte barbecue...! Možná bych v takovém případě mohl dělat něco, co vyžaduje více schopností? Můžu se například starat o hotelovou zahradu. Viděl jsem, že je dost hezká a někdo se o ni dost dobře stará. Jde vidět, že na postu zahradníka je talentovaná osoba. Kolik bere zahradník? Mohl bych pracovat jako on! Kolik hodin práce na zahradě by bylo třeba, abych splatil „barbecue a la pauper"?"

Třetí herec, sedící opodál, říká, že je přítel zdejšího zahradníka, který pochází ze stejné vesnice jako on. Proto ví, že vydělává 10 *soli* na hodinu. Protagonista je opět zaražen:

„Jak je to možné? Člověk, který se stará o tak nádhernou zahradu, který často tráví celý den ve větru, dešti nebo na silném slunci, musí pracovat sedm dlouhých hodin, aby mohl během deseti minut sníst barbecue? Pane vedoucí, jak je to možné? Mohl by jste mi to vysvětlit?!" Vedoucí však už mezitím odešel. Pobíhá po sálu a aby odvrátil pozornost hostů, vydává číšníkům hlasité příkazy. Chvíli se usmívá, chvíli se zase mračí, zatímco se restaurace mění ve veřejné fórum.

Herec se ptá číšníka, kolik mu platí za servírování barbecue a slibuje, že ho na určený počet hodin může zastoupit. Jiný herec, který

opravdu pochází z malé vesnice, se zvedá a tvrdí, že v jeho vesnici nikdo není schopen vydělat si za celý den 70 *soli*, proto by si odtamtud nikdo nemohl objednat „barbecue a la pauper“. (Upřímný hlas herce, který skutečně mluvil pravdu, výrazně pohnul hosty u sousedních stolů).

Konečně, aby představení ukončil, jeden z herců navrhuje:

„Přátelé, vypadá to, jako bychom byli proti číšníkovi a vedoucímu směny, ale to nemá smysl. Oni jsou našimi bratry. Pracují jako my a nesmí být obviňováni za zde požadované ceny. Musíme udělat sbírku. Každý ať dá jeden, dva nebo pět soli - tolik, kolik může. Takto zaplatíme barbecue tohoto pána. Buďte štědří, neboť to, co zůstane, bude dýško pro číšníka, který je naším bratrem a člověkem práce.“

Herec, který sedí u vedlejšího stolu hned začne vybírat peníze. Jedni z radostí hází jeden, dva *sole*, jiní vztekle začínají brblat: *„Nejdříve tvrdí, že jídlo, které jíme je hnus a samé smetí a teď někdo navrhuje, aby jsme za něj zaplatili jeho barbecue... k čertu! Nedám mu ani zlámanou grešli, ať se poučí! Ať umyje nádobí...“*

Vybralo se 100 *soli*, diskuse ale trvala až do večera. Nejdůležitější je to, aby herci neukázali, že jsou herci! Na tom závisí neviditelná forma tohoto divadla. Tato neviditelnost divákům umožňuje volně a naplno se zapojit, bez okolků, tak, jako by to byla skutečná situace - ostatně, jim se jako taková jeví.

Chci zdůraznit, že neviditelné divadlo není to samé co „happening“, nebo tak zvaný „guerilla theater.“ Tam máme výrazně co do činění s „divadlem“, hned se tedy zjevuje zeď, dělící herce od diváků, která způsobuje jejich bezmoc: divák znamená méně než člověk! V neviditelném divadle jsou divadelní rituály odsunuty - zůstává divadlo samo o sobě, bez starých, zažitých vzorců. Energie divadla je zcela osvobozena. Působení volného divadla je silnější a zanechává po sobě dlouhotrvající dojmy.

Na několika různých místech v Peru se uskutečnilo několik vystoupení neviditelného divadla. Jedno z nejzajímavějších vystoupení se odehrálo na trhu Carmen, asi čtrnáct kilometrů od centra Limy. Dvě herečky hrály u stánku se zeleninou. Jedna z nich hrála negramotnou a tvrdila, že byla okradena prodavačem, který zneužil toho, že neumí číst a počítat. Druhá herečka zkontrolovala účet a potvrdila, že je všechno v pořádku a „analfabetce“ poradila, aby se přihlásila na kurz ALFINu. Rozjela se diskuse na téma věku, do kterého je možné se naučit číst a psát, co se učit a od koho. První z hereček celou dobu tvrdila, že je na tyto věci už stará. V tomto okamžiku nějaká stařenka, opírající se o svazek třtiny, vztekle vykřikla: „Moji drazí, to není pravda! Pro učení a aktivní lásku není člověk nikdy moc starý!“

Na to všichni zareagovali výbuchem smíchu a herečky už nebyly schopné ve scénce pokračovat.

Foto-romance

V mnoha latinskoamerických zemích vládne skutečná epidemie foto-romance. Je to podliteratura na nejnižší představitelné úrovni, která je - navíc - vždy propagandistickým nástrojem ideologie vládnoucí třídy. Použití této techniky v divadle spočívá v tom, že je účastníkům shrnut celkový předpoklad či obsah fabulární[02]) romance, bez uvedení jejího zdroje. Účastníci jsou požádáni, aby odehráli předloženou historku. Na konci je odehraná scéna konfrontována s obsahem uvedeným ve skutečné romanci a diskutují se rozdíly. Např.: obzvláště hloupá povídka Corín Tellado, nejhorší autorky tohoto druhu, začíná tím, že žena očekává návrat muže. Doprovází ji druhá žena, která ji pomáhá s domácími pracemi...

Účastníci tuto scénku hrají v souladu se svými zvyky: žena čekající doma připravuje jídlo. Pomáhá jí sousedka, která přišla vypomoci. Muž se vrací unavený, po těžkém dni v práci. Dům je z různého materiálu postavená jednopokojová chatka atd., atd. U Corín Tellado to je naopak: žena je oblečena do dlouhých večerních šatů, nosí perlový náhrdelník, atd. Žena, která jí pomáhá je černá služka, která říká pouze: *„Ano, Paní“*, *„Podává se oběd, Paní“*, *„Skvělé, Paní“*, *„Právě se vrátil pan X, Paní“* a nic více, jejich dům je mramorový palác. Muž se vrací po dni v práci ve své továrně, kde se pohádal s dělníky, protože nechápou krizi, kterou podnik zažívá a chtějí, aby jim zvedl plat a tak dále v tom samém duchu.

Tato konkrétní povídka je obvyklá hloupost, ale současně dobře slouží jako skvělý příklad ideologické pronikavosti. Dobře-oble-

čená-žena dostává dopis od neznámé. Když s ní jde na schůzku, dovídá se od ní, že je to bývalá žena jejího muže. Bývalá žena začíná rozhovor tím, že ji muž opustil, aby si mohl vzít dceru továrníka - která je právě onou dobře-oblečenou-ženou. Bývalá žena křičí:

„Ano, on mně zradil, obelhal, ale promíjím mu to, protože byl ostatně vždycky ambiciózní a věděl, že se mnou by se nevydrápal tak vysoko. Ale s tebou může dojít hodně daleko!“

Krátce řečeno, bývalá žena promíjí svému bývalému muži, protože ve vysokém stupni projevuje tuto kapitalistickou touhu vlastnit všechno. Touha být vlastníkem továrny je představována jako tak šlechetný cíl, že dokonce i několik zrad v cestě k jeho dosažení je prominuto...

Mladá žena, aby u sebe udržela muže, se vydává za nemocnou. Díky této hře se do ní muž nakonec zamiluje. Co je to za ideologii! V této milostné povídce se tyto prohnilé šťastné konce jen rojí. Samozřejmě, tato povídka, bez originálních dialogů a hraná vesničany nabírá naprosto jiný význam. Když se po ukončení představení účastníci seznamují s originálním příběhem, obvykle jsou šokováni. Abych byl dobře pochopen: když čtou Corín Tellado, hned přijímají pasivní roli „pozorovatelů“ („spectator“). Ale když nejdříve tuto povídku odehrají a teprve poté si přečtou Corín Tellado, jejich postoj nebude pasivní a vyčkávací, ale kritický a analytický. Budou srovnávat dům továrníků se svým, jejich životní postoje se svými atd. Takovýmto způsobem si připraví protilátku na jed, který se šíří ze stránek foto-romancí, komixů a ostatních forem kulturní a ideologické dominance.

Byl jsem opravdu potěšen, když jsem o pár měsíců později byl opět v Limě a dozvěděl jsem se, že obyvatelé několika *barrios* (dělnických čtvrtí) tuto metodu používají k analyzování televizních programů, tohoto nevyčerpatelného zdroje jedu, připraveného proti lidem.

Překonávání útlaku

Vládnoucí třídy ničí ovládané skrze útlak. Starší utiskují mladé, některé národy zotročují jiné národy. Nikdy skrze srdečné pochopení, upřímnou výměnou idejí, prostřednictvím kritických a sebekritických postojů. Ne. Vládnoucí třída, staří, „vládnoucí rasy“, mužské pohlaví, vlastní sbírku hodnot, které silou a jednostranným násilím nutí utlačovaným třídám, mladým, rasám považovaným za podřadné a ženám.

Kapitalista se pracujícího člověka neptá, zda souhlasí s tím, aby kapitál byl údělem jednoho a práce druhého z nich. Kapitalista prostě k vratům továrny postaví policistu - vlastnictví tak zůstane zajištěno.

Podřízené třídy, národy, pohlaví či věkové skupiny trpí každodenním, neustálým, všeobecným útlakem. Ideologie nabírá konkrétní tvar v osobě podřízeného jednotlivce. Vykořisťování pracující třídy jako celku vyvíjí nátlak na každou pracující osobu. Sociologie se stává psychologií. Není to mužské pohlaví, které utiskuje ženské pohlaví, ale konkrétní muži (jednotlivci), konkrétní ženy (jednotlivkyně).

Technika překonávání útlaku spočívá v tom, že se účastník/účastnice požádá, aby si připomněl/a konkrétní situaci, v níž vycítil/a určitý útlak, byl/a přinucena, aby jej akcepto-val/a a konal/a proti svým potřebám a tužbám. Musí to mít hluboký osobní význam: já, pracující člověk, jsem utlačován, vykořisťován, jiní pracující jsou také utlačováni. Odtud závěr, že celá pracující třída je utlačována. Důležitý je přechod od zkušenosti individuální k celkové, ne naopak a zabývání se případem, který se týká konkrétní osoby, ale současně je typickým příkladem toho, co zakoušejí ostatní.

Osoba vyprávějící svůj příběh si z ostatních účastníků vybírá ty, kteří budou hrát ostatní postavy. Všechny postavy, vedeny vypravěčem, hrají příběh tak, jak se ve skutečnosti odehrál - vytvářejí tu samou událost, ty samé podmínky a konečně ty samé pocity.

Po odehrání události se osoba, jejíž příběh se odehrál požádá, aby celou scénu zopakovala, ale teď už bez akceptování represe. Teď se má vyvíjenému nátlaku, idejím a požadavkům postavit. Ostatní účastníci to odehrají stejně jako prve. Vyvolaný střet má pomoci v odhadnutí možností odporu a proč se neprojevil ve skutečnosti. Pomáhá prohlédnout protivníkovy skutečné možnosti. Poskytuje také ukřivděné osobě možnost vykřičet všechno, co ve skutečnosti nedokázala vyslovit. Ze zkušeností je známo, že to není katarzní[03]): skutečnost, že procvičila stavění se na odpor útlaku, tuto osobu připravuje ke skutečnému odporu v budoucnu, kdy takováto potřeba opravdu nastane.

Na druhou stranu je třeba vzít v úvahu to, že daná situace je symptomatická pro celou škálu situací toho samého druhu. U tohoto druhu divadelního experimentu slouží jednotlivý podrob-

ný příklad jako výchozí bod. Nevyhnutelné je však dosažení celkových závěrů. Proces, který probíhá během a po představení, během diskuse, vede od fenoménu, jednotlivého jevu k celkovému právu, od jevu navrženého v imaginární výtce k celkovým sociálním právům, které tyto jevy vedou. Diváci-účastníci z těchto cvičení musí vyjít obohaceni o znalosti na téma těchto práv, které vyplynuly z analýz jednotlivých jevů.

Divadlo mýtu

Toto je prostě otázka odhalování očividností, které se skrývají za mýtem: logické vyložení historie a odhalování očividných pravd.

V místě zvaném Motupe stálo pohoří, vlastně to byla hora. Mezi stromy vedla na samotný vrchol úzká pěšinka. V polovině cesty stál kříž. Chodit bylo možné pouze do míst, kde stál ten kříž, dále to bylo příliš nebezpečné. Ti, kteří se odvážili dále a překonali strach, se nikdy nevrátili. Věřilo se, že vrcholek hory obývají nějací duchové. Známá je ale také historka o odvážném mládenci, který se kdysi ozbrojil, vydrápal se na samotný vrchol hory a našel „duchy“. Ve skutečnosti to byli Američané, kteří vlastnili důl na zlato nacházející se na samotném vrcholku hory.

Jiná legenda se týká jezera Cheken. Říká se, že kdysi na tom místě nebyla voda a vesničané byli nuceni pro ni chodit několik kilometrů a často umírali žízní. Dnes tam existuje jezero, ale je ve vlastnictví jednoho lokálního majitele půdy. Jak se stalo, že toto jezero vzniklo a stalo se vlastnictvím jednoho člověka? Objasňuje to legenda. Když zde voda ještě nebyla, jednoho dne, kdy slunce pražilo, se lamentující vesničané sešli, aby se modlili k bohu, aby jim seslal alespoň malinký pramínek vody. Bůh se však nad vesnicí neslitoval. Zato se o půlnoci toho samého dne objevil jezdec, oblečený v dlouhé černé poncho a budoucímu latifundistovi, který byl tehdy jako všichni ostatní obyčejným vesničanem, řekl:

„Všem vám daruji jezero, ale ty, příteli, mi musíš darovat to, co vlastníš nejcennějšího.“

Chudák, zmrtvělý, hlesnul:

„Ale já nic nemám. Jsem velmi chudý. Všichni trpíme nedostatkem vody, žijeme v nuzných chatkách, strašně trpíme hladem. Nemáme nic hodnotného, dokonce ani naše životy za nic nestojí. Jedinou cennou věcí, kterou vlastním, jsou mé tři dcery, nic víc nemám.“

„A nejstarší z nich,“ řekl neznámý, „je z této trojice nejkrásnější. Slibuji vám jezero plné nejčistší vody v Peru, ale za to mi musíš dát svou dceru, abych se s ní oženil.“

Budoucí majitel přemýšlel dlouho, plakal, nakonec se zeptal své překvapené nejstarší dcery, zda je ochotna přijmout tento neobvyklý návrh. Poslušná dcera odpověděla takto:

„Pokud to má být pro nás všechny vysvobozením, ukončí to hlad a žízeň, pokud ty budeš moci vlastnit to jezero s nejčistší vodou v Peru a pokud bude patřit pouze tobě a přinese ti štěstí a bohatství - a budeš-li moci prodávat tuto nádhernou vodu vesničanům, pro které to bude i tak levnější, než mnohakilometrové pochody pro vodu - pokud to bude takhle, řekni tomu pánovi v černém ponchu, že s ním půjdu, jakkoliv se v mém srdci rodí obavy ohledně místa, kam mě chce s sebou vzít.“

Uplakaný, ale šťastný otec, šel informovat jezdce v černém o rozhodnutí, ještě předtím však dceru poprosil, aby určila cenu za litr vody - tak, aby uspíšila práci. Člověk v černém ponchu s sebou nechtěl vzít nic kromě děvčete. Svlékl ji, posadil na koně a odklusal směrem k velké dolině. V tom zazněl ohromný výbuch a nad místem, kde zmizel jezdec, kůň i nahé děvče, se vznesl velký oblak kouře. Z velké díry, která v zemi vznikla, vytryskla voda, naplnila dolinu a vytvořila jezero s nejčistší vodou v Peru.

Tento mýtus nepochybně skrývá pravdu: vlastník půdy si přivlastnil něco, co mu nepatřilo. Pokud se dříve šlechetně narození obraceli k bohu, aby jim daroval bohatství a právo, dnes objasnění privilegií zůstává mnohem méně magické. V tomto případě je vlastnictví jezera vysvětlováno ztrátou nejstarší dcery, toho, co nejcennějšího latifundista vlastnil - výměna, transakce tedy byla na místě! Jako připomenutí této události legenda uvádí, že když je měsíc v novu, je možné zaslechnout zpěv oné dívky, ozývající se ze dna

jezera, sedí tam nahá a češe své vlasy nádherným zlatým hřebenem... Pravda! Pro jednoho vlastníka bylo jezero jako zlatý důl.

Je třeba analyzovat mýty vykládané lidem a objasňovat pravdy v nich obsažené. Divadlo může být pro tento úkol neobvykle vhodné.

Analytické divadlo

Jeden z účastníků vypráví historku a herci ji okamžitě improvizují. Každá postava příběhu je rozložena na její jednotlivé sociální role a účastníci jsou požádáni, aby vybrali nějaký předmět symbolizující každou z těchto rolí. Analyzován je např. policista, který zabil zloděje kradoucího slepice:

a) je dělníkem, protože pronajímá svou pracovní sílu - symbol: dělnická kombinéza

b) je buržujem, protože chrání soukromý majetek a cení si jej více než lidský život - symbol: kravata nebo cylindr atd.

c) je představitelem represe, protože je policistou - symbol: revolver

Děje se tak do té doby, dokud účastníci nezanalyzují všechny jeho sociální role: jako hlavy rodiny (symbol: peněženka atd.), jako části paternalistického pořádku atd., atd. Je hodně důležité, aby byl symbol vybírán samotnými účastníky a nebyl do jejich rozhodnutí vsazován „z hora“. Pro jednu společnost může být symbolem hlavy rodiny peněženka, protože tato osoba vede domovní finance a tímto způsobem kontroluje celou rodinu. Pro jinou společnost tento symbol nebude znamenat nic, vyberou místo toho např. sporák.

Když jsou postavy analyzovány (pro zjednodušení a zřetelnost bych však radil omezit se pouze na hlavní hrdiny/hrdinky historky), podstupuje se další zkouška vyprávění historky. Teď jsou však postavy zbavovány jistých symbolů označujících sociální role. Bude historka stejná, když:

a) by policista neměl kravatu nebo cylindr?

b) by zloděj nosil kravatu nebo cylindr?

c) by měl zloděj revolver?

d) by policista i zloděj nosili ty samé symboly?

Účastníci jsou požádáni o provedení různých kombinací a herci odehrávají všechny návrhy. Ty jsou přítomnými podrobovány analýze. Tímto způsobem začínají přítomní chápat, že lidské činnosti nejsou výlučně a v první řadě výsledkem individuální psychologie, ale takřka vždy skrze jednotlivce promlouvá jejich příslušnost k dané sociální třídě!

Rituály a masky

Poměry produkce (infrastruktura) determinují kulturu společnosti (superstruktura[04]). Infrastruk-tura občas podléhá proměnám, ale superstruktura zůstává nějakou dobu nezměněna. V Brazílii vlastníci půdy nedovolovali, aby jim rolníci během rozhovoru hleděli do tváře: znamenalo by to nedostatek úcty. Rolníci si zvykli rozmlouvat s latifundisty s pohledem upřeným do země a odpovídali: *„Sí, seňor. Ano, Pane. Ano, Pane.“* Když vláda vyhlásila zemědělskou reformu (před rokem 1964, kdy se odehrál fašistický státní převrat), její emisaři vyšli do polí, aby rolníky informovali, že se teď mohou stát vlastníky obdělávané půdy. Na to rolníci, s pohledem upřeným k zemi, odpovídali: *„Si Amigo. Ano, příteli. Ano, Příteli.“* Feudální kultura pronikala každou částí jejich života. Vztah mezi rolníkem a zaměstnancem Agentury pro zemědělskou reformu byl naprosto jiný, než vztah mezi rolníkem a feudálem, rituál však zůstal nedotčen.

Technika lidového divadla nazvaná „rituály a masky“, spočívá v odkrývání superstruktur: rituálů, které reifikují mezilidské vztahy a masek, jejichž nasazování je vynucené rituály, v závislosti na hrané roli ve společenském (sociálním) uspořádání.

Prostý příklad: člověk jde za knězem, aby se vyznal ze svých hříchů. Jak to udělá? Samozřejmě si klekne, vyzpovídá se, projeví lítost, obdrží poučení, nechá si požehnat a odejde. Ale zpovídají se všichni lidé tím samým způsobem? Kým je člověk, který se jde vyzpovídat a kým je kněz?

V tomto případě je třeba dvou herců, aby scénu zpovědi odehráli čtyřikrát:

Poprvé: oba, kněz i hříšník, jsou vlastníci půdy.

Podruhé: kněz je vlastníkem půdy a hříšník rolníkem.

Potřetí: Kněz je rolník a hříšník vlastník půdy.

Počtvrté: oba jsou rolníci.

Rituál je v každém případě stejný, ale různé masky sociálních rolí způsobují, že každá z odehraných scén bude jiná.

Je to neobyčejně bohatá technika, která má bezpočet variant... ★★★

<u>vysvětlivky</u>:

[01]) **ALFIN** - ALFabetización INtegral (Plná alfabetizace), akce započatá roku 1973 peruánskou vládou za účelem alfabetizace společnosti. Augusto Boal byl jedním z jejich autorů

[02]) **Fabulace** - vymýšlení příběhů, tvoření děje (v literárním díle)

[03]) **Katarze** - duševní očista spojená s uvolněním, povznášející pocit související s prožitkem uměleckého díla; odstranění silných negativních citových zážitků a úzkosti jejich sdělením, znovuprožitím, uvědoměním si jejich příčin

[04]) **Superstruktura** - příklad typicky marxistické, jednostranné analýzy skutečnosti. Avšak již Abramowski (polský anarchista a socialista z počátku 20. stol. - pozn. překl.) (a nejen on) dokázal, že vliv působí na obě strany.

Augusto Boal
z polského časopisu „A-TAK“ č. 7 přeložil
Martin Koudelka (FAS Jižní Čechy)
- e-mail: martinkoudelka@anarchismus.org -
editoval Jindřich Lacina (FAS Praha)
- e-mail: jlacina@anarchismus.org -

Politik

Od té doby, co mě přepadli a zbili, na ně musím stále myslet. Šel jsem unavený z práce a potkal je v podchodě u staré pošty. Byli dva - jeden kouřil cigaretu, opřený o zeď, a druhý si s naprostým klidem přehazoval klíče z ruky do ruky. Oba měli modré svetry! Pak jsem jen bezmocně snášel kopance do břicha, protože mi druhý zkroutil ruce za zády a já se nemohl bránit. Sebrali mi peněženku s výplatou, mobil i hodinky po tátovi. V bolesti jsem se schoulil do klubíčka a utíral si rukávem krev, která mi tekla z nosu a v drobných kapkách tvořila na vlhké zemi neznámé obrazce.

Trvalo asi hodinu, než jsem se celý zmatený dopotácel domů. Vlastně jsem ještě nestačil pochopit, co se stalo. Svlékl jsem si šaty, sedl do vany a omýval se teplou vodou. V hlavě mi hučelo a já tupě zíral na košili přehozenou přes topení.

Vlna! Kousíčky modrých vláken se pohodlně rozvalovaly po mém oblečení a vysmívaly se mi. Zuřivě jsem vyskočil, ale uklouzla mi noha a já těžce dopadl zpět na dno vany. To mě ještě více rozčílilo, byl jsem vzteky bez sebe. Prudce - ale již opatrněji jsem vstal a začal košili trhat. Nejprve jsem urval rukáv, pak límec, část středu a knoflíky se roztančily po dlaždičkách jako černé perly. Jenže modré chuchvalce jsou příliš malé na to, abych je zničil i s košilí. Šklebí se na mě z utrženého rukávu jakoby říkaly, že jsem trapnej. Vůbec jsem se tím neuklidnil. Kopnu zbytky látky do kouta.

Už týden špatně spím. Dnes mě dokonce donutili vzít si v práci volno, prý jim tam polospící k ničem nejsem. A já jen unaveně pozoruji strop a v podvědomí se mi začíná rýsovat příčina všech mých současných starostí. Přestože jsem si koupil nové hodinky, a dokonce si dopřál vybrat peníze svého spoření, které jindy tak úzkostlivě střežím, nenacházím klid. Den se mi přelévá v hlavě jako tekutý písek v přesýpacích hodinách a dusí mě. Ležím tak nehybně na posteli dokud se nesetmí. Pak si uvědomím, co mě zžírá, seběhnu schody do koupelny a v koutě naleznu cáry bílé látky, na nichž svítí modré nitky z těch prokletých svetrů mých trýznitelů. Rychle je popadnu, poleju absintem z ledničky a bez delšího rozmýšlení zapálím. U nohou se mi vzedme páchnoucí plamen a já s naprostým úžasem sleduji, jak se má bývalá košile kroutí, brání se ohni a v nešťastných pohybech pozvolna zčerná. Zvednu zuhelnatělé zbytky a odnesu do kontejneru před dům. Jsem spokojen a konečně se vyspím.

Můj nově nabytý klid však trvá necelý týden. Bolestné myšlenky se vrací a stále častěji si uvědomuji, že bych měl něco podniknout. Má sekretářka mě dnes pomlouvala u šéfa. Viděl jsem to skrz sklo u dveří, jak se tam mrcha vlnila a určitě vymýšlela hory lží, jak jí přetěžuji vlastní prací. Světlo mi doneslo k očím obraz světle modrého kostýmku, který se na tělo podle kolegyně obludně lepil.

Přišel jsem na další důvod přetrvávající nespavosti - povlečení, váza, talíře, hrnek, toaletní papír - vše je modré! Ta odporná barva mě bodá do očí a pokouší se ukořistit mé zdraví. S nepopsatelnou úlevou strhávám z okna závěsy, které jsou poleptány stejně hnusnou barvou jako spousta věcí v mém domě. Nechápu, jak jsem tu mohl dřív žít a nevidět tu hrůzu! Au! Do hlavy mě cvrnkla jedna z žabiček, jenž držely tu obludnost nataženou přes má okna. S vytrvalou horlivostí dokonám své dílo a druhý den odnesu pytel nevkusně modrých kýčů před barák. Je mi dobře. Zavrtám se do peřin bez povlečení a znovu si pomyslím, teď už mi je opravdu dobře!

Ráno mě na parkovišti seřve důchodkyně, že mám auto na místě pro invalidy. Pomalu nevnímám co říká, protože mou pozornost poutá šátek s modrým vzorem, který jí obepíná vyschlou hlavičku.

„Ty bábo jedna,“ strhnu jí tu věc z hlavy, *„nemáš v sobě kousek hrdosti, že nosíš tak podřadnou barvu na svém oděvu?!“* Uraženě nastoupím do auta a za svými zády ponechám vyděšenou, mým činem přiškrcenou stařenu.

Už vím, co to je, to tikání v mé hlavě, co mě budí, trápí k zešílení. Jde o mé svědomí. Uvědomil jsem si vše po rozhovoru s tou starou babkou. Vždyť já přišel na úžasnou věc, takový objev a nechal jsem si ho pro sebe. Měl bych všem tu pravdu říct, vždyť žijí ve lži, v klamu vedle těch zrůd, co uctívají modrou barvu.

Hned druhý den ráno jsem nakoupil spousty knih týkající se psychologie barev a ke své nevoli se skoro v každé dočetl to samé - modrá symbolizuje mír, klid, vyváženost. Lidé libující si v modré barvě jsou často dobromyslnými idealisty. Taková absurdita! Takové nechutné lži! Cítím opravdu velkou úzkost, když vidím jakou deziluzi světa nám ti modromilci připravili. Začal jsem ihned zpracovávat dílo, ve kterém bych celému lidstvu ukázal pravdu, i to, jak byla násilně pokroucena. Jsem si stoprocentně jist, že lidé, kteří se rádi oblékají v této barvě, jsou zastánci násilí, hlouposti, pomluv, degradace celé lidské populace a dokonce se u nich vyskytuje i vyšší procento kriminality než u normálních občanů. Bohužel, k jejich vlastnostem patří i velká mazanost, jsou schovaní mezi běžnou populací, která si kupuje modré věci jen náhodně či z nutnosti. Jak je jen rozeznat? Nervózně si prohrabuju vlasy.

Rozhodl jsem se svou knihu darovat nejprve šéfovi. Je pro mě zastáncem správného člověka - nikdy jsem na něm ani nezahlédl jakoukoli modrou zrůdnost. Nevím proč, ale neodpověděl mi, dokonce se mnou nechtěl o mém objevu ani diskutovat a za měsíc mi oznámil mou nadbytečnost v podniku a následné propuštění. Měl modrou kravatu! Já blázen, jak jsem mohl tu půlnoční modř zaměnit se ctnostnou černou? Poslední výplatu mi předával nově najmutý modrokošiláč.

O pět let později

„Programem mé nové politické strany je chránit prostý lid před tím plevelem osob s nečistými úmysly. Mé dlouhodobé studie jen potvrdily veškeré negativní společenské jevy, které se u jedinců s citovou vazbou k modré barvě projevují ve zvýšené míře. Přátelé, naše myšlenka, která se zdála zprvu nepochopená a slabá, dnes nachází zaslouženého uznání. Jen díky nám, skutečným lidem, bude jednou svět krásnější a skutečně čistý!“

Nervózně se rozhlédnu po náměstí a trochu se obávám reakce potencionálních voličů. V davu to zašumí a ozvou se první jásavé výkřiky.

Věděl jsem to! Opět zvítězila má teorie trpělivosti. Brzy budu premiérem a potom…

To ještě všichni uvidíte! ★★★

Ulrika Dostál *(FAS Severní Čechy/Zlínsko)*
- e-mail: ulrikadostal@anarchismus.org -

Azor

Žiju, dýchám pro svého pána - milosrdného chlebodárce. Mé srdce pro něj také bije, o ostatních orgánech mám občas pochybnosti, ale to nikdo neví. Jsem mu nekonečně vděčen, že využil část peněz, které mu denně vydělávám a postavil mně a mé rodině boudu z dřevotřísky. Sice nám za deště kape na hlavu, ale co je taková titěrnost v porovnání s tím, že chce postavit celý útulek, ohromné ulice plné kotců z dřevotřísky? No, možná využije i jiný materiál. Zde budou žít desítky a stovky dalších šťastných skupinek, jenž mu rádi darují své výdělky, aby jednoho dne jeho neskonalé dobrodiní pocítili všichni.

Můj pán je totiž velmi zámožný, moc ho ctím a vážím si ho. Někdy v noci sleduji jeho postavu z dvorku, sladce se usmívá nad pečenou kachnou a těším se na to, jak ráno z okna vyhodí voňavé kosti. On musí být moudrý, alespoň mi to odmala vtloukali do hlavy, snažím se mu tedy být vždy nápomocen. Jak sám říká, on dal mému zbytečnému životu smysl, díky němu mám tak užitečnou náplň dne a mohu s ostatními tahat klády z lesa - a je tak štědrý, že za to ani nic nechce. Naopak - občas mě obdaří již zmiňovanými kůstkami.

Jednou mě přemohl hlad a chtěl jsem ukrást celé kuře z okna. Jeho vůně se provrtávala bahnem na dvorku a i žumpa díky ní tolik nesmrděla. Nikdy na svou chybu nezapomenu - nejenže jsem k večeři nedostal už ani kost, ale pán na mě celou noc křičel: *„Azore, ty prašivej, nevděčněj pse! Celej den se flákáš, já tě živím a teď bys mi i ten žvanec vzal?!“* A tak jsem se smutkem došel k závěru, že u bytostí jako jsem já, asi nezáleží na tom, že se nejmenují Azor, je nás moc a splýváme v davu. Nakonec jsem opravdu uvěřil, že mě ke krádeži nevedl hlad, ale závist, a i když mi kručelo v břiše, zmocnil se mě pocit viny.

Od té doby zůstávám poslušný, sedávám v koutě dokud mě pán nezavolá. Mám popelavou kůži a bílým povlakem zastřené oči. Časem mi vypadaly zuby - vlastně mi na nic kromě jídla nebyly - a ve skutečnosti jsem s nimi kousal jen ve svých hříšných snech. Já nechci svým strádáním nikoho obtěžovat, trpím tiše a v ústraní. Jsem trochu zesláblý, protože kachní kosti teď můžu jen olizovat. Včera jsem pohledem hypnotizoval svého pána a doufal, že se slituje a donese mi kaši. Asi nepochopil mou prosbu, myslel si, že nemám hlad a odnesl kosti domů. Poslední dobou mě občas bije, jenže vždy mi umí vysvětlit, že si to vlastně zasloužím. Někdy mu to věřím, jindy zase ne. Kňučím blahem za každé pohlazení, lížu mu oddaně tvrdou kůži bot, kterými mě kope a zůstávám mu otrokem na život a na smrt. Tak nevím, proč se v mé mysli objevuje směšná myšlenka - že nejsem Azor, ale lidská bytost. ★★★

Ulrika Dostál *(FAS Severní Čechy/Zlínsko)*
- e-mail: ulrikadostal@anarchismus.org -

Comandante

dokumentární rozhovor s diktátorem - filmovou hvězdou

Do našich kin byl nedávno uveden poslední snímek renomovaného amerického režiséra Olivera Stonea s názvem Comandante. Jedná se o sestřih třídenního rozhovoru Stonea s Fidelem Castrem, kterého USA k smrti nenávidí a kubánský lid údajně miluje.

Stone se rozhodl opustit svou parketu hraných filmů s výrazným politickým podtextem (Nixon, JFK) a rozhodl se pro sugestivní autentický dokument. V únoru

Fidel Castro a jeho guerillos

2002 odjel na Kubu, aby pro Ameriku podle svých slov *„demýtizoval osobu Fidela Castra"*. Vsadil bych si na to, že se mu to u amerického diváka v mnohém podařilo. Tedy spíš než o demýtizaci jde v tomto případě o nahrazení jednoho mýtu druhým. Fidel Castro je se svou *„nesmrtelnou revolucí"* pro USA už řadu let velkým strašákem, který ohrožuje americký sen a *„národní bezpečnost"*.

Dokument Comandante je vlastně jedna velká Castrova reklama. Dokument tvoří Castrovy sáhodlouhé odpovědi na Stoneovy otázky, které však nejsou nikterak ostré ani útočné. Pokud však Stone v několika málo otázkách přitvrdí, Castro stejně tvrdě odpoví nějakou patetickou lží. Například potom, co Castro popře přítomnost kubánských bezpečnostních poradců ve vietnamské válce, Stone kontruje tím, že má svědectví 20 amerických vojáků, kteří tvrdí, že je ve Vietnamu mučil Kubánec. Na to Castro suverénně odpoví, že pokud by to byla pravda, tohoto Kubánce by museli zatknout a potrestat.

Opravdu komicky působí Castrovo prohlášení, že jeho *„revoluční"* vojenské a policejní síly nikdy nikoho nemučily, protože k tak barbarským metodám by se v žádném případě nesnížily. Ještě směšněji působí, když se tyran svěřuje, že sám sebe pokládá za *„otroka lidu"* a od pádu sovětského bloku neměl dovolenou. V dokumentu se také dozvíte, že Castro měl rád Chruščova (protože to byl *„moudrý rolník"*) a Evitu Perónovou (protože *„skutečně cítila se svým lidem"*).

Jakkoli jsou tyto výroky absurdní, Castro tak v dokumentu nepůsobí. Nemohu mu upřít jedno: je to nesmírně charismatická osobnost a dokáže z toho těžit. A je to i vidět, kdekoli se Castro v doprovodu Stonea objeví, okamžitě ho obklopí obrovský dav obdivovatelů. Popularitu na *„Ostrově svobody"* má opravdu srovnatelnou s hollywoodskými celebritami. Je ale pravda, že mě Castro několikrát poměrně příjemně překvapil svými postřehy, například o americké politické scéně a rozptýlil tak moji domněnku, že je už naprosto senilní.

Co tedy snímek přináší? Přináší v podstatě jen jedno: autoportrét diktátora, tyrana a vraha, který sám sebe vidí jako osvíceného vůdce svého lidu. Tak jako mnozí jiní: Batista, Stalin nebo Bush.

Castro a Gagarin

Tam, kde existuje hierarchie nadvlády jednoho člověka nad druhým, bude vždy nesvoboda, útlak a vykořisťování a je úplně jedno, ve jménu které ideologie nebo doktríny se vládne - navzdory řemeslné dovednosti Olivera Stonea. ★★★

***Petr Chromý** (FAS Brno)*

- zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org -

Fahrenheit 9/11

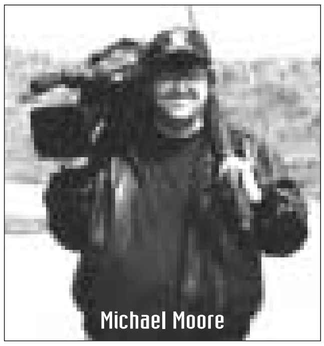
propagandistický dokument pro „pocornového" diváka

Michael Moore natočil po Bowling for Columbine další filmový dokument o současné Americe. A vzal na mušku muže číslo jedna světové oficiální politiky, prezidenta USA George W. Bushe. Tentokrát Moorův film provází ještě více kontroverzí. Mohli jsme být svědky hysterických prohlášení některých amerických kin o tom, že ho v žádném případě nebudou promítat. Na druhé straně se filmu dostalo na festivalu v Cannes vřelého přijetí, dlouhých ovací a hlavní ceny, Zlaté palmy. O několik set kilometrů dál, v Paříži, se z filmu stal nečekaně kasovní trhák. Čím tedy film vyvolává tak ostré reakce?

Celý dokument je jednou velkou kritickou mozaikou, která si bere na mušku Bushe a jeho administrativu. Děj začíná kontroverzními, pravděpodobně zmanipulovanými prezidentskými volbami v roce 2000. Přes události 11. září a útoku na Afghánistán se film dostává do své stěžejní a nejemotivnější části, americké agresi do Iráku. Jsou podávány poměrně přesvědčivé důkazy o velmi harmonických osobních a obchodních vztazích rodin Bin Ladenů a Bushů, o zajímavém propojení saudsko-arabské a americké ekonomiky, o ignoranci tajných služeb a mnoho dalších více či méně známých faktů.

Moorovým záměrem bylo oslovit široké masy diváků amerických kin a je to, ke smůle filmu, dost vidět. Záběry zoufalých lidí, kteří přišli o své blízké ať už při útoku na WTC nebo při útoku na Irák, podbarvené hysterickými výkřiky a tklivou hudbou, jsou střídány s jasným obviněním: může za to Bush a jeho lidi. Co ale považuji za velmi osvěžující a přínosné, je přítomnost humoru. Není ho tu moc, ale je tady a pobaví. Například v části, která popisuje Bushovo nicnedělání po nástupu do funkce, dělá Moore z Bushe skutečně tragikomického hlupáka (kterým také nejspíš je). V těchto scénách působí Bush jako Frigo dnešních dnů. Naopak trapně ale působí vědecké názory odborníků, především jednoho psychologa. Ten mluví o dopadech atmosféry strachu a hysterie, kterou v Američanech vyvolala média ruku v ruce s vládou. Odborník na mě působil asi tak přesvědčivě, jako teleshopping. Děti, hrající si v ulicích Bagdádu, matka, která v Iráku ztratila syna. Zkrátka obrazová manipulace, kterou Moore předvádí, táhne film výrazně dolů. Co mě ale opravdu potěšilo, bylo Moorovo prohlášení, že natočil film proto, aby ho lidé viděli a plně podpořil stahování filmu z internetu, pochopitelně zdarma - www.suprnova.org. Každá rána nesmyslu zvanému *„autorská práva"* mi dělá velkou radost, škoda, že je jich tak málo.

Michael Moore má jistě spousty dobrých postřehů a s jeho kritikou Bushovy administrativy musím souhlasit, jenže je pro mě krátkozraký. Až příliš očividně pod-

Michael Moore

poruje nyní už neúspěšného prezidentského kandidáta Demokratické strany Johna Kerryho. Až příliš lacině útočí na city diváka-voliče, aby si vybral toho *„opravdu o moc a moc lepšího"* kandidáta v prezidentských volbách. Ty se v USA budou konat na podzim. Kerry ale není žádná výhra ani pro mě, ani pro USA, ani pro svět. Nebude tím, kdo stáhne americké jednotky z Iráku, ani nepodepíše Kjótské protokoly o snížení produkce škodlivých emisí. Bude snad jen méně zábavný a Moore o něm nebude točit filmy. ★★★

***Petr Chromý** (FAS Brno)*

- zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org -

Nový projekt antifa labelu Insurgence records

O téhle aktivitě antifašistického labelu Insurgence sice pár zpráv v českém prostředí proběhlo, ale bohužel většinou pouze „stáhněte-si-CD-zdarma" stylem. A to je vzhledem k povaze celé kampaně velká škoda, protože je dle mého názoru velmi inspirativní.

Vše začalo v září 2004, kdy jeden z fašistických record labelů v USA vyhlásil, že vyrobí a v odcizených a nespokojených bílých komunitách po celých USA rozdistribuuje 100.000 samplerů s „white power muzikou". Soustředěná distribuce bude probíhat ve všech státech a bude probíhat na všech stupních škol, před obchodními centry, při sportovních utkáních a koncertech a sampler bude šířen i pomocí direct-mailingu.

Cílem této iniciativy, pojmenované „Project Schoolyard USA", je rekrutovat „mladé mezi 13ti a 19ti lety" do neonacistického hnutí. Podle neonacistů již bylo vyrobeno a rozesláno 20.000 kusů tohoto sampleru, dalších 20.000 je prý ve výrobě. V kampani je počítáno také s hysterickou reakcí liberálních médií, která, až kampaň objeví, ještě přilije olej do ohně.

Jedním z nevyhnutelných výsledků kampaně bude mediální obrázek, kladoucí na roveň skinheady a fašisty. A to se labelu Insurgence hodně nelíbí. *„Pravdou je, že fašisté nejsou v žádném případě opravdoví skinheads. Nijak nenavazují na tradiční hodnoty skinheadské kultury, která je zakořeněná v pýše na hodnoty pracující třídy a etice, která naprosto odmítá předsudky,"* píše se v jeho prohlášení o kontrakampani „Project Boneyard USA".

Insurgence records jde do boje svými vlastními zbraněmi. Podobně jako fašisté, i on vydal hudební sampler, tentokrát s antifašistickými kapelami. Umístil ho k volnému stažení na internet, včetně bookletu a vysvětlující tiskové zprávy, a vyzval své příznivce, „skutečné skinheady a antifašisty", k jeho množení a distribuci ve svých komunitách. V prohlášení na internetu přitom zdůrazňuje, že není příliš relevantní šířit tento sampler mezi fanoušky v subkultuře, protože tento sampler má jiný účel. Spoléhá při tom na přirozenou „grass-root" povahu své subkultury a o cílové skupině obou kampaní říká: *„Tato sociální skupina je tradičně **naším** prostředím, ne jejich."* ★★★

<u>kontakty</u>:

http://www.insurgence.net

Project Boneyard USA - zde si můžete stáhnout celé album včetně obalu, poslechnout rádio IR nebo debatovat s antifašisty z celého světa.

- zdroje: http://www.czechcore.cz -
- http://www.molotov.antifa.net -

Los Muertos de Cristo - Rapsodia Libertaria

(Volumen I, Odisea Récords, 2004, 16 Euro)

Po delší odmlce vydala sevillská anarchistická kapela Los Muertos de Cristo nové CD. Je zajímavé hned z několika hledisek. Jeho booklet vlastně tvoří 372 str. kniha s vázanou barevnou obálkou formátu 21,5 x 21,5 cm. Vše - kniha i CD - je koncipováno jako první díl, takže se můžeme těšit na minimálně jedno pokračování. Celý komplet stojí pouze 16 Euro, což je vzhledem k cenám hudebních CD a knižních titulů srovnatelné polygrafické kvality (běžné paperbackové knihy stojí i bez CD kolem 20 Euro) cena téměř směšná. A to ani nemluvím o obsahu. Kniha je vlastně přehlednými dějinami anarchismu a anarchistického hnutí v celém světě do roku 1936. Na zhodnocení španělské občanské války a následného vývoje si tedy budeme muset počkat do dalšího dílu. Kniha je členěná do šesti tématických kapitol. Kapitolám samotným předchází předmluva představující tento projekt členů kapely Los Muertos de Cristo a vydavatelství Odisea Récords a úvod **„Počátek a vývoj anarchistických myšlenek“**. Kniha končí pozvánkovou předmluvou ke druhému dílu **„Sociální revoluce a španělská občanská válka“** a texty písní, které najdeme na CD.

1. kapitola nás seznamuje s vývojem anarchismu a anarchistických myšlenek.

2. kapitola se životopisně zabývá několika významnými anarchisty a anarchistkami.

3. kapitola se podrobně věnuje historii anarchistického vzdělávání a osobám s ním spjatým.

4. kapitola nám chronologicky představuje formování anarchistických organizací a významné události v nejen anarchistických dějinách (např. Pařížskou komunu, Kronštadt, Machnovo povstání nebo povstání v Patagonii).

5. kapitola se věnuje příchodu anarchismu do Španělska v životopisných profilech jeho významných představitelů/ek.

6. kapitola je vlastně pokračováním předchozí kapitoly (toto téma je rozdělené na dva díly), ale je členěná chronologicky a ukazuje nám organizování anarchistických a dělnických odborových skupin, publikační činnost, represe státních orgánů vyúsťující v roce 1936 v otevřenou masovou vzpouru.

Kniha je samozřejmě (a pro mě žel) ve španělštině a tudíž si v ní sám moc nepočtu, jelikož tuto řeč neovládám. Vybízím ovšem tímto potenciální zájemce/kyně o překlad vybraných pasaží nebo dokonce celé knihy, aby kontaktovali/y náš časopis (casopis.akce@anarchismus.org). Text je možné vydat vcelku jako celou knihu, ale i je možné přeložit z něj vybrané pasáže pro potřeby našeho nebo jiných spřízněných časopisů, novin či jiných vydavatelství. Knihu je možné zapůjčit nebo vybrané pasáže ofotit a poskytnout.

Po hudební stránce jsou Los Muertos de Cristo (LMD) zase o něco dále. Mě osobně se předchozí CD líbila o něco méně. LMC se zcela oprostili od upracovaného hc a v kombinaci s melodickými metalovějšími pasážemi vznikla napros-to výborná deska. Svižný melodický punk/hard core s emometalovými grify je natolik výbušná směs, že stačí jenom pustit a nebudete chtít jejich CD za žádnou cenu vyndat z přehrávače. Samozřejmostí jsou velmi politické, ale i přesto dobře zpěvné texty. U některých jiných tzv. politických kapel toto souznění občas trochu skřípe, ale španělština je sama o sobě výborně zpěvná, takže to mají LMD jednodušší. Los Muertos de Cristo si značně „ujíždějí“ na intrech i outrech u jednotlivých songů. A tak můžeme slyšet i lidové anarchistické písně, klasiku nebo historické projevy. Na CD je 11 písniček a už podle jejich názvů je zřejmé, že se jedná pouze o první CD a že pokračování na sebe snad nenechá dlouho čekat.

Můžem si jenom přát, aby LMD někdy zavítali i k nám, protože by to byl zcela jistě zážitek. Už jenom třeba proto, že LMD jsou proslulí svou jevištní kostýmní „šou“ - především tedy zpěvák (viz velmi zdařilá fota z webu LMD).

Jelikož se k nám jejich CD/kniha dostane pouze těžko do distribuce (do oficiální těžko a do alternativní taky těžko - kvůli ceně a jelikož je vše ve španělštině) a ten, kdo si ji nepřiveze nebo nenechá dovézt přímo ze Španělska ji prostě jinak nesežene. Proto touto cestou nabízíme přepálení CD v klasickém hudebním formátu nebo v MP3 za náklady a za poštovné. Pište stejně jako ohledně textů z knihy na adresu redakce. ★★★

<u>kontakty</u>:

info@losmuertosdecristo.com
http://www.losmuertosdecristo.com

Odisea Récords
Apartado de Correos 91
41700 DOS HERMANAS (SEVILLA)
ESPANA
tel. 95 566 59 72, 670 57 67 69

Vojtěch Svoboda *(AFA-FAS Praha)*
- e-mail: vojtech.svoboda@anarchismus.org -

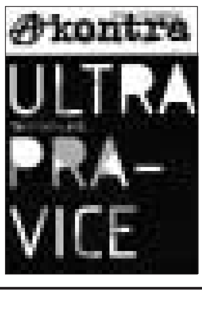
PRÁVĚ VYŠLO

PŘÍMÁ CESTA č.07

Hlavním tématem listopadového čísla PC je „Anarchofeminismus v každodenním životě“. Uvnitř se tak setkáme s tématy jako „Revoluce všedního dne“, „Hra a zábava“ nebo „Sploupráce a svépomoc“. Velmi zajímavé jsou též články o historii squaterského hnutí v Holandsku a o ženách v metalové muzice. ★★★

anarchofeminismus@centrum.cz
http://www.anarchofeminismus.ecn.cz
cena je 25,- Kč / 30,- Sk za 44 str. A4

A-KONTRA č.05/2004

Hlavním tématem prosincového čísla A-kontry je trochu jiný pohled na českou ultrapravicovou scénu. Najdeme zde proto články věnující se např. Občanskému institutu, jeho předsedovi R. Jochovi či klerikálnímu agitátorovi J. Karasovi, Mladým konzervativcům nebo článek o Republikánské mládeži. ★★★

a-kontra@csaf.cz
http://www.a-kontra.net
cena je 20,- Kč za 32 str. A4

VÁLEČNÁ ZÁVISLOST, Andreas Joel, Intu/2005

Unikátní protiválečný komiks přeložený do češtiny nám přibližuje srozumitelným a pečlivě zdokumentovaným způsobem kořeny, pozadí a důsledky militarismu USA - od boje za nezávislost a vyhlazování indiánů přes obě světové války až k nynější válce proti terorismu v Afghánistánu a Iráku. ★★★

knihy@intu.cz
http://www.knihy.intu.cz
cena je 138,- Kč za 72 str. A4

MUSIC AGAINST POLITICIANS RECORDS NABÍZÍ

HUDBA

::: MAPR-CD-01 :::
EDELWEISS PIRATEN
Pořád dole
MAP Records (CD 01) 2003
HC/Punk z Otrokovic
ČR ::: DP 161,- Kč

::: MAPR-CD-02 :::
ŠPANĚLSKÉ ANARCHISTICKÉ PÍSNĚ
Anarchistická knihovna FAS 2003
kompilace revolučních hitů v jazzové úpravě
ČR ::: DP 100,- Kč

::: MAPR-CD-03 :::
TOY PIŠTOL' S
Prizposob sa, alebo zdochni!
Toy Pištol's 2004
Punk z Banské Bystrice
Slovensko ::: DP 120,- Kč

::: MAPR-CD-04 :::
JEUNESSE APATRIDE
Black Block' n Roll
Fire and Flame Music
Oi se ženským zpěvem z Montrealu
Kanada ::: DP 250,- Kč

::: MAPR-CD-05 :::
DISIDENCIA
La solucion esta en tus manos
El Lokal 1997
melodický HC
Španělsko ::: DP 300,- Kč

::: MAPR-CD-06 :::
DISIDENCIA / MALOS VICIOS
Novus ordo Seclorum
Potencial Hardcore 2001
splitko coverů od La Furia, Barranco atd.
Španělsko ::: DP 300,- Kč

::: MAPR-CD-07 :::
LA POLLA
Bocas
Maldito Records 2001
komerčně úspěšný melodický Punk
Španělsko ::: DP 300,- Kč

::: MAPR-CD-08 :::
NECESIDAD DE LUCHAR
La Guerra social es inevitable
Necesidad de Luchar
nadupaný HC/Punk
Španělsko ::: DP 300,- Kč

::: MAPR-CD-09 :::
NORDA BASTARDA
Old Skull
Potencial Hardcore 2004
old school HC/Punk
Španělsko ::: DP 300,- Kč

::: MAPR-CD-10 :::
GRAN BANDA MANDINGA
Poco profesional
Gran Banda Mandinga
Ska/Punk z Kanárských ostrovů
Španělsko ::: DP 300,- Kč

::: MAPR-CD-11 :::
SUFFER
Thirteen
Samuel Records 2004
EmoHC/Melopunk
ČR ::: DP 250,- Kč

::: MAPR-CD-12 :::
THALIDOMIDE
Thalidomide
Emergency Records 2003
legendární HC partička
ČR ::: DP 200,- Kč

CD prosím objednávejte pod kódovým označením (např. MAPR-CD-01) - předejdeme tak zbytečným nedorozuměním - všechna CD jsou originální, většinou vyměněná s jinými distribucemi a vydavatelstvími za CD vydanými MAPR

PLACKY

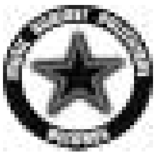
::: MAPR-P-01 :::

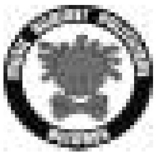
::: MAPR-P-02 :::

::: MAPR-P-03 :::

::: MAPR-P-04 :::

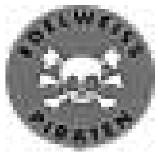
::: MAPR-P-05 :::

::: MAPR-P-06 :::

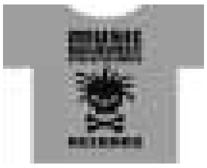
::: MAPR-P-07 :::

::: MAPR-P-08 :::

placky prosím objednávejte pod kódovým označením (např. MAPR-P-01) - předejdeme tak zbytečným nedorozuměním - placky jsou velké cca 2,5 cm v průměru, jsou barevné (většinou černo-červené) za dobrovolný příspěvek (DP) 20,- Kč

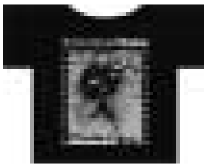
TRIČKA A MIKINY

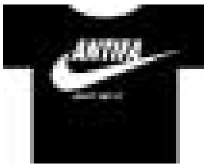
::: MAPR-TM-01 :::
logo MAP Records - lebka

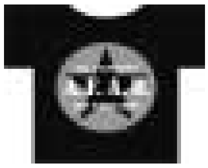
::: MAPR-TM-02 :::
Out of Control - Antifašistická akce

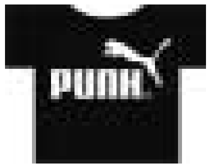
::: MAPR-TM-03 :::
Edelweiss Piraten - fotka partyzána

:::MAPR-TM-04 :::
Riot - Just Do It - molotov

::: MAPR-TM-05 :::
All Fascists Are Bastards

::: MAPR-TM-06 :::
PUNK alias PUMA

::: MAPR-TM-07 :::
ANTIFAS alias ADIDAS

::: MAPR-TM-08 :::
Out of Control - Antifašistická akce - foto

::: MAPR-TM-09 :::
logo Edelweiss Piraten

::: MAPR-TM-10 :::
logo - Antifašistické akce

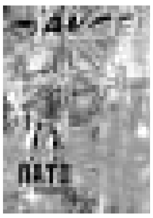
::: MAPR-TM-11 :::
ANTIFA alias FORD

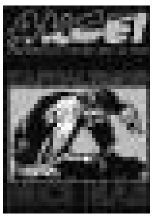
::: MAPR-TM-12 :::
ANTIFA ACTION alias LUCKY STRIKE

trička prosím objednávejte pod kódovým označením (např. MAPR-TM-01) - předejdeme tak zbytečným nedorozuměním - trička jsou vyráběna v pánských velikostech M, L, XL a v dámských velikostech XS, S, M, L - mají kvalitní gramáž, v pánských velikostech jsou k mání i s dlouhým rukávem a v dámských velikostech i tílka - potisky jsou zhotoveny sítotiskem v nejrůznějších barevných kombinacích (většinou světlejší barva na tmavší tričko) a ve dvoj až tříbarevném provedení na přední část trička (tzn. na prsa) za DP cca 250,- Kč - k dostání jsou i mikiny (obyčejné nebo klokanky s kapucou i na zip) s kombinací jendoho až dvou (menší na prsa + větší na záda) výše zobrazených motivů za DP cca 500,- Kč a 600,- Kč

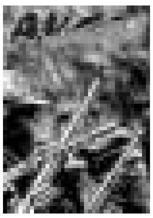
TISKOVINY

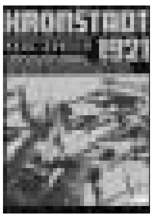
::: MAPR-TC-01 :::
AKCE č. 07
listopad 2002
15,- Kč / Sk, 28 str. A4
poslední číslo staré AFA
tématicky věnované NATO,
o Čečensku a rasismu

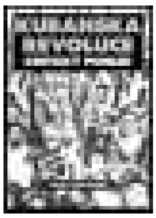
::: MAPR-TC-02 :::
AKCE č. 08
červenec 2003
20,- Kč / Sk, 56 str. A4
první dvojčíslo nové AFA-FAS
tématicky věnované Iráku
a Židovství, o EU, UCK a Chile

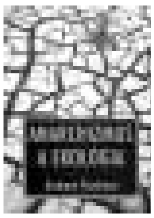
::: MAPR-TC-03 :::
AKCE č. 09
březen 2004
30,- Kč / 40,- Sk, 60 str. A4
další dvojčíslo AFA-FAS
tématicky věnované Gerilám,
o Maquistech a Sabatem

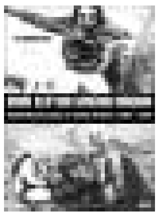
::: MAPR-TK-01 :::
KRONŠTADT 1921,
Avrich Paul
AK FAS 2002
120,- Kč / Sk, 236 str. A5
povstání posádky i obyvatel
proti diktatuře bolševiků

::: MAPR-TK-02 :::
KUBÁNSKÁ REVOLUCE,
Dolgoff Sam
AK FAS 2002
120,- Kč / Sk, 220 str. A5
kritický pohled na Kubánskou revo-
luci a Castrův státní kapitalismus

::: MAPR-TK-03 :::
ANARCHIZMUS A EKOLÓGIA,
Purchase Graham
AK FAS 2002
100,- Kč / Sk, 168 str. A5
alternativní pohled na řešení
dnešní rozsáhlé ekologické krize

::: MAPR-TB-01 :::
BUĎ ZLÝ NA SVÉHO NÁCKA
Bullstreet K.
AK FAS 2001 - AK13
30,- Kč / Sk, 36 str. A5
humorné vzpomínky antifašisty
na dění v Británii 80. let 20. stol.

::: MAPR-TB-02 :::
PROGRAMOVÝ KONCEPT AFA-FAS
v průběhu r. 2005
??,- Kč / Sk, ?? str. A5
nově zpracovaná prezentace
myšlenek revolučního antifašismu

tiskoviny prosím objednávejte pod kódovým označením (např. MAPR-TC-01) - předejdeme tak zbytečným nedorozuměním - starší Akce jsou též ke stažení ve formátu PDF na **antifa.cz** a na **fsa.anarchismus.org** je mnoho knih a brožur ve Wordu

Všechny naše produkty si můžete objednat na e-mailu **map.records@anarchismus.org**. Výhledově se také chystáme rozjet e-shop MAP Records. Jelikož některých hudebních CD máme v naší distribuci málo, pro ty, na než se nedostane, chystáme možnost stáhnout si zvolený hudební materiál z našeho webu ve formě MP3. Veškeré naše produkty jsou vám dostupné za dobrovolný příspěvek (DP), který ale musí pokrýt výrobní náklady a eventuelní poštovné či balné - v žádném případě se nejedná o výdělečnou činnost. U placek a triček vám na požádání kvůli orientaci zašleme e-mailem barevný náhled. K dostání jsou i nášivky se stejnými plackovými a tričkovými motivy. K dispozici v naší distribuci (většinou bez požadování DP) bývají i aktuální série právě zhotovených anarchistických a antifašistických samolepek či plakátů.

OBJEDNÁVEJTE NA MAP.RECORDS@ANARCHISMUS.ORG

Antifašistická akce (AFA), pracovní skupina Federace anarchistických skupin, členské sekce Mezinárodní asociace pracujících (FSA-MAP)

ANTIFA.CZ

kontakty

webové rozcestníky

FSA.ANARCHISMUS.ORG

::: AFA-FAS-MAP :::

kontakty na regionální skupiny

Federace anarchistických skupin / AFA - Praha
e-mail: afa-praha@anarchismus.org
telefon: 604 900 663
poštovní adresa: BOX 5, 150 06 Praha 56

Federace anarchistických skupin / AFA - Brno
e-mail: fsa_brno@anarchismus.org
e-mail: afa-brno@anarchismus.org

Federace anarchistických skupin / AFA - Zlínsko
e-mail: afa-zlinsko@ziplip.com

Federace anarchistických skupin / AFA - Jihlava
e-mail: fas-jihlava@anarchismus.org
e-mail: afa-jihlava@ziplip.com

Federace anarchistických skupin / AFA - Severní Čechy
e-mail: fas-sever@anarchismus.org

Federace anarchistických skupin / AFA - Olomoucko
e-mail: fas-olomoucko@anarchismus.org

Federace anarchistických skupin - Jižní Čechy
e-mail: fsa-jiznicechy@anarchismus.org
telefon: 721 649 716

Federace anarchistických skupin - Pardubicko
e-mail: fas-pardubicko@anarchismus.org

::: AFA-FAS-MAP :::

ostatní kontakty

anarchisticko antifašistický časopis AFA-FAS - AKCE!
e-mail: casopis.akce@anarchismus.org

anarchistické noviny FAS-MAP - SVOBODNÁ PRÁCE
e-mail: redakce-sp@anarchismus.org

vydavatelství a distribuce FAS-MAP - MAP RECORDS
e-mail: map.records@anarchismus.org

anarchistická hudební kapela - EDELWEISS PIRATEN
e-mail: piraten@anarchismus.org

mezinárodní sekretariát FAS-MAP
e-mail: fas_intersec@anarchismus.org

anarchistický černý kříž FAS-MAP
e-mail: fsa_abc@anarchismus.org

monitoring neonacistů na webových stránkách AFA
e-mail: monitoring@ziplip.com

casopis.akce@anarchismus.org

★ Toto je **nová** e-mailová adresa (casopis.akce@ziplip.com jiz nefunguje) určená pro vaše reakce nebo připomínky týkající se grafické a obsahové stránky časopisu Akce. Na tuto adresu nám prosím zasílejte své příspěvky do nového čísla.

★ Napište článek (v nějakém textovém editoru - nejlépe **Wordu**), sežeňte si k němu obrazový materiál (nejlépe ve formátu **JPG** s kvalitou uložení **5** - kvůli komprimaci ideální pro posílání mejlem, v reálné velikosti **X cm** x **Y cm** s rozlišením **300 dpi** ve stupních šedi) a vše nám pošlete na výše zveřejněnou adresu.

★ Váš článek projde korekturou (jak po gramatické, tak po stylistické stránce), pokud si budete chtít svůj text po korektuře ještě znovu přečíst, informujte nás a my vám včas zašleme váš příspěvek zpět ke schválení. Až teprve po této (možná trošičku složité, ale nezbytné) proceduře bude váš příspěvek zařazen do obsahu časopisu.

★ Přesto vás ale všechny prosíme - čtěte si pečlivě po sobě své příspěvky a nechávejte text (v textovém editoru Word) „projet" pravopisem a odhalené chyby po sobě opravte!!! Ulehčíte nám tím spoustu práce.

★ A také se pokud možno pod své články podepisujte - anonymita nepůsobí důvěryhodně - třeba nějakou zkratkou či pseudonymem. Nebo uvádějte zdroje, odkud jste článek získali/y nebo při jeho psaní čerpali/y či z jakého jazyka jste ho překládali/y.

★ Redakce časopisu si též přisuzuje právo provádět výběr článků. Příspěvky nebo reakce nám můžete psát všichni, v časopise se budeme snažit otisknout vše. Je ale možné, že se z rozsahových (tudíž i finančních) důvodů nedostane na všechny. V tom případě s vámi zkonzultujeme další postup - váš článek třeba přesuneme do dalšího čísla, pokud by neztratil na aktuálnosti. Zřejmě ne moc pravděpodobným důvodem neotištění článku by mohla být jeho obsahově-ideologická nepřípustnost. Jsme anarchistická antifašistická skupina, a tudíž v našem časopise nebudeme otiskovat příspěvky oslavující například nacismus, bolševismus nebo kapitalismus! To by bylo možné pouze s doprovodným komentářem.

★ Předem vám děkujeme za vaše příspěvky a pište!!!

AKCE!
Časopis Antifašistické akce

map.records@anarchismus.org

★ Veškeré inzerované produkty MAP Records si můžete objednat na výše uvedené **nové** e-mailové adrese. Napište nám zároveň i své připomínky a návrhy a pokud máte zájem s MAP Records jakkoliv spolupracovat či se jinak podílet na její činnosti.

★ U veškerých cen produktů MAP Records uváděných v distribuci se jedná o tzv. dobrovolné příspěvky (DP) odběratelů, jejichž výše slouží pouze k pokrytí nákladů na výrobu (+ ev. poštovné či balné), v žádném případě se nejedná o výdělečnou činnost.

music against politicians
map records

redakce-sp@anarchismus.org

★ Tiskový orgán Federace anarchistických skupin, členské sekce MAP.

ANARCHISTICKÉ NOVINY
Svobodná Práce

NAŠE PROPAGAČNÍ MATERIÁLY

(ČASOPISY, BROŽURY, TRIČKA, MIKINY, NÁŠIVKY, PLACKY, SAMOLEPKY, PLAKÁTY...)

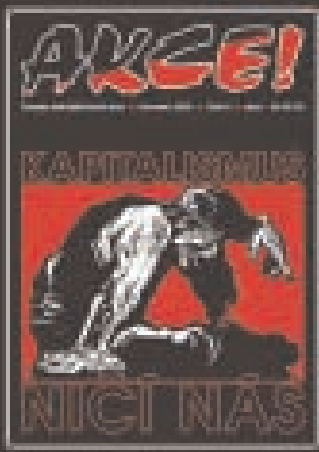
můžete sehnat přes všechny naše kontaktní adresy nebo také přímo v

INFOCENTRUM, Sochařská ul., Praha 7
EMERGENCY RECORDS, Chvalova ul., Praha 3
MAXIMUM UNDERGROUND, Jilská ul., Praha 1

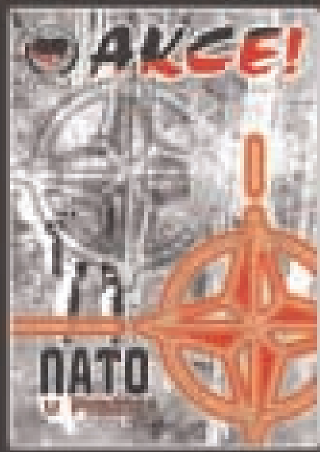
[předchozí čísla]

[akce č. 09 - březen 2004]

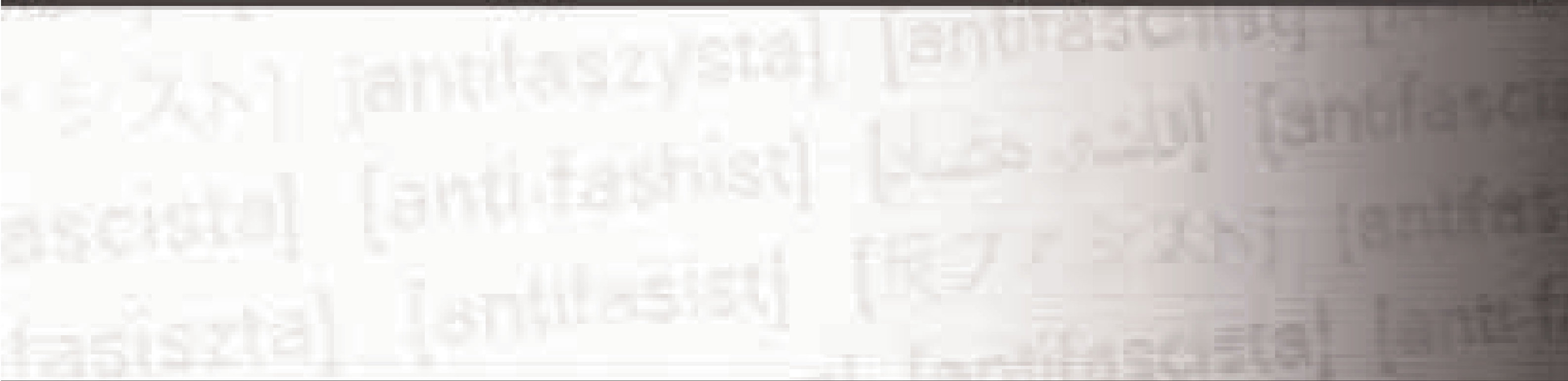

[akce č. 08 - červenec 2003]

[akce č. 07 - listopad 2002]

[antifašismus] [antifašismus] [antifašismus]

[antifašismus] [antifašismus] [antifašismus]

FAS ★ MAP

Federace anarchistických skupin

http://www.antifa.cz • http://www.fsa.anarchismus.org